

☸ I. Lenin Udvalgte Værker

Bind 8

Udvalgte værker
september 1917-november 1917

Forlaget Tiden 1983

V. I. Lenin

Udvalgte værker i 15 bind

Redaktion:
Eigil Nielsen og Gelius Lund

Artiklerne oversat fra russisk efter
Lenin: Samlede Værker, bind 34, 35
5. udgave, Moskva 1969

J1EHHH
riOJHOE COEPAHHE COHMHEHMM

Oversættere:

Side 15- 52: Gelius Lund
Side 53- 59: Poul-Henning Laursen
Side 60- 72: Anne Marie Karlsson
Side 73- 80: Gelius Lund
Side 81- 83: Poul-Henning Laursen
Side 84- 88: Gelius Lund
Side 89- 94: Anne Marie Karlsson
Side 95-102: Poul-Henning Laursen
Side 103-145: Poul Hansen
Side 146-147: Gelius Lund
Side 148-160: Anne Marie Karlsson
Side 161-164: Gelius Lund
Side 165-169: Anne Marie Karlsson
Side 170-171: Gelius Lund
Side 172- : Anne Marie Karlsson

Alle datoer i bogen er angivet efter gammel
russisk tidsregning, der var 13 dage efter den nu
anvendte tidsregning

Oversættelserne © Forlaget Tiden 1983

Tryk: Terpo Tryk

ISBN 87-579-0112-0

INDHOLDSFORTEGNELSE

Til den danske udgave	7
Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes.	15
Hungersnøden nærmer sig	15
Regeringens fuldstændige uvirksomhed	16
Kontrolforanstaltningerne er let gennemførlige og almindelig kendte.	19
Nationalisering af bankerne	20
Syndikaternes nationalisering	25
Ophævelse af forretningshemmeligheden.	28
Tvungen sammenslutning i forbund	32
Regulering af forbruget	35
Regeringens ødelæggelse af de demokratiske organisationers arbejde.	37
Det finansielle sammenbrud og foranstaltningerne imod det	41
Kan man komme fremad, hvis man er bange for at gå henimod socialismen?	44
Kampen mod forfaldet og krigen.	47
Det revolutionære demokrati og det revolutionære proletariat	50
Et Af Revolutionens Grundspørgsmål	53
Den Russiske Revolution Og Borgerkrig	60
Revolutionens Opgaver.	73
Fordærveligheden af kompromis'er med kapitalisterne.	74
Magten til sovjetterne.	75
Fred til folkene.	75
Jorden til dem, der dyrker den	77
Kamp mod hungersnød og kaos.	77

Kamp mod godsejernes og kapitalisternes kontrarevolution	78
Fredelig udvikling af revolutionen	79
Bolsjevikkerne Skal Tage Magten	81
Marxisme Og Opstand _____	84
Af En Skribents Dagbog _____	89
Krisen Er Modnet	95
Vil Bolsjevikkerne Kunne Beholde Statsmagten?	103
Brev Til Centralkomiteen, Moskvakomiteen Og De Bolsjevikiske Medlemmer Af Sovjetterne I Petrograd Og Moskva	146
En Udenforståendes Råd	148
Brev Til De Bolsjevikiske Kammerater, Der Deltager I Sovjetternes Distriktskongres For Nordområdet. . .	150
Møde I RSDAP(b)s Centralkomité	
Den 10. (23.) Oktober 1917.	156
1. Beretning	156
2. Resolution.	157
Møde I RSDAP(b)s Centralkomité	
Den 16. (29.) Oktober 1917.	158
1. Beretning	158
2. Indlæg	160
3. Resolution _____	160
Brev Til Medlemmerne Af Bolsjevikernes Parti. . . .	161
Brev Til RSDAP (b) s Centralkomité	165
Brev Til Ja. M. Sverdlov.	169
Brev Til Centralkomiteens Medlemmer.	170
Til Ruslands Borgere	172
Noter	173
Navneregister	187

TIL DEN DANSKE UDGAVE

Teksterne i dette bind blev skrevet i september-oktober og de første novemberdage 1917, i den fase, hvor nødvendigheden af en socialistisk revolution trængte sig på. De omfatter brochurer, avisartikler og breve til partiets centralkomité og andre ledende centre. I denne periode færdiggjorde Lenin tillige manuskriptet til bogen *Staten Og Revolutionen*, som udgør bind 9 i dette udvalg. Af det øvrige trykte materiale fra Lenins hånd er henvend to tredjedele taget med i det foreliggende bind.

I september og de første uger af oktober befandt Lenin sig endnu »under jorden« i Finland. Han vendte tilbage til Petrograd i tidsrummet 16.-22. oktober; hvilken dag vides ikke med bestemthed. Også her måtte han, indtil den væbnede opstands sejr den 7. november, holde sig skjult for politiet, men kunne atter deltage i centralkomiteens møder og direkte øve indflydelse på den politiske udvikling og på forberedelserne til opstanden.

I sommeren og efteråret 1917 udviklede levevilkårene i Rusland sig katastrofalt. Der var mangel på mad og brændsel, fabrikkerne stod stille eller arbejdede for nedsat kraft, transportvæsenet var lammet af kaos, og ved fronten ofredes soldaternes liv i titusindtal.

Dette var baggrunden for Lenins artikel *Revolutionens Op-gaver* og for brochuren *Den Truende Katastrophe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes*. Her skildrede Lenin foranstaltninger som var nødvendige for at forebygge truslerne mod folkets og landets liv. Han gjorde rede for, at disse foranstaltninger ved deres klasse-mæssige karakter og format måtte blive skridt i retning af socialismen. Han drog følgende generelle slutning:

»... den statsmonopolistiske kapitalisme er den mest fuldstændige *materielle* forberedelse til socialismen, dens *for-gård*, det trin på den historiske stige, som *uden mellemtrin* efterfølges af det trin, man kalder socialismen« (s.46).

Den 27.-31. august (9.-13. september) havde reaktionære offi-

cerer, ledet af hærens øverstkommanderende general Kornilov, med de borgerlige partiers og bourgeoisiets tilslutning og uden modstand fra den provisoriske Kerenskij-regerings side forsøgt at gennemføre et militærkup (korniloviaden) for at knuse det voksende revolutionære røre, sovjetterne og det bolsjevikiske parti. Oprøret blev en fiasko, arbejdere og soldater fra Petrograd fik de tropper, der under Kornilovs kommando var under fremrykning mod hovedstaden, til at vende om.

Begivenheden ændrede på ny den politiske situation. Bolsjevikkerne, som stillede sig i spidsen for det organisatoriske og agitatoriske forsvar mod kupforsøget, vandt hastigt en stigende tillid, og flertallet i mange sovjetter skiftede til deres fordel i september og oktober, fremfor alt i Petrograd. Derimod gik de socialrevolutionære og mensjevikiske ledere indflydelse tilbage; de kompromitterede sig ved at stå rådvilde og passive.

Dels ændringen i sovjetterne og i arbejdernes og soldaternes holdning til partierne i sovjetterne, dels reaktionens nederlag var baggrunden for at Lenin genoptog parolen *Al magt til sovjetterne!* og atter påpegede muligheden for en fredelig udvikling af revolutionens forløb. Tanken om fredelig udvikling af revolutionen, forudsat at mensjevikkernes og de socialrevolutionæres ledere i sovjetterne ville være med til at udøve den magt, sovjetterne kunne råde over, og som de hidtil havde overladt til den provisoriske og småborgerlige regering, dukkede op første gang i Lenins April-teser (bd. 7, s. 27). Denne tanke lå bag parolen *Al magt til sovjetterne!*

Efter demonstrationerne den 4. (17.) juli, hvor den provisoriske regering og bourgeoisiet overhovedet vandt en sejr og indledte forfølgelsen af bolsjevikkernes ledere, måtte denne mulighed træde i baggrunden. Efter korniloviadens fiasko blev den atter aktuel. I bind 7 af Udvalgte Værker ses dette i artiklen *Om Kompromis'er* (bd. 7. s. 205). I det foreliggende bind 8 fremsættes tanken om fredelig udvikling af revolutionen i artiklerne *Den Russiske Revolution Og Borgerkrig* (s. 60), *Af En Skribents Dagbog* (s. 89), *Revolutionens Opgaver* (s. 73), *Til Centralkomiteen, Moskvakomiteen* o.a. (s. 146).

De småborgerlige partier og Kerenskij-regeringen søgte at bremse og afspore den revolutionære udvikling. Da de ikke længere kunne støtte sig til et flertal i sovjetterne, tyede de til en manøvre uden om sovjetterne. De lod afholde en såkaldt Demokratisk Konference. Den skulle gives ud for at være en folkeforsamling, der kunne danne et ansvarligt organ for landets styrelse. Af dens 1500 deltagere kom 230 fra sovjetterne landet

over, resten var udpeget af bydumaer, kooperativer o.l., i hvilke bourgeoisi og småborgerskab dominerede. Blandt deltagerne var 136 bolsjevikker.

Lenin gik først med til, at bolsjevikkerne skulle deltage, men betegnede senere, i artiklen *Af En Skribents Dagbog*, dette som et urigtigt skridt.

Konferencen nedsatte et såkaldt førparlament, som det var hensigten skulle rådgive den provisoriske regering. Dette førparlaments sammensætning svarede ikke til partiernes og organisationernes styrkeforhold. Dette kunne ikke enes om noget som helst og fik ingen væsentlig indflydelse på revolutionens forløb.

Artiklen *Krisen Er Modnet* skrev Lenin den 29. september (12. oktober). Om den revolutionære krisens modning vidnede ikke blot udviklingen i Petrograd efter korniloviaden, men overhovedet strejker og oprør over hele landet. I Ural f.eks. forekom fra juli til og med oktober 209 strejker, hvoraf 60 stillede økonomiske krav, 71 politiske og 78 både politiske og økonomiske. Det samlede antal strejkende i Ural var 138.144, hvoraf 112.200 deltog i politiske strejker, 18.724 i rent økonomiske og 7.220 i politisk-økonomiske. Den 1. (14.) september holdtes en politisk strejke i Ural med parolen *Leve den proletariske revolution!* Der deltog 110.000 arbejdere. I september-oktober var der generalstrejker blandt jernbanefolkene og ved olieklenderne i Baku-området. I Donets-bækkenets kulfelter deltog 280.000 minearbejdere i strejker i september-oktober. Minearbejderne beslaglagde en række miner og arresterede ejerne, fordi disse afslog kravet om arbejderkontrol. Regeringen måtte sende tropper til Donets-bækkenet for at holde stillingen. I oktober strejkede 300.000 tekstilarbejdere i det centrale industriområde. Samtidig strejkede metalarbejderne i Kharkov, Tula, Nisjnij Novgorod og andre byer. Alle vegne stod parolen om statsmagtens overdragelse til sovjetterne i forgrunden.

I denne periode sendte bolsjevikkerne revolutionære arbejdere og soldater ud på landet for at overbevise bønderne om at tiden var kommet til at bemægtige sig godsejernes jord. Det kom til regulære bonderejsninger. I efteråret 1917 omfattede bondebevægelsen over 90 pct. af det europæiske Rusland. Også de bønder, som ved valgene stemte på de socialrevolutionære eller mensjevikkerne, fulgte i praksis bolsjevikkernes paroler. I september-oktober kom det i seks områder i Rusland til over 3.500 bonderejsninger, -oprør, beslaglæggelser og brand-

stiftelser. Regeringen opnåede med sine militære straffeekspeditioner kun at afsløre sig som fjende af bondebevægelsen.

Regeringens evneløshed kontra den stigende tilslutning, som bolsjevikernes paroler fik blandt arbejderne, soldaterne og bønderne, skabte mere og mere opmærksomhed omkring muligheden for, at bolsjevikkerne kunne overtage regeringsmagten. Lenin fremhævede dette i et brev til centralkomiteen og bykomiteerne i Petrograd og Moskva sidst i september (se s. 146). Det betød ikke, at parolen *Al magt til sovjetterne!* blev taget af bordet, derimod at en regering med støtte hos sovjetterne nu måtte dannes af bolsjevikkerne. Lenin regnede med, at stemningen blandt arbejderne, soldaterne og bønderne var på bolsjevikernes side, og at de nu kunne overtage magten. Han argumenterede for, at det måtte ske uden at afvente en konstatering af, at bolsjevikkerne havde flertallet, og han varskoede om faren ved en udsættelse - den kunne betyde, at Kerenskij-regeringen benyttede lejligheden til at lade den tyske hær besætte Petrograd.

Bourgeoisiets og de småborgerlige partiers blade søgte at kyse arbejderne og soldaterne, dels med en borgerkrigs følger, dels med påstande om, at bolsjevikkerne ville lide nederlag, hvis de tog magten. Denne skrækpropaganda var emnet for artiklen *Vil Bolsjevikkerne Kunne Beholde Statsmagten?* Den slutter med en advarsel til skribenterne ved det mensjevikiske blad *Novaja Sjsjn*:

»I skal ikke morejer over 'rådvildheden' i Smolnyj Institutet, mine herrer! Jeres rådvildhed er ikke mindre. På en borgerkrigs truende spørgsmål svarer I med rådvilde fraser og ynkelige konstitutionelle illusioner. Derfor siger jeg, at hvis bolsjevikkerne gav efter for den slags stemninger, ville de føre både deres parti og deres revolution i fordærv« (s. 145).

I centralkomiteens møde den 10. (23.) oktober, det første Lenin deltog i efter sin tilbagevenden til Petrograd, vedtoges en resolution om forberedelse og gennemførelse af en væbnet opstand mod den provisoriske regering (s. 158).

Vedtagelsen foregik ikke uden modstand i centralkomiteen, især fra Kamenev og Sinovjev. Kamenev havde også været den mest energiske opponent mod Lenins April-teser. I det videre forløb gik de så vidt, at de i *Novaja Sjsjn* røbede bolsjevikernes plan om en væbnet opstand. Lenin forlangte dem ekskluderet, hvad der imidlertid ikke skete.

Artiklen *Marxisme Og Opstand* og de følgende artikler i dette bind viser, at Lenin nu studerede mulighederne og midlerne

til gennemførelse af en opstand. Han studerede alt, hvad Marx havde skrevet derom. Han skyndede uafsladligt på i sine breve til centralkomiteen. Han bekæmpede tendenser til at vente med en opstand til den næste sovjetkongres kunne træde sammen, og han forklarede og begrundede, at en udsættelse kunne være dødbringende, både for revolutionen og for det bolsjeviki-ske partis virkemuligheder.

Ikke mindst disse artikler vidner om personlighedens rolle i historien. Lenins lederskab satte sit præg på den store revolutions udvikling og gennemførelse.

Udvalgte Værker
september 1917-
november 1917

*Artiklen er skrevet den 10.-14.
september 1917; den blev trykt i slutningen af
oktober 1917 som pjece på forlaget Priboj.*

DEN TRUENDE KATASTROFE, OG HVORDAN DEN SKAL BEKÆMPES

Hungersnøden nærmer sig

En uafvendelig katastrofe truer Rusland. Jernbanetransporten er utrolig desorganiseret, og desorganisationen bliver større og større. Jernbanerne vil komme til at stå stille. Tilførslen af råstoffer og kul til fabrikkerne vil ophøre. Korntilførslen vil gå i stå. Kapitalisterne saboterer (skader, hindrer, undergraver, bremser) bevidst og hårdnakket produktionen i håb om, at en uhørt katastrofe vil føre til sammenbrud for republikken og demokratismen, for sovjetterne og i det hele taget for arbejderne og bøndernes sammenslutninger og således lette monarkiets tilbagevenden og genoprettelsen af bourgeoisiets og gods-ejernes almagt.

En katastrofe af hidtil uset omfang, ledsaget af hungersnød, er blevet en uafvendelig trussel. Det er der allerede skrevet om utallige gange i alle blade. Der er blevet vedtaget utrolige mængder af resolutioner både af partierne og af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter - resolutioner, hvor det indrømmes, at katastrofen er uafvendelig, at den rykker meget nær, at der må føres en desperat kamp mod den, at folket må gøre sig »heroiske anstrengelser« for at afværge undergangen og så videre.

Det siger alle. Det erkender alle. Det har alle slået fast.

Og der bliver ikke gjort noget.

Der er gået et halvt års revolution. Katastrofen er rykket endnu nærmere. Der er opstået massearbejdsløshed. Betænk blot: Landet er uden varer, landet går til grunde af mangel på produkter, af mangel på arbejdskraft, skønt der er korn og råstoffer nok - og i et sådant land, i et så kritisk øjeblik er der opstået massearbejdsløshed! Behøves der flere beviser for, at der i det halve års revolution (som nogle kalder den store, men som

det nok ville være retfærdigere at kalde den rådne¹⁾ i en demokratisk republik, med et væld af sammenslutninger, organer, institutioner, som stolt kalder sig »revolutionær-demokratiske«, i virkeligheden absolut *intet* alvorligt er gjort mod katastrofen, mod hungeren? Vi nærmer os sammenbruddet hurtigere og hurtigere, thi krigen venter ikke, og den derved fremkaldte desorganisation af alle sider af folkets liv bliver stærkere og stærkere.

Og dog behøves der blot en smule opmærksomhed og eftertanke for at overbevise sig om, at der findes midler til at bekæmpe katastrofen og hungeren, at foranstaltningerne til bekæmpelsen er fuldkommen klare og enkle, fuldkommen gennemførlige, at folkets kræfter fuldt ud kan magte dem, og at grunden til, at disse foranstaltninger *ikke* bliver truffet, *ene og alene* er den, at gennemførelsen ville gå en håndfuld kapitalisters og storgodsejeres uhyre profitter for nær.

I sandhed. Man kan være sikker på, at der ikke kan findes en eneste tale, ikke en eneste artikel i ligegyldig hvilken avis, ikke en eneste resolution fra en hvilken som helst forsamling eller institution, hvor man ikke ganske klart erkender den grundlæggende foranstaltning, hovedmidlet i kampen for at afvende katastrofen og hungeren. Denne foranstaltning er: kontrol, opsyn, registrering, statslig regulering, rigtig fordeling af arbejdskraften i produktionen og varefordelingen, økonomisk anvendelse af folkets kræfter, undgåelse af enhver overflødig indsats af kræfter, sparsommelig brug af dem. Kontrol, opsyn, registrering - det er det første bud i kampen mod katastrofen og hungeren. Det er ubestrideligt og almindeligt anerkendt. Og netop det *bliver ikke gjort* af frygt for at antaste godsejernes og kapitalisternes almagt, deres umådelige, uhørte, skandaløse profitter, profitter, der tjenes ved prisforhøjelser og hærleverancer (og næsten alle »arbejder« nu direkte eller indirekte for krigen), profitter, som alle kender, som alle ser, som alle stønner og sukker over.

Men der gøres absolut intet for at indføre nogen som helst alvorlig kontrol, registrering og opsyn fra statens side.

Regeringens fuldstændige uvirksomhed

Der foregår allevegne en systematisk og uophørlig sabotage af enhver slags kontrol, opsyn og registrering, af ethvert forsøg på at få staten i gang med dette. Man må være utrolig naiv for ikke at begribe - og man må være dobbelt hyklerisk for at lade, som om man ikke begriber - hvorfra denne sabotage udgår, og

med hvilke midler den arbejder. Thi når bankiererne og kapitalisterne saboterer og *forpurrer* enhver slags kontrol, opsyn og registrering, tilpasser de sig efter den demokratiske republiks statslige former, efter de bestående »revolutionær-demokratiske« institutioner. D'herrer kapitalister har udmærket forstået den sandhed, som alle tilhængere af den videnskabelige socialisme fører i munden, men som mensjevikkerne²⁾ og de socialrevolutionære³⁾ gjorde alt for at glemme, så snart deres venner fik nogle »ben« som ministre, statssekretærer osv. Nemlig den sandhed, at den kapitalistiske udbytnings økonomiske indhold aldeles ikke antastes ved, at monarkistiske regeringsformer afløses af republikansk-demokratiske, og at det omvendte følger også gælder: i kampen for den kapitalistiske profits ukrænkelighed og hellighed behøver man kun at ændre *formen*, så kan man forsvare profitten nøjagtig lige så heldigt i den demokratiske republik som i det enevældige monarki.

Den moderne, nyeste, republikansk-demokratiske sabotage af enhver slags kontrol, registrering og opsyn består i, at kapitalisterne i ord »af ganske hjerte« anerkender kontrollens »princip« og nødvendighed (ligesom alle socialrevolutionære og mensjevikker, det siger sig selv), de holder blot på, at denne kontrol skal indføres »gradvis«, planmæssigt, »reguleret af staten«. I virkeligheden dækker disse tilsyneladende harmløse ord over, at kontrollen *forpurrer*, gøres til intet, til en fiktion, en leg med kontrol, en forhaling af alle saglige og praktisk vigtige skridt, oprettelse af utrolig komplicerede, vidtløftige, bureaukratisk livløse kontrolorganer, som helt igennem er afhængige af kapitalisterne og absolut ikke foretager sig noget, hvad de heller ikke kan.

For at dette ikke skal mangle bevis, vil vi påkalde vidner fra mensjevikkernes og de socialrevolutionæres rækker, dvs. netop de folk, som havde flertallet i sovjetterne i revolutionens første halvår, som deltog i »koalitionsregeringen«, og som derfor overfor de russiske arbejdere og bønder er politisk ansvarlige for, at man har set gennem fingre med kapitalisterne og ladet dem forpurre enhver kontrol.

Det officielle organ for det højeste af det »revolutionære demokratis« såkaldte »suveræne« (lad være at smile!) organer, »Isvestija fra TsIK«, dvs. centraleksekutivkomiteen for arbejder*, soldater- og bonderepræsentanternes alrussiske sovjetkongres, offentliggør i nr. 164 for 7. september 1917 en *beslutning* fra det specielle institut for kontrolanliggender, som de samme mensjevikker og socialrevolutionære har skabt, og

som befinder sig i deres hænder. Dette specielle institut er centraleksekutivkomiteens »økonomiske afdeling«. I beslutningen erkender man officielt det faktum, at *»de ved regeringen oprettede centralorganer til regulering af det økonomiske liv er absolut uvirksomme«*.

I sandhed, kan man tænke sig et mere talende vidnesbyrd om den mensjevnikiske og socialrevolutionære politiks bankerot end dette, som mensjevnikkerne og de socialrevolutionære egenhændigt har underskrevet?

Allerede under tsarismen erkendte man nødvendigheden af at regulere det økonomiske liv, og der blev oprettet forskellige institutioner med dette formål. Men under tsarismen voksede forfaldet mere og mere og nåede et uhyrligt omfang. Det blev straks set som en opgave for den republikanske revolutionære regering at gribe til alvorlige, energiske forholdsregler for at bekæmpe forfaldet. Da »koalitionsregeringen« med deltagelse af mensjevnikker og socialrevolutionære blev dannet, gav den i en særdeles højtidelig deklaration af 6. maj til hele folket løfte om og forpligtede sig til at indføre statskontrol og statsregulering. Både Tsereteli, Tjernov og de øvrige mensjevnikiske og socialrevolutionære ledere svor dyre eder på, at de ikke blot var ansvarlige for regeringen, men at de »suveræne organer for det revolutionære demokrati«, som var i deres hænder, virkelig vil overvåge regeringens arbejde og kontrollere det.

Siden den 6. maj er der gået fire måneder, fire lange måneder, i hvilke Rusland har ofret soldater i hundredtusindvis for den tåbelige imperialistiske »offensiv«, mens forfaldet og katastrofen er rykket frem med syvmileskridt, skønt sommertiden gav enestående mulighed for at gøre et stort arbejde i skibsfarten, i landbruget, ved borer og grubeundersøgelser osv., osv. - og efter fire måneder er mensjevnikkerne og de socialrevolutionære nødt til at indrømme officielt, at regeringens kontrolinstitutioner er »absolut uvirksomme«!

Og disse mensjevnikker og socialrevolutionære vrøvler nu (vi skriver netop disse linier lige før den Demokratiske Konference den 12. september)⁴⁾ med alvorlig statsmandsmine om, at det vil hjælpe på sagen, hvis man i stedet for koalitionen med kadetterne får en koalition med industriens og handelens hajer, med Rjabusjinskij, Bublikov, Teresjtjenko og co.!

Man må spørge: hvordan skal denne forbavsende blindhed hos mensjevnikkerne og de socialrevolutionære forklares? Skal man betragte dem som politiske pattebørn, der er så ufornuftige og naive, at de ikke ved, hvad de gør, men griber fejl med et

ærligt sind? Eller har de mange ben, de har fået som ministre, statssekretærer, generalguvernører, kommissærer o.m.a., den egenskab at frembringe en særlig, »politisk« blindhed?

Kontrolforanstaltningerne er let gennemførlige og almindelig kendte

Det spørgsmål kan opstå, om kontrollens metode og midler da frembyder noget overordentlig kompliceret, vanskeligt, uprøvet, ja endog ukendt? Skal forhalingen måske forklares med, at statsmændene i kadetpartiets), i industri- og handelsklassen, i de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier nu i et halvt år har slidt i deres ansigts sved for at udfinde, studere, opdage kontrollens midler og metoder, men at opgaven har vist sig usandsynlig svær og derfor stadig er uløst?

Ak og ve! De uoplyste og forkuede bønder, som hverken kan læse eller skrive, og spidsborgerne, som tror på alt og ikke ser til bunds i noget - dem vil man stikke blå i øjnene ved at fremstille sagen på denne måde. Men i virkeligheden *kendte* selv tsarismen, selv det »gamle regime«, da det dannede krigsindustrikomiteerne, den grundlæggende foranstaltning, hovedmidlet og hovedvejen til kontrol: sammenslutning af befolkningen efter forskellige erhverv, arbejdsformål, arbejdsgræne osv. Men tsarismen *frygtede* denne sammenslutning af befolkningen og lagde alle mulige hindringer i vejen, beskar kunstigt denne velkendte, yderst lette, fuldt ud anvendelige metode og vej til kontrol.

Alle krigsførende stater, som mærker krigens elendighed og trængsler og mere eller mindre lider under forfald og hungersnød, har længe udpeget, fastsat, anvendt, gennemprøvet en *hel række* kontrolforanstaltninger, som næsten alle går ud på at sammenslutte befolkningen, at danne eller opmuntre foreninger af enhver art, med deltagelse af repræsentanter fra staten og under opsyn af staten osv. Alle disse kontrolforanstaltninger er almindelig kendte, der er talt og skrevet meget om dem, de love, de fremskredne krigsførende magter har udstedt om kontrol, er oversat til russisk eller udførligt behandlet i den russiske presse.

Hvis vor stat faktisk *ønskede* at gennemføre kontrollen sagligt og alvorligt, hvis statens kontrolinstitutioner ikke ved deres kryberi for kapitalisterne havde dømt sig selv til »absolut uvirksomhed«, så behøvede staten jo kun at øse med begge hænder af det rige forråd af allerede kendte og anvendte kontrolforanstaltninger. Den eneste hindring for dette - en hind-

ring, som kadetterne, de socialrevolutionære og mensjevnikkerne skjuler for folket - var og er den omstændighed, at en kontrol ville afsløre kapitalisternes vanvittige profitter og gå disse profitter for nær.

For at forklare dette yderst vigtige spørgsmål (som i grunden drejer sig om programmet for *enhver* virkelig revolutionær regering, der vil redde Rusland fra krigen og hungersnøden) vil vi opregne disse yderst vigtige kontrolforanstaltninger og behandle hver enkelt af dem nærmere.

Vi vil få at se, at en regering, som ikke kun ironisk vil kaldes revolutionær-demokratisk, blot havde behøvet at bruge sin første uge til at dekretere (anordne, befale) gennemførelsen af de vigtigste kontrolforanstaltninger, at fastsætte alvorlige og ikke latterlige straffe for kapitalister, som på bedragerisk vis søger at unddrage sig kontrollen, og at opfordre befolkningen til selv at holde opsyn med kapitalisterne og våge oyer, at disse nøje overholder kontrolforordningerne, så havde kontrollen for længst været gennemført i hele Rusland.

Her er de vigtigste foranstaltninger:

1. Sammenslutning af alle banker til en enkelt bank og statskontrol med dens operationer, eller nationalisering af bankerne.

2. Nationalisering af syndikaterne, dvs. kapitalisternes største monopolsammenslutninger (sukker, olie, kul, metal osv.).

3. Ophævelse af forretningshemmeligheden.

4. Tvungen sammenslutning (i forbund) af industrifolk, købmænd, erhvervsdrivende i det hele taget.

5. Tvungen sammenslutning af befolkningen i forbrugsforeninger eller ansporing af en sådan sammenslutning og kontrol med den.

Lad os undersøge, hvilken betydning hver enkelt af disse foranstaltninger ville have, under forudsætning af, at de blev gennemført revolutionær-demokratisk.

Nationalisering af bankerne

Bankerne er som bekendt midtpunktet for det moderne økonomiske liv, de store nervecentre i hele kapitalismens økonomiske liv. At tale om »regulering af det økonomiske liv« og gå udenom bankernes nationalisering betyder enten at lægge komplet uvidenhed for dagen eller at bedrage det »jævne folk« med højtravende talemåder og rundhåndede løfter, som man på forhånd har besluttet ikke at holde.

Det er tåbeligt at ville kontrollere og regulere kornleveran-

cerne eller produktionen og varefordelingen i det hele taget, hvis man ikke samtidig kontrollerer og regulerer bankoperationerne. Det er omtrent som at gribe efter småpenge, man tilfældigt får indenfor rækkevidde, mens man lader millioner af rubler upåagtet. De moderne banker er så intimt og fast sammenvokset med handelen (kornhandel og al anden handel) og industrien, at man absolut ikke kan foretage sig noget alvorligt, noget »revolutionær-demokratisk«, uden at »tage hånd i hanke« med bankerne.

Men måske er dette, at staten »tager hånd i hanke« med bankerne, en meget vanskelig og kompliceret operation? Man søger sædvanligvis at kyse filistrene med den slags foregivender - det er naturligvis kapitalisterne og deres advokater, der gør det, for de har fordel af det.

I virkeligheden frembyder bankernes nationalisering, hvorved der ikke fratages en eneste »ejer« så meget som en øre, absolut ingen vanskeligheder, hverken tekniske eller kulturelle, og den saboteres *udelukkende* af hensyn til en forsvindende håndfuld rigfolks usle havepsyge. Når nationaliseringen af bankerne så tit forveksles med konfiskation af privatformuerne, så bærer den borgerlige presse, som har interesse i at bedrage offentligheden, skylden for denne begrebsforvirring.

Ejendomsretten til de kapitaler, som bankerne opererer med, og som er koncentreret i bankerne, bevidnes ved trykte eller skrevne dokumenter, som man kalder aktier, obligationer, vekslers, kvitteringer osv. Ikke et eneste af disse dokumenter vil gå tabt eller blive ændret ved bankernes nationalisering, dvs. alle bankernes sammensmeltning til en eneste statsbank. Den, som havde 15 rubler på en bankbog, vil også efter bankernes nationalisering være ejer af 15 rubler, og den, som havde 15 millioner, han vil efter bankernes nationalisering stadig have 15 millioner i form af aktier, obligationer, vekslers, købekontrakter og lignende.

Hvori ligger så betydningen af bankernes nationalisering?

Den ligger i, at en virkelig kontrol med de mange enkelte banker og deres operationer (selv når forretningshemmeligheden osv. bliver ophævet) er umulig, for det er umuligt at gennemskue de meget komplicerede, uigennemsigtige og raffinerede metoder, som anvendes ved opstilling af balancer, ved grundlæggelse af fiktive virksomheder og filialer, ved at sætte stråmænd ind osv., osv. Kun en sammenslutning af alle banker til en enkelt bank, hvad der i sig selv ikke betyder den ringeste forandring af ejendomsforholdene og, det gentager vi, ikke fra-

tager en eneste ejer en øre, giver *mulighed* for en virkelig kontrol - naturligvis under forudsætning af, at alle de andre ovenfor anførte forholdsregler kommer til anvendelse. Kun hvis bankerne nationaliseres, *kan man opnå*, at staten får kendskab til, hvor millionerne og milliarderne går hen og hvordan, hvor de kommer fra og hvornår. Og kun kontrol med bankerne, med centrum, med den kapitalistiske cirkulations hovedakse og hovedmekanisme ville gøre det muligt at iværksætte en virkelig kontrol, ikke en kontrol på papiret, med hele det økonomiske liv, med produktionen og fordelingen af de vigtigste produkter, at iværksætte den »regulering af det økonomiske liv«, som ellers ikke kan blive andet end en ministerfrase, der bedrager det jævne folk. Kun kontrol med bankoperationerne giver (under forudsætning af bankernes sammenslutning i én statsbank) mulighed for, at man under anvendelse af yderligere, let gennemførlige forholdsregler virkelig kan inddrive indkomstskatterne, uden at formuer og indkomster kan skjules; som det nu er, er og bliver indkomstskatten jo i høj grad en fiktion.

For at nationalisere bankerne ville det være nok simpelt hen at dekretere det - direktørerne og funktionærerne skulle så selv gennemføre det. Der behøves ikke noget særligt apparat, ingen særlige forberedende skridt fra statens side; denne forholdsregel lader sig realisere med ét dekret, »med ét slag«. Den økonomiske mulighed for en sådan foranstaltning har kapitalismen nemlig selv skabt, efter at den har udviklet sig til veksler, aktier, obligationer osv. Her mangler der *kun en ensartet bogføring*, og hvis den revolutionær-demokratiske stat forordnede, at der i hver by straks telegrafisk skal indkaldes møder og i provinsen og hele landet konferencer af direktører og funktionærer for ufortøvet at sammenslutte alle banker til én statsbank, så ville denne reform blive gennemført på få uger. Ganske vist ville netop direktørerne og de højere funktionærer forsøge at gøre modstand, at bedrage staten, at trække sagen i langdrag osv.; thi disse herrer ville jo gå glip af deres særdeles indbringende stillinger, miste muligheden for særlig indbringende svindleroperationer; *det er sagens kerne*. Tekniske vanskeligheder ved en sammenslutning af bankerne findes der derimod slet ikke, og hvis statsmagten ikke blot er revolutionær i ord (dvs. hvis den ikke er bange for at bryde med træghed og rutine), hvis den ikke blot er demokratisk i ord (dvs. hvis den handler i folkeflertallets og ikke i en håndfuld rigmænds interesse), så var det nok at dømme direktørerne, bestyrelsesmedlemmerne og storaktionærerne til formuekonfi-

skation og fængselsstraf for ethvert forsøg på at forhale sagen og hemmeligholde dokumenter eller afregninger; det var f.eks. nok at sammenslutte de fattige funktionærer *for sig* og give dem præmier for at afsløre bedragerier og manipulationer fra de riges side - og bankernes nationalisering ville ske glat og hurtigt.

De fordele, som hele folket, *ikke* specielt arbejderne (for arbejderne har kun lidt at gøre med banker), men bøndernes og de små erhvervsdrivendes masse vil få ved bankernes nationalisering, vil være uhyre. Arbejdsbesparelsen vil være kæmpemæssig og hvis man antager, at staten beholdt det hidtidige antal bankfunktionærer, vil det betyde et meget stort skridt fremad, idet man derved vil gøre brugen af bankerne mere universel (almindelig), forøge antallet af filialer, gøre bankoperationerne mere tilgængelige osv., osv. Netop de *små* besiddere, bønderne, ville få langt lettere ved at opnå kreditter. Staten selv ville for første gang få mulighed for først og fremmest at *overse* og så *kontrollere* alle vigtige pengeoperationer uden tilsøring, derefter at *regulere* det økonomiske liv og endelig få millioner og milliarder til store statsoperationer uden at betale d'herrer kapitalister vanvittige »provisioner« for deres »tjenester«. Derfor, og kun derfor, skummer alle kapitalister, alle borgerlige professorer, hele bourgeoisiet og dets tjenstvillige støtter, Plekhanov, Potresov og co., af raseri og er rede til at kæmpe mod bankernes nationalisering, til at opfinde tusinder af indvendinger mod denne ganske lette og påkrævede foranstaltning, skønt den *selv* fra lands-»forsvarets« synspunkt, dvs. fra et militært synspunkt, ville være et vældigt plus og forøge landets »militære magt« uhyre.

Her kunne man måske indvende: hvorfor gennemfører da så fremskredne lande som Tyskland og Amerikas Forenede Stater en storstilet »regulering af det økonomiske liv« uden så meget som at tænke på bankernes nationalisering?

Fordi *begge* disse stater, svarer vi, ikke blot er kapitalistiske, men også imperialistiske, selv om den ene er et monarki, den anden er republik. Derfor kan de gennemføre de fornødne reformer ad reaktionær-bureaukratisk vej, vi derimod taler her om den revolutionær-demokratiske vej.

Denne »lille forskel« er af meget væsentlig betydning. Det er for det meste »ikke skik og brug« at tænke på den. Ordet »revolutionært demokrati« er hos os (navnlig hos de socialrevolutionære og mensjevikkerne) næsten blevet en konventionel frase, omtrent som ordet »gudske lov«, der også bruges af folk,

som ikke er så udannede at tro på en gud, eller som udtrykket »ærede borger«, som man undertiden sågar bruger overfor Den's eller Jedinstvo's medarbejdere, skønt næsten alle ved, at disse blade er grundlagt og opretholdt af kapitalisterne og for kapitalisterne, og at såkaldte socialisters medarbejdere ved disse derfor er lidet »æret«.

Hvis man ikke vil bruge ordene »revolutionært demokrati« som en vedtagen paradefrase, som en konventionel talemåde, men *overveje* deres betydning, så betyder det at være demokrat i gerning at tage hensyn til folkeflertallets interesser, ikke til mindretallets, og at være revolutionær betyder at ødelægge alt skadeligt og forældet med den største beslutsomhed og ubarmhertighed.

Hverken i Amerika eller i Tyskland gør regeringerne eller de herskende klasser, efter hvad man hører, krav på betegnelsen »revolutionært demokrati«, som vore socialrevolutionære og mensjevikker gør krav på (og prostituerer).

I Tyskland findes i alt *fire* private storbanker af landsomfattende, national betydning, i Amerika i alt *to*: det er lettere, bekvemmere, fordelagtigere for disse bankers finanskonger at rotte sig sammen privat og hemmeligt, reaktionært og ikke revolutionært, at gøre det bureaukratisk og ikke demokratisk, og så bestikke statsembetsmændene (det er den almindelige regel såvel i Amerika *som i Tyskland*), mens de bevarer bankernes private karakter netop for at bevare forretningshemmeligheden, netop for at flå staten for millioner og atter millioner i »ekstraprofit«, netop for at sikre de bedrageriske finansmanipulationer.

Både Amerika og Tyskland »regulerer det økonomiske liv« således, at der for arbejderne (og til dels for bønderne) kommer *militeret tvangsarbejde* ud af det, men for bankierne og kapitalisterne et *paradis*. Deres regulering består i, at man »strækker« arbejderens rationer ned under sultegrænsen, mens man (hemmeligt, ad reaktionær-bureaukratisk vej) sikrer kapitalisterne *højere* profiler end før krigen.

Også i det republikansk-imperialistiske Rusland er en sådan vej fuldt ud mulig; den bliver også betrådt, ikke blot af Miljukov'erne og Sjingarjov'erne, men også af Kerenskij hånd i hånd med Teresjtjenko, Nekrasov, Bernatskij, Prokopovitj og co., som *ligeledes beskytter* bankernes reaktionær-bureaukratiske »uantastelighed« og deres hellige ret til vanvittige profiler. Lad os dog hellere sige *sandheden*: man vil gerne regulere det økonomiske liv i det republikanske Rusland på reaktionær-

bureaukratisk vis, men man har »ofte« vanskeligheder ved at gøre det, så længe »sovjetterne« eksisterer, som det ikke lykkedes Kornilov nr. 1 at jage væk, men som Kornilov nr. 2 vil forsøge at jage væk...

Det vil jo vise sig at være sandheden. Og denne enkle, omend bitre sandhed er nyttigere for vort folks oplysning end den smukke løgn om »vort« »store« »revolutionære« demokrati...

Bankernes nationalisering ville i høj grad lette den samtidige nationalisering af forsikringsvæsenet, dvs. sammenslutningen af alle forsikringsselskaber til et enkelt selskab, centraliseringen af deres virksomhed, statens kontrol med dem. Kongresser af forsikringsselskabernes funktionærer ville også her straks og uden nogen vanskelighed kunne gennemføre denne sammenslutning, hvis den revolutionær-demokratiske stat anordnede det og foreskrev de ledende direktører og storaktionærer ufortøvet at foretage sammenslutningen, som hver af dem skulle være strengt ansvarlig for. I forsikringsvæsenet har kapitalisterne anbragt hundreder af millioner, hele arbejdet gøres af funktionærer. En sammenslutning her ville nedsætte forsikringspræmierne, bringe talrige fordele og lettelser for alle forsikrede og med de samme kræfter og midler udvide de forsikredes kreds. Udover træghed, rutine og havepsyge hos en håndfuld indehavere af indbringende ben er der absolut intet, der står i vejen for denne reform, en reform som igen vil hæve landets »forsvarsevne«, spare på folkets arbejde og åbne en række meget betydningsfulde muligheder for at »regulere det økonomiske liv« ikke blot på papiret, men i virkeligheden.

Syndikaternes nationalisering

Kapitalismen adskiller sig fra de gamle førkapitalistiske systemer for samfundsøkonomi ved, at den har skabt snæver forbindelse og gensidig afhængighed mellem forskellige grene. Hvis dette ikke var tilfældet, ville forøvrigt alle skridt i retning af socialismen være teknisk uigennemførlige. Den moderne kapitalisme har gennem bankernes herredømme over produktionen øget denne gensidige afhængighed mellem samfundsøkonomiens forskellige grene til det yderste. Bankerne og de vigtigste grene inden for industri og handel er vokset uløseligt sammen. Det betyder for det første, at det ikke er muligt at nationalisere bankerne alene og undlade at oprette et statsmonopol af han-

dels- og industrisyndikaterne (sukker, kul, jern, olie osv.), at nationalisere disse syndikater. Og det betyder for det andet, at reguleringen af det økonomiske liv, hvis den skal gennemføres alvorligt, nødvendiggør at både banker og syndikater nationaliseres samtidig.

Lad os f.eks. tage sukkersyndikatet. Det opstod allerede under tsarismen og førte til en stort anlagt kapitalistisk sammenslutning af fortræffeligt indrettede fabrikker og bedrifter, og denne sammenslutning, der naturligvis er gennemsyret af den mest reaktionære og bureaukratiske ånd, sikrede kapitalisterne skandaløst høje profitter, mens den bød funktionærerne og arbejderne absolut retsløshed, fornædelse, undertrykkelse og slaveri. Staten kontrollerede og regulerede allerede dengang produktionen til gunst for pengemagnaterne.

Man behøver her *kun* at forvandle den reaktionær-bureaukratiske regulering til en revolutionær-demokratisk ved enkle dekreter om indkaldelse af en konference af funktionærer, ingeniører, direktører og aktionærer, om indførelse af ensartet regnskabsføring, om arbejderorganisationernes kontrol osv. Dette er så ligetil - og netop dette bliver stadig ikke gjort! I den demokratiske republik bliver den reaktionær-bureaukratiske regulering af sukkerindustrien *i virkeligheden* ved med at bestå, alt bliver ved det gamle: rovdrift med folkets arbejde, rutine og stagnation, berigelse for Bobrinskij'erne og Teresjtjenko'erne. Opfordre demokratiet, ikke bureaukratiet, opfordre arbejderne og funktionærerne, ikke »sukkerkongerne« til selvstændigt initiativ - det var det, man kunne og skulle have gjort på et par dage, med ét slag, hvis ikke de socialrevolutionære og mensjevikkerne havde forplumret folkets opfattelse med planer om en »koalition« netop med disse sukkerkonger, en koalition med pengesækkene, som nødvendigvis må medføre regeringens »fuldstændige uvirksomhed« med hensyn til regulering af det økonomiske liv.«*)

Lad os tage olieindustrien. Den er allerede i kæmpemæssigt omfang blevet »gjort samfundsmæssig« ved kapitalismens forudgående udvikling. Et par oliekonger omsætter hundreder og atter hundreder af millioner; de beskæftiger sig med at klippe kuponer og skovler eventyrlige gevinster ind på den

*) Disse linjer var allerede skrevet, da jeg læste i bladene, at Kerenskij-regeringen indfører sukkermonopol; naturligvis gør den det reaktionært-bureaukratisk, uden konferencer af funktionærer og arbejdere, uden offentlighed, uden at tøjle kapitalisterne!!

»forretning«, som faktisk, teknisk, *allerede nu* er organiseret samfundsmæssigt i landsmålestok og *allerede nu* ledes af hundreder og tusinder af funktionærer, ingeniører osv. Olieindustriens nationalisering er mulig *straks*, og det er en pligt for en revolutionær-demokratisk stat at gøre det, tilmed når den gennemgår en svær krise, hvor det gælder om for enhver pris at spare på folkets arbejde og forøge brændselsproduktionen. Det er klart, at en bureaukratisk kontrol ikke vil nytte noget, ikke ændre noget, thi »oliekongerne« kommer nøjagtig lige så let ud af det med folk som Teresjtjenko og Kerenskij og Avksentjev og Skobelev, som de kom ud af det med de tsaristiske ministre; de ordner det ved forhaling, udflugter og løfter, endvidere ved direkte og indirekte bestikkelse af den borgerlige presse (det kalder man »den offentlige mening«, som Kerenskij, Avksentjev og konsorter »tager hensyn til«), ved bestikkelse af embedsmænd (som Kerenskij og Avksentjev og konsorter har ladet blive på deres gamle poster i det gamle uantastede statsapparat).

For at kunne gøre noget alvorligt må man gå over fra bureaukrati til demokrati og gøre det virkelig revolutionært, dvs. erklære oliekongerne og olieaktionærerne krig, dømme dem til formuekonfiskation og fængselsstraf, hvis de forhaler olieindustriens nationalisering, skjuler indtægter og regnskaber, saboterer produktionen eller undlader at træffe forholdsregler til at forøge produktionen. Man må appellere til arbejdernes og funktionærernes initiativ, straks sammenkalde *dem* til drøftelser og kongresser og overlade *dem* en bestemt andel af fortjenesten på betingelse af, at de indfører en alsidig kontrol og forøger produktionen. Hvis sådanne revolutionær-demokratiske skridt var blevet taget straks i april 1917 uden forhaling, så ville Rusland, et af de lande i verden, der er rigest på flydende brændsel, i løbet af sommeren have kunnet gøre uendelig meget for at forsyne folket med de nødvendige mængder brændsel ved at benytte vandvejene.

Hverken den borgerlige regering eller den socialrevolutionær-mensjevnikisk-kadetiske koalitionsregering har gjort det ringeste; de lod sig nøje med en bureaukratisk reformkomedie. De vovede ikke et eneste revolutionær-demokratisk skridt. De samme oliekonger, den samme stagnation, det samme had hos arbejderne og funktionærerne mod udbytterne, den samme rovdrift med folkets arbejde - det hele som det var under tsarismen; det eneste, der har ændret sig er *hovederne* på de papirer, der går ind og ud i de »republikanske« kancellier!

I kulindustrien, som teknisk og kulturelt ikke er mindre »moden« til nationalisering, og som forvaltes lige så skamløst af folkets udbyttere, kulkongerne, har vi en række åbenlyse *fakta*: direkte sabotage, direkte *ødelæggelse* og standsning af produktionen fra industriherrerens side. Selv det mensjeviki-ske ministerblad Rabotsjaja Gaseta har indrømmet disse fakta. Og hvad så? Man har slet ingenting gjort, kun trukket de gamle reaktionær-bureaukratiske »fifty-fifty« nævn frem igen, som består af lige mange arbej dere og røvere fra kulsyndikatet!!

Ikke et eneste revolutionær-demokratisk skridt, ikke skygge af forsøg på at oprette den eneste reelle kontrol *fra neden*, gennem funktionærforbundene, gennem arbejderne, gennem terror mod kulbaronerne, som styrter landet i fordærv og standser produktionen! Hvordan skulle man også det - vi er jo »alle« tilhængere af »koalitionen«, om ikke med kadetterne så med handels- og industrikredsene, og koalition betyder netop at overlade kapitalisterne magten, lade dem skalte og valte ustraffet, tillade dem at bremse alt, vælte alt over på arbejderne, forstærke forfaldet og *på denne måde* forberede et nyt Kornilov-kup!

Ophævelse af forretningshemmeligheden

Uden ophævelse af forretningshemmeligheden bliver kontrol med produktion og fordeling enten et tomt løfte, hvormed kadetterne snyder de socialrevolutionære og mensjevikkerne, og disse igen de arbejdende klasser, eller også kan den kun gennemføres med reaktionær-bureaukratiske midler og metoder. Dette er åbenbart for ethvert uhildet menneske, og Pravda⁶⁾ krævede hårdnakket forretningshemmeligheden ophævet (hvad der netop i høj grad bidrog til, at bladet blev forbudt af kapitalens tjener - Kerenskij-regeringen - men hverken vor republikanske regering eller »det revolutionære demokratis kompetente organer« bare så meget som tænkte på dette en virkelig kontrols *første bud*).

Netop her ligger nøglen til al kontrol. Netop det er kapitalens ømme punkt, kapitalen, som saboterer produktionen og udplyndrer folket. Det er også grunden til, at de socialrevolutionære og mensjevikkerne ikke vover at røre ved dette punkt.

Kapitalisternes sædvanlige argument, som tankeløst gentages af småborgerne, går ud på, at den kapitalistiske økonomi absolut ikke kan finde sig i forretningshemmelighedens ophævelse, thi den private ejendomsret til produktionsmidlerne, de enkelte bedrifters afhængighed af markedet, nødvendiggør

forretningsbøgernes og handelsomsætningens »hellige ukrænkelighed«, bankforretningerne naturligvis indbefattet.

Den, der under en eller anden form anfører disse eller lignende argumenter, narrer sig selv og narrer folket, thi man lukker herved øjnene for to grundlæggende, yderst vigtige, almindelig kendte fakta i nutidens økonomiske liv. Det ene faktum er storkapitalismen, dvs. bankerne, syndikaternes, storbedrifternes og lignende foretagenders særlige driftsform. Det andet faktum er krigen.

Netop den moderne storkapitalisme, som overalt bliver til monopolkapitalisme, berøver forretningshemmeligheden ethvert skær af fornuft, gør den til hykleri og bruger den udelukkende til at tilsløre finanssvindlerierne og storkapitalens utrolige profitter. Den kapitalistiske stordrift er allerede efter sin tekniske natur samfundsmæssig drift, dvs. den arbejder for millioner af mennesker og forener ved sin virksomhed direkte og indirekte hundreder, tusinder, ja, titusinder af familier. Det er noget helt andet end en lille håndværkers eller en middelbondes bedrift; de fører slet ingen forretningsbøger og bliver derfor ikke berørt af forretningshemmelighedens ophævelse!

I en stordrift er virksomheden alligevel kendt af hundreder, ja endnu flere personer. Loven til beskyttelse af forretningshemmeligheden tjener her ikke produktionens eller omsætningens behov, men spekulation og havesyge i den groveste form, den direkte svindel, der som bekendt særlig breder sig i aktieselskaberne og tilsløres særlig behændigt af beretninger og regnskaber, der sættes sammen på en sådan måde, at man kan tage publikum ved næsen.

Mens forretningshemmeligheden er uundgåelig i den lille vareøkonomi, dvs. hos småbønderne og håndværkerne, hvor produktionen i sig selv ikke er samfundsmæssig, men stykket ud, splittet, så betyder beskyttelsen af denne hemmelighed i storkapitalistiske bedrifter kun, at man beskytter bogstavelig talt en håndfuld folks privilegier og profitter *mod* hele folket. Det er allerede anerkendt i loven, for så vidt som den foreskriver offentliggørelse af aktieselskabernes regnskaber. Men *denne* kontrol, som allerede er indført i alle fremskredne lande og også i Rusland, er netop en reaktionær-bureaukratisk kontrol, som ikke åbner øjnene på *folket og ikke tillader* det at erfare *hele sandheden* om aktieselskabernes virksomhed.

For at handle revolutionær-demokratisk skulle man straks udstede en lov, som ophæver forretningshemmeligheden, forpligter storbedrifterne og de rige til at aflægge ganske udførlige

ge regnskaber og give en hvilken som helst gruppe borgere, der rummer et solidt demokratisk antal mennesker, lad os sige 1000 eller 10.000 vælgere, ret til at gennemgå *samlige* dokumenter i en hvilken som helst storbedrift. En sådan foranstaltning er let at gennemføre ved et simpelt dekret; *kun* den ville bringe *folke*-initiativet til udfoldelse ved en kontrol gennem funktionærforbundene, arbejderorganisationerne og alle politiske partier, *kun* den ville gøre det til en alvorlig og demokratisk kontrol.

Hertil kommer krigen. Det overvældende flertal af handels- og industrivirksomheder arbejder i øjeblikket ikke for det »frie marked«, men for *statskassen*, for krigen. Jeg har derfor allerede i Pravda sagt, at folk, som argumenterer mod os ved at sige, at det er umuligt at indføre socialismen, svindler og svindler groft, thi det drejer sig ikke om indførelse af socialismen nu, straks, fra i dag til i morgen, men om at afsløre *tyverierne fra statskassen*⁷).

Den kapitalistiske virksomhed »for krigen« (dvs. den virksomhed, som direkte eller indirekte har med krigsleverancer at gøre) er en systematisk, legaliseret *plyndring af statskassen*, og d'herrer kadetter i kompagni med mensjevikkerne og de socialrevolutionære, som modsætter sig ophævelsen af forretningshemmeligheden, er ikke andet end *statskassetyveriets hjælpere og hælere*.

Krigen koster nu Rusland 50 millioner rubler *om dagen*. Disse 50 millioner om dagen går for størstedelen til krigsleverandørerne. Af disse 50 millioner udgør mindst 5 millioner *daglig*, sandsynligvis 10 millioner eller mere, »lovlige biindtægter« for kapitalisterne og embedsmændene, der på en eller anden måde er i ledtog med dem. Navnlig de store firmaer og bankerne, der forstrækker dem med penge til udførelse af krigsleverancerne, beriger sig her med uhørte profitter netop gennem statskassetyverierne, for anderledes kan man ikke kalde dette bedrageri, denne flåning af folket »i anledning af« krigen, »i anledning af«, at hundredtusinder og millioner af mennesker går til grunde.

Disse skandaløse profitter på leverancerne, »garantibrevne«, som hemmeligholdes af bankerne, og hvilke personer der beriger sig på de stadige prisforhøjelser, det er noget, »alle« ved, det taler man smilende om i »de bedre kredse«, det findes der *endog* ikke så få præcise bemærkninger om i den borgerlige presse, der som regel fortier de »pinlige« kendsgerninger og omgår de »kildne« spørgsmål. Alle ved det - og alle tier, alle tå-

ler det, alle affinder sig med regeringen, som holder smukke taler om »kontrol« og »regulering«!!

Revolutionære demokrater ville, hvis de virkelig var revolutionære og demokrater, straks have udstedt en lov, som ophæver forretningshemmeligheden, forpligter leverandørerne og købmændene til regnskabsaflæggelse, forbyder dem at opgive deres specielle virksomhed uden myndighedernes tilladelse, indfører formuekonfiskation og skydning*) for hemmeligholdelse og bedrageri mod folket, organiserer efterprøvelse og kontrol *fra neden*, demokratisk, gennem folket selv, gennem sammenslutninger af funktionærer, arbejdere, forbrugere osv.

Vore socialrevolutionære og mensjevikker har helt igennem fortjent navnet forskræmte demokrater; thi i dette spørgsmål gentager de, hvad alle forskræmte spidsborgere siger, nemlig at kapitalisterne vil »stikke af«, hvis man anvender »for skræppe« midler, at »vi« ikke kan klare os uden kapitalisterne, at også de engelsk-franske millionærer måske bliver »fornærmede«, og de »støtter« os jo, etc. Man kunne tro, at bolsjevikkerne foreslog noget, der var ukendt i menneskehedens historie, noget uprøvet, »utopisk«, skønt der i Frankrig allerede for 125 år siden var mænd, som var virkelig »revolutionære demokrater«, som virkelig var overbevist om, at krigen for deres vedkommende var retfærdig og havde forsvarskaraktter, og som virkelig støttede sig på folkemasserne, der oprigtigt delte den samme overbevisning - mænd, som forstod at indføre en *revolutionær* kontrol med de rige og opnå resultater, der fremkaldte hele verdens beundring. Og i de forløbne 125 år har kapitalens udvikling, ved oprettelsen af banker, syndikater, jernbaner osv., gjort det hundrede gange lettere og simplere at øve en virkelig demokratisk kontrol fra arbejdernes og bøndernes side mod udbytterne, godsejerne og kapitalisterne.

I grunden går hele spørgsmålet om kontrollen ud på, hvem der kontrollerer hvem, dvs. hvilken klasse der er den kontrollerende, og hvilken klasse der er den kontrollerede. Hos os, i det republikanske Rusland, hvor der medvirker »kompetente organer« for et såkaldt revolutionært demokrati, har man hidtil anerkendt og tolereret godsejere og kapitalister som kontrollø-

*) Jeg har allerede haft lejlighed til i den bolsjevikiske presse at påvise, at et rigtigt argument mod dødsstraffen kun kan findes i udbytternes anvendelse af den mod de arbejdende *masser* for at bevare udbytningen. Formodentlig vil ingen som helst revolutionær regering kunne komme udenom dødsstraf for *udbytterne* (dvs. godsejerne og kapitalisterne).

rer. Den uundgåelige følge heraf er kapitalisternes ligrøveri, som vækker almindelig harme i folket, og endvidere det forfald, som kunstigt fremmes af kapitalisterne. Man må beslutsomt, uigenkaldeligt, uden frygt for at bryde med det gamle, uden frygt for dristigt at opbygge det nye tage fat på en kontrol *med* godsejerne og kapitalistene *fra arbejdernes og bøndernes side*. Men det frygter vore socialrevolutionære og mensjevikker som pesten.

Tvungen sammenslutning i forbund

Tvungen oprettelse af syndikater, dvs. tvungen sammenslutning i forbund f.eks. af industrifolk, er allerede blevet anvendt i praksis i Tyskland. Det er der ikke noget nyt i. Og her er de socialrevolutionære og mensjevikkerne skyld i, at vi oplever en fuldkommen stagnation i det republikanske Rusland, som disse lidet ærede partier »underholder« med en æggedans, som de danser enten med kadetterne eller med Bublikov'erne eller med Teresjtjenko og Kerenskij.

Den tvungne oprettelse af syndikater er på den ene side en slags statslig fremskyndelse af den kapitalistiske udvikling, hvad der overalt fører til organisering af klassekampen, til forøgelse af sammenslutningernes antal, forskelligartethed og betydning. Og på den anden side er den tvungne oprettelse af sammenslutninger en nødvendig forudsætning for enhver nogenlunde alvorlig kontrol og enhver økonomiseren med folkets arbejde.

Den tyske lov forpligter f.eks. læderfabrikanterne i en bestemt by eller i hele riget til at slutte sig sammen i et forbund, idet en repræsentant for staten indtræder i dette forbunds ledelse for at føre kontrol. En sådan lov berører umiddelbart, dvs. taget for sig, ikke ejendomsretten det ringeste, den berører ikke en eneste ejer en skilling og foregriber ikke afgørelsen af, om kontrollen skal gennemføres i reaktionær-bureaukratisk eller revolutionær-demokratisk form, retning og ånd.

Sådanne love kunne og skulle man også straks udstede hos os uden at spille blot en uge af den kostbare tid, idet man overlader det til *selve den sociale situation* at afgøre, hvordan loven mere konkret skal gennemføres, hvor hurtigt det skal ske, hvordan man skal kontrollere gennemførelsen osv. Staten behøver hverken et særligt apparat eller særlig forskning eller nogen som helst forudgående undersøgelser for at udstede en sådan lov; der behøves kun vilje til at gøre op med visse privatinteresser hos kapitalisterne, som »ikke er vant« til en sådan ind-

blanding og ikke ønsker at miste deres ekstraprofitter, der sikres dels ved mangelen på kontrol, dels ved fortsættelsen af driften på gammeldags manér.

Man behøver ikke noget særligt apparat eller nogen »statistik« (det var den, Tjernov ville sætte i stedet for bøndernes revolutionære initiativ) for at udstede en sådan lov, thi dens gennemførelse må pålægges fabrikkerne eller industrimændene selv, må pålægges de *forhåndenværende* samfundsmæssige kræfter, under kontrol af ligeledes forhåndenværende samfundsmæssige kræfter (dvs. ikke regeringskræfter, ikke bureaukratiske kræfter), blot må disse ubetinget søges i de såkaldte »lavere stænder«, dvs. i de undertrykte og udbyttede klasser, som altid i historien har vist sig at stå umådelig meget *højere* end udbytterne, hvad angår evne til heroisme, selvopofrelse og kammeratlig disciplin.

Lad os sige, at vi har en virkelig revolutionær-demokratisk regering, og at den beslutter: alle fabrikker og industrifolk i enhver produktionsgren er, hvis de f.eks. beskæftiger mindst 2 arbejdere, forpligtet til straks at slutte sig sammen i kreds- og guvernementsforbund. Ansvar for den ubetingede opfyldelse af loven pålægges i første række fabrikkerne, direktørerne, bestyrelsesmedlemmerne og storaktionærerne (thi de er den moderne industris virkelige førere, dens virkelige herrer). De betragtes som desertører fra militærtjeneste og bliver også straffet som sådanne, hvis de søger at unddrage sig den ufor-tøvede gennemførelse af loven; de skal være solidarisk ansvarlige med hele deres formue, én for alle og alle for én. Desuden skal alle funktionærer være ansvarlige og pligtige til at oprette *et enkelt* forbund og ligeledes alle arbejderne og deres fagforening. Formålet med oprettelsen af sammenslutninger er at indføre den mest fuldstændige, den strengeste og mest detaljerede regnskabsaflæggelse, men hovedsagelig at *sammenfatte operationerne* ved indkøb af råstoffer, ved afsætning af produkterne, for at *spare* på folkets midler og kræfter. Denne besparelse ved sammenslutningen af splittede virksomheder til ét syndikat er enorm, således som den økonomiske videnskab lærer, og som eksemplet med alle syndikater, karteller og truste viser. Det må her endnu en gang gentages, at denne sammenslutning i et syndikat i og for sig ikke ændrer ejendomsforholdene det ringeste og ikke berøver nogen ejer en skilling. Man må stærkt understrege denne omstændighed, thi den borgerlige presse »skræmmer« bestandig de små og mellemstore ejere med, at socialisterne i almindelighed og bolsjevikkerne i

særdeleshed vil »ekspropriere« dem: en oplagt løgnagtig påstand, eftersom socialisterne *selv under en fuldstændig socialistisk* omvæltning ikke ønsker at ekspropriere småbøndernes ejendom og ikke kan eller vil gøre det. Og vi taler hele tiden *kun* om de nærmeste og mest tiltrængte forholdsregler, som allerede er gennemført i Vesteuropa, og som nogenlunde konsekvent demokrati straks skulle gennemføre hos os for at bekæmpe den truende og uafvendelige katastrofe.

Det vil støde på alvorlige tekniske og kulturelle vanskeligheder at sammenslutte de små og de mindste ejere i forbund; dette skyldes den dybtgående splittethed, den tekniske primitivitet i deres bedrifter, indehavernes mangel på almindelige skolekundskaber og dannelse. Men netop disse bedrifter kunne undtages fra loven (som allerede antydte ovenfor i det tænkte eksempel), og deres ikke-sammenslutning, for slet ikke at tale om deres forsinkede sammenslutning, kunne ikke udgøre nogen alvorlig hindring, thi den rolle, det uhyre antal småbedrifter spiller i produktionens samlede sum, deres betydning for samfundsøkonomien som helhed er *forsvindende ringe*, og desuden er de ofte på en eller anden måde afhængige af storbedrifterne.

Af afgørende betydning er kun storbedrifterne, og her er de tekniske og kulturelle midler og kræfter til oprettelsen af sammenslutninger *for hånden*; der mangler kun den *revolutionære* magts faste, beslutsomme, overfor udbytterne skånselsløst hårde initiativ for at sætte disse kræfter og midler i bevægelse.

Jo fattigere et land er på teknisk uddannede og overhovedet intellektuelle kræfter, jo mere *bydende* er nødvendigheden af så hurtigt og beslutsomt som muligt at dekretere den tvungne sammenslutning og begynde at gennemføre den i de store og de største bedrifter, thi netop denne sammenslutning vil *spare* intellektuelle kræfter, gøre det muligt at udnytte dem *fuldt og helt* og fordele dem rigtigere. Når selv de russiske bønder i deres ravnekroge, under den tsaristiske regering, hvor de måtte kæmpe mod tusinde hindringer fra regeringens side, har forstået at gøre et vældigt skridt fremad efter 1905 og skabe alle mulige sammenslutninger, så kunne en sammenslutning af den store og mellemstore industri og handel naturligvis gennemføres på nogle måneder eller måske hurtigere, forudsat at der udøves tvang i denne retning af en virkelig revolutionær-demokratisk regering, som bygger på støtte, deltagelse, aktiv interesse, begunstiggelse fra demokratiets »lavere lag«: funktionærerne og arbejderne - og som opfordrer *disse* til at øve kontrol.

Regulering af forbruget

Krigen har tvunget alle krigsførende og mange neutrale stater til at gå over til regulering af forbruget. Brødkortet så dagens lys, det blev en vane og trak andre kort med sig. Rusland holdt sig ikke tilbage og indførte ligeledes brødkortet.

Netop ud fra dette eksempel kan vi måske mest anskueligt sammenligne de reaktionær-bureaukratiske metoder til bekæmpelse af katastrofen, hvor man stiler efter færrest mulige forandringer, med de revolutionær-demokratiske, som, hvis de vil gøre sig fortjent til dette navn, må stille sig den direkte opgave med magt at bryde med det gamle og forældede og stimulere bevægelsen fremad mest muligt.

Brødkortet, dette skoleeksempel på forbrugsregulering i de moderne kapitalistiske stater, har til opgave og realiserer (i bedste fald) én ting: at fordele den forhåndenværende brødmængde således, at den slår til for alle. Der indføres et maksimumsforbrug, ikke nær af alle, men kun af de vigtigste folkeprodukter. Og det er alt. Mere bekymrer man sig ikke om. Man sammenregner ganske bureaukratisk de forhåndenværende kornforråd og fordeler dem pr. hoved, fastsætter en ration, indfører den og nøjes så med det. Luksusartikler rører man ikke ved, for der er »alligevel« så få af dem og de er »alligevel« så dyre, at de er uoverkommelige for »folket«. Derfor ser vi i *alle* krigsførende lande uden undtagelse, *selv* i Tyskland, som man sikkert uden at blive modsagt kan betragte som mønster på den mest omhyggelige, pedantiske, strenge regulering af forbruget, *selv* i Tyskland ser vi, hvorledes alle forbrugs-»rationer« bestandig *omgås* af de rige. Det ved »alle«, det taler »alle« også om med et smil, og i den tyske socialistiske - undertiden også i den borgerlige - presse kan man atter og atter, trods den kaserneagtigt strenge tyske censurs rasen, finde notitser og meddelelser om de riges »menu«, om at rigfolk på det og det badebadet får franskbrød, så meget de vil (alle, der har penge, rejser derhen som patienter), om at rigmændene erstatter de produkter, det jævne folk bruger, med udsøgte og sjældne luksusartikler.

Den reaktionær-kapitalistiske stat, som *er bange for* at undergrave grundlaget for kapitalismen, grundlaget for lønslaveriet, grundlaget for de riges økonomiske herredømme, som *er bange for* at fremme arbejdernes og overhovedet de arbejden- des selvvirksomhed, som *er bange for* at »vække« deres begærlighed - en *sådan* stat behøver ikke andet end brødkortet. En sådan stat taber ikke et øjeblik, ligegyldigt hvad den gør, det

reaktionære mål af syne: at befæste kapitalismen, forhindre dens undergravelse, indskrænke »reguleringen af det økonomiske liv« i almindelighed og reguleringen af forbruget i særdeleshed til kun at omfatte forholdsregler, som er ubetinget nødvendige for at fodre folket, uden på nogen måde at *tage fat på* en virkelig forbrugsregulering gennem en *kontrol med de rige* og ved at pålægge disse bedre stillede, privilegerede, mætte og i fredstid overfodrede mennesker *større* byrder i krigens tid.

Den reaktionær-bureaukratiske løsning af den opgave, krigens har stillet folket, indskrænker sig til brødkort, til ensartet fordeling af de for ernæringen absolut nødvendige »folke«produkter, og man opgiver ikke en tøddel af bureaukratismen og den reaktionære ånd, ikke en tøddel af sit mål: *ikke* at øge selvvirksomheden hos de fattige, proletariatet, folkets masse (»demos«), *ikke* at tillade en kontrol *fra deres side* med de rige, men holde *flest mulige* bagdøre åbne, for at de rige kan holde sig skadesløse ved hjælp af luksusartikler. Og i *alle* lande, gentager vi, selv ny skiand, for slet ikke at tale om Rusland, findes der et utal af bagdøre, i alle lande sulter det »jævne folk«, mens de rige rejser til badesteder, supplerer den sparsomme officielle ration med alle mulige »ekstra portioner« og *ikke* lader *sig selv* kontrollere.

I Rusland, som lige har lavet revolution mod tsarismen i frihedens og lighedens navn, som med ét slag er blevet en demokratisk republik ifølge sine faktiske politiske institutioner, er det særlig påfaldende for folket og fremkalder særlig utilfredshed, uvilje, forbitrelse og harme hos masserne at se, hvor let de rige kommer udenom »brødkortene«. Denne lethed kan *alle* se. Og den er virkelig stor. »Under hånden« og til særlig høje priser kan man få alt i store mængder, navnlig når man har »forbindelser« (og det har kun de rige). Men folket sulter. Forbrugsreguleringen holdes indenfor de snævrreste bureaukratisk-reaktionære rammer. Regeringen har ikke skygge af omsorg for at organisere denne regulering på virkelig revolutionær-demokratisk basis.

»Kø'erne« lider »alle« under, men... de rige sender en tjenestepige hen i kø'erne og lejer endog en speciel tjenestepige til det! Der har I »demokratisme«!

I en tid, hvor landet gennemgår uhørte lidelser, ville en revolutionær-demokratisk politik ikke nøjes med brødkort for at bekæmpe den truende katastrofe, men den ville for det første indføre tvungen sammenslutning af hele befolkningen i forbrugsforeninger, thi uden en sådan sammenslutning kan man

ikke gennemføre en fuldstændig kontrol med forbruget; den ville for det andet indføre arbejdspligt for de rige og lade dem arbejde gratis i disse forbrugsforeninger som sekretærer eller på anden måde; for det tredje ville den sørge for en ligelig fordeling af alle forbrugsvarer blandt befolkningen, så krigens byrder blev virkeligt fordelt; for det fjerde ville den organisere kontrollen således, at netop de fattigste klasser i befolkningen kontrollerer de riges forbrug.

Skabelsen af et virkeligt demokrati på dette område, en virkelig revolutionær optræden netop ved at lade de mest nødlidende folkeklasser organisere kontrollen, ville være den kraftigst mulige spore til at anspænde enhver forhåndenværende åndelig kraft, til virkelig at udvikle hele folkets revolutionære energi. Det republikanske og revolutionær-demokratiske Ruslands ministre bruger imidlertid nu, ganske som deres kolleger i de øvrige imperialistiske lande, høj travende ord om »fælles arbejde til folkets bedste«, om »anspændelse af alle kræfter«, men folket ser, sporer og føler hykleriet i disse ord.

Følgen er en march på stedet og et ustandseligt voksende forfald, stadig nærmere katastrofen, thi indføre militært tvangsarbejde for arbejderne efter Kornilovs og Hindenburgs mønster, efter det almindelige imperialistiske mønster, kan vor regering ikke - dertil er *revolutionens* traditioner, mindelser, spor, vaner og institutioner endnu for levende i folket; men virkelig alvorlige skridt på den revolutionær-demokratiske vej vil vor regering ikke foretage, thi den er helt igennem, fra øverst til nederst gennemsyret af og indspundet i afhængighedsforhold til bourgeoisiet, gennem »koalitionen« med det, af angst for at gå dets faktiske privilegier for nær.

Regeringens ødelæggelse af de demokratiske organisationers arbejde

Vi har behandlet de forskellige midler og metoder til bekæmpelse af katastrofen og hungersnøden. Vi har overalt set den uforsonlige modsætning mellem demokratiet på den ene side og regeringen sammen med den blok af socialrevolutionære og mensjevikker, der støtter den, på den anden side. For at påvise, at disse modsætninger eksisterer i virkeligheden og ikke blot i vor fremstilling, og at deres uforsonlighed bevises af *faktiske* konflikter, som har almenfolkelig betydning, er det nok at erindre om to særlig typiske »resultater« og lærdomme af vor revolutions historie i det forløbne halvår.

Paltjinskijs »regeringstid« har givet den ene lære. Pesjekhovs »regeringstid« og fald har givet den anden.

De ovenfor anførte forholdsregler til bekæmpelse af katastrofen og hungersnøden kan i grunden karakteriseres som en alsidig spore (der også kan være tvang) til at sammenfatte befolkningen i forbund, og i første række demokratiet, dvs. befolkningens flertal - altså først og fremmest de undertrykte klasser, arbejderne og bønderne, især de fattigste. Og denne vej har befolkningen selv betrådt, ganske spontant, for at bekæmpe krigens uhørte vanskeligheder, byrder og lidelser.

Tsarismen bremsede på enhver måde befolkningens selvstændige og frie sammenslutning i forbund. Men efter omstyrteisen af det tsaristiske monarki begyndte demokratiske organisationer at opstå og vokse hurtigt i hele Rusland. Det var selvbestaltede, demokratiske organisationer, forsyningskomiteer, brændselsudvalg og lignende, der tog kampen op mod katastrofen.

Og det mest bemærkelsesværdige ved vor revolutions historie i dette halve år, hvad det her undersøgte spørgsmål angår, er jo, at *regeringen*, som kalder sig republikansk og revolutionær og *støttes* af mensjevikkerne og de socialrevolutionære på »det revolutionære demokratis kompetente organer«s vegne, denne regering *bekæmpede* de demokratiske organisationer og *nedkæmpede dem!!*

Paltjinskij erhvervede sig i denne kamp den sørgeligste og videste berømmelse i hele Rusland. Han arbejdede bag regeringens ryg, trådte ikke åbent frem for folket (ganske som kadetterne i det hele taget yndede at gøre, idet de helst skød Tsereteli frem »for folket«, mens de selv i al stilhed tog sig af alle vigtige sager). Paltjinskij bremsede og saboterede alle alvorlige foranstaltninger fra de selvbestaltede, demokratiske organisationers side, thi der kunne ikke gennemføres en eneste alvorlig foranstaltning, uden at pengesækkenes umådelige profitter og udskejelser led »afbræk«. Og Paltjinskij var netop pengesækkenes tro advokat og tjener. Det gik så vidt - og denne kendsgerning blev meddelt i pressen - at Paltjinskij direkte *ophævede* de selvbestaltede, demokratiske organisationers anordninger!!

Hele Paltjinskijs »regeringstid« - han »regerede« i mange måneder, og netop mens Tsereteli, Skobelev og Tjernov var »ministre« - er én uafbrudt, hæslig skandale, en sabotage af folkeviljen, af demokratiets beslutninger *til fordel for* kapitalisterne, for deres usle havesyges skyld. Bladene kunne naturlig-

vis kun bringe en forsvindende del af Paltjinskijs »bedrifter«, og en fuldstændig undersøgelse af, hvordan han *forpurrede* kampen mod hungersnøden, vil kun den ægte demokratiske regering, proletarietets regering, kunne gennemføre, når den har erobret magten og uforbeholdent forelægger alle Paltjinskijs og konsorters gerninger *for folkets domstol*.

Man vil måske svare os, at Paltjinskij dog var en undtagelse, og at man jo har fjernet *ham*... Der er netop det ved det, at Paltjinskij ikke er undtagelsen, men *regelen*, at det ikke står spor bedre til efter fjernelsen af Paltjinskij, at der i hans sted er trådt andre Paltjinskij'er med andre navne, at man slet ikke har rørt ved kapitalisternes hele »*indflydelse*«, hele *sabotagen af kampen mod hungersnøden til fordel for dem*. Thi Kerenskij og co. er kun et skjold til forsvar for kapitalisternes interesse.

Det bedste bevis herpå er, at Pesjekhonov, ernæringsministeren, er trådt tilbage fra sin post. Som bekendt er Pesjekhonov en meget, meget mådeholden narodnik. Men han ville samvittighedsfuldt arbejde sammen med de demokratiske organisationer og støtte sig til disse for at organisere ernæringsvæsenet. Så meget interessantere er det *eksperiment*, Pesjekhonovs virksomhed var, og hans *tilbagetræden*, den kendsgerning, at denne yderst moderate narodnik, medlem af det »folke-socialistiske« parti, parat til ethvert kompromis med bourgeoisiet, dog så sig nødsaget til at træde tilbage! Thi Kerenskij-regeringen har *forhøjet* maksimalpriserne på korn til fordel for kapitalisterne, godsejerne og kulakkerne!!

M. Smit beskriver i Svobodnaja Sjsin⁸⁾ nr. 1, den 2. september, dette »skridt« og dets betydning således:

»Nogle dage før regeringen besluttede at forhøje maksimalpriserne, udspillede der følgende scene i rigsernæringskomiteen: højres repræsentant Rolovitsj, der er en stædig forsvarer for privathandelens interesser og en forbitret fjende af kornmonopolet og statens indblanding i det økonomiske liv, erklærede åbent med et selvglad smil, at så vidt han vidste, ville maksimalpriserne på korn snart blive forhøjet.

Repræsentanten for arbejder- og soldatersovjetten svarede herpå, at noget sådant ikke var ham bekendt, at en sådan handling var umulig, så længe revolutionen i Rusland varede ved, og at regeringen i hvert fald ikke kunne indlade sig på en sådan handling uden først at have rådført sig med demokratiets kompetente organer, det

økonomiske råd og ernæringskomiteen. Repræsentanten for bondesovjetten tilsluttede sig denne erklæring.

Men ak! Virkeligheden sagde sit grusomme ord i denne kontrovers; det var ikke demokratiets repræsentanter, der fik ret, men de besiddende klassers repræsentanter. Det viste sig, at han var udmærket underrettet om det planlagte attentat på demokratiets rettigheder, skønt dets egne repræsentanter med harme tilbageviste muligheden af et sådant attentat.«

Altså, såvel arbejdernes som bøndernes repræsentant fremfører udtrykkelig deres mening på folkets vældige flertals vegne, men Kerenskij-regeringen handler stik modsat i kapitalisternes interesse!

Rolovitj, kapitalisternes repræsentant, viste sig at være fortrinligt underrettet, bag demokratiets ryg - ganske det samme så vi før og ser vi nu med de borgerlige blade Retj⁹⁾ og Birsjovka¹⁰⁾, som er bedst underrettet om, hvad der foregår i Kerenskij-regeringen.

Hvad viser denne velunderrettethed? Det er klart: den viser, at kapitalisterne har deres egne »veje« *og faktisk* har magten i hænde. Kerenskij er kun en stråmand, de bruger, som det passer dem, og når det passer dem. Snese af millioner arbejder deres og bøndernes interesser ofres for en håndfuld rigmænds profit.

Hvorledes besvarer nu vore socialrevolutionære og mensjevikker denne oprørende forhånelse mod folket? Kanske har de rettet et opråb til arbejderne og bønderne om, at Kerenskij og hans kolleger efter dette hører hjemme i et fængsel?

Gud bevare os! De socialrevolutionære og mensjevikkerne nøjedes med i deres »økonomiske afdeling« at vedtage den bistre resolution, vi allerede har omtalt! I denne resolution erklærer de, at Kerenskij-regeringens forhøjelse af kornpriserne »er en *fordærlig* foranstaltning, som betyder et *overmåde tungt slag* både for ernæringsvæsenet og for hele landets økonomiske liv«, og at disse fordærlige forholdsregler er blevet gennemført ved en direkte »*krænkelse*« af loven!!

Det er resultatet af kompromispolitikken, af kompagniskabet med Kerenskij og den »skånsomme« politik overfor ham!

Regeringen bryder loven, idet den til gavn for de rige, godsejerne og kapitalisterne, træffer en foranstaltning, der gør al kontrol *umulig, ødelægger* ernæringsvæsenet og saneringen af de i bund og grund ruinerede finanser - men de socialrevolutionære og mensjevikkerne bliver ved at tale om forståelse med

handels- og industrikredsene, bliver ved at gå til møde med Tesjtjenko, at skåne Kerenskij og nøjes med en kraftesløs protestresolution, som regeringen roligt begraver i en skuffe!!

Her ser man særlig klart, hvor sandt det er, at de socialrevolutionære og mensjevikkerne har forrådt folket og revolutionen, og at bolsjevikkerne bliver de virkelige førere for masserne, *selv* de socialrevolutionære og mensjevikiske.

Thi ene og alene proletariatets magterobring, med bolsjevikernes parti i spidsen, ville være i stand til at sætteen stopper for Kerenskij og co.'s uvæsen og *genoprette* det arbejde i de demokratiske ernærings-, forsynings- o.a. organisationer, som Kerenskij og hans regering *saboterer*.

Bolsjevikkerne handler - det anførte eksempel viser det med al tydelighed - som repræsentanter for *hele* folkets interesser, for at sikre ernærings- og forsynings væsenet, for at tilfredsstille arbejdernes og *bøndernes* mest brændende behov på trods af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes vaklende, ubesluttsomme, i sandhed forræderiske politik, der har ført landet ud i den skændsel, som denne forhøjelse af kornpriserne er!

Det finansielle sammenbrud og foranstaltningerne imod det
Forhøjelsen af maksimalpriserne på korn har også en anden side. Denne forhøjelse betyder en ny kaotisk vækst af seddeludstedelsen, et nyt skridt til fremme af prisstigningsprocessen, den forøger den finansielle opløsning og bringer det finansielle sammenbrud nærmere. Alle indrømmer, at seddeludstedelse er den værste form for tvangslån, at den forværrer situationen mest for arbejderne, den fattigste del af befolkningen, at den er hovedskavanken i det finansielle virvar.

Og netop denne foranstaltning griber Kerenskij's regering til med støtte af de socialrevolutionære og mensjevikkerne!

Hvis man alvorligt vil bekæmpe den finansielle opløsning og det uundgåelige finansielle sammenbrud, gives der ingen anden vej end at bryde revolutionært med kapitalens interesser og organisere en virkelig demokratisk kontrol, dvs. en kontrol »fra nedenu«, en kontrol fra arbejdernes og de fattigste bønders side *med* kapitalisterne, - den vej, vi har talt om i hele den forudgående redegørelse.

Den ubegrænsede seddeludstedelse opmuntrer spekulationen, tillader kapitalisterne at indtjene millioner på denne måde og skaber uhyre vanskeligheder for den så nødvendige udvidelse af produktionen, thi prisstigningen på materialer, maskiner

osv. øges og går opad i spring. Hvordan kan man afhjælpe dette, når de formuer skjules, som de rige erhverver sig ved spekulation?

Man kan indføre en indkomstskat med progressivt stigende og meget høje satser for de store og de største indtægter. Vor regering har fulgt de andre imperialistiske regeringer og indført denne skat. Men den er i høj grad en fiktion, et dødt bogstav, thi for det første synker pengenes værdi hurtigere og hurtigere, og for det andet skjules indtægterne desto mere, jo mere kilden til dem er spekulation, og jo mere solidt forretningshemmeligheden beskyttes.

For at gøre skatten til en virkelig og ikke en fiktiv skat må man have en virkelig kontrol og ikke en papirkontrol. Men en kontrol med kapitalisterne er umulig, hvis den bliver ved med at være bureaukratisk, thi bureaukratiet selv er med tusinde tråde forbundet og sammenflettet med bourgeoisie. Derfor kan man i de vesteuropæiske imperialistiske stater, ligegyldigt om det er monarkier eller republikker, kun få orden i finanserne ved at indføre »arbejdspligt«, som for arbejderne betyder *militært tvangsarbejde* eller *militært slaveri*.

Den reaktionær-bureaukratiske kontrol - det er det eneste middel, de imperialistiske stater kender, de demokratiske republikker Frankrig og Amerika ikke undtaget, til at vælte krigens byrder over på proletariatet og de arbejdende masser.

Den grundlæggende modsigelse i vor regerings politik består netop i, at man - for ikke at rage uklar med bourgeoisie, for ikke at ødelægge »koalitionen« med det - må gennemføre den reaktionær-bureaukratiske kontrol og kalde den »revolutionær-demokratisk«, mens man ustandselig bedrager folket og skaber misstemning og forbitrelse hos masserne, som lige har styrtet tsarismen.

Imidlertid vil jo revolutionær-demokratiske foranstaltninger, hvorved der dannes sammenslutninger netop af de undertrykte klasser, af arbejderne og bønderne, netop af masserne, give mulighed for at indføre den mest effektive kontrol *med de rige* og for med held at gå løs på de skjulte indtægter.

Man søger at fremme brugen af checks for at dæmme op for den enorme seddeludstedelse. For de fattige har denne foranstaltning ingen betydning, thi de fattige lever alligevel fra hånden i munden, deres »økonomiske kredsløb« sluttet alligevel hver uge, således at de karrige, surt fortjente skillinger vender tilbage til kapitalisterne. For de rige kunne brugen af checks få en meget væsentlig betydning; den ville gøre det muligt for sta-

ten, navnlig i forbindelse med sådanne forholdsregler som bankernes nationalisering og forretningshemmelighedens ophævelse, *virkelig at kontrollere* kapitalisternes indtægter, virkelig at beskatte dem, virkelig at »demokratisere« finanssystemet (og samtidig bringe det i orden).

Hindringen her er netop angsten for at antaste bourgeoisiets privilegier, angsten for at sprænge »koalitionen« med det. Thi uden ægte revolutionære forholdsregler, uden den alvorligste tvang vil kapitalisterne ikke underkaste sig nogen som helst kontrol, fremlægge deres budgetter og gøre den demokratiske stat »regnskab« for deres beholdninger af papirpenge.

Når man nationaliserer bankerne, gør brugen af checks lovpligtig for de rige, ophæver forretningshemmeligheden, indfører formuekonfiskation for hemmeligholdelse af indtægter osv., så kunne de i forbund sammensluttede arbejdere og bønder overordentlig let gøre kontrollen effektiv og universel, netop en kontrol med de rige, netop en kontrol, som ville bringe de udstedte papirpenge *tilbage til statskassen fra dem*, der har dem, *fra dem*, der skjuler dem.

For at opnå dette må man have demokratiets revolutionære diktatur med det revolutionære proletariat i spidsen, dvs. for at opnå dette må demokratiet blive revolutionært *i gerning*. Det er sagen. Og det ønsker vore socialrevolutionære og men-sjevikker ikke; de bedrager folket med det »revolutionære demokrati«s *fane* og støtter i gerning den reaktionær-bureaukratiske politik, bourgeoisiet nu som altid fører under mottoet »après nous le déluge« - lad syndfloden så komme, når først vi er væk!

Vi mærker sædvanligvis slet ikke, hvor dybt de antidemokratiske vaner og fordomme med hensyn til den borgerlige ejendoms »ukrænkelighed« har ædt sig ind i os. Hvis en ingeniør eller bankier publicerer en arbejders indtægter og udgifter, oplysninger om hans løn og hans arbejdes produktivitet, betragtes det som højst lovligt og retfærdigt. Det falder ikke et menneske ind at se det som et attentat på arbejderens »privatliv«, som »spioneri« eller »angiveri« fra ingeniørens side. Lønarbejdernes arbejde og fortjeneste betragtes det borgerlige samfund som *sin* åbne bog, som enhver bourgeois altid har ret til at kigge i for at stille arbejderens »luksus«, hans »driverliv« osv. i gabestokken.

Vel, og den omvendte kontrol? Hvad om den *demokratiske* stat indbød funktionærernes, kontorfolkenes og *tjenestefolkernes* fagforeninger til at afprøve kapitalisternes indtægter og

udgifter, publicere oplysninger om dem, hjælpe regeringen med at gå løs på de skjulte indtægter?

Hvor ville bourgeoisiet hyle op om »spioneri«, om »angiveri«! Når »herskaberne« kontrollerer tjenestefolkene, kapitalisterne arbejderne, så er det helt i orden, de arbejdende og udbyttedes privatliv regnes *ikke* for ukrænkeligt, bourgeoisiet har altid ret til at drage enhver »lønslave« til regnskab, til at trække hans indtægter og udgifter frem for offentligheden. Men de udbyttedes forsøg på at kontrollere udbytterten, trække *hans* indtægter og udgifter frem i dagslyset, afsløre *hans* luksus, navnlig i krigstider, hvor denne luksus ligefrem bringer armeerne ved fronten sult og undergang - nej, »spioneri« og »angiveri« vil bourgeoisiet ikke tillade!

Spørgsmålet munder altid ud i den ene ting: bourgeoisiets herredømme er *uforenligt* med et virkelig revolutionært demokrati. I det 20. århundrede kan man ikke være revolutionær demokrat i et kapitalistisk land, *hvis man er bange for at gå henimod socialismen.*

Kan man komme fremad, hvis man er bange for at gå henimod socialismen?

Det foregående kan hos en læser, der er opdraget i de socialrevolutionæres og mensjevikkernes gængse opportunistiske tankegang, let fremkalde følgende indvending: de fleste her skildrede foranstaltninger er i grunden ikke demokratiske, men *allerede* socialistiske!

Denne gængse indvending, som (i en eller anden form) er almindelig i den borgerlige, socialrevolutionære og mensjevikiske presse, er et reaktionært forsvar for den tilbagestående kapitalisme, fikset op på Struves manér. Vi er jo ikke modne til socialisme endnu, det er for tidligt at »indføre« socialisme, vor revolution er borgerlig - altså må man være trælle for bourgeoisiet (skønt Frankrigs store borgerlige revolutionære for 125 år siden gjorde deres revolution stor ved at anvende *terror* mod alle undertrykkere, godsejere og kapitalister!).

De overfor bourgeoisiet så tjenstivrige jammer-marxister, som tænker således, og som også de socialrevolutionære er gået over til, begriber ikke (når man betragter det teoretiske grundlag for deres argumentation), hvad imperialismen er, hvad kapitalistiske monopoler er, hvad staten er, hvad revolutionært demokrati er. Thi har man begrebet det, må man absolut indrømme, at man ikke kan komme fremad uden at gå henimod socialismen.

Imperialisme taler alle om. Men imperialisme er ikke andet end monopolistisk kapitalisme.

At kapitalismen også i Rusland er blevet monopolistisk, det ser man tydeligt nok på kulsyndikatet »Prodrugol«, metalsyndikatet »Prodamet«, sukkersyndikatet osv. Samme sukker-syndikat er et iøjnefaldende eksempel på, hvordan den monopolistiske kapitalisme vokser over i den statsmonopolistiske.

Og hvad er staten? Det er den herskende klasses organisation, f.eks. i Tyskland junkernes og kapitalisternes. Derfor er dét, som de tyske Plekhanov'er (Scheidemann, Lensch o.a.) kalder »krigssocialisme«, faktisk en militær-statslig monopolistisk kapitalisme, eller sagt enklere og klarere, militært tvangsarbejde for arbejderne, militær beskyttelse af kapitalisternes profitter.

Og forsøg nu *i stedet for* den junkerkapitalistiske, i stedet for den godsejerkapitalistiske stat at sætte den *revolutionær-demokratiske* stat, dvs. en stat, som revolutionært splintrer *alle* privilegier og ikke er bange for revolutionært at indføre den mest fuldkomne demokratiske. I vil se, at den statsmonopolistiske kapitalisme i en virkelig revolutionær-demokratisk stat uvægerligt, uundgåeligt betyder et skridt henimod socialismen!

Thi når et kapitalistisk kæmpeforetagende bliver til et monopol, betyder det, at det forsyner hele folket. Når dette foretagende er blevet statsmonopol, betyder det, at staten (dvs. befolkningens væbnede organisation, i første række arbejdernes og bøndernes, når det er et *revolutionært* demokrati) leder alle virksomheder - i hvis interesse?

- enten i godsejernes og kapitalisternes interesse, og så får vi ikke en revolutionær-demokratisk, men en reaktionær-bureaukratisk stat, en imperialistisk republik;

- eller i det revolutionære demokratis interesse, og så *er det et skridt henimod socialismen*.

Thi socialisme er ikke andet end selve det første skridt fremad fra det statskapitalistiske monopol. Eller med andre ord: socialisme er ikke andet end det statskapitalistiske monopol, anvendt til gavn for hele folket, og for så vidt *hører det op med at være* et kapitalistisk monopol.

Her er der ikke nogen mellemting. Udviklingens objektive gang er sådan, at man *ikke* kan komme fremad fra *monopolerne* (og krigen har tidoblet deres tal, rolle og betydning) uden at gå henimod socialismen.

Enten er man revolutionær demokrat i gerning. Så behøver man ikke at frygte skridt henimod socialismen.

Eller man frygter skridt henimod socialismen og fordømmer dem som Plekhanov, Dan og Tjernov med de argumenter, at vor revolution er borgerlig, at man ikke kan »indføre« socialismen, og mere af samme slags - og så rutsjer man uundgåeligt ned til Kerenskij, Miljukov og Kornilov, dvs. man undertrykker ad *reaktionær-bureaukratisk* vej arbejder- og bondemasernes »revolutionær-demokratiske« bestræbelser.

En mellemtung er der ikke.

Og her har vi grundmodsigelsen i vor revolution.

Stå stille kan man ikke - hverken i historien i almindelighed eller i krigstider i særdeleshed. Man må enten gå fremad eller gå tilbage. At gå fremad i det 20. århundredes Rusland, der har erobret republikken og demokratiet ad revolutionær vej, er *umuligt* uden at gå *hen imod* socialismen, uden at tage *skridt* i denne retning (skridt, som betinges og bestemmes af kulturens og teknikkens stade: man kan ikke »indføre« maskinel stordrift i bondebruget, ikke afskaffe den i sukkerfabrikationen).

Men hvis man er bange for at gå fremad, *betyder det* at gå tilbage, og det er da også det, d'herrer Kerenskij'er beskæftiger sig med, mens Miljukov'erne og Plekhanov'erne gnider sig i hænderne og Tsereteli'erne og Tjernov'erne stupidt hjælper til.

Historiens dialektik er netop sådan, at krigen, der har fremskyndet den monopolistiske kapitalismes forvandling til statsmonopolistisk kapitalisme overordentligt, *derved* har bragt menneskeheden overordentlig nær til socialismen.

Den imperialistiske krig er tærskelen til den socialistiske revolution. Og det ikke blot, fordi krigen med sine rædsler avler den proletariske opstand - ingen opstand vil skabe socialismen, hvis tiden ikke er moden økonomisk set - men fordi den statsmonopolistiske kapitalisme er den mest fuldstændige *materielle* forberedelse til socialismen, dens *forgård*, det trin på den historiske stige, som *uden mellemtrin* efterfølges af det trin, man kalder socialismen.

Vore socialrevolutionære og mensjevikker behandler spørgsmålet om socialismen doktrinært, de behandler det ud fra en udenadlært og dårligt forstået doktrin. De fremstiller socialismen som noget fjernt, ukendt, som en dunkel fremtid.

Socialismen ser imidlertid nu ud på os gennem alle den moderne kapitalismes vinduer; socialismen tegnes op direkte,

praktisk, af enhver stor foranstaltning, som betyder et skridt fremad på grundlag af denne nyeste kapitalisme.

Hvad er den almindelige arbejdspligt for noget?

Det er et skridt fremad på basis af den nyeste monopolistiske kapitalisme, et skridt til regulering af det økonomiske liv som helhed, efter en bestemt almindelig plan, et skridt til at spare på folkets arbejde, til at forebygge kapitalismens meningsløse ødslen med dette arbejde.

I Tyskland er det junkerne (godsejerne) og kapitalisterne, der indfører almindelig arbejdspligt, og så bliver den uundgåeligt til militært tvangsarbejde for arbejderne.

Men tag den samme indretning og gennemtænk dens betydning i en revolutionær-demokratisk stat. Almindelig arbejdspligt, indført, reguleret og ledet af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter, det er *endnu ikke* socialisme, men det er *heller ikke* kapitalisme mere. Det er et vældigt *skridt* henimod socialismen, et skridt af en sådan art, at når man bevarede det fuldstændige demokrati, ville det være umuligt at gøre skridtet om og vende tilbage til kapitalismen uden en uhørt voldsanvendelse mod masserne.

Kampen mod forfaldet og krigen

Spørgsmålet om foranstaltningerne til bekæmpelse af den kommende katastrofe gør det nødvendigt for os at kaste lys over et andet yderst vigtigt problem: indenrigspolitikken sammenhæng med udenrigspolitikken, eller med andre ord, forholdet mellem en imperialistisk erobringsskrig og en revolutionær, proletarisk krig, mellem en forbryderisk, røverisk krig og en retfærdig, demokratisk krig.

Alle de her skildrede foranstaltninger til bekæmpelse af katastrofen ville, som vi allerede har fremhævet, betyde en overordentlig styrkelse af landets forsvarsevne eller, sagt på en anden måde, landets militære styrke. Det er det ene. Og det andet er, at man ikke kan realisere disse foranstaltninger, hvis man ikke forvandler erobringsskrigen til en retfærdig krig, forvandler den krig, som kapitalisterne fører i kapitalisternes interesse, til en krig, som proletariatet fører i alle arbejdendes og udbyttedes interesse.

Thi bankernes og syndikaternes nationalisering i forbindelse med forretningshemmelighedens ophævelse og arbejderkontrollen med kapitalisterne ville ikke blot betyde en kæmpemæssig besparelse, hvad folkets arbejde angår, en mulighed for at økonomisere med kræfter og midler, det ville også betyde

bedre kår for befolkningens arbejdende *masser*, dens flertal. I den moderne krig er, som alle ved, den økonomiske organisation af afgørende betydning. I Rusland er der nok af brød, kul, olie og jern; i denne henseende står vi bedre end noget andet krigsførende europæisk land. Og ved at bekæmpe forfaldet med de nævnte midler, ved at mobilisere massernes selvvirksomhed i denne kamp, ved at forbedre deres kår, ved at nationalisere bankerne og syndikaterne ville Rusland udnytte sin revolution og sin demokratiske til at hæve landet op på et langt højere trin af økonomisk organiserthed.

Hvis de socialrevolutionære og mensjevnikkerne i stedet for at danne »koalitionen« med bourgeoisiet, som bremser alle kontrolforanstaltninger og saboterer produktionen, havde gennemført magtens overgang til sovjetterne i april og brugt kræfterne, ikke på »ministerkarrusellen«, ikke på bureaukratisk at slide stolene ved siden af kadetterne som ministre, statssekretærer osv., osv., men på at lede arbejderne og bønderne under *disses* kontrol *med* kapitalisterne, under *disses krig mod* kapitalisterne - så ville Rusland nu være et land i fuldstændig økonomisk forvandling: jorden ville tilhøre bønderne, bankerne ville være nationaliseret, dvs. Rusland ville *for så vidt* (og disse ting er en yderst vigtig økonomisk basis for det moderne liv) stå *højere* end alle andre kapitalistiske lande.

Forsvarsevnen, den militære styrke i et land *med* nationaliserede banker er *større* end i et land, hvor bankerne er på private hænder. Den militære styrke i et bondeland, hvor jorden er på bondekomiteernes hænder, er *større* end i et land, hvor jorden ejes af godsejere.

Man påberåber sig altid den heroiske patriotisme og de vidundere af militær tapperhed, franskmændene præsterede i 1792-1793. Men man glemmer de materielle, historisk-økonomiske betingelser, som alene muliggjorde disse vidundere. En virkelig revolutionær afregning med den udlevede feudalisme, hele landets overgang til en højere produktionsmåde, til bondens frie jordbesiddelse, fuldført med en hurtighed, beslutsomhed, energi og selvfornægtelse, som i sandhed var revolutionær-demokratisk - det var de materielle, økonomiske betingelser, som med »vidunderlig« hurtighed reddede Frankrig, idet de *omskabte og fornyede* det økonomiske grundlag.

Frankrigs eksempel siger os ét og kun ét: for at gøre Rusland forsvarsdygtigt, for også her at opleve »vidundere« af masseheroisme må man med »jakobinsk« ubarmhøjertighed feje alt det gamle væk og forny, omskabe Rusland *økonomisk*. Men i

det 20. århundrede kan dette ikke gøres alene ved at feje tsarismen bort (det nøjedes Frankrig ikke med for 125 år siden). Det kan man heller ikke gøre gennem en revolutionær afskaffelse af herremændenes jordegodser (ikke engang det har vi gjort, thi de socialrevolutionære og mensjevikkerne har forrådt bønderne!), det kan man ikke gøre ved simpelt hen at give bønderne jorden. Thi vi lever i det 20. århundrede; herredømme over jorden *uden herredømme over bankerne* er ikke i stand til at omskabe, forny folkets liv.

Den materielle fornyelse af Frankrig, fornyelsen af dets produktion i slutningen af det 18. århundrede gik hånd i hånd med den politiske og åndelige fornyelse, med det revolutionære demokratis og det revolutionære proletariats diktatur (demokratiet havde endnu ikke afsondret sig fra proletariatet, endnu var de næsten ét), med en ubarmhjertig krig mod alt reaktionært. Hele folket, navnlig masserne, dvs. de *undertrykte* klasser, var grebet af grænseløs revolutionær begejstring: de anså *alle* krigen for en retfærdig krig, en forsvarskrig, og det *var den også i virkeligheden*. Det revolutionære Frankrig forsvarede sig mod det reaktionær-monarkistiske Europa. Det var ikke i 1792-1793, men mange år senere, *efter* reaktionens sejr i landet selv, at Napoleons kontrarevolutionære diktatur gjorde Frankrigs krige til erobringskrige, mens de før var forsvarskrige.

Og i Rusland? Vi bliver ved at føre en imperialistisk krig i kapitalisternes interesse, i forbund med imperialisterne, i overensstemmelse med de hemmelige traktater, som *tsaren* sluttede med kapitalisterne i England osv., og som giver de russiske kapitalister lov til at røve fremmede lande, Konstantinopel, Lvov, Armenien osv.

Ruslands krig bliver ved at være en uretfærdig, reaktionær krig, en erobringskrig, så længe Rusland ikke har tilbudt en retfærdig fred og brudt med imperialismen. Krigens sociale karakter, dens sande betydning bestemmes ikke af, hvor de fjendtlige tropper står (sådan som de socialrevolutionære og mensjevikkerne mener, idet de synker ned på den uoplyste musjiks (bondes) ringe niveau). Dens karakter bestemmes af, *hvilken politik* krigen fortsætter (»krigen er politikens fortsættelse«), *hvilken klasse* der fører krigen og med hvilke mål.

Man kan ikke føre masserne ud i en røverkrig på grundlag af hemmelige overenskomster og så håbe på begejstring hos dem. Det revolutionære Ruslands fremskredne klasse, proletariatet, erkender klarere og klarere krigens forbryderiske natur, og det er ikke blot sådan, at bourgeoisiet ikke har kunnet få mas-

serne fra dette, men erkendelsen af krigens forbryderiske natur tager tværtimod til. Proletariatet i *begge hovedsteder* i Rusland er definitivt blevet internationalistisk!

Hvordan kan man så tale om massebegejstring for krigen!

Det ene hænger uløseligt sammen med det andet, indenrigspolitikken med udenrigspolitikken. Man kan ikke gøre landet forsvarsdygtigt uden den største heroisme hos folket, som dristigt og beslutsomt gennemfører store økonomiske omformninger. Og man kan ikke vække nogen heroisme hos masserne, hvis man ikke bryder med imperialismen, tilbyder alle nationer en demokratisk fred og således forvandler den røveriske, forbryderiske erobringsskrig til en retfærdig, revolutionær forsvarsskrig.

Kun et hensynsløst konsekvent brud med kapitalisterne både i inden- og udenrigspolitikken er i stand til at redde vor revolution og vort land, som nu sidder fast i imperialismens skruestik.

Det revolutionære demokrati og det revolutionære proletariat For at være virkelig revolutionært må det nuværende Ruslands demokrati marchere i det mest intime forbund med proletariatet og støtte den kamp, proletariatet som den eneste helt igennem revolutionære klasse fører.

Det er det resultat, man kommer til ved at undersøge, hvilke kampmidler der skal sættes ind imod den uafvendelige katastrofe som bliver af uhørt omfang.

Krigen har skabt en så ufattelig krise, har i den grad anspændt folkets materielle og moralske kræfter og tilføjet hele den moderne samfundsorganisation sådanne slag, at menneskeheden står foran valget: enten at gå under eller betro sin skæbne til den mest revolutionære klasse for ad den hurtigste og mest radikale vej at gå over til en højere produktionsmåde.

Som følge af en række historiske årsager - Ruslands større tilbagestående, krigens særlige vanskeligheder for Rusland, tsarismens enestående råddenskab, de overordentlig levende traditioner fra 1905 - er revolutionen brudt ud i Rusland før end i andre lande. Revolutionen bevirkede, at Rusland efter sit *politiske* system har indhentet de fremskredne lande på nogle måneder.

Men det er for lidt. Krigen er ubønhørlig, den stiller spørgsmålet med ubarmhjertig skarphed: enten gå under eller indhente og overgå de fremskredne lande også *økonomisk*.

Det er muligt, thi foran os ligger et stort antal fremskredne

landes færdige erfaring, teknikkens og kulturens færdige resultater. Vi finder moralsk støtte i den tiltagende protest i Europa mod krigen, i den stemning, der bærer den voksende internationale arbejderrevolution. Vi ansføres, drives fremad af en revolutionær-demokratisk frihed, der er yderst sjældnen under en imperialistisk krig.

Gå under eller ile fremad for fuld damp. Således har historien stillet spørgsmålet.

Og proletarietets forhold til bønderne i et sådant øjeblik bekræfter - med de nødvendige ændringer - den gamle bolsjeviske tese: man må løsrive bønderne fra bourgeoisiets indflydelse. Kun heri ligger garantien for revolutionens redning.

Bønderne er imidlertid den talmæssigt stærkeste repræsentant for hele den småborgerlige masse.

Vore socialrevolutionære og mensjevikker har påtaget sig en reaktionær rolle: at fastholde bønderne under bourgeoisiets indflydelse, føre bønderne ind i en koalition med bourgeoisiet og ikke med proletariet.

Masserne lærer hurtigt af revolutionens gang. Og de socialrevolutionæres og mensjevikkernes politik lider skibbrud: de er blevet slået i sovjetterne i begge hovedstæder¹¹). I begge disse småborgerlig-demokratiske partier vokser der en »venstreopposition frem. I Petrograd har de socialrevolutionæres bykonference den 10. september 1917 givet to tredjedele flertal til de uens tre-socialrevolutionære, som hælder til et forbund med proletariet og afviser forbundet (koalitionen) med bourgeoisiet.

De socialrevolutionære og mensjevikkerne kopierer en tankegang, som bourgeoisiet ynder, idet de uden videre sammenstiller to ting: bourgeoisiet og demokrati. En sådan sammenstilling er i grunden lige så meningsløs som en sammenligning mellem pund og alen.

Et er, at bourgeoisiet undertiden har været demokratisk, et andet, at demokrati kan være borgerligt; kun hvis man er fuldstændig uvidende om historie og politisk økonomi kan man benægte det.

De socialrevolutionære og mensjevikkerne har brug for den urigtige sammenstilling til at *skjule* den ubestridelige kendsgerning, at mellem bourgeoisiet og proletariet står *småborgerskabet*. Dette svinger i kraft af sin økonomiske klassestilling uvægerligt mellem bourgeoisiet og proletariet.

De socialrevolutionære og mensjevikkerne vil drage småborgerskabet ind i et forbund med bourgeoisiet. Det er kernen i he-

le deres »koalition«, hele koalitionsministeriet, hele Kerenskij s politik, denne typiske halvkaadet. Efter et halvt års revolution har denne politik lidt fuldstændigt skibbrud.

Kadetterne er skadefro: revolutionen har jo lidt skibbrud, revolutionen har *hverken* fået bugt med krigen *eller* med forfaldet.

Det er ikke sandt. Det er *kadetterne* tillige med *de socialrevolutionære og mensjevikkerne*, der har lidt skibbrud, for denne blok (dette forbund) har regeret Rusland i et halvt år og har i dette halve år forstærket forfaldet og forviklet og vanskeliggjort den militære stilling.

Jo mere fuldstændigt bourgeoisiets *forbund* med *de socialrevolutionære og mensjevikkerne* spiller fallit, desto hurtigere vil folket *tage ved lære*. Desto lettere vil det finde den *rigtige* udvej: forbundet mellem de fattigste bønder, dvs. flertallet af bønderne, og proletariatet.

10.-14. september 1917.

*Rabotnij Put nr. 10,
27. (14.) september 1917.
Underskrift: N. Lenin.*

ET AF REVOLUTIONENS GRUNDSPØRGSMÅL

Det er uden for al tvivl, at hovedspørgsmålet i enhver revolution er spørgsmålet om statsmagten. Alt afgøres af, hvilken klasse der har magten i hænde. Når organet for det førende regeringsparti i Rusland, Delo Naroda, på det seneste (nr. 147) klager over, at man på grund af diskussionerne om magtspørgsmålet glemmer både spørgsmålet om den Konstituerende Forsamling og kornspørgsmålet, må man svare de socialrevolutionære: Vend klagerne mod jer selv. Det er jo netop jeres partis vaklen og ubeslutsomhed, der mest af alt er skyld i både de langtrukne »ministerielle ommøbleringer«, de evindelige udsættelser af den Konstituerende Forsamling, og kapitalisternes undergravning af de vedtagne og udstukne forholdsregler vedrørende kornmonopolet og landets forsyning med brød.

En løsning af magtspørgsmålet kan hverken undgås eller undskydes, for netop dét er hovedspørgsmålet, som afgør *alt* i revolutionens udvikling, i dens indenrigs- og udenrigspolitik. At vores revolution har »spildt« et halvt år på vaklen overfor magtspørgsmålet er en ubestridelig kendsgerning, og denne kendsgerning er en følge af de socialrevolutionæres og mensjevikernes svingende politik. Og disse partiers politik er i sidste instans bestemt af småborgerskabets klassemæssige stilling, af dets økonomiske ustabilitet i kampen mellem kapital og arbejde.

Spørgsmålet er nu, om det småborgerlige demokrati har lært noget i løbet af dette storslåede halvår, som har været ualmindeligt indholdsrigt, eller ikke. Hvis svaret er nej, er revolutionen gået til grunde, og kun en sejrrig, proletarisk opstand kan frelse den. Hvis det er ja, er det nødvendigt uden tøven at påbegynde skabelsen af en stabil og urokkelig magt. En stabil magt under en folkelig revolution - dvs. en magt, der vækker

masserne, flertallet af arbejderne og bønderne, til live - kan kun være en magt, der bevidst og betingelsesløst støtter sig på befolkningens *flertal*. Hidtil er statsmagten i Rusland *reelt* forblevet i hænderne på *bourgeoisiet*, som kun har været nødsaget til at foretage enkelte indrømmelser (for straks den næste dag at begynde at tage dem tilbage), uddele løfter (for ikke at holde dem) og på forskellig måde søge at tilsløre sit herredømme (for at narre folket med det ydre skin af en »ærlig koalition«) osv., osv. I ord er det en folkelig, demokratisk og revolutionær regering, i gerning er den ufolkelig, antidemokratisk, kontrarevolutionær og borgerlig; det er den modsigelse, som har eksisteret indtil nu og været årsagen til den totale ustabilitet og vaklen i magtforholdene og alle disse »ministerielle ommøbleringer«, som d'herrer socialrevolutionære og mensjevnikker har dyrket med en (for folket) så sørgelig ihærdighed.

Enten fordrivelse af sovjetterne og disses æreløse død, eller al magt til sovjetterne - det sagde jeg på den alrussiske sovjetkongres i begyndelsen af juni 1917¹⁾, og historien har i juli og august udtømmende og overbevisende bekræftet disse ord. Sovjetmagten kan kun være stabil, når den bevidst støtter sig på folkets flertal - uanset hvor meget bourgeoisiets lakajer, Potresov, Plekhanov m.fl., lyver og kalder det en »udvidelse af magtens basis« reelt at overgive den til et forsvindende mindretal i folket, nemlig bourgeoisiet, udbytterne.

Kun en sovjetmagt vil kunne være stabil, kun den vil det være umuligt at omstyrte, selv i de mest stormfulde perioder af den mest stormfulde revolution, kun en sådan magt vil kunne sikre en stadig, vidtfavnende udvikling af revolutionen og en fredelig kamp mellem partierne indenfor sovjetterne. Så længe en sådan magt ikke er opbygget, kan man ikke undgå ubeslut-somhed, ustabilitet, svingninger, endeløse »magtkriser«, de ministerielle ommøbleringers udsigtsløse komedie og eksplosioner både fra højre og venstre.

Imidlertid bliver parolen »magten til sovjetterne« meget ofte, hvis ikke i de fleste tilfælde, forstået helt forkert i betydningen: »et ministerium sammensat af sovjetternes flertalspartier«, og vi vil derfor beskæftige os nøjere med denne dybt fejlagtige opfattelse.

»Et ministerium sammensat af sovjetternes flertalspartier« indebærer personudskiftninger blandt ministrene, hvorunder hele regeringsmagtens gamle apparat bevares urørt, et apparat, der er helt igennem bureaukratisk, helt igennem udemokratisk og ude af stand til at gennemføre alvorlige reformer,

som de er opført selv i de socialrevolutionæres og mensjevikkernes programmer.

»Magten til sovjetterne« betyder en radikal forandring af hele det gamle regeringsapparat - dette bureaukratiske apparat, som er en bremse for alt demokratisk - fjernelse af dette apparat og dets erstatning med et nyt og folkeligt, dvs. sovjetternes ægte demokratiske apparat, dvs. det organiserede og bevæbnede flertal af folket, af arbejderne, soldaterne og bønderne. Det betyder, at man overlader initiativ og selvstændighed til folkets flertal, ikke bare ved valget af repræsentanter, men også i statens styrelse, i gennemførelsen af reformer og dybtgående forandringer.

For at gøre denne forskel mere klar og anskuelig, vil vi minde om en værdifuld tilståelse, som for nogen tid siden blev gjort i regeringspartiets, de socialrevolutionæres, avis *Delo Naroda*. Selv i de ministerier - skrev denne avis - som er overladt til socialistiske ministre (dette blev skrevet under den famøse koalition med kadetterne, da der var mensjevikker og socialrevolutionære blandt ministrene), *selv* i disse ministerier er hele administrationsapparatet blevet ved det gamle, og det bremser alt arbejde.

Denne tilståelse er også forståelig. De borgerligt-parlamentariske, og i betydelig grad også de borgérligt-konstitutionelle landes hele historie viser, at ministerudskiftninger betyder meget lidt, for det virkelige administrationsarbejde ligger i hænderne på en gigantisk hær af embedsmænd. Denne hær er helt gennemsyret af antidemokratisk ånd, forbundet ved tusinder og millioner af tråde til godsejerne og bourgeoisiet og afhængigt af disse på alskens måder. Denne hær er omgivet af en atmosfære af borgerlige relationer og kan kun ånde heri, den er stivnet, skorpet og forkalket, den er ikke i stand til at rive sig løs fra denne atmosfære, den kan ikke tænke, føle eller handle på anden måde end den gammelkendte. Denne hær er knyttet sammen af embedsmandslydighed og standsfølelse og af »statstjenestens« velkendte privilegier, og de øverste lag af denne hær er ved aktiers og bankers mellemkomst fuldstændigt stavnsbundet til finanskapitalen og optræder til en vis grad selv som dens agenter, som formidlere af dens interesser og indflydelse.

At forsøge på at gennemføre forandringer som afskaffelse af godsejernes ejendomsret til jorden uden erstatning, indføre kornmonopol eller lignende ved hjælp af *dette* statsapparat er en kæmpemæssig illusion, et kæmpemæssigt selvbedrag og

bedrageri overfor folket. Dette apparat *kan* tjene det republikanske bourgeoisie og skabe en republik i form af et »monarki uden monark«, som den Tredje Republik i Frankrig, men et sådant statsapparat er ude af stand til at gennemføre reformer, der, lad os ikke sige tilintetgør, men blot alvorligt beskærer og begrænser kapitalens rettigheder, »den hellige private ejendomsret«. Derfor sker der altid det ved alle mulige »koalitions«-ministerier med deltagelse af »socialister«, at disse socialister, skønt enkelte af dem udviser den mest fuldstændige samvittighedsfuldhed, i virkeligheden bliver en indholdsløs dekoration eller et skærmbret for den borgerlige regering, en lynafleder for folkets harme mod denne regering, et redskab til at bedrage masserne med denne regering. Det var tilfældet med Louis Blanc i 1848, og det har siden været tilfældet dusinvis af gange i England og Frankrig ved socialisternes deltagelse i ministerier, det var tilfældet med Tjernov og Tsereteli i 1917, sådan har det været og sådan vil det blive ved med at være, så længe den borgerlige samfundsorden eksisterer og det gamle, borgerlige, bureaukratiske statsapparat bevares urørt.

Sovjetterne af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter er desuden særligt værdifulde ved, at de udgør en ny, umådeligt højerestående, usammenligneligt mere demokratisk *type* statsapparat. De socialrevolutionære og mensjevikkerne har gjort alt, alt muligt og alt umuligt, for at omdanne sovjetterne (især den i Petrograd og den alrussiske, dvs. TsIK) til rene diskussionsklubber, der gav udseende af at »øve kontrol«, når de indgav magtesløse resolutioner og andragender, som regeringen med det mest høflige og elskværdige smil lagde i skuffen. Men det var tilstrækkeligt med det »friske pust« fra korniloviaden, der varslede en ordentlig storm, for at få alt det beklumrede i sovjetten blæst væk en tid og få de revolutionære massers initiativ til at gøre sig gældende som noget stort, kraftfuldt og ubetvingeligt.

Gid klejnmodige må drage lære af dette historiske eksempel. Gid de skammer sig, som siger: »Vi har ikke det apparat, der skal til for at erstatte det gamle apparat, der har en uundgåelig tendens til at forsvare bourgeoisiet«. For dette apparat *findes*. Det er netop sovjetterne. Vær ikke bange for massernes initiativ og selvstændighed, hav tillid til massernes revolutionære organisationer - og I vil *på alle* samfundslivets områder opleve den samme styrke, storhed og uovervindelighed fra arbejderne og bøndernes side, som de åbenbarede, da de forenede sig og tog kampen op mod korniloviaden.

Manglende tillid til masserne, frygt for deres initiativ, frygt for deres selvstændighed, skælvende angst for deres revolutionære energi i stedet for alsidig, selvforglemmende støtte til den, det er på disse punkter først og fremmest de socialrevolutionære og mensjevnikiske førere har forsynet sig. Her er en af de dybeste rødder til deres ubeslutsomhed, deres svingninger, deres endeløse og endeløst ufrugtbare forsøg på at hælde ny vin på det gamle, bureaukratiske statsapparats gamle flasker.

Tag blot historien om demokratiseringen af hæren under den russiske revolution i 1917, om Tjernov-ministeriet, om Paltjinskijs »regimente«, om Pesjekhonovs afgang - og I vil atter og atter se den mest anskuelige bekræftelse af ovenstående. Da man ikke havde fuld tillid til soldaternes valgte organer, og ikke konsekvent gennemførte princippet om, at de overordnede skulle vælges af soldaterne, endte det med, at Kornilov'er, Kaledin'er og kontrarevolutionære officerer stod i spidsen for hæren. Dette er en kendsgerning. Og den, der ikke bevidst vil lukke øjnene, kan ikke undgå at se, at Kerenskij's regering *efter* korniloviaden *lader alt blive ved det gamle, og at den i virkeligheden lader korniloviaden genopstå*. Udnævnelsen af Aleksejev, »fredsslutningen« med folk som Klembovskij, Gagarin, Bagration og de øvrige Kornilov-tilhængere samt mildheden i behandlingen af Kornilov og Kaledin selv - alt dette viser klart af alt, at Kerenskij i virkeligheden lader korniloviaden genopstå.

Der er ingen mellemvej. Erfaringen har vist, at der ingen mellemvej er. Enten al magt til sovjetterne og fuld demokratisering af hæren, eller korniloviaden.

Og Tjernovs ministerium? Beviste det måske ikke, at ethvert nogenlunde seriøst skridt til en virkelig tilfredsstillelse af bøndernes ønsker, ethvert skridt der vidnede om tillid til dem og deres egne masseorganer og aktioner, fremkaldte den allerstørste entusiasme i hele bondebefolkningen. Imidlertid måtte Tjernov i næsten fire måneder »købslå« og »købslå« med kadetterne og embedsmændene, som med endeløse udskydelser og intriger sluttelig tvang ham til at gå af uden at have udrettet noget som helst. Disse fire måneder gjorde, at godsejere og kapitalister »vandt spillet«, forsvarede godsejernes jordbesiddelser, udskød den Konstituerende Forsamling og oven i købet indledte en række undertrykkelsesforanstaltninger mod jordkomiteerne.

Der er ingen mellemvej. Erfaringen har vist, at der ingen mellemvej er. Enten al magt til sovjetterne både centralt og lokalt

og al jord til bønderne *straks*, indtil den Konstituerende Forsamling kan tage bestemmelse herom, eller godsejerne og kapitalisterne vil bremse alt, genoprette godsejernes magt, drive bønderne ud i forbitrelse og lade det komme til en voldsom bondeopstand uden lige.

Det var nøjagtig den samme historie, da kapitalisterne (med Paltjinskij's hjælp) forhindrede en blot nogenlunde fornuftig kontrol med produktionen, og da købmændene forpurrede kornmonopolet og Pesjekhonovs *tilløb* til en reguleret, demokratisk fordeling af brød og andre levnedsmidler.

I Rusland drejer det sig for øjeblikket slet ikke om at opfinde »nye reformer« og at »planlægge« nogen som helst »altomfattende« forandringer. På ingen måde. Det giver man det udseende af - bevidst løgnagtigt giver kapitalisterne og folk som Potresov og Plekhanov det udseende af dette, når de skriger op mod »indførelse af socialisme« og mod »proletariatets dik tur«. I virkeligheden er situationen i Rusland jo sådan, at krigens utrolige byrder og ulykker og den uhørte og overhængende fare for kaos og sult i sig selv har dikteret udvejen, i sig selv har skitseret, og ikke blot skitseret, men også allerede klart fremstillet, hvor ubetinget uopsættelige reformer og forandringer er: kornmonopol, kontrol med produktion og fordeling, begrænsninger af udstedelsen af papirpenge, et korrekt bytteforhold mellem korn og industrivarer osv.

Foranstaltninger af den art, og netop i den retning, er anerkendt af alle som uundgåelige, de er indledt mange steder og fra de mest forskellige sider. *De er allerede indledt*, men overalt er de blevet bremset og bremses af modstanden fra godsejere og kapitalister, en modstand, som gennemføres både ved hjælp af Kerenskij's regering (*i virkeligheden* en fuldstændigt borgerlig og bonapartisk regering), den gamle stats embedsmandsapparat og et direkte og indirekte pres fra den russiske og »allierede« finanskapital.

For ikke så lang tid siden skrev I. Prilesjajev i en artikel i *De lo Naroda* (nr. 147), hvor han begræd Pesjekhonovs afgang og fastprissystemets og kornmonopolets sammenbrud:

»Mod og beslutsomhed - det er, hvad vore regeringer, uanset sammensætning, har manglet ... Det revolutionære demokrati må ikke vente, det bør selv udvise initiativ og gribe ind mod det økonomiske kaos med en plan... Om noget sted, så er der netop her brug for en fast kurs og en beslutsom magt.«

Det er så sandt, som det er sagt. Gyldne ord. Blot har forfatteren ikke tænkt over, at spørgsmålet om en fast kurs, om mod og beslutsomhed, ikke er et personligt spørgsmål, men et spørgsmål om den *klasse*, der er i stand til at udvise mod og beslutsomhed. Den eneste sådanne klasse er proletariatet. En modig og beslutsom magt, der fører en fast kurs - det kan kun være proletariatets og de fattigste bønders diktatur. Uden selv at være sig det bevidst sukker I. Prilesjajev efter *dette diktatur*.

For hvad ville et sådant diktatur i virkeligheden betyde? Ikke noget som helst andet, end at Kornilov-tilhængernes modstand ville blive knust, og den fuldstændige demokratisering af hæren ville blive genoptaget og fuldført. 99 af hver 100 i hæren ville være begejstrede tilhængere af dette diktatur dagen efter dets oprettelse. Dette diktatur ville give jorden til bønderne og lokalt give bondekomiteerne den fulde magt; hvordan kan man med forstanden i behold være i tvivl om, at bønderne ville støtte dette diktatur? Det, som Pesjekhonov nøjedes med at *love* («kapitalisternes modstand er knust» - det er Pesjekhonovs egne ord i hans berømte tale til sovjetkongressen), ville dette diktatur føre ud i livet, gøre til virkelighed, ikke på nogen måde ved at fjerne de demokratiske organer, der er ved at dannes omkring levnedsmiddel- og kontrolspørgsmålet m.v., men tværtimod ved at støtte dem, udvikle dem og fjerne alle forhindringer for deres arbejde.

Kun proletarernes og de fattigste bønders diktatur er i stand til at knuse kapitalisternes modstand, udvise virkelig storslået dristighed og beslutsomhed i magtudøvelsen og sikre sig en begejstret, selvforglemmende og ægte heroisk støtte fra masserne, både i hæren og i bondebefolkningen.

Magten til sovjetterne - det er det eneste, der kan sikre en gradvis, fredelig og rolig udvikling, helt på niveau med indstillingen og beslutningerne blandt folkemassernes flertal, på niveau med deres egne erfaringer. Magten til sovjetterne - det betyder fuldstændig overdragelse af landets ledelse og kontrollen med økonomien til dets arbejdere og bønder, som *ingen* ville vove at modsætte sig, og som *hurtigt ville lære* af erfaringen, af deres egen praksis ville lære at fordele jorden, levnedsmidlerne og kornet på rette måde.

*Artiklen blev skrevet i første halv del
af september 1917.
Trykt den 29. (16.) september 1917 i bladet
Rabotjij Putj nr. 12.
Signeret: N. Lenin.*

DEN RUSSISKE REVOLUTION OG BORGERKRIG

De skræmmer med borgerkrig

Opskræmt af, at mensjevikerne og de socialrevolutionære har afvist en koalition med kadetterne, og at demokratiet sikkert udmærket vil kunne danne regering uden dem og styre Rusland mod dem, sætter bourgeoisiet alle kræfter ind på at skræmme demokratiet.

Skræm folk så meget du kan! Det er hele den borgerlige presses løsen. Skræm folk af alle kræfter! Lyv og bagtal - bare du skræmmer folk!

Birsjovka¹⁾ skræmmer med fingerede efterretninger om bolsjeviske aktioner. Man skræmmer med rygter om Aleksejevs afgang og med truslen om, at tyskerne vil bryde igennem mod Petrograd, som om kendsgerningerne ikke har vist, at netop Kornilovs generaler (og til dem hører ubetinget Aleksejev) er i stand til at åbne fronten for tyskerne i Galicien og foran Rigga og Petrograd, og netop Kornilovs generaler vækker det største had i hæren mod generalstaben.

Man forsøger at give dette skræmmemiddel mod demokratiet et mere »solidt« og overbevisende udseende ved at pukke på en fare for »borgerkrig«. Af alle skræmmemidler er truslen om borgerkrig sikkert det mest udbredte. Således formulerede folkefrihedspartiets komité i Rostov ved Don denne gængse, i spidsborgerlige kredse meget brugte idé i en resolution den 1. september (Retj²⁾ nr. 210):

»...Komiteen er overbevist om, at en borgerkrig kan tilintetgøre alle revolutionens resultater og drukne vor unge, usikre frihed i strømme af blod. Derfor anser komiteen en energisk protest mod en uddybelse af revolutionen, dikteret af uopnåelige socialistiske utopier for nødvendig, hvis vi skal redde revolutionens resultater...«

Her er den grundtanke, som man utallige gange støder på i ledere i Retj, i artikler af Plekhanov og Potresov, i ledere i mensjevikkernes aviser osv., osv., kommet til udtryk i sin klareste, nøj agtigste, mest gennemtænkte og udførlige form. Det er derfor ikke overflødigt at gå nøjere ind på denne tanke.

Lad os forsøge at undersøge spørgsmålet om borgerkrig mere konkret, på baggrund af erfaringerne fra vor revolution som for øvrigt allerede har udspillet sig i et halvt år.

Disse erfaringer, som ganske stemmer med erfaringerne fra alle europæiske revolutioner siden slutningen af det 18. århundrede, viser os, at borgerkrig er den skarpeste form for klassekamp, hvor en række sammenstød og kampe af økonomisk og politisk art gentages, ophobes, udvides og tilspidises, i den grad at disse sammenstød udvikler sig til en klasses kamp med våben i hånd mod en anden klasse. Oftest - så at sige uden undtagelse - drejer det sig i blot nogenlunde frie og progressive lande om en borgerkrig mellem de klasser, hvis indbyrdes modsætning skabes og uddybes af hele kapitalismens økonomiske udvikling, af hele det moderne samfunds historie verden over, nemlig mellem bourgeoisie og proletariatet.

Således har vi også i det halve år, vor revolution har varet, den 20.-21. april og den 3.-4. juli oplevet meget stærke spontane eksplosioner, der var lige ved at begynde en borgerkrig fra proletariatets side. Kornilovs opstand var derimod en militær sammensværgelse, der blev støttet af godsejerne og kapitalisterne med kadetpartiet i spidsen, og den førte til en faktisk begyndelse til en borgerkrig fra bourgeoisie's side.

Det er kendsgerningerne. Det er vor egen revolutions historie. Vi skal først og fremmest lære af denne historie, vi skal først og fremmest tænke over dens forløb og dens klassemæssige betydning.

Lad os forsøge at sammenligne tilløbene til en proletarisk og tilløbene til en borgerlig borgerkrig i Rusland ud fra synsvinklen: 1) bevægelsens spontaneitet, 2) dens mål, 3) de deltagende massers bevidste orientering, 4) bevægelsens styrke, 5) dens standhaftighed. Vi antager, at hvis alle partier, som nu »slynger om sig« med ordet »borgerkrig«, rejste spørgsmålet på denne måde og gjorde et virkeligt forsøg på at studere tilløbene til borgerkrig, så ville den bevidste orientering i hele den russiske revolution vinde virkelig meget derved.

Lad os begynde med bevægelsens spontaneitet. Om den 3.-4. juli har vi udsagn fra vidner som den mensjevikiske avis Rabotjaj a Gaseta og den socialrevolutionære Delo Naroda, der er-

kendte bevægelsens spontane fremvækst som *et faktum*. Disse udsagn har jeg anført i en artikel i Proletarskoje Delo, der udkom som flyveblad med titlen Svar Til Bagtalerne³). Af grunde, der er helt forståelige, og for at forsvare sig selv og sin deltagelse i forfølgelsen af bolsjevikkerne fortsætter mensjevikkerne og de socialrevolutionære imidlertid officielt med at bestride spontaneiteten i eksplosionen den 3.-4. juli.

Lad os foreløbig lægge det omstridte til side. Lad os holde os til det uomstridelige. Spontaneiteten i bevægelsen den 20.-21. april er der ingen, der bestrider. Bolsjevikernes parti sluttede sig til denne spontane bevægelse med parolen: »Al magt til sovjetterne«. Helt uafhængig af bolsjevikkerne tilsluttede sig nu afdøde Linde, der førte 30.000 bevæbnede soldater ud på gaden, rede til at arrestere regeringen. (For øvrigt, og dette være sagt i en parentes, er det faktum, at tropperne blev ført ud, ikke blevet udforsket og studeret. Men når man tænker nærmere over det og sætter den 20. april ind i det historiske begivenhedsforløb, dvs. betragter den 20. april som et led i den kæde af begivenheder, der strækker sig fra den 28. februar til den 29. august, så bliver det klart, at bolsjevikernes skyld og fejl bestod i, at deres taktik *ikke var tilstrækkelig* revolutionær, og slet ikke i, at den var alt for revolutionær, hvad spidsborgerne jo beskylder os for.)

Spontaneiteten i den bevægelse, som var lige ved at begynde en borgerkrig fra proletariatets side, er således utvivlsom. Noget, der bare ligner spontaneitet var der derimod ikke i korniloviaden: den var blot en sammensværgelse af generaler, som regnede med at trække en del af tropperne med sig ved vildledning og ved den magt, der ligger i ordre.

At spontaneiteten i en bevægelse er tegn på bevægelsens dybde i masserne, på soliditeten i dens rødder, på dens forankring er utvivlsomt. Den proletariske revolutions grobund og den borgerlige kontrarevolutions mangel på grobund, det er, hvad fakta viser, set ud fra bevægelsens spontaneitet.

Lad os betragte bevægelsens mål. Den 20.-21. april kom ganske nær til de bolsjevikiske paroler, og den 3.-4. juli voksede direkte frem i forbindelse med dem, under deres indflydelse og vejledning. Proletariatets og fattigbøndernes diktatur, fred og øjeblikkeligt forslag om fred, konfiskation af godsejer jorden - det var de afgørende *mål* for en proletarisk borgerkrig, den som bolsjevikernes parti ganske åbent, bestemt, klart, nøjagtigt og offentligt talte om i sine blade og i den mundtlige agitation.

Hvad angår korniloviadens mål ved vi alle, og ingen fra de-

mokratiet bestrider det, at disse mål bestod i godsejernes og bourgeoisielets diktatur, i sovjetternes forjagelse og i forberedelser til monarkiets genoprettelse. Kadetpartiet, som er det afgørende kornilovparti (man burde for øvrigt herefter begynde at kalde det kornilovpartiet), og som har en større presse og flere agitatoriske kræfter end bolsjevikkerne, har aldrig ovovet og vover ikke at tale åbent til folket hverken om bourgeoisielets diktatur, om frigørelse af sovjetterne eller om korniloviadens mål i det hele taget!!

Set ud fra bevægelsens mål viser fakta, at en proletarisk borgerkrig åbent kan fremlægge sine endelige mål for folket og derved vinde det arbejdende folks sympati, mens bourgeoisielets borgerkrig kun ved at skjule sine mål kan forsøge at få en del af masserne med sig; heraf den enorme forskel med hensyn til massernes bevidste orientering.

Objektive data om dette punkt findes åbenbart udelukkende i forbindelse med tilslutningen til partiet og med valg. Der findes øjensynlig ikke andre fakta, der gør det muligt at bedømme massernes bevidste orientering. At den proletariske revolutionære bevægelse ledes af bolsjevikernes parti, den borgerlige kontrarevolutionære bevægelse derimod af kadetpartiet, det er klart og kan næppe bestrides efter erfaringerne gennem et halvt års revolution. Man kan i denne sag foretage tre faktiske sammenligninger. En sammenligning af majvalget til distriktdumaerne i Petrograd med augustvalget til den centrale дума viser en nedgang i kadetternes stemmer og en enorm forøgelse af bolsjevikernes stemmer. Kadetpressen erkender, at dér, hvor arbejder- eller soldatermasserne er koncentreret, dér finder man som regel bolsjevismens styrke.

Dernæst, da der ikke findes statistik over medlemstilgangen til partiet, over mødernes størrelse osv., kan en efterprøvelse af *massernes* bevidste deltagelse i partiet på kendsgerningernes grund kun foretages ud fra de offentliggjorte data om pengeindsamlingerne i partiet. Disse data vidner om de bolsjevikiske arbejderes enorme og masseomspændende heroisme under indsamlingerne til Pravda og til aviser, der blev forbudt osv. Opgørelserne over indsamlingerne er altid blevet offentliggjort. Vi ser ikke noget tilsvarende hos kadetterne: det er ganske klart, at de »ernærer« deres partiarbejde med bidrag fra de rige. Der er ikke antydning af aktiv hjælp fra masserne.

Endelig viser sammenligning af bevægelserne den 20.-21. april og den 3.-4. juli på den ene side med korniloviaden på den anden, at bolsjevikkerne direkte viser masserne, hvem der er

deres fjende i borgerkrigen, nemlig: bourgeoisiet, godsejerne og kapitalisterne. Korniloviaden har allerede vist, at de tropper, som fulgte Kornilov, blev *direkte vildledt*, en vildledning, som blev afsløret ved »den vilde divisions«⁴) og Kornilov-kolonnernes allerførste møde med petrograderne.

Videre. Hvilke data er der om proletarietets og bourgeoisiets *styrke* i en borgerkrig? Bolsjevikernes styrke findes alene i proletarernes antal, i deres bevidste orientering, i den sympati, som de socialrevolutionære og mensjevikiske »lavere lag« (dvs. arbejdere og fattigbønder) nærer for bolsjevikernes paroler. At netop disse paroler faktisk fik tilslutning fra *flertallet* af de aktive revolutionære masser i Petrograd den 20.-21. april, den 18. juni og den 3.-4. juli, er en kendsgerning.

Her bekræfter en sammenligning af data fra de »parlamentariske« valg med data fra de nævnte massebevægelser i fuldt mål for Ruslands vedkommende en iagttagelse, som mange gange er gjort i Vesten, nemlig den, at det revolutionære proletariats *styrke* - vurderet ud fra dets indflydelse *på masserne* og disses inddragelse i kampen - uden sammenligning *er større* i den udenomsparlamentariske kamp end i den parlamentariske. Det er en meget vigtig iagttagelse i spørgsmålet om borgerkrig.

Det er let at se, hvorfor alle betingelser og hele situationen i den parlamentariske kamp og ved valgene mindsker de undertrykte klassers styrke i sammenligning med den styrke, de rent faktisk kan udfolde i en borgerkrig.

Kadetternes og korniloviadens styrke ligger i *rigdommens* magt. Den engelsk-franske kapital og imperialismen er *for* kadetterne og *for* korniloviaden, det er bevist gennem en lang række politiske aktioner og gennem pressen. Det er almindeligt kendt, at hele Moskva-konferencens »højrefløj« den 12. august indædt støttede Kornilov og Kaledin. Det er almindeligt kendt, at den franske og engelske borgerlige presse »hjalp« Kornilov. Noget tyder på, at *bankerne* ydede ham hjælp.

Hele rigdommens styrke gik i brechen for Kornilov, men hvilken ynkelig og hurtig fiasko! Foruden rigmænd kan man kun få øje på to former for samfundskræfter blandt Kornilov-folkene: »den vilde division« og kosakkerne. I første tilfælde er det *kun* uvidenhedens og vildledningens styrke. Denne styrke er så meget frygteligere, jo længere pressen forbliver i hænderne på bourgeoisiet. Efter en sejr i borgerkrigen skulle proletarietet uden tøven gøre radikalt op med denne »kraft«-kilde.

Hvad angår kosakkerne, så har vi her et befolkningslag af ri-

ge, små eller middelstore jordejere (den gennemsnitlige jordbesiddelse er omkring 50 desjatiner⁵)) i et af de områder i Rusland, som har bevaret særlig mange middelalderlige livsformer i økonomien og daglivet. Her har vi iagttaget det socialøkonomiske grundlag for et russisk Vendée⁶). Men hvad viste *fakta* omkring Kornilov-Kaledins bevægelse? Selv Kaledin, »den elskede fører«, der blev støttet af folk som Gutjov, Miljukov, Rjabusjinskij og co. *kunne trods alt ikke rejse* en massebevægelse!! Kaledin stiledede langt mere »direkte« og ligeud efter borgerkrig end bolsjevikkerne. Kaledin rejste »rundt for at rejse Don«, men alligevel kunne han ikke rejse nogen som helst massebevægelse i »sin egen« landsdel, et kosakområde isoleret fra det alrussiske demokrati! Omvendt kan vi iagttage spontane eksplosioner af bevægelsen fra proletariatets side i centrum for det antibolsjevikiske alrussiske demokratis indflydelse og styrke.

Objektive data om, hvorledes de forskellige lag og de forskellige økonomiske grupper blandt kosakkerne forholder sig til demokratiet og korniloviaden findes ikke. Der er blot tegn på, at størstedelen af de fattige og middelstore kosakker hælder mere til demokratiet, og at kun officererne og de mest velhavende kosakker går fuldt ind for Kornilov.

Hvordan det end forholder sig, så er det efter erfaringerne fra den 26.-31. august historisk bevist, at der blandt de kosakiske masser kun er en yderst ringe bevægelse for den borgerlige kontrarevolution.

Der er endnu et spørgsmål tilbage: bevægelsens standhaftighed. Om den bolsjevikiske, proletarisk revolutionære bevægelse har vi det dokumenterede faktum, at kampen mod bolsjevismen i et halvt års republik i Rusland blev ført dels ideologisk - med *gigantisk* overvægt af presseorganer og agitatoriske kræfter hos modstanderne af bolsjevismen (og med en yderst »fræk« udnyttelse af bagvaskelseskampagner i den »ideologiske« kamp) - dels *gennem repressalier*: flere hundrede arresterede, hovedtrykkeriet tilintetgjort, hovedavisen og en række andre aviser forbudt. Resultatet er bevist af fakta: en enorm styrkelse af bolsjevismen ved augustvalget i Petrograd, dernæst en styrkelse, både i det socialrevolutionære og i det mensjevikiske parti, af de internationalistiske og »venstre«-strømninger, som nærmer sig bolsjevismen. Det betyder, at den proletarisk revolutionære bevægelses standhaftighed i det republikanske Rusland er meget stor. Fakta viser, at kadetternes, de socialrevolutionæres og mensjevikernes forenede anstren-

gelse overhovedet *ikke har formået* at svække denne bevægelse.

Tværtimod, netop Kornilov-folkenes koalition med »demokratiet« *styrkede* bolsjevismen. Ud over ideologisk påvirkning og repressalier kan der ikke findes kampmidler mod den proletarisk revolutionære strømning.

Om standhaftigheden i kadet- og Kornilov-bevægelsen er der foreløbig ingen data. Forfølgelser har kadetterne overhovedet ikke været ude for. Selv Gutjkov blev sat på fri fod, selv Maklakov og Miljukov blev ikke arresteret. Selv Retj blev ikke forbudt. Man skåner kadetterne. Regeringen Kerenskij *gør kur til* kadet- og Kornilov-folkene. Men hvad nu, hvis vi stiller følgende spørgsmål: lad os antage, at de engelsk-franske og de russiske Rjabusjinkij'er ofrer endnu flere millioner på kadetterne, Jedinstvo, Denj osv. til den nye valgkampagne i Petrograd; er det da sandsynligt, at deres stemmetal nu skulle blive større efter korniloviaden? At dømme efter møder osv. skal man nok hellere svare benægtende på det spørgsmål...

Opgør vi resultaterne af vor sammenligning af data fra den russiske revolutions historie, får vi den konklusion, at begyndelsen til borgerkrig fra proletariatets side åbenbarede bevægelsens styrke, bevidste orientering, grobund, vækst og standhaftighed. Begyndelsen til borgerkrig fra bourgeoisiets side har ikke åbenbaret nogen som helst styrke, nogen bevidst massetilslutning, nogen grobund eller nogen udsigt til sejr.

Kadetternes alliance med de socialrevolutionære og mensjevikkerne mod bolsjevikkerne, dvs. mod det revolutionære proletariat, er blevet prøvet i praksis i flere måneder, og denne alliance mellem midlertidigt formummede Kornilov-folk og »demokratiet« førte faktisk ikke til svækkelse, men til en styrkelse af bolsjevikkerne, til sammenbrud af »koalitionen«, til styrkelse af »venstre«-oppositionen også blandt mensjevikkerne.

En alliance mellem bolsjevikkerne, de socialrevolutionære og mensjevikkerne mod kadetterne, mod bourgeoisiet *er endnu ikke prøvet*. Eller, hvis vi skal være mere nøjagtige: en sådan alliance er *blevet prøvet* på kun *én front*, i kun *fem dage*, den 26.-31. august, under korniloviaden, og denne alliance bragte i det tidsrum den mest fuldstændige sejr over kontrarevolutionen, vundet med en lethed man endnu ikke har oplevet i nogen revolution, den bragte en så knusende nedkæmpelse af bourgeoisiets, godsejernes og kapitalisternes, de allierede imperialisters og kadetternes kontrarevolution, at borgerkrigen *fra den-*

ne side gik i vasken, den blev til ingenting fra første færd og gik i opløsning, før der blev tale om noget som helst »slag«.

Stillet over for dette historiske faktum skrigger hele den borgerlige presse sammen med alle sine eftersnakkere (folk som Plekhanov, Potresov, Bresjko-Bresjkovskaj a osv.) af fuld hals, at netop bolsjevikkernes alliance med mensjevikkerne og de socialrevolutionære »truer« med en borgerkrigs rædsler!...

Det ville være morsomt, hvis det bare ikke var så sørgeligt. Det er sørgeligt, at en slig åbenbar øjnefaldende, himmelråbende tåbelighed, en sådan hån mod kendsgernerne, mod hele vor revolutions historie overhovedet kan finde tilhørere... Det beviser, at bourgeoisiets hæmningsløse løgne har fået kolossal udbredelse (en uundgåelig udbredelse, så længe bourgeoisiet har monopol på pressen), løgne, der overdækker og overdøver de mest uomtviselige, håndgribelige og ubestridelige erkendelser, revolutionen har givet.

Hvis der findes en absolut ubestridelig, absolut dokumenteret lære af revolutionen, så er det den ene, at udelukkende bolsjevikkernes alliance med de socialrevolutionære og mensjevikkerne, udelukkende øjeblikkelig overdragelse af al magt til sovjetterne ville gøre en borgerkrig i Rusland umulig. For mod en sådan alliance, mod arbejder-, soldater-, og bonderepræsentanternes sovjetter, ville den smule »krig« ikke en gang nå frem til noget slag, bourgeoisiet ville ikke *endnu en gang*, efter korniloviaden, finde så meget som én »vild division« og slet ikke kunne sætte det tidligere antal kosakkolonner i bevægelse mod sovjetregeringen!

En fredelig udvikling af en revolution, af hvad art den end er, er en overordentlig sjælden og vanskelig ting, for revolution betyder den største tilspidsning af yderst tilspidsede klasse modsætninger, men i et bondeland, hvor en alliance mellem proletariatet og bønderne *kan* bringe *fred* til masserne, der martres af den mest uretfærdige og forbryderiske krig, og give *al jord* til bønderne, - i et sådant land, i et sådant enestående historisk øjeblik er en fredelig udvikling af revolutionen ved overdragelse af al magt til sovjetterne *mulig og sandsynlig*. Inden for sovjetterne kan partiernes kamp om magten foregå fredeligt, når sovjetterne kommer til at fungere fuldt demokratisk, når de afstår fra sådanne »småfiduser«, fra en sådan »beskæring« af de demokratiske principper som at tildele soldaterne én repræsentant for hver 500 vælgere, mens arbejderne får én for hver 1.000.1 en demokratisk republik er sådanne småfiduser dømt til at forsvinde. Thi mod sovjetterne, som giver

bønderne al jord uden frikøb, og som foreslår alle nationer en retfærdig fred, vil ingen som helst alliance mellem det engelske, franske og russiske bourgeoisie og folk som Kornilov, Buchanan og Rjabusjinskij, Miljukov, Plekhanov og Potresov være en virkelig trussel, den vil være aldeles afmægtig mod sådanne sovjetter.

Det er selvfølgelig uundgåeligt, at bourgeoisiet gør modstand mod vederlagsfri overdragelse af jorden til bønderne, mod lignende omformninger på andre livsområder, mod en retfærdig fred og brud med imperialismen. Men for at modstanden bliver til en borgerkrig kræves i det mindste nogle *masser*, som er i stand til at *føre krig* og besejre sovjetterne. Men sådanne masser har bourgeoisiet *ikke*, og det har ingen steder at tage dem fra. Jo hurtigere og mere resolut sovjetterne tiltager sig hele magten, des hurtigere spaltes både »vilde divisioner« og kosakkerne i et forsvindende mindretal af bevidste Kornilovfolk og et uhyre flertal af tilhængere af en demokratisk og *socialistisk* (for da vil det netop dreje sig om socialismen) alliance af arbejdere og bønder.

Når magten overgår til sovjetterne vil bourgeoisiets modstand medføre, at *hver* kapitalist vil blive »vogtet«, overvåget, kontrolleret og registreret af *duzinvis og hundredvis* af arbejdere og bønder, hvis interesse vil kræve kamp mod kapitalisternes vildledning af folket. Formerne og metoderne for denne registrering og kontrol er blevet udarbejdet og forenklet netop af kapitalismen selv, netop af dannelser, som kapitalismen har frembragt: banker, store fabrikker, syndikater, jernbaner, postvæsen, forbrugsforeninger og fagforeninger. Det vil være fuldt ud tilstrækkeligt for sovjetterne at straffe de kapitalister, som unddrager sig en detaljeret registrering eller bedrager folket, med konfiskation af hele deres ejendom og kortvarig fængsling, for at bryde enhver modstand fra bourgeoisiets side på denne ublodige måde. For det er netop gennem bankerne, når de først er blevet nationaliseret, netop gennem tjenestemandsforbundene, postvæsenet, forbrugsforeningerne og fagforeningerne, at kontrollen og registreringen vil blive universel, almægtig, allestedsnærværende og uovervindelig.

Og de russiske sovjetter, alliancen mellem russiske arbejdere og de fattigste bønder, står ikke alene, når de tager *skridt hen imod* socialismen. Hvis vi stod alene, ville vi ikke magte denne opgave fuldt ud og fredeligt, for den er i virkeligheden international. Men vi har umådelige reserver, armeerne af de mest ^progressive arbejdere i andre lande. I dem vil Ruslands

brud med imperialismen og den imperialistiske krig uvægerligt fremskynde arbejdernes socialistiske revolution, som er i færd med at modnes.

Man taler om »strømme af blod« i en borgerkrig. Det tales der om i den tidligere anførte resolution af kadet- og Kornilov-folkene. Denne frase gentages af alle bourgeois og alle opportuniste på tusind forskellige måder. Den vækker munterhed blandt alle bevidste arbejdere, det vil den gøre, det er givet efter korniloviaden.

Men spørgsmålet om »strømme af blod« i den krigstid, vi lever i, kan og skal sættes i relation til, hvordan kræfterne tilnærmelsesvis er fordelt, hvad konsekvenserne og resultaterne kan blive, det skal behandles alvorligt og ikke som en tom og banal frase, ikke kun som det hykleri, det er fra kadetternes side, som for deres vedkommende har gjort *alt for*, at det skulle lykkes Kornilov at oversvømme Rusland med »strømme af blod« for at få genoprettet bourgeoisiets diktatur, godsejermagten og monarkiet.

»Strømme af blod« siger man til os. Lad os skabe klarhed og så over denne side af spørgsmålet.

Lad os antage, at mensjevikkernes og de socialrevolutionæres svingninger fortsætter, at de *ikke* overdrager magten til sovjetterne, *ikke* vælter Kerenskij, at de genoptager det gamle, rådne kompromis med bourgeoisiet i en lidt anden form (i stedet for kadetterne for eksempel »partiløse« *Kornilov-folk*), at de ikke erstatter statsmagtens apparat med et sovjetapparat, ikke tilbyder fred, ikke bryder med imperialismen, ikke konfiskerer godsejer jorden. Lad os antage, at det bliver udgangen på de socialrevolutionæres og mensjevikkernes nuværende svingninger, at det bliver udgangen på »den 12. september«. ⁷⁾

Erfaringerne fra vor egen revolution viser mere end tydeligt, at resultatet af dette ville være en yderligere svækkelse af de socialrevolutionære og mensjevikkerne, at de ville blive yderligere isoleret fra masserne, at harmen og forbitnelsen i masserne ville blive enormt forstærket, at sympatien for det revolutionære proletariat, for bolsjevikkerne, ville blive kolossalt forstærket.

Hovedstadens proletariat vil så komme endnu nærmere til Kommunen⁸⁾, arbejderopstanden, til tilkæmpelsen af magten, til borgerkrigen i dens højeste og mest resolutte form: efter er-

faringerne den 20.-21. april og den 3.-4. juli må man betragte et sådant resultat som uundgåeligt.

»Strømme af blod« skrigger kadetterne. Men den slags strømme af blod ville give proletariatet og fattigbønderne sejren, og denne sejr ville med 99% sikkerhed bringe *fred* i stedet for imperialistisk krig, dvs. bevare livet for de *hundredtusinder* af mennesker, der nu lader deres blod for kapitalisternes deling af profitterne og deres erobringer (anneksioner). Hvis den 20.-21. april var endt med, at al magt var overgået til sovjetterne, og hvis det i sovjetterne havde givet bolsjevikkerne i alliance med fattigbønderne sejren, så ville det, selv om det havde kostet »strømme af blod«, have reddet livet for den *halve million* russiske soldater, som med sikkerhed faldt i kampene den 18. juni.

Sådan regner og sådan vil enhver bevidst russisk arbejder og soldat regne, hvis han afvejer og overvejer spørgsmålet om borgerkrig, som rejses overalt. Selvfølgelig kan man ikke skræmme den arbejder og soldat, som har oplevet og tænkt over mangt og meget, med de jammerskrig om »strømme af blod«, som udstødes af folk, partier og grupper, der ønsker at lade *endnu flere millioner* russiske soldater ofre livet for Konstantinopel, for Lvov, Warszawa og for »sejr over Tyskland«.

Ingen som helst »strømme af blod« i en indenrigsk borgerkrig kan blot tilnærmelsesvist sammenlignes med de *oceaner* af blod, som de russiske imperialister har ladet flyde efter den 19. juni (trods de overordentlige store chancer for, at dette kunne være undgået ved overdragelse af magten til sovjetterne).

I en krigstid burde de herrer Miljukov, Potresov og Plekhanov være lidt mere forsigtige med at argumentere *mod* »strømme af blod« i en borgerkrig, for soldaterne kender og har oplevet *oceaner* af blod.

Den internationale situation for den russiske revolution er nu, i året 1917, i det fjerde år af en uhørt byrdefuld og forbryderisk krig, der udmarver og martrer nationerne sådan, at fremsættelsen af forslag om en retfærdig fred fra det russiske proletariats side, når det har sejret i en borgerkrig, ville betyde 99% chance for at opnå våbenhvile og fred *uden at der udgydes yderligere oceaner af blod*.

Thi en forening mellem den engelsk-franske og den tyske imperialisme, som kriges indbyrdes, *mod* en proletarisk socialistisk republik i Rusland er i praksis *umulig*, og en forening af den engelske, japanske og amerikanske imperialisme mod os er i allerhøjeste grad vanskeligt gennemførlig og skræmmer os slet ikke, alene i kraft af Ruslands geografiske beliggenhed.

Samtidig er tilstedeværelsen af revolutionære og socialistiske proletariske masser i *alle* europæiske stater et faktum; at en verdensomspændende socialistisk revolution er i færd med at modnes og er uundgåelig, er uden for al tvivl, og hjælpe denne revolution for alvor kan man naturligvis ikke med delegationer eller spilfægteri på konferencer i Stockholm⁹⁾ med udenlandske Plekhanov'er og Tsereteli'er, men kun gennem den russiske revolutions fremgang.

Bourgeois'er larmer op om, at Kommunen i Rusland uundgåeligt vil lide nederlag, dvs. at proletariatet vil lide nederlag, hvis det tilkæmper sig magten.

Dette er et forløjet klasseegoistisk spektakel.

Når Ruslands proletariat tager magten har det *alle* chancer for at fastholde den og lede Rusland, indtil revolutionen sejrer i Vest.

For det første har vi lært meget siden Kommunen og vil næppe gentage dens skæbnesvangre fejl, vi vil ikke lade banken forblive i hænderne på bourgeoisiet, ikke begrænse os til et forsvar mod vore versaillere¹⁰⁾ (altså: Kornilov-folkene), men ville gå til offensiv mod dem og knuse dem.

For det andet vil det sejrende proletariat give Rusland fred. Og ingen kraft skal styrte en *fredsregering*, en regering, som skaber en ærlig, oprigtig og retfærdig fred efter alle de rædsler, folkene har oplevet under mere end tre års myrderier.

For det tredje vil det sejrende proletariat straks give bønderne jord uden frikøb. Og det gigantiske flertal af bønder, som martrede og forbitrede over det »maskepi med godsejerne«, som praktiseres af vor regering, især »koalitionsregeringen«, især af Kerenskij's regering, vil fuldt ud på alle måder og hengivent støtte det sejrende proletariat.

I taler hele tiden om folkets »heltmodige anstrengelser«, I herrer mensjevikker og socialrevolutionære. I de seneste dage er jeg gang på gang stødt på denne frase i lederen i jeres avis *Isvestija Tsik*¹¹⁾. Hos jer er det *kun* en frase. Men de arbejdere og bønder, som læser den, overvejer den, og hver overvejelse, plus erfaringerne fra korniloviaden, »erfaringerne« fra Pesjekhonovs ministerium, »erfaringerne« fra Tjernovs ministerium og *så videre*, hver overvejelse fører uundgåeligt frem til én konklusion: Men denne »heroiske anstrengelse« betyder jo netop fattigbøndernes tillid til byarbejderne som deres trofaste forbundsfæller og anførere. Denne heltmodige anstrengelse er jo netop det russiske proletariats sejr over bourgeoisiet i en borgerkrig, for kun denne sejr vil redde os fra smertefulde

svingninger, den alene vil give en udvej, give jord, give fred.

Hvis det er muligt at virkeliggøre en alliance mellem byarbejderne og fattigbønderne ved øjeblikkelig overdragelse af magten til sovjetterne, så meget desto bedre. Bolsjevikkerne vil gøre *alt* for, at denne *fredelige* vej til udvikling af revolutionen bliver betrådt. Uden dette vil heller ikke en Konstituerende Forsamling, alene, af sig selv, blive redningen, for dér kan de socialrevolutionære jo også fortsætte »maskepiet« med forlig med kadetterne, med Bresjko-Bresjkovskaja og Kerenskij (hvordan er de bedre end kadetterne?) osv., osv.

Hvis ikke engang erfaringerne fra korniloviaden har lært »demokratiet« nok, hvis det fortsætter sin katastrofale politik, sine svingninger og sin kompromispolitik, så vil vi sige: intet er så ødelæggende for den proletariske revolution som disse svingninger. Forsøg ikke at skræmme med borgerkrig, mine herrer: den er uundgåelig, hvis I ikke vil gøre op med korniloviaden og »koalitionen« nu, med det samme og totalt - så vil denne borgerkrig bringe sejr over udbytterne, give jord til bønderne, bringe folkene fred og åbne den sikre vej til det verdensomspændende socialistiske proletariats sejrige revolution.

*Skrevet i første halvdel af september 1917.
Trykt 9. og 10. oktober (26. og 27. september)
1917 i bladet Rabotjij Put nr. 20 og 21,
under signaturen N. K.*

REVOLUTIONENS OPGAVER

Rusland er et småborgerligt land. Det overvejende flertal af befolkningen tilhører denne klasse. Dens vaklen mellem bourgeoisiet og proletariatet er uundgåelig. Kun hvis den slutter sig til proletariatet er sejr for revolutionens sag, for fred, frihed og jord til det arbejdende folk, sikret let, fredeligt, hurtigt og roligt.

Forløbet af vor revolution viser os denne vaklen i praksis. Så lad os ikke gøre os illusioner med hensyn til de socialrevolutionæres og mensjevikernes partier, lad os stå fast på vor proletariske klassevej. De fattigste bønders elendighed, krigens rædsler, hungersnødens rædsler - alt dette viser med større og større klarhed masserne, at den proletariske vej er den rigtige, og at det er nødvendigt at støtte den proletariske revolution.

De »fredelige« småborgerlige forhåbninger til en »koalition« med bourgeoisiet, til kompromis'er med det, til muligheden af »i ro« at afvente »snarlig« indkaldelse af den Konstituerende Forsamling osv. - alt det slås i stykker af revolutionens forløb, skånselsløst, barskt og ubarmhjertigt. Kornilov-kuppet var den sidste barske lektion, en lektion i den store stil til supplerende af de tusinder og atter tusinder smålektioner, lektioner bestående i kapitalisters og godsejeres bedrag over for arbejdere og bønder i provinsen, i officerernes bedrag over for soldaterne osv., osv.

Utilfredsheden, harmen og forbitrelsen i hæren, hos bønderne og arbejderne tager til. De socialrevolutionæres og mensjevikernes »koalition« med bourgeoisiet, som lover alt, men intet holder, opirrer masserne, åbner øjnene på dem og driver dem til opstand.

Venstreoppositionen tager til blandt de socialrevolutionære (Spiridonova m.fl.) og blandt mensjevikkerne (Martov m.fl.) og er allerede nået op på 40 pct. i disse partiers »råd« og »kongresser«. Og *nedenunder*, i proletariatet og blandt bønderne, navn-

lig de fattigste, står *flertallet* af socialrevolutionære og mensjevikker allerede »til venstre«.

Kornilov-kuppet var en lærestreg. Kornilov-kuppet har belært om meget.

Det er ikke til at vide, om sovjetterne nu kan gå videre end de socialrevolutionære og mensjevnikiske ledere og derved sikre en fredelig udvikling af revolutionen, eller om de påny vil marchere på stedet og derved gøre den proletariske opstand uundgåelig.

Det er ikke til at vide.

Det er vor sag at hjælpe med til, at der gøres alt for at sikre en »sidste« chance for en fredelig udvikling af revolutionen, at hjælpe hertil ved at fremlægge vort program og forklare dets almenfolkelige karakter, dets ubetingede overensstemmelse med det overvældende befolkningsflertals interesser.

De følgende linjer er et forsøg på at fremlægge et sådant program.

Lad os med det gå mere til »de dybe lag«, til masserne, til funktionærerne, til arbejderne, til bønderne, ikke bare vore egne, men navnlig til de socialrevolutionære, de partiløse, de uoplyste. Lad os bestræbe os for at hæve dem til selvstændig tænkning, til at træffe egne beslutninger, til at sende *egne* delegationer til konferencen, til sovjetterne, til regeringen, - da vil vort arbejde ikke være spildt, *uanset hvilket* udfald konferencen end får. Da vil det vise sig nyttigt både for konferencen, for valgene til den Konstituerende Forsamling og for al politisk virksomhed overhovedet.

Livet viser rigtigheden af bolsjevikkernes program og taktik. Fra den 20. april til Kornilov-kuppet har vi »levet så kort, men oplevet så meget«.

Massernes erfaring, *de undertrykte* klassers erfaring har i dette tidsrum givet dem uhyre meget, og de socialrevolutionæres og mensjevikkernes ledere har skilt sig helt fra masserne. Det vil netop vise sig bedst ved hjælp af et yderst konkret program, for så vidt det lykkes at få drøftelsen af programmet ført ud blandt masserne.

Fordærveligheden af kompromis'er med kapitalisterne

1. At lade bourgeoisiets repræsentanter, selv i ringe antal, blive ved magten, at lade notoriske Kornilov-folk som generalerne Aleksejev, Klembovskij, Bagration, Gagarin osv., eller personer, der har bevist deres fuldstændige magtesløshed over for bourgeoisiet og deres evne til at handle bonapartistisk, som

f.eks. Kerenskij, blive siddende, er ensbetydende med at slå døren på vid gab for på den ene side hungersnød og uundgåelig økonomisk katastrofe, bevidst fremskyndet og skærpet af kapitalisterne, og på den anden side for en militær katastrofe, fordi hæren hader hovedkvarteret og ikke kan deltage med begejstring i den imperialistiske krig. Desuden vil Kornilov-generalerne og officererne, hvis de får lov at blive ved magten, uden tvivl *med vilje åbne fronten for tyskerne*, som de gjorde det med Galicien og Riga. Dette kan kun forhindres ved dannelse af en ny regering på et nyt grundlag, som der vil blive gjort rede for i det følgende. Hvis de socialrevolutionære og mensjevnikerne, efter alt, hvad vi har oplevet siden den 20. april, fortsætter med nogen form for kompromis'er med bourgeoisiet, vil det ikke blot være en fejl 1, men direkte forræderi mod folket og revolutionen.

Magten til sovjetterne

2. Al magt i staten må uden undtagelse overgå til arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter på grundlag af et bestemt program og under regeringens fulde ansvar over for sovjetterne. Der må omgående afholdes nyvalg til sovjetterne, både af hensyn til hele folkets erfaringer i de sidste, særlig indholdsrige revolutionsuger og for at fjerne grelle uretfærdigheder (ikke-proportionale, ulige valg osv.), som flere steder endnu ikke er rettet.

På steder, hvor der endnu ikke findes demokratisk valgte organer, samt i hæren, må hele magten overgå udelukkende til de lokale sovjetter og de af dem valgte kommissærer eller andre, men udelukkende valgte organer.

Med fuld støtte fra staten må der ubetinget og overalt gennemføres bevæbning af arbejderne og de revolutionære styrker, dvs. styrker, der i praksis har vist deres evne til at slå Kornilov-folkene ned.

Fred til folkene

3. Sovjetregeringen må *omgående* opfordre *alle* de krigsførende folk (dvs. både deres regeringer og arbejder- og bondemasserne samtidig) til straks at slutte almindelig fred på demokratisk grundlag og ligeledes slutte øjeblikkelig våbenstilstand (selv om det kun er for tre måneder).

Hovedbetingelsen for en demokratisk fred er, at der gives afkald på anneksioner (erobringer med magt) - ikke i den urigtige betydning, at alle magter får tilbage, hvad de har tabt, men i

den eneste rette betydning, at *ethvert* folk uden nogen undtagelse, både i Europa og i kolonierne får frihed og mulighed til selv at afgøre, om det vil danne en *særskilt* stat eller indgå i nogen anden stat.

Sovjetregeringen må, når den foreslår fredsbetingelserne, omgående selv tage fat på at opfylde dem, dvs. offentliggøre og annullere de hemmelige traktater, som vi hidtil har været bundet af, som er indgået af tsaren, og som lover de russiske kapitalister udplyndring af Tyrkiet, Østrig osv. Dernæst er vi forpligtet til straks at opfylde ukrainernes og finnernes betingelser og garantere dem såvel som alle andre ikke-russiske nationaliteter i Rusland den fulde frihed, indbefattet frihed til løsrivelse, anvende det samme på *hele* Armenien, forpligte os til at rømme det og de tyrkiske landområder, vi har besat, osv.

Disse fredsbetingelser vil ikke blive mødt med velvilje af kapitalisterne, men hos alle folk vil de møde en så uhyre sympati og fremkalde et så vældigt, verdenshistorisk udbrud af begejstring og af almindelig harme over en forlængelse af røverkriegen, at vi højst sandsynligt straks vil opnå våbenstilstand og samtykke til indledning af fredsforhandlinger. For arbejderrevolutionen mod krigen vokser uimodståeligt overalt, og ingen fraser om fred (som *alle* imperialistiske regeringer, deriblandt også vor Kerenskij-regering, længe har bedraget arbejderne og bønderne med), men kun et brud med kapitalisterne og et tilbud om fred er i stand til at drive denne revolution fremad.

Hvis det mindst sandsynlige skulle ske, nemlig at ingen af de krigsførende stater går ind på i det mindste en våbenstilstand, så bliver krigen fra vor side virkelig en påtvunget krig, virkelig en retfærdig, en forsvarskrig. Alene proletariats og de fattige bønders erkendelse af dette vil gøre Rusland mange gange stærkere også i militær henseende, navnlig efter det fuldstændige brud med kapitalisterne, som udplyndrer folket, for slet ikke at tale om, at krigen da fra vor side ikke blot i ord, men også i handling, bliver en krig i forbund med de undertrykte klasser i alle lande, en krig i forbund med de undertrykte folk i hele verden.

Folket må navnlig advares mod den påstand fra kapitalisternes side, som de mest frygtsomme og småborgerne undertiden ligger under for, og som går ud på, at de engelske og andre kapitalister kan tilføje den russiske revolution alvorlig skade i tilfælde af, at vort nuværende røverforbund med dem brydes. Denne påstand er helt igennem falsk, idet den »finansielle støtte fra de allierede«, som bankiererne beriger sig på, blot

»støtter« de russiske arbejdere og bønder, som rebet støtter den hængte. Rusland har nok af korn, kul, olie og jern, og der behøves kun frigørelse fra godsejerne og kapitalisterne, som udplyndrer folket, for at disse produkter skal kunne fordeles rigtigt. Hvad angår en eventuel militær trussel mod det russiske folk fra dets nuværende allierede side, så er den antagelse, at franskmænd og italienere skulle kunne forene deres styrker med de tyske og sende dem mod det Rusland, der har foreslået en retfærdig fred, klart nok en urimelig antagelse. Og selv om England, Amerika og Japan skulle erklære Rusland krig (hvad der ville være i allerhøjeste grad vanskeligt for dem, både fordi en sådan krig ville være yderst upopulær blandt masserne, og fordi disse landes kapitalister har divergerende materielle interesser med hensyn til opdelingen af Asien, og navnlig udplyndringen af Kina), ville de ikke kunne tilføje Rusland en hundrededel af den fortræd og elendighed, som krigen mod Tyskland, Østrig og Tyrkiet forvolder.

Jorden til dem, der dyrker den

4. Sovjetregeringen må straks erklære privateje af godsejerjorden for ophævet uden erstatning og overdrage disse jorder til bondekomiteernes forvaltning, indtil den Konstituerende Forsamling har truffet en afgørelse. Også godsejernes kvæg og inventar må overdrages til disse bondekomiteers forvaltning, således at det ubetinget i første række vederlagsfrit stilles til rådighed for de fattigste bønder.

Disse forholdsregler, som det overvejende flertal af bønder længe har krævet, både i resolutioner fra deres kongresser og i hundredvis af lokale instrukser til de valgte repræsentanter (som det blandt andet kan ses af oversigten over 242 instrukser i *Isvestiakh Soveta Krestjanskikh Deputatov /Efterretninger fra Bondesovjetten/*), er ubetinget og uopsætteligt nødvendige. Ingen forhalinger, som bønderne har lidt så meget under i »koalitions«-ministeriets tid, vil kunne tolereres.

Enhver regering, der tøver med disse forholdsregler, må betragtes som en *folkefjendtlig* regering, som fortjener at blive styrtet og knust af en arbejder- og bondeopstand. Og omvendt, kun en regering, der gennemfører disse forholdsregler, vil være hele folkets regering.

Kamp mod hungersnød og kaos

5. Sovjetregeringen må omgående indføre arbejderkontrol med produktion og forbrug i landsmålestok. Gør den ikke det,

vil, som allerede erfaringen fra den 6. maj har vist, alle løfter om reformer og alle forsøg herpå være magtesløse, og hele landet vil fra uge til uge være truet af hungersnød og en katastrofe af uhørt omfang.

Der må gennemføres omgående nationalisering af bankerne og forsikringsvæsenet såvel som af de vigtigste industrigrene (olie-, stenkuls-, metal-, sukkerindustrien osv.), sideløbende med ubetinget afskaffelse af forretningshemmeligheden og etablering af konstant arbejder- og bondeopsyn med det forsvindende mindretal af kapitalister, som beriger sig på statsleverancer, og som unddrager sig regnskabsaflæggelse og retfærdig beskatning af deres profitter og formue.

Disse forholdsregler, som ikke fratager hverken middelbønderne eller kosakkerne eller småhåndværkerne så meget som en kopek af deres ejendom, er ubetinget retfærdige med henblik på en ligelig fordeling af krigens byrder og er uopsættelige af hensyn til kampen mod hungersnøden. Først når de kapitalistiske marøder er tæmmet og der er gjort ende på deres bevidste bremsning af produktionen, kan der opnås forøgelse af arbejdsproduktiviteten, indførelse af almindelig arbejdspligt, det rette bytteforhold mellem korn og industriprodukter og tilbageførsel til statskassen af de mange milliarder i papirpenge, rigmændene har gemt.

Uden disse forholdsregler er også ophævelse af besiddelsen af godsejer jorderne uden erstatning umulig, idet godsejer jorden for størsteparten er pantsat til bankerne, og godsejer- og kapitalistinteresserne er flettet uløseligt sammen.

Den seneste resolution fra den økonomiske afdeling under arbejder* og soldatersovjetternes alrussiske centraleksekutivkomité (Rabotjaja Gaseta nr. 152) erkender ikke blot det »fordærvelige« i regeringens forholdsregler (f.eks. forhøjelsen af kornpriserne til godsejernes og kulakkernes berigelse), ikke blot »det faktum, at de under regeringen oprettede centralorganer til regulering af det økonomiske liv er *totalt uvirksomme*«, men erkender endog, at denne regering »*bryder lovene*«. Denne indrømmelse fra regeringspartiernes, de socialrevolutionæres og mensjevikkernes side viser endnu engang det forbryderiske ved kompromispolitikken over for bourgeoisie.

Kamp mod godsejernes og kapitalisternes kontrarevolution
6. Kornilov- og Kaledin-opstanden blev støttet af hele gods-ejer- og kapitalistklassen med kadetpartiet (»folkefriheden«) i

spidsen. Det er allerede bevist til fulde ved de kendsgerninger, der er offentliggjort i centraleksekutivkomiteens Isvestija.

Der er imidlertid ikke gjort noget som helst, hverken for at undertrykke denne kontrarevolution fuldstændigt, eller for blot at efterforske den, og der kan ikke gøres noget som helst alvorligt, med mindre magten overgår til sovjetterne. Ingen kommission, der ikke har statsmagten til disposition, er i stand til at gennemføre en fuldstændig efterforskning, arrestere de skyldige osv. Kun en sovjetisk regering kan og må gøre dette. Kun den kan ved at arrestere Kornilov-generalerne og hovedmændene i bourgeoisiets kontrarevolution (Gutjkov, Miljukov, Rjabusjinskij, Maklakov og konsorter), opløse de kontrarevolutionære organisationer (statsdumaen, officersforeningerne osv.) og stille deres medlemmer under opsyn af de lokale sovjetter, hjemsende de kontrarevolutionære troppeafdelinger, samt beskytte Rusland mod en uundgåelig gentagelse af forsøg som Kornilovs.

Kun en sovjetregering kan nedsætte en kommission til fuldstændig og offentlig undersøgelse både af Kornilov-sagen og af alle andre af bourgeoisiet fremkaldte tilfælde, og kun en sådan kommission ville bolsjevikernes parti på sin side opfordre arbejderne til at adlyde og støtte fuldt ud.

Kun en sovjetregering kan med held bekæmpe den skrigende uretfærdighed, at kapitalisterne ved hjælp af de millionbeløb, de har presset ud af folket, bemægtiger sig de største trykkerier og de fleste aviser. Bourgeoisiets kontrarevolutionære blade (Retj, Russkoje Slovo osv.) må forbydes og deres trykkerier beslaglægges, privat annoncering i bladene må erklæres for statsmonopol og overføres til det regeringsblad, som udgives af sovjetterne, og som siger bønderne sandheden. Kun på den måde kan og må man fravriste bourgeoisiet det mægtige redskab, som det bruger til ustraffet at lyve og bagvaske, til at bedrage folket, vildlede bønderne og forberede kontrarevolutionen.

Fredelig udvikling af revolutionen

7. Ruslands demokrati, sovjetterne, de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier står nu over for en mulighed, der forekommer umådelig sjældent i revolutionens historie, nemlig muligheden for at sikre indkaldelse af den Konstituerende Forsamling til fastsat tid uden yderligere forhaling, mulighed for at sikre landet mod militær og økonomisk katastrofe, muligheden for at sikre revolutionens fredelige udvikling.

Hvis sovjetterne nu helt og fuldt tager statsmagten i deres hånd for at gennemføre det ovenfor fremlagte program, vil sovjetterne være garanteret støtte fra de ni tiendedele af Ruslands befolkning, fra arbejderklassen og fra bøndernes uhyre flertal. Sovjetterne vil også have garanti for den største revolutionære begejstring hos hæren og folkeflertallet, den begejstring, uden hvilken sejr over hungersnød og over krig er umulig-

Der ville ikke kunne være tale om nogen modstand mod sovjetterne nu, hvis de ikke selv vaklede. Ingen klasse vil driste sig til oprør mod sovjetterne, og godsejerne og kapitalisterne, som har annammet Kornilov-kuppets lære, vil fredeligt afstå magten, når de stilles overfor sovjetternes ultimative krav. For at overvinde kapitalisternes modstand mod sovjetternes program vil det være tilstrækkeligt, at arbejderne og bønderne fører tilsyn med udbytte, og at der over for de opsætsige anvendes straffeforanstaltninger som konfiskation af hele formuen i forbindelse med kortvarig arrestation.

Ved at gribe hele magten kunne sovjetterne endnu - og det er sandsynligvis deres sidste chance - sikre en fredelig udvikling af revolutionen, folkets fredelige valg af sine repræsentanter, fredelig kamp mellem partierne inden for sovjetterne, afprøvning af de forskellige partiers programmer i praksis og magtens fredelige overgang fra et parti til et andet.

Forpasses denne mulighed, peger hele revolutionens udviklingsforløb, lige fra 20. april-bevægelsen til Kornilov-kuppet, på uundgåeligheden af den mest forbitrede borgerkrig mellem bourgeoisiet og proletariatet. Den uundgåelige katastrofe vil bringe denne krig nærmere. Den bør, hvad alle for den menneskelige fornuft tilgængelige kendsgerninger og overvejelser viser, ende med fuldstændig sejr for arbejderklassen, som vil få fattigbøndernes støtte til gennemførelse af det fremlagte program, men krigen kan blive meget hård og blodig og kan koste titusinder af godsejere, kapitalister og officerer, der sympatiserer med dem, livet. Proletariatet vil ikke vige tilbage for noget offer for at frelse revolutionen, hvilket ikke er muligt uden om det fremlagte program. Men proletariatet ville med alle midler støtte sovjetterne, hvis de udnyttede deres sidste chance for en fredelig udvikling af revolutionen.

Skrevet den 12.-14. (25.-27.) september 1917.
Først trykt i 1921 i tidsskriftet
ProletarskajaRevoljutsija nr. 2.

BOLSJEVIKKERNE SKAL TAGE MAGTEN¹⁾

Brev til centralkomiteen og RSDAP (b)'s bykomiteer i Petrograd og Moskva

Da bolsjevikkerne har vundet flertal i begge hovedstæders sovjetter af arbejder- og soldaterrepræsentanter, kan og *skal* de tage statsmagten i deres hænder.

De kan, for det aktive flertal af de revolutionære elementer i de to hovedstæders befolkning er tilstrækkeligt til at drage masserne med, overvinde og knuse modpartens modstand, erobre magten og fastholde den. For når bolsjevikkerne foreslår en demokratisk fred, straks overgiver jorden til bønderne og genopretter de demokratiske institutioner og friheder, som er blevet mishandlet og mast af Kerenskij, kan de skabe en regering, som *ingen* vil kunne styrte.

Folkets flertal er *for* os. Det er bevist af den lange og vanskelige vej fra 6. maj til 31. august og 12. september²⁾. Flertallet i de to hovedstæders sovjetter er *frugten* af, at folket har bevæget sig *over til vor side*. Svingningerne blandt de socialrevolutionære og mensjevikkerne og internationalisternes styrkede stilling blandt dem beviser det samme.

Den Demokratiske Konference repræsenterer *ikke* folkets revolutionære flertal, men *udelukkende de kompromissøgende, småborgerlige spidser*. Man må ikke lade sig narre af valgtaal; det er ikke valgene, der er sagen: Sammenlign valgene til bydumaerne i Petrograd og Moskva med valgene til sovjetterne. Sammenlign valgene i Moskva med strejken i Moskva den 12. august: Så får man de objektive data om det flertal af revolutionære elementer, som fører masserne.

Den Demokratiske Konference bedrager bønderne, den giver dem hverken fred eller jord.

En bolsjevikkisk regering er den *eneste*, som vil tilfredsstille bønderne.

Hvorfor skal bolsjevikkerne tage magten netop *nu*?

Fordi den forestående overgivelse af Petrograd vil medføre, at vore chancer bliver hundrede gange mindre.

Og at forhindre Petrograds overgivelse, så længe Kerenskij og co. står i spidsen for hæren, *har vi ikke styrke til*

Vi kan heller ikke »afvente« den Konstituerende Forsamling, fordi Kerenskij og co. altid vil *kunne forpurre* den, atter ved at overgive Petrograd. Kun vort parti kan, når det har taget magten, sikre indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling, og når det har taget magten, vil det anklage de andre partier for at have trukket sagen i langdrag og bevise denne anklage.

En separatfred mellem de engelske og tyske imperialister skal forhindres og kan forhindres, men kun ved at handle hurtigt.

Folket er blevet træt af mensjevikkernes og de socialrevolutionæres svingninger. Kun vor sejr i hovedstæderne vil få bønderne til at følge os.

Det drejer sig ikke om »dagen« for opstanden, om dens »tidspunkt« i snæver forstand. Det kan kun afgøres gennem samstemmende opfattelser hos dem, der har *føling* med arbejderne og soldaterne, med *masserne*.

Det drejer sig om, at vort parti på den Demokratiske Konference reelt holder *sin kongres*, og denne kongres skal (hvad enten den vil eller ej, den skal) afgøre *revolutionens skæbne*.

Det drejer sig om at klarlægge *opgaven* for partiet: at begynde forberedelserne til *væbnet opstand* i Petrograd og Moskva (med omegn), erobre magten og styrte regeringen. Det må overvejes, *hvordan* der kan agiteres for dette uden at udtrykke det sådan i pressen.

Det ville være naivt at vente, til bolsjevikkerne får »formelt« flertal, ingen revolution afventer *dette*. Kerenskij og co. venter heller ikke, men gør klar til at overgive Petrograd. Netop den »Demokratiske Konferencens« ynkværdige svingninger skal få og vil få tålmodigheden til at bryde hos Petrograds og Moskvas arbejdere! Historien vil ikke tilgive os, hvis vi ikke tager magten nu.

Der er ikke noget apparat? Apparatet er der: sovjetterne og de demokratiske organisationer. Den internationale situation er *netop* nu, på *tærsklen* til en separatfred mellem englænderne og tyskerne, i vores favør. At foreslå folkene fred netop nu betyder at *sejre*.

Hvis vi *straks* tager magten både i Moskva og i Petrograd (det er ikke vigtigt, hvem der begynder; måske kan det endda være Moskva), vil vi *afgjort og upåtvivleligt* sejre.

N. Lenin

Skrevet den 13.-14. (26.-27.) september 1917.

Trykt første gang i tidsskriftet

Proletarskaja Revoljutsija nr. 2, 1921.

MARXISME OG OPSTAND

Brev til RSDAP(b)'s centralkomité

Til de herskende »socialistiske« partiers mest ondartede og måske mest udbredte forvanskninger af marxismen hører den opportunistiske løgn, at forberedelse af opstand og i det hele taget behandlingen af opstand som en kunst er »blanquisme«.

Allerede Bernstein, opportunismens fører, forskaffede sig sørgeligt ry ved at beskyldte marxismen for blanquisme, og vore dages opportunister fornyer og »beriger« i virkeligheden ikke Bernsteins magre ideer en tøddel med deres skrål om blanquisme.

Beskyldte marxisterne for blanquisme, fordi de behandler opstand som en kunst! Kan der findes en grellere forvrængning af sandheden, når ikke en eneste marxist vil bestride, at netop Marx på den mest bestemte, præcise og uomtvistelige måde har udtalt sig herom, idet han betegnede opstand som *kunst* og sagde, at man må behandle opstanden som en kunst, at man må tilkæmpe sig den første sejr og gå fra sejr til sejr uden at standse *offensiven* mod fjenden, idet man udnytter hans forvirring osv., osv.

For at sejre må opstanden støtte sig - ikke på en sammensværgelse, ikke på et parti, men på den mest fremskredne klasse. Det er det første punkt. Opstanden må støtte sig på et *revolutionært opsving i folket*. Det er det andet punkt. Opstanden må støtte sig på det *vendepunkt* i den fremvoksende revolutions historie, hvor aktiviteten hos folkets forreste rækker er størst, og hvor der er stærkest *vaklen* i fjendens rækker og blandt *de svage, halvhjertede, ubeslutsomme venner af revolutionen*. Det er det tredje punkt. Disse tre betingelser for at rejse spørgsmålet om opstand er det, som adskiller *marxismen fra blanquismen*.

Men når disse betingelser er til stede, er det ensbetydende

med at forråde marxismen, forråde revolutionen, hvis man nægter at behandle opstanden som *kunst*.

For at bevise, hvorfor netop det øjeblik, vi oplever, må erkendes som et øjeblik, da partiet *er forpligtet* til at indse, at begivenhedernes objektive gang har sat *opstanden* på dagsordenen, og til at behandle den som kunst, for at bevise dette er det måske bedst at bruge sammenligningsmetoden og sammenholde dagene 3.-4. juli med septembredagene.

3.-4. juli kunne man, uden at forsynde sig mod sandheden, stille spørgsmålet sådan: det rigtigste ville være at gribe magten, idet fjenderne ellers alligevel ville beskyldte os for opstand og behandle os som oprørere. Men heraf kunne man ikke drage en slutning til gunst for overtagelse af magten, eftersom de objektive betingelser for sejr i opstanden dengang ikke var til stede.

1. Den klasse, der er revolutionens fortrop, var endnu ikke på vor side.

Vi havde endnu ikke flertal blandt hovedstædernes arbejdere og soldater. Det har vi nu i begge sovjetter. Det er *udelukkende* skabt af historien i juli og august, gennem erfaringerne fra »opgøret« med bolsjevikkerne og fra Kornilov-kuppet.

2. Der var dengang ikke noget revolutionært opsving i hele folket. Det er der nu efter Kornilov-kuppet. Provinsen og sovjetternes overtagelse af magten mange steder beviser det.

3. Der var dengang ingen *vaklen* i betydelig, almenpolitisk målestok blandt vore fjender og blandt det halvhjertede småborgerskab. Nu er der en kolossal vaklen: vor hovedfjende, de allierede og verdensimperialismen, eftersom »de allierede« står i spidsen for verdensimperialismen, *er begyndt at vakle* mellem krig til sejren og en separatfred, vendt mod Rusland. Vore småborgerlige demokrater, som klart har mistet flertallet i folket, er begyndt at vakle kolossalt og har opgivet blokken, dvs. koalitionen, med kadetterne.

4. Derfor ville en opstand den 3.-4. juli have været forkert: vi havde ikke kunnet bevare magten, hverken fysisk eller politisk. Ikke fysisk til trods for, at Petrograd momentant var i vore hænder, idet vore arbejdere og soldater dengang ikke var beredt på at *slås og dø* for beherskelsen af Petrograd: endnu fandtes ikke »vildskaben«, det glødende had *til både* Kerenskij og Tsereteli-Tjernov og deres folk, endnu var vore folk ikke stål-sat gennem erfaringerne under forfølgelsen af bolsjevikkerne med de socialrevolutionære og mensjevikkerne som deltagere.

Politisk havde vi ikke kunnet bevare magten den 3.-4. juli,

fordi både hæren og provinsen før *Kornilov-kuppet* kunne og ville være marcheret mod Petrograd.

Nu er billedet et ganske andet.

Med os er flertallet af *klassen*, revolutionens fortrop, folkets fortrop, som er i stand til at drage masserne med sig.

Med os er folkets *flertal*, fordi Tjernovs afgang langtfra er det eneste, men det tydeligste, mest anskuelige tegn på, at bønderne *ikke vil få jord* af de socialrevolutionæres blok (ej heller af de socialrevolutionære selv). Og det er netop hovedårsagen til revolutionens almenfolkelige karakter.

Vi er i den fordelagtige stilling at være et parti, som er fuldt klar over sin vej, mens *imperialismen i sin helhed* og hele blokken af mensjevikker og socialrevolutionære vakler helt utroligt.

Vi er *sikre på sejren*, fordi folket nu er nær fortvivlelsen, og vi viser folket en virkelig udvej, efter at vi i »Kornilov-dagene« har vist hele folket betydningen af vort førerskab, og efter at vi derpå *tilbød* blokdeltagerne et kompromis, men *fik afslag fra dem*, uden at de på nogen måde er hørt op med at vakle.

Det ville være en kæmpefejl at tro, at vort kompromisforslag *endnu* ikke er afvist, at den Demokratiske Konference *endnu* kan acceptere det. Kompromis'et blev foreslået af *partiet* over for *partierne*, anderledes kunne det ikke gøres. *Partierne* har afvist det. Den Demokratiske Konference er kun en *konference*, intet andet. En ting må ikke glemmes: Det revolutionære folks *flertal*, de fattigste, forbitrede bønder, er ikke repræsenteret i den. Det er en konference af *folkets mindretal* - denne åbenbare sandhed må ikke glemmes. Det ville være en kæmpefejl, det værste udslag af parlamentarisk kretinisme, hvis vi fra vor side forholdt os til den Demokratiske Konference som til et parlament, for *selv om* den havde erklæret sig selv for parlament, og for revolutionens suveræne parlament, så *afgør den alligevel ikke* noget som helst: Afgørelsen ligger *uden for den*, i Petrograds og Moskvas arbejderkvarterer.

Alle de objektive forudsætninger for en sejrrig opstand er til stede. Vi står over for den enestående fordel af en situation, hvor *kun* vor sejr i opstanden vil gøre ende på den vaklen, der piner folket, og som er det mest uudholdelige i verden; hvor *kun* vor sejr i opstanden vil give bønderne jord øjeblikkeligt; hvor *kun* vor sejr i opstanden vil *vælte* hele spillet med en separatfred, vendt mod revolutionen, vælte det ved åbent at foreslå en mere fuldstændig, mere retfærdig og nærmere fred *tilgavn* for revolutionen.

Endelig vil kun vort parti efter at have sejret i opstanden, *være i stand til* at redde Petrograd, idet *vi*, hvis vort fredsforslag bliver afvist, og vi end ikke opnår våbenstilstand, vil blive »de forsvarende«, vi vil da stå *i spidsen for krigspartierne*, vi vil blive *det mest»krigeriske«* parti, og vi vil da føre krigen virkelig revolutionært. Vi vil fratage kapitalisterne alt brød og *alle* støvler. Vi vil levne skorperne til dem, vi vil iklæde dem bastsko. Alt brød og alt fodtøj vil vi sende til fronten.

Og så vil vi holde Petrograd.

Ressourcerne for en virkelig revolutionær krig, både de materielle og de moralske, er endnu umådeligt store i Rusland; chancerne står 99 mod 100 for at tyskerne i det mindste vil give os våbenstilstand. Og at få våbenstilstand nu betyder i sig selv at besejre *hele verden*.

Har vi først erkendt nødvendigheden af Petrograd- og Moskvarbejdernes opstand for at redde revolutionen og for at redde Rusland fra en »separat« opdeling mellem begge koalitioner imperialister, må vi for det første afpasse vor taktik på konferencen efter betingelserne for den fremvoksende opstand; for det andet må vi bevise, at det ikke kun er i ord, vi anerkender Marx' tanke om, at opstand må behandles som kunst.

Vi må straks på konferencen svejse bolsjevikkernes fraktion sammen, uden at j age efter talstyrke, uden at være bange for at lade de vaklende blive i de vaklendes lejr; *der* er de til større nytte for revolutionen end de vil være i de beslutsomme og selvopofrende kæmpendes lejr.

Vi må affatte en kort erklæring fra bolsjevikkerne, hvori det så skarpt som muligt understreges, at lange taler er malplacerede, at »taler« overhovedet er malplacerede, at øjeblikkelig handling er nødvendig for at redde revolutionen, at det er nødvendigt fuldstændigt at bryde med bourgeoisiet, at afsætte hele den nuværende regering og fuldstændigt at bryde med de engelsk* franske imperialister, som forbereder en »separat« opdeling af Rusland, at hele magten omgående må gå over i *det revolutionære demokratis hænder, anført af det revolutionære proletariat*.

Vor erklæring må være den korteste og skarpeste formulering af *denne* konklusion i forbindelse med programudkastene: Fred til folkene, jord til bønderne, konfiskation af de skandaløse profitter og standsning af kapitalisternes skandaløse sabotage af produktionen.

Jo kortere og skarpere erklæringen er, desto bedre. Den bør

kun klart fremhæve endnu to punkter af største vigtighed: folket er pint af den stadige vaklen, folket er plaget af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes ubeslutsomhed; vi vil bryde definitivt med disse *partier*, fordi de har forrådt revolutionen.

Og det andet: Ved straks at foreslå fred uden annekationer, straks at bryde med de allierede imperialister og med alle imperialister opnår vi enten øjeblikkeligt våbenstilstand, eller hele det revolutionære proletariats overgang til forsvarsstandpunktet og en virkelig retfærdig, virkelig revolutionær krig, ført af det revolutionære demokrati under proletariats ledelse.

Når vi har oplæst denne erklæring og opfordret til at *træffe beslutning* og ikke snakke, at *handle* og ikke skrive resolutioner, må vi *dirigere* hele vor fraktion *ind i fabrikkerne og kaserne*: dér er dens plads, dér er livsnerven, dér er kilden til redning af revolutionen, dér er den Demokratiske Konferencens motor.

Dér må vi i flammende, lidenskabelige taler gøre rede for vort program og stille problemet op således: Enten *fuldstændig* vedtagelse på Konferencen - eller opstand. Nogen mellemvej gives ikke. Det lader sig ikke gøre at vente. Revolutionen går til grunde.

Ved at stille spørgsmålet sådan og koncentrere hele fraktionen i fabrikkerne og kaserne *vil vi kunne bestemme det rette øjeblik til indledning af opstanden*.

Men for at behandle opstanden marxistisk, dvs. som kunst, må vi samtidig uden at spilde et minut organisere *en stab* for de oprørske afdelinger, fordele styrkerne, sætte de mest pålidelige regimente ind på de vigtigste punkter, omringe Aleksandrinka¹⁾, besætte Peter-Pauls fæstningen²⁾, arrestere generalstaben og regeringen, og sende enheder, der hellere vil dø end lade fjenden trænge frem mod byens centrum, mod officerseleverne og den vilde division; vi må mobilisere de bevæbnede arbejdere og kalde dem ud til en desperat, sidste kamp, vi må straks sætte os i besiddelse af telegraf og telefon, anbringe *vor egen stab* for opstanden i hovedtelefoncentralen og etablere telefonforbindelse derfra til alle fabrikker, alle regimente, alle centre for væbnet kamp osv.

Alt dette er naturligvis kun eksempler til *illustration* af, at man i den aktuelle situation ikke kan forblive tro mod marxismen, *hvis man ikke behandler opstanden som kunst*.

N. Lenin

AF EN SKRIBENTS DAGBOG

Fejl fra vort partis side

Fredag, den 22. september 1917.

Jo mere man tænker over betydningen af den såkaldte Demokratiske Konference, jo mere opmærksomt man betragter den udefra - og udefra ser man tydeligere, siges det - desto fastere bliver den overbevisning, at vort parti begik en fejl ved at deltage i den. Vi skulle have boykottet den. Man vil sikkert spørge, hvad det nytter at analysere dette spørgsmål. Fortiden kan man ikke gøre om. Men denne indvending mod gårsdagens taktik ville være ganske uholdbar. Vi har altid fordømt, og som marxister er vi forpligtet til at fordømme den taktik, der hedder at leve »en dag ad gangen«. Vi har ikke nok i øjebliksresultater. Vi har i det hele taget ikke nok i beregninger, der anstilles for et øjeblik eller for én dag. Vi skal hele tiden efterprøve os selv ved at *studere* kæden af politiske begivenheder i deres helhed, deres årsagssammenhæng og deres resultater. Ved at analysere gårsdagens fejl lærer vi samtidig at undgå fejl i dag og i morgen.

Det er tydeligt, at der vokser en ny revolution frem i landet, en revolution af *andre* klasser (i sammenligning med dem, der gennemførte revolutionen mod tsarismen). Dengang var det proletariatet, bønderne og bourgeoisiet i forening med den engelsk* franske finanskapital, der gjorde revolution mod tsarismen.

Den revolution, der nu vokser frem, er proletariatets og bondeflertallets, nemlig de fattigste bønders, mod bourgeoisiet, mod dets forbundsfælle, den engelsk-franske finanskapital, mod dets regeringsapparat, der ledes af bonapartisten Kerenskij.

Vi vil ikke nu opholde os ved de kendsgerninger, der vidner om fremvæksten af en ny revolution, for at dømme ud fra artik-

lerne i vort centrale organ Rabotjij Putj har partiet allerede klarlagt sine synspunkter desangående. Fremvæksten af en ny revolution er et fænomen, der jo er almindeligt anerkendt af partiet. Selvfølgelig har vi yderligere brug for samlede fremstillinger af denne fremvækst, men det må være tema for andre artikler.

I øjeblikket er det vigtigere at se mere opmærksomt på klasseforskellene mellem den gamle og den ny revolution, på en klarlæggelse af den politiske situation og vore opgaver fra dette grundlæggende fænomen: klassernes indbyrdes forhold. Dengang, i den første revolution, bestod avantgarden af arbejdere og bønder, dvs. proletariatet og bøndernes førende lag.

Denne avantgarde *trak med sig* ikke blot mange af de værste, svingende elementer fra småborgerskabet (vi erindrer her men-sjevikkernes og trudovikkernes svingninger med hensyn til republik), men også det monarkistiske kadetparti, det liberale bourgeoisie, som avantgarden forvandlede til et republikansk parti. Hvorfor var en sådan forvandling mulig?

Fordi det økonomiske herredømme betyder alt for bourgeoisie, mens det politiske herredømmes form kommer i sidste række, bourgeoisie kan herske også under en republik, ja, dets herredømme er endda sikrere under en republik i den forstand, at dette politiske system ikke går bourgeoisie for nær, hvilke forandringer der end foretages i regeringens sammensætning eller i regeringspartierne sammensætning og gruppering.

Selvfølgelig var bourgeoisie tilhænger og vil være tilhænger af monarkiet, fordi de monarkistiske institutioners mere brutale, militære beskyttelse af kapitalen er tydeligere og mere »forståelig« for alle kapitalister og godsejere. Men når presset »nedefra« er stærkt har bourgeoisie altid og alle vegne »forliget« sig med republikken, bare det kunne hævde sit økonomiske herredømme.

Nu er proletariatet og fattigbønderne, dvs. *størstedelen* af folket kommet i et sådant forhold til bourgeoisie og til den »allierede« (og overhovedet den internationale) imperialism, at det *ikke kan »trække« bourgeoisie med sig*. Dertil kommer, at toppen af småborgerskabet og de mere formuende lag af det *demokratiske* småborgerskab er tydeligt imod en ny revolution. Dette faktum er så indlysende, at det ikke er nødvendigt at opholde sig ved det nu. De herrer Liber-Dan'ere, Tsereteli'er og Tjernov'er illustrerer det så anskueligt som noget.

Klassernes indbyrdes forhold er blevet ændret. Det er sagen.

Det er ikke de samme klasser som dengang, der står »på den ene og på den anden side af barrikaden«.

Det er det afgørende.

Dette og *kun* dette giver det *videnskabelige* grundlag for at tale om en *ny* revolution, som, når vi ræsonnerer rent teoretisk og behandler spørgsmålet abstrakt, kunne foregå legalt, hvis for eksempel den Konstituerende Forsamling, der er indkaldt af bourgeoisiet, udviste et flertal imod bourgeoisiet, et flertal for arbejdernes og fattigbøndernes partier.

Det objektive indbyrdes forhold mellem klasserne, deres rolle (økonomisk og politisk) uden for de repræsentative institutioner af den givne type og inden for dem; fremvæksten eller tilbagegangen af revolutionen, forholdet mellem udenomsparlamentariske og parlamentariske kampmidler - det er de afgørende, grundlæggende, objektive data, som man må tage i betragtning, for at man ikke vilkårligt, ikke ud fra sine »sympatier«, men marxistisk, kan træffe afgørelse om sin taktik, om boykot eller deltagelse.

Vor revolutions erfaring viser anskueligt, hvordan man marxistisk må tage fat på spørgsmålet om boykot.

Hvorfor viste boykotten af den bulyginske дума¹⁾ sig at være den rigtige taktik?

Fordi den var i overensstemmelse med det objektive forhold mellem samfundskræfterne i deres udvikling. Den gav en parole, som passede til den fremvoksende revolution for at styrte den gamle statsmagt, der for at aflede folket fra revolutionen ville sammenkalde en groft forfalsket kompromisinstitution (den bulyginske дума), som derfor ikke åbnede nogen udsigt til, at parlamentarismen kunne få ordentligt fodfæste. De udenomsparlamentariske kampmidler, som proletariatet og bønderne rådede over, var de stærkeste. Det var disse momenter, der lå til grund for den rigtige taktik, boykotten af den bulyginske дума, ud fra den objektive situation.

Hvorfor viste boykotten af den tredje дума sig at være en forkert taktik?

Fordi den kun bygger på, at parolen om boykot var »klar« og på afskyen for den ekstreme reaktion, den »svinesti«, som var indført efter 3. juni²⁾. Men den objektive situation var den, at revolutionen på den ene side var i meget stærk tilbagegang og stilnede mere og mere af. For at rejse den på ny fik det kolossal politisk betydning at have et parlamentarisk støttepunkt (selv inde i »svinestien«), da der næsten ikke gaves udenomsparlamentariske propaganda-, agitations- og organisationsmidler,

eller de var yderst svage. På den anden side hindrede den tredje dumas ekstremt reaktionære karakter den ikke i at være organ for klassernes virkelige indbyrdes forhold, nemlig: en stolybinsk³⁾ kombination af monarkiet og bourgeoisiet. Dette nye indbyrdes forhold mellem klasserne skulle landet overvinde.

Disse momenter lå til grund for den rigtige taktik: ud fra den objektive situation deltagelse i den tredje дума.

Man behøver blot at tænke over læren af disse erfaringer, over betingelserne for en marxistisk behandling af spørgsmålet om boykot eller deltagelse, for at overbevise sig om, at det var en fuldkommen forkert taktik at deltage i den »Demokratiske Konference«, det »Det Demokratiske Råd« eller førparlamentet.

På den ene side vokser en ny revolution frem. Krigen trappes op. De udenomsparlamentariske propaganda-, agitations- og organisationsmidler er enorme. Betydningen af »parlamentstribune« i dette førparlament er forsvindende. På den anden side hverken udtrykker eller »tjener« dette førparlament noget som helst nyt indbyrdes forhold mellem klasserne; bønderne er for eksempel repræsenteret *dårligere* her end i de organer, som allerede findes (bonderepræsentanternes sovjet). Hele kernen i førparlamentet er en bonapartistisk *forfalskning*, ikke blot i den betydning, at Liber-Dan'ernes, Tsereteli'ernes og Tjernov'ernes beskidte bande sammen med Kerenskij og konsorter har *forfusket* og forfalsket sammensætningen af denne tsereteli-bulyginske дума, men også i den dybere betydning, at førparlamentets eneste bestemmelse er at bluffe masserne, vildlede arbejderne og bønderne, aflede dem fra den nye fremvoksende revolution og stikke blå i øjnene på de undertrykte masser gennem en ny forklædning af den *gamle*, allerede prøvede, pjaltede, udslidte »koalition« med bourgeoisiet (dvs. bourgeoisiets forvandling af de herrer Tsereteli og co. til klovner, der hjælper med til at få folket til at underkaste sig imperialismen og den imperialistiske krig).

Vi er svage nu - siger tsaren i august 1905 til sine feudale herremænd. - Vor magt vakler. Arbejder- og bonderevolutionens bølge rejser sig. Vi må bluffe »hoben« og smøre den om munden...

Vi er svage nu - siger den nuværende »tsar«, bonapartisten Kerenskij til kadetterne, de partiløse Tit Titytj'er⁴⁾, Plekhanov'erne, Bresjkovskaja og konsorter. - Vor magt vakler. Arbejder- og bonderevolutionens bølge rejser sig mod bourgeoisie-

et. Vi må bluffe demokratiet og til det formål må vi omfarve den klovnedragt, som de socialrevolutionære og mensjevikiske »ledere af det revolutionære demokrati«, vore kære venner Tsereteli'erne, Tjernov'erne har gået rundt i siden den 6. maj 1917 for at narre folket. Dém er det ikke svært at smøre om munden med »førparlamentet«.

Nu er vi stærke - siger tsaren til sine feudale godsejere i juni 1907. Arbejder- og bonderevolutionens bølge lægger sig. Men vi kan ikke holde stand på den gamle måde, og vildledning alene er ikke nok. Der behøves en ny politik på landet, der behøves en ny økonomisk og politisk blok med folk som Gutjkov og Miljukov, med bourgeoisie.

Således kan man fremstille de tre situationer: august 1905, september 1917 og juni 1907 for at anskueliggøre de objektive grunde til boykottaktikken og dens forbindelse med klassernes indbyrdes forhold. Undertrykkernes vildledning af de undertrykte klasser finder altid sted, men betydningen af denne vildledning i forskellige historiske etaper er forskellig. Man må ikke kun basere taktikken på, at undertrykkerne vildleder folket; den skal bestemmes gennem en analyse af klassernes indbyrdes forhold som en *helhed* og af udviklingen af både den udenomsparlamentariske og den parlamentariske kamp.

Deltagelse i førparlamentet er en *forkert* taktik, den svarer ikke til det objektive indbyrdes forhold mellem klasserne, til situationens objektive betingelser.

Vi skulle have boykottet den Demokratiske Konference, vi begik alle en fejl ved ikke at gøre dette, men en fejl bliver ikke til falskhed. Fejlen vil vi rette, hvis vi nærer et oprigtigt ønske om at gå ind for massernes revolutionære kamp, hvis vi alvorligt overvejer de objektive grundlag for taktikken.

Vi må boykotte førparlamentet. Vi må gå til arbejder-, soldater* og bondepræsidenternes sovjet, vi må gå til fagforeningerne, vi må gå til masserne i det hele taget. Vi må kalde *dem* ud til kamp. Vi må give *dem* den rigtige og klare parole: j ag Keren-skij's bonapartistiske bande og *hans* forfalskede førparlament, den tsereteli-bulyginske дума væk. Mensjevikkerne og de socialrevolutionære har ikke, selv efter korniloviaden⁵⁾, taget imod vort kompromis om fredelig overdragelse af magten til sovjetterne (hvor vi *dengang* endnu *ikke* havde flertallet), de gled atter ud i en sump af beskidte og gemene studehandlere med kadetterne. Ned med mensjevikkerne og de socialrevolutionære. Skånselsløs kamp mod dem. De skal skånselsløst fordrives fra alle revolutionære organisationer. Ingen forhandlin-

ger, intet samkvem med disse venner af *Kisjkin og co.*, disse venner af korniloviadens godsejere og kapitalister.

Lørdag, den 23. september.

Trotsky gik ind for boykotten. Bravo, kammerat Trotsky!

Boykottaktikken led nederlag i den fraktion af bolsjevikker, som var kommet til den Demokratiske Konference.

Leve boykotten!

I intet tilfælde kan eller bør vi forlige os med deltagelse. Fraktionen på en konference er ikke partiets øverste organ, og også de øverste organers beslutninger skal omprøves ud fra erfaringerne i selve livet.

Vi må under alle omstændigheder sørge for, at der træffes beslutning i spørgsmålet om boykot både på eksekutivkomiteens⁶) plenum og på en ekstraordinær kongres i partiet. Vi må nu gøre spørgsmålet om boykot til et grundlag for valg til kongressen og for *alle* valg inden for partiet. Vi må drage *masserne* ind i drøftelsen af spørgsmålet. Det er nødvendigt, at de bevidste arbejdere tager sagen i egne hænder, fører denne diskussion og lægger tryk på »*toppen*«.

Der kan ikke herske nogen tvivl om, at der i vort partis »top« spores svingninger, som kan blive *skæbnsvangre*, forkampen udvikler sig, og under visse forhold, i et givet øjeblik, er svingninger i stand til at *ødelægge* alt. Endnu er det ikke for sent, vi må af alle kræfter tage kampen op og forfægte den rette linje for proletariatets revolutionære parti.

Ikke alt er, som det skal være i vort partis »parlamentariske« top; man må vise mere opmærksomhed over for den, arbejderne må have mere opsyn med den; parlamentariske fraktioners kompetence skal fastlægges strengere.

Den fejl, vort parti har begået, er indlysende. For den fremskredne klasses kæmpende parti er fejl ikke nogen afgørende fare. En afgørende fare ville opstå, hvis vi fremturede med fejlen, hvis vi havde en falsk skamfølelse ved at erkende den og rette den.

Søndag, den 24. september.

Sovjetkongressen er blevet udskudt til den 20. oktober. Det er næsten ensbetydende med at opsætte den i det uvisse med det tempo, som Rusland lever i. For anden gang gentages den komedie, som de socialrevolutionære og mensjevikkerne har spillet siden den 20.-21. april.

Kapitel I-III og V blev trykt den 20. (7.) oktober
1917 i avisen *Rabotnij Put* nr. 30;
kapitel VI blev først trykt i 1924.

KRISEN ER MODNET¹⁾

I

Uden tvivl bragte slutningen af september os et stort omsving i den russiske revolutions og efter alt at dømme også i verdensrevolutionens historie.

Den verdensomspændende arbejderrevolution indledtes med aktioner udført af nogle enkelte, der med selvforglemmende mod repræsenterede alt, hvad der endnu fandtes af ærlig indstilling efter den forrådnede officielle »socialisme«, eller i realiteten socialchauvinisme. Liebknecht i Tyskland, Adler i Østrig, Maclean i England - det er de mest kendte navne blandt de ensomme helte, der påtog sig den tunge rolle at være forløbere for verdensrevolutionen.

Anden fase i den historiske forberedelse af denne revolution var den udbredte gæring i masserne, som kom til udtryk både i form af de officielle partiers spaltning, i form af illegale udgivelser og i form af gadedemonstrationer. Protesten mod krigen voksede - antallet af ofre for regeringens forfølgelser voksede. I lande, som roste sig af deres retsvæsen og endda af deres frihed, Tyskland, Frankrig, Italien og England, begyndte fængslerne at fyldes med snese og hundreder af internationalister, krigsmodstandere og forkæmpere for arbejderrevolutionen.

Nu er tredje fase nået, som man kan kalde tærsklen til revolutionen. Massearrestationerne af partiledere i det frie Italien og især de første *militære opstande* i Tyskland²⁾ er upåtvivlelige tegn på det store omsving, tegn på, at *tærsklen til en revolution* i verdensmålestok er nået.

Utvivlsomt har der i Tyskland også tidligere været enkelte tilfælde af mytteri blandt tropperne, men disse tilfælde har været så ubetydelige, så isolerede, så svage, at det lykkedes at dysse dem ned og fortie dem - og det var hovedsagen for at hindre mytteriaktionerne i at *smitte masserne*. Endelig modnedes også en sådan bevægelse i flåden, som det *ikke længere lyk-*

kedes hverken at dysse ned eller fortie, trods alle det tyske militære tugthusregimes uhørt detaljerede og utroligt bureaukratisk gennemførte strenge forholdsregler.

Der er ingen tvivl mulig. Vi står ved indgangen til en verdensomfattende proletarisk revolution. Og da vi russiske bolsjevikker er de eneste af alle proletariske internationalister i alle lande, som nyder en relativt udstrakt frihed, har et legalt parti og en snes aviser, og har hovedstædernes sovjetter af arbejder- og soldaterrepræsentanter og *flertallet* af folkemasserne på vor side i en revolutionær tid, så kan og må man i sandhed om os bruge det gamle ord: Af den, som er meget givet, skal også meget kræves.

II

Der er ingen tvivl om, at revolutionen i Rusland står ved et vendepunkt.

I et bondeland med en revolutionær, republikansk regering, som støttes af de socialrevolutionære og mensjevikkerne, partier, der endnu i går var fremherskende inden for det småborgerlige demokrati, vokser et *bondeoprør* frem.

Det er utroligt, men det er en kendsgerning.

Vi bolsjevikker forbavses ikke over denne kendsgerning, vi har altid sagt, at den regering, som dannedes ved en »koalition« med bourgeoisiet, er en regering, der *forråder* demokratiet og revolutionen, en regering, der går ind for det *imperialistiske* slagteri, en regering, der *beskytter* kapitalisterne *mod* folket.

I Rusland fandtes der og findes der takket være de socialrevolutionæres og mensjevikernes bedrageri under republikken, under revolutionen, side om side med sovjetterne en regering, der forsvarer kapitalisterne og godsejerne. Det er den bitre og frygtelige virkelighed. Er det da så mærkeligt, i betragtning af de uårte ulykker, som er påført folket gennem den stadige fortsættelse af den imperialistiske krig og gennem dens følger, at et bondeoprør er begyndt og breder sig i Rusland?

Er det da så mærkeligt, at modstanderne af bolsjevikkerne, førerne i det *officielle* socialrevolutionære parti, det parti, som hele tiden har støttet »koalitionen«, det parti, som indtil de seneste dage eller uger har haft folkets flertal på sin side, det parti, som fortsat dadler og hetzer mod de »nye« socialrevolutionære, der har indset, at koalitionspolitikken er et forræderi mod bøndernes interesser - at disse førere for det officielle soci-

airevolutionære parti den 29. september i en redaktionel leder i Delo Naroda, deres officielle organ, skriver:

»...Indtil dette øjeblik er der næsten intet gjort for at gøre ende på de trælleforskyldte forhold, der stadig hersker på landet netop i Central-Rusland... Loven om regulering af jordforholdene på landet, som for længst er forelagt den provisoriske regering og endda har gennemgået en skærsild som det Juridiske Råd, er håbløst kørt fast i et eller andet kanacelli... Har vi da ikke ret, når vi påstår, at vor republikanske regering endnu langt fra har frigjort sig fra den tsaristiske administrations gamle vaner, og at Stolypins greb om tingene endnu giver sig kraftigt til kende i de revolutionære ministres metoder«.

Sådan skriver de officielle socialrevolutionære! Tænk blot: Tilhængerne af koalitionen er *tvunget* til at indrømme, at efter syv måneders revolution i et bondeland »er der næsten intet udrettet for at tilintetgøre de trældomsagtige tilstande«, hvorved godsejerne har trælbundet bønderne! Disse socialrevolutionære er *tvunget* til at kalde deres kollega Kerenskij og hele hans bande af ministre for *Stolypin'er*.

Kan man fra vore modstanderes lejr finde et mere veltalende vidnesbyrd, som ikke blot bekræfter, at koalitionen er en fiasko og at de officielle socialrevolutionære, som tolererer Kerenskij, er blevet et *folkefjendsk, bondefjendsk, kontrarevolutionært* parti, men også, at hele den russiske revolution står ved et omsving?

Et bondeoprør i et bondeland mod en regering bestående af den socialrevolutionære Kerenskij, mensjevikkerne Nikitin og Gvosdev og andre ministre, der repræsenterer kapitalens og godsejernes interesser! En republikansk regerings undertrykkelse af dette oprør med *militære midler!*

Kan man endnu ansigt til ansigt med sådanne kendsgerninger være en hæderlig tilhænger af proletariatet og samtidig benægte, at krisen er modnet, at revolutionen gennemgår et vældigt opsving, og at regeringens sejr over en bondeopstand nu ville være revolutionens definitive begravelse og korniloviadens definitive triumf?

III

Det siger sig selv, at når det i et bondeland efter syv måneders demokratisk republikansk styre kan komme til en bondeopstand, så beviser det uigendriveligt revolutionens landsomfat-

tende fiasko, at dens krise har nået en hidtil uset styrke, og at det for de kontrarevolutionære kræfter nu gælder *knald eller fald*.

Det siger sig selv. Overfor et sådant faktum som en bondeopstand ville alle andre politiske symptomer, selv om de skulle modsige denne modning af en landsomfattende krise, ikke have den ringeste betydning.

Men alle symptomer peger tværtimod i retning af, at den landsomfattende krise er modnet.

I Ruslands statsliv har det nationale spørgsmål næst efter agrarspørgsmålet særlig stor betydning, især for befolkningens småborgerlige masser. Og vi ser, at på den af de herrer Tsereteli ogco. sammenskrabede »Demokratiske« Konferenceligger den »nationale« gruppe på en andenplads med hensyn til radikalisme, kun overgået af fagforeningerne, og den ligger *højere* end gruppen fra sovjetterne af arbejder- og soldaterrepræsentanter med hensyn til den procentuelle andel af stemmer, som blev afgivet *mod* koalition (40 af 55). Kerenskij's regering, bondeopstandens undertrykker, trækker de revolutionære tropper bort fra Finland for at styrke det reaktionære finske bourgeoisie. I Ukraine bliver konflikterne mellem på den ene side ukrainerne i almindelighed og de ukrainske tropper i særdeleshed og på den anden side regeringen stadig hyppigere.

Lad os endvidere tage hæren, som i krigstid er af overordentlig stor betydning for hele statens liv. Vi ser, at tropperne i Finland og den Baltiske Flåde fuldstændig *har brudt* med regeringen. Vi ser officeren Dubasovs udsagn, han er ikke bolsjevik, men i hele frontens navn og mere revolutionært end alle bolsjevikker siger han, at soldaterne ikke vil kæmpe mere³). Vi ser regeringsrapporter om, at soldaternes stemning er »nervøs«, og at man ikke kan garantere for »ordenen« (dvs. for disse troppers deltagelse i undertrykkelsen af bondeopstanden). Vi ser endelig afstemningen i Moskva, hvor 14.000 af 17.000 soldater stemmer for bolsjevikkerne.

Denne stemmeafgivning ved valgene til distriktsdumaerne i Moskva er i det hele taget et af de mest slående symptomer på det dybtgående stemningsomslag over hele landet. Det er alment kendt, at Moskva er mere småborgerligt end Petrograd. At Moskvas proletariat har umådeligt mange flere forbindelser ude i landet, større føling med landbefolkningen og står nærmere bøndernes stemning, er et ofte bekræftet og ubestrideligt faktum.

Og nu falder de socialrevolutionæres og mensjevikernes

stemmetal i Moskva fra 70 procent i juni til 18 procent. Småborgerskabet har vendt sig fra koalitionen, folket har vendt sig fra den, det er der ingen tvivl om. Kadetterne styrkedes stemmemæssigt fra 17 procent til 30 procent, men de forblev i mindretal, et håbløst mindretal, til trods for at »højre«-socialrevolutionære og »højre«-mensjevikker åbenlyst slutter sig til dem. Russkije Vedomosti⁴⁾ skriver, at kadetternes *absolutte* stemmetal er faldet fra 67.000 til 62.000. Alene bolsjevikkerne stemmetal steg fra 34.000 til 82.000. De fik 47 procent af alle stemmer. Der kan ikke være skygge af tvivl om, at vi nu sammen med de venstre-socialrevolutionære har flertal, både i sovjetterne, i hæren og i *landet som helhed*.

Til de symptomer, som ikke bare har en symptomatisk men højst reel betydning må man også regne det, at hære af jernbanefolk og postfunktionærer, som har en gigantisk almenøkonomisk, almenpolitisk og militær betydning, stadig er i skarp konflikt med regeringen⁵⁾, hvortil kommer, at selv de forsvarsvenlige mensjevikker er utilfredse med »deres« minister Nikitin, og at de officielle socialrevolutionære kalder Kerenskij og co. for »Stolypin'er«. Er det da ikke klart, at en sådan »støtte« til regeringen fra mensjevikkerne og de socialrevolutionære kun kan have negativ betydning, hvis den overhovedet har nogen?

IV

V

Ja, førerne for den centrale eksekutivkomité følger en rigtig taktik i forsvaret af bourgeoisiet og godsejerne. Og der er ikke den ringeste tvivl om, at hvis bolsjevikkerne lod sig forlede til forfatningsillusioner, »tro« på sovjetkongressen og på indkaldelse af en Konstituerende Forsamling, »afventning« af sovjetkongressen og deslige, - der er ingen tvivl om, at sådanne bolsjevikker ville stå som *ynkelige forrædere* mod proletarietets sag.

De ville være forrædere overfor den, fordi de med deres opførsel ville forråde de revolutionære tyske arbejdere, som har indledt en opstand i flåden. At »afvente« sovjetkongressen osv. under sådanne forhold ville være et *forræderi mod internationalismen*, et forræderi mod den internationale socialistiske revolutions sag.

For internationalismen består ikke i fraser, ikke i solidaritetsudtalelser, ikke i resolutioner, men i *handling*.

Bolsjevikkerne ville være forrædere mod *bønderne*, for at tolerere bondeopstandens undertrykkelse ved hjælp af en regering, som *endog* Delo Naroda sammenligner med Stolypin, betyder at *forspilde* hele revolutionen, forspilde den for altid og uigenkaldeligt. Der råbes op om anarki og massernes voksende ligeglædhed: hvordan skulle masserne undgå at blive ligeglade med valgene, når bønderne er *drevet ud i oprør*, mens det såkaldte »revolutionære demokrati« tålmodigt tolererer at blive slået ned med militær!!

Bolsjevikkerne ville være forrædere mod demokrati og frihed, for at tolerere undertrykkelse af bondeopstanden i et sådant øjeblik *betyder* at lade valgene til den Konstituerende Forsamling forfalske *akkurat* som - blot endnu værre og grovere - man forfalskede den »Demokratiske Konference« og »førparlamentet«.

Krisen er modnet. Hele den russiske revolutions fremtid står på spil. Det drejer sig om det bolsjevikiske partis ære. Hele fremtiden for den internationale arbejderrevolution for socialismen står på spil.

Krisen er modnet...

29. september 1917.

Der må trykkes hertil, og fortsættelsen *uddeles* blandt medlemmerne af *centralkomiteen*, *byledelserne i Petrograd og Moskva* og *sovjetterne*.

VI

Hvad skal der så gøres? Man må aussprechen was ist, »sige tingene, som de er«, erkende den sandhed, at der i vor centralkomiteé og øverste partiledelse er en strømning eller opfattelse, der går ind for at *afvente* sovjetkongressen og går *imod* en øjeblikkelig magtovertagelse, *imod* en øjeblikkelig opstand. Det er nødvendigt at *overvinde* denne strømning eller opfattelse⁶).

Ellers vil bolsjevikkerne *vanære* sig for evigt og *blive et nul* som parti.

At forpasse et sådant øjeblik og »afvente« sovjetkongressen er *komplet idioti* eller *totalt forræderi*.

Totalt forræderi overfor de tyske arbejdere. Vi kan da ikke vente på, at deres revolution *begynder*! Så vil også Liberdan'erne⁷) gå ind for at »støtte« den. Men den *kan ikke* begynde, så længe Kerenskij, Kisjkin og co. er ved magten.

Totalt forræderi overfor bønderne. At lade bondeopstanden blive undertrykt, når vi har begge *hovedstædernes* sovjetter, betyder at miste og gøre sig fortjent til at miste enhver tillid hos bønderne og i deres øjne stå på linje med Liberdan'erne og andre slyngler.

At »afvente« sovjetkongressen er komplet idioti, for det betyder, at *uger* går tabt, og nu afgør uger, ja dage *alt*. Det betyder, at man fej t *giver afkald* på magtovertagelsen, for den 1.-2. november vil den være umulig (både politisk og teknisk: der vil blive trukket kosakker til inden dagen for den tåbeligt »berammede«*) opstand).

At »afvente« sovjetkongressen er idioti, for kongressen *giver ikke noget og kan ikke give noget!*

Den »moralske« betydning? Forbløffende!! »Betydningen« af resolutioner og samtaler med Liberdan'erne, når vi ved, at sovjetterne er *for* bønderne og at bondeopstanden *undertrykkes* \ \ Vi reducerer hermed *sovjetterne* til ynkelige sludrechatoller. Slå først Kerenskij og indkald så kongressen.

Bolsjevikkerne kan nu *være sikre* på opstandens sejr: 1) vi kan**) (hvis vi ikke »afventer« sovjetkongressen) slå til *pludseligt* og fra tre punkter, fra Petrograd, fra Moskva og fra den Baltiske Flåde; 2) vi har paroler, der sikrer os støtte: Ned med den regering, som undertrykker bøndernes opstand mod godsejerne! 3) vi har flertal *i hele landet*; 4) mensjevikkerne og de socialrevolutionære er i fuldstændig opløsning; 5) vi har en teknisk mulighed for at tage magten i Moskva (som oven i købet kunne begynde, for at overrumple fjenden); 6) vi har *tusinder* af bevæbnede arbejdere og soldater i Petrograd, som *på én gang* kan tage både Vinterpaladset, generalstaben, telefoncentralerne og alle større trykkerier; vi vil ikke kunne drives ud derfra - og *i hæren* vil der blive en sådan agitation, at det bliver *umuligt*

*) At »indkalde« sovjetkongressen til den 20. oktober for at vedtage en »magtovertagelse« - hvori adskiller det sig fra en tåbelig »beramning« af opstanden?? Nu kan vi tage magten, men den 20.-29. oktober lader man os ikke tage den.

**) Hvad har partiet gjort for at *studere* troppernes placering osv.? for at gennemføre opstanden som en »kunst«? - udelukkende ført samtaler i den centrale eksekutivkomité!!

at gå i kamp mod denne regering, der går ind for fred, jord til bønderne osv.

Hvis vi slår til straks, pludseligt, fra tre punkter, i Petrograd, i Moskva og i den Baltiske Flåde, så er der 99 chancer ud af 100 for, at vi vil sejre med færre ofre end 3.-5. juli, for *tropperne vil ikke gå* mod en fredsregering. Selv om også Kerenskij allerede har »loyalt« kavalleri osv. i Petrograd, så vil han være tvunget til at *overgive sig*, når der slås til fra to sider, og når hæren sympatiserer *med os*. Hvis vi ikke tager magten med sådanne chancer som nu, så forvandles al snak om magten til sovjetterne til *falskhed*.

Ikke at overtage magten nu, »afvente«, sludre i den centrale eksekutivkomité og indskrænke sig til at »kæmpe for organet« (sovjetten) og »kæmpe for kongressen« er det samme som at *forspilde revolutionen*.

Når jeg ser, at centralkomiteen siden den Demokratiske Konferencens begyndelse *end ikke har besvaret* mine indtrængende anmodninger i denne retning, og at centralorganet *stryger* henvisninger i mine ar tikler til så himmelråbende fejl fra bolsjevikkerne side som den skammelige beslutning om at deltage i førparlamentet, som overladelsen af en plads i sovjetens præsidium til mensjevikkerne osv., osv. - når jeg ser dette, må jeg heri se et »fint« vink om, at centralkomiteen ikke engang vil diskutere dette spørgsmål, et fint vink om, jeg skal holde mund og holde mig borte.

Jeg må derfor *anmode om at måtte udtræde af centralkomiteen*, hvilket jeg hermed gør, og forbeholder mig frihed til at agitere blandt partiets *menige medlemmer* og på partikongressen.

For det er min dybeste overbevisning, at hvis vi »afventer« sovjetkongressen og forpasser øjeblikket nu, så *forspilder* vi revolutionen.

29/9.

N. Lenin

P.S. En hel række kendsgerninger har vist, at *selv* kosaktropperne ikke vil gå mod en fredsregering! Og hvor mange er der af dem? Hvor er de? Og vil hele hæren ikke afgive enheder til støtte *for os*?

*Artiklen blev skrevet i slutningen af september
- 1. (14.) oktober 1917 og trykt oktober 1917 i
tidsskriftet Prosvesjtjenie nr. 1-2.
Forordet til 2. udgave i serien Bibliotek for Sol-
daten og Bonden, Petersborg, blev trykt i 1918.*

VIL BOLSJEVIKKERNE KUNNE BEHOLDE STATSMAGTEN?

Forord til anden udgave

Den her foreliggende brochure er, som det fremgår af teksten, skrevet i slutningen af september og afsluttet den 1. oktober 1917.

Revolutionen den 25. oktober flyttede det spørgsmål, der stilles i brochuren, fra det teoretiske til det praktiske plan.

Spørgsmålet må nu besvares, ikke med ord, men med handling. De teoretiske argumenter mod den bolsjevikkiske magt var svage til det yderste. Disse argumenter er nu knust.

Opgaven består nu i, at den førende klasse - proletariatet - i praksis beviser arbejder- og bonderegeringens levedygtighed. Alle klassebevidste arbejdere, alle aktive og hæderlige bønder, alle arbejdende og udbyttede mennesker må opbyde alle kræfter for at løse dette vældige historiske spørgsmål i praksis.

Til arbejdet, alle til arbejdet, den socialistiske verdensrevolutions sag må og vil sejre.

Petersborg, den 9. november 1917

N. Lenin

Hvad er alle retninger enige om, fra Retj¹⁾ til Novaja Sjisn²⁾ begge indbefattet, fra de Kornilov'ske kadetter til halvbolsjevikkerne - *alle* med undtagelse af bolsjevikkerne?

De er enige om, at bolsjevikkerne enten aldrig vil driste sig til at tage hele statsmagten i deres hænder alene, eller - hvis de drister sig til det - ikke vil kunne beholde den, selv i den korteste tid.

Hvis nogen hævder, at spørgsmålet om bolsjevikkernes eneovertagelse af hele statsmagten er et helt urealistisk politisk spørgsmål, at kun en indbildsk tåbe, en »fanatiker«, kan anse

det for realistisk, så kan vi afvise en sådan bemærkning ved at citere ordrette udtalelser af de mest ansvarlige og mest indflydelsesrige politiske partier og retninger af forskellige »afskygninger«.

Men til en begyndelse et par ord om det første af de nævnte spørgsmål, om bolsjevikkerne vil driste sig til at tage hele statsmagten i deres hænder alene? Jeg har allerede haft lejlighed til på den alrussiske sovjetkongres at besvare dette spørgsmål med en kategorisk bekræftelse ved et tilråd fra min plads i salen under en af Tseretelis³⁾ ministertaler. Og jeg er ikke, hverken på tryk eller mundtligt stødt på udtalelser fra bolsjevikker om, at vi ikke burde tage magten alene. Jeg står fremdeles på det standpunkt, at et politisk parti i almindelighed - og den førende classes parti i særdeleshed - ikke ville have nogen eksistensberettigelse, ikke ville være værdigt at blive anset for et parti, ville være et ynkeligt nul i alle henseender, hvis det afstod fra magten, når det viste sig muligt at få magten.

Vi skal nu citere udtalelser om det spørgsmål, der behandles her, fremsat af kadetter, socialrevolutionære og halvbolsjevikker (jeg ville hellere have sagt kvartbolsjevikker).

Lederen i Retj for 16. september:

»... Splid og forvirring herskede i Aleksandrinskij-teatersalen, og den socialistiske presse afspejler samme billede. Kun bolsjevikernes synspunkter udmærker sig ved bestemthed og ligefremhed. På konferencen er det mindretallets synspunkter. I sovjetterne er det en stadig stærkere tendens. Men trods det verbale overmod, de brovtende fraser, den demonstrative selvtillid, er bolsjevikkerne med undtagelse af nogle få fanatikere kun tapre i ord. De ville aldrig prøve at gribe 'den fulde magt' af egen drift. Desorganisatorer og ødelæggere par excellence, de er i virkeligheden kujoner, som i deres sjæls inderste meget vel erkender både deres egen ukyndighed og deres nuværende succes' forbigående karakter. De indser lige så vel som alle vi andre, at deres endelige triumfs første dag tillige vil være deres hastige falds første dag. Ansvarsløse af natur og anarkister i metoder og midler kan de kun opfattes som en af den politiske tænknings retninger, eller rettere sagt som en af dens vildfarelser. Den bedste metode til for mange år at befri sig for bolsjevismen, at udskille den, ville være at betro dens ledere landets skæbne. Og var det ikke for bevidstheden om det utilstedelige og fordærvelige i sådanne eksperimenter, kunne

man i desperation beslutte sig for selv et så heroisk middel. Lykkeligvis, gentager vi, stræber disse dagens bedrøvelige helte i virkeligheden slet ikke selv efter at gribe hele magten. Skabende arbejde ligger under ingen omstændigheder til dem. Al deres bestemthed og ligefremhed er således begrænset til den politiske talerstol og ordgyderi ved folkemøder. I praksis er deres standpunkter ikke taget i betragtning fra noget synspunkt. Det har imidlertid i én henseende også en vis real følgevirkning: Det forener alle andre nuancer af 'socialistisk tænkning' i negativ holdning...«.

Sådan ræsonnerer kadetterne. Og her er så det synspunkt, som anlægges af det største »bestemmende og regerende« parti i Rusland, »de socialrevolutionære« i en ligeledes usigneret, dvs. redaktionel, ledende artikel i deres officielle organ, Delo Naroda, for 21. september:

»... Hvis bourgeoisiet ikke vil arbejde sammen med demokratiet indtil den Konstituerende Forsamling på grundlag af den platform, Konferencen⁴) har vedtaget, så må koalitionen opstå af Konferencens midte. Det vil være et tungt offer for koalitionen tilhængere, men også talsmændene for ideen om magtens 'rene linje' må gå med til. Men vi frygter, at der heller ikke her kan opnås enighed. Og så står en tredje og sidste kombination tilbage: den halvdel af Konferencen, som i princippet har forfægtet ideen om, at én retning skal have magten, vil være forpligtet til at organisere den.

Lad os sige det uden omsvøb: *Bolsjevikkerne vil være forpligtet til at danne regering.* De har med største energi indprentet de revolutionære demokrater had til koalitionen, lovet dem alle mulige velsignelser efter opgivelse af 'kompromispolitikken' og tilskrevet den sidstnævnte alle landets ulykker.

Hvis de førte en redelig agitation, hvis de ikke bedrog masserne, ville de være forpligtet til at indfri de veksler, de udsteder til højre og venstre.

Spørgsmålet stilles klart.

Og de skal ikke prøve på at krybe i skjul bag hastigt opstillede teorier om, at det ikke er muligt for dem at overtage magten, det vil være nytteløst.

Disse teorier vil demokratiet ikke acceptere.

Samtidig må koalitionen tilhængere garantere dem

fuld støtte. Dette er de tre kombinationer, de tre veje, der står åbne, andre findes ikke!«. (Kursiveringen er Delo Naroda's egen.)

Sådan ræsonnerer de socialrevolutionære. Og her er så endelig det »standpunkt« - hvis man kan kalde forsøget på at sætte sig mellem to stole for et standpunkt - som findes hos »kvart bolsjevikkerne« på Novaj a Sjisn, hentet i en redaktionel leder i Novaja Sjisn for 23. september:

»... Hvis der igen bliver dannet en koalition med Konovlov og Kisjkin, vil det betyde intet mindre end en ny kapitulation af demokratiet og ophævelse af Konferencens resolution om ansvarlig magt på grundlag af 14. augustplatformen ...

... Et ensartet ministerium af mensjevikker og socialrevolutionære vil lige så lidt føle sig regnskabspligtig som de ansvarlige socialistiske ministre gjorde det i koalitionsregeringen ... En sådan regering vil ikke alene være ude af stand til at samle revolutionens 'levende kræfter' omkring sig, men vil ikke engang kunne regne med nogen som helst aktiv støtte fra dens fortrop, proletariatet.

Imidlertid ville dannelsen af en anden type ensartet regering 'proletariatets og fattigbøndernes' regering, ikke være en bedre, men en værre udvej af situationen, faktisk slet ingen udvej, men rent sammenbrud. Ganske vist er der heller ingen, der fremsætter en sådan parole - undtagen i tilfældige, frygtsomme bemærkninger, der senere systematisk bortforklares i Rabotjij Put⁵).«

(Denne eklatante usandhed skrives »dristigt« af ansvarlige journalister, som endog glemmer lederen i Delo Naroda for 21. september.)

»Formelt har bolsjevikkerne nu genoplivet parolen: Al magt til sovjetterne. Den blev frafaldet, da sovjetterne i den centrale eksekutivkomité's skikkelse efter julidagene slog ind på en aktiv anti-bolsjevikisk politik. Men nu kan man ikke alene regne med, at 'sovjetternes linje' er rettet op, der er endda al grund til at regne med, at den foreslåede sovjetkongres vil have bolsjevikisk flertal. Under disse forhold er bolsjevikernes genoplivelse af parolen 'al magt til sovjetterne' en 'taktisk linje' som tager sigte netop på proletariatets og 'fattigbøndernes' diktatur. Ganske vist forstås ved sovjetterne også bondesovjetterne,

og den bolsjevikiske parole foreslår således en regering, der hviler på den overvejende del af hele demokratiet i Rusland. Men i så tilfælde mister parolen 'al magt til sovjetterne' sin selvstændige betydning, eftersom det gør sovjetterne, i henseende til sammensætning, næsten identiske med det af Konferencen oprettede 'forparlament'...« (Novaja Sjins's påstand er en skamløs løgn, ensbetydende med en påstand om, at forvrængning og forfalskning af demokrati i henseende til sammensætning er »næsten identisk« med demokrati: Forparlamentet er en *forvrængning*, som udgiver folkemindretallets vilje - specielt Kuskovas, Berkenheims, Tjajkovskijs og konsorters - for flertallets vilje. Dette for det første. For det andet gav selv de af folk som Avksentjev og Tjajkovskij forfalskede bondesovjetter en så høj procent af koalitionsmodstandere på Konferencen, at det sammen med arbejder- og soldatersovjetterne ville have resulteret i *koalitionens absolutte sammenbrud*. Og for det tredje betyder »magten til sovjetterne«, at bondesovjetternes magt fortrinsvis vil omfatte landdistrikterne, og i landdistrikterne er /atft'g-bøndernes overvægt garanteret). «... Hvis det er ét og det samme, må den bolsjevikiske parole omgående tages af dagsordenen. Hvis derimod 'sovjetmagt' kun er et dække over proletariatets diktatur, betyder denne magt netop revolutionens skibbrud og nederlag.

Kræves der noget bevis for, at proletariatet, isoleret ikke alene fra landets øvrige klasser, men også fra demokratiets virkelige levende kræfter, hverken kan beherske statsapparatet teknisk og bringe det i bevægelse i den umådeligt komplicerede situation, eller politisk kan modstå hele presset fra fjendtlige kræfter, som vil feje ikke blot proletariatets diktatur til side, men hele revolutionen i tilgift?

Den eneste magt, der modsvarer øjeblikkets krav, er nu en virkelig hæderlig koalition indenfor demokratiet.«

Vi undskylder over for læserne de lange citater, men de var uomgængeligt nødvendige. Det var nødvendigt med en ordret præsentation af standpunkterne hos forskellige partier, som stiller sig fjendtligt til bolsjevikkerne. Det var nødvendigt præcist at påvise den yderst vigtige omstændighed, at *alle* disse partier betragter spørgsmålet om bolsjevikernes ene-over-

tagelse af den fulde statsmagt ikke blot som et fuldt ud realistisk, men også som et aktuelt, brændende spørgsmål.

Lad os nu gå over til at undersøge de argumenter, hvorpå »alle«, fra kadetterne til Novaja Sjisns folk bygger deres overbevisning om, at bolsjevikkerne ikke vil kunne beholde magten.

Det respektable Retj fremfører overhovedet ingen argumenter. Det vælter kun strømme af udsøgte, fortørnede skældsord ud over bolsjevikkerne. Det citat, vi har anført, viser blandt andet, hvor dybt fejlagtigt det ville være at tro, at Retj »provokerer« bolsjevikkerne til at tage magten, og derfor: »Pas på kammerater, for hvad fjenden råder til, det er bestemt dårligt!«. Hvis vi i stedet for sagligt at anstille overvejelser af både generel og konkret karakter lader os »overbevise« om, at bourgeoisiet »provokerer« os til at tage magten, vil vi blive til nar for bourgeoisiet, for det vil selvfølgelig altid med vrede ord profetere al landsens ulykker af bolsjevikernes overtagelse af magten, det vil altid udstøde vrede råb: »Hellere straks og for 'mange år' slippe af med bolsjevikkerne ved at lade dem få magten og så knuse dem«. Disse råb er også »provokationer«, om man vil, kun fra den modsatte side. Kadetterne og bourgeoisiet »tilråder« ikke og har aldrig »tilrådet« os at tage magten. De prøver kun at *skræmme* os med de påstået uløselige opgaver for en regering.

Nej, vi må ikke lade os skræmme af skrålet fra det opskræmte bourgeoisii. Vi må nøje indprente os, at det aldrig var »uløselige« samfundsopgaver, vi stillede os, og at de *fuldt ud* gennemførlige opgaver i form af øjeblikkelige skridt hen mod socialismen, som er den eneste udvej af den meget vanskelige situation, *kun kan løses* af proletariatets og fattigbøndernes diktatur. Sejr, varig sejr, er nu mere end nogen sinde, mere end noget sted garanteret proletariatet i Rusland, hvis det griber magten.

Vi vil på rent saglig vis diskutere de *konkrete* omstændigheder, som gør det ene eller andet særskilte moment ugunstigt, men vi vil ikke et øjeblik lade os forskrække af bourgeoisiets vilde hyl, og vil ikke glemme, at spørgsmålet om bolsjevikernes overtagelse af den fulde magt er ved at blive virkelig *brændende*. Vort parti trues nu af en langt større fare, hvis vi glemmer dette, end hvis vi indrømmer, at det er »forhastet« at tage magten. »Forhastethed« i den henseende kan der *ikke* være tale om nu: alle chancer ud af en million taler herfor, undtagen måske én eller to.

Hvad angår de vrede skældsord i Retj kan og må vi gentage:

I vilde vredesråb
hører vi bifaldet,
ikke i den søde smiger.⁶⁾

At bourgeoisiet hader os så vildt er en af de mest iøjnefaldende illustrationer til den sandhed, at vi handler *rigtigt*, når vi viser folket veje og midler til at omstyrte bourgeoisiets herredømme.

Delo Naroda har denne gang som en sjælden undtagelse ikke bæret os med sin udkældning, men har heller ikke fremsat skyggen af argumenter. Det forsøger kun indirekte, antydningssvis, at *skræmme* os med udsigten til at »bolsjevikkerne vil være forpligtet til at danne regering«. Jeg tror gerne, at de socialrevolutionære, alt imens de vil skræmme os, selv er inderligt skræmt, dødeligt skræmt af den skræmte liberales genfærd. Jeg tror ligeledes gerne, at det vil lykkes de socialrevolutionære i visse særlig højtstående og særlig rådne institutioner, såsom den centrale eksekutivkomité og lignende »kontakt«-kommissioner (dvs. kontakter med kadetterne, måskepi med kadetterne for at sige det rent ud) at skræmme en og anden bolsjevik, for det første fordi atmosfæren i alle disse institutioner, den centrale eksekutivkomité, »forparlamentet« osv. er kvalmende indelukket og beklumret, det er skadeligt for *enhver* at indånde den i længere tid, og for det andet, fordi oprigtighed er smitsom, og en oprigtigt skræmt filister er i stand til for en tid at forvandle den enkelte revolutionære til filister.

Men hvor forståelig end denne oprigtige forskræmthed »menneskeligt« set kan være hos den socialrevolutionære, som har det uheld at være minister sammen med kadetter, eller at være minister-emne i kadetternes øjne, så er det at lade sig skræmme ensbetydende med at begå en politisk fejl, der alt for nemt kan vise sig at grænse til forræderi mod proletariatet. Må vi få saglige argumenter, mine herrer! Tro ikke, at vi lader os skræmme af jeres forskræmthed!

Saglige argumenter finder vi denne gang kun i Novaja Sjisn. Bladet optræder denne gang som bourgeoisiets advokat, en

rolle, der passer det bedre end rollen som bolsjevikernes forsvarende, der åbenbart »chokerer« denne i enhver henseende elskværdige dame.

Advokaten anfører *seks* argumenter:

- 1) Proletariatet er »isoleret fra landets øvrige klasser«.
- 2) Det er »isoleret fra demokratiets virkelige, levende kræfter«.
- 3) Det »kan ikke beherske statsapparatet teknisk«.
- 4) Det »kan ikke bringe dette apparat i gang«.
- 5) »Situationen er overordentlig kompliceret«.
- 6) Det »vil ikke kunne modstå hele presset fra fjendtlige kræfter, som vil feje ikke blot proletariatets diktatur til side, men hele revolutionen i tilgift«.

Novaja Sjsn fremstiller det første argument på næsten latterlig klodset måde, idet vi i det kapitalistiske og halvkapitalistiske samfund kun kender tre klasser: Bourgeoisiet, småborgerskabet (med bønderne som den mest fremtrædende repræsentant) og proletariatet. Hvad mening er der i at tale om proletariatets isolation fra de øvrige klasser, når det drejer sig om proletariatets kamp mod bourgeoisiet? Om revolution mod bourgeoisiet?

Hvad Novaja Sjsn vil sige er vel, at proletariatet er isoleret fra bønderne, for det kan vel i virkeligheden ikke være gods-ejerne, der her er tale om. Bladet kunne imidlertid ikke sige præcist og klart, at proletariatet nu er isoleret fra bønderne, eftersom den åbenbare urigtighed af en sådan påstand vil være iøjnefaldende.

Man kan vanskeligt forestille sig, at proletariatet i et kapitalistisk land kan være så lidt isoleret fra småborgerskabet - og vel at mærke i en revolution *mod bourgeoisiet* - som proletariatet nu er i Rusland. Af objektive og ubestridelige fakta har vi de seneste tal fra kurie-afstemningen *for* eller *imod* en koalition med bourgeoisiet i Tseretelis »Bulygin-duma«, dvs. den famøse »Demokratiske« Konference. Lad os tage sovjet-kurien. Her får vi:

	For koalitionen	Imod
Arbejder- og soldater- sovjetterne	83	192
Bondesovjetterne	102	70
Samtlige sovjetter	185	262

Taget som helhed går flertallet altså ind for proletarietets parol: *mod* en koalition med bourgeoisiet. Og vi har ovenfor set, at selv kadetterne må erkende bolsjevikernes voksende indflydelse i sovjetterne. Og så har vi her Konferencen, indkaldt af dem, der i sovjetterne var *gårsdagens* ledere, socialrevolutionære og mensjevikker, som har et sikkert flertal i de centrale institutioner! Det er indlysende, at bolsjevikernes *virkelige* overvægt i sovjetterne her *undervurderes*.

Både i spørgsmålet om koalitionen med bourgeoisiet og i spørgsmålet om godsejerjordernes øjeblikkelige overdragelse til bønderne har bolsjevikkerne allerede nu *flertal* i arbejder-, soldater- og bondesovjetterne, *flertal i folket* og flertal i småborgerskabet. Rabotjij Put nr. 19 for den 24. september citerer fra de socialrevolutionæres organ, Snamj a Truda⁷⁾, nr. 25 en meddelelse om de lokale bondesovjetters konference, der fandt sted i Petrograd den 18. september. På denne konference stemte eksekutivkomiteerne fra fire bondesovjetter (Kostroma-, Moskva-, Samara- og Tavrida-guvernmentet) for en uindskrænket koalition. For en koalition uden kadetterne stemte *tre* guvernementers og *to* armeers eksekutivkomiteer (Vladimir-, Rjasan- og Sortehavs-guvernmentet). Mod en koalition stemte *23* guvernementers og *fire* armeers eksekutivkomiteer.

Flertallet af bønder er altså imod en koalition! Der har I jeres »isolation af proletariet«. I øvrigt må det bemærkes, at det var tre guvernementer i periferien, der stemte for koalitionen: Samara-, Tavrida- og Sortehavs-guvernmentet, hvor der er et relativt stort antal rige bønder og store godsejere, som beskæftiger lønnet arbejdskraft, samt fire industriguvernementer (Vladimir, Rjasan, Kostroma og Moskva), hvor bondebourgeoisiet ligeledes er stærkere end i de fleste af guvernementerne i Rusland. Det ville være interessant at indsamle mere detaljerede oplysninger om dette spørgsmål og undersøge, om der findes materiale specielt om de *fattigste* bønder i guvernementet med de fleste »rige« bønder.

Det er endvidere interessant, at de »nationale grupper« viste meget betydelig overvægt af koalitionsmodstandere, nemlig 40 stemmer mod 15. Bonapartisten Kerenskij og co.'s anneksonistiske, grove voldspolitik over for de ikke ligeberettigede nationer i Rusland har båret frugt. Den brede befolkning i de undertrykte nationer, dvs. småborgerskabets masse i dem, har større tillid til Ruslands proletariat end til bourgeoisiet, fordi historien her har sat de undertrykte nationers kamp mod undertrykkerne for frigørelse på dagsordenen. Bourgeoisiet har

gement forrådt de undertrykte nationers frihed, proletariatet er trofast mod frihedens sag.

Det nationale spørgsmål og bondespørgsmålet er dagens fundamentale spørgsmål for de småborgerlige befolkningmasser i Rusland for tiden. Det er ubestrideligt. Og i begge spørgsmål er proletariatet i sjælden grad »ikke isoleret«. Det har folkets flertal med sig. Det *alene* er i stand til i begge disse spørgsmål at føre den beslutsomme, virkeligt »revolutionært-demokratiske« politik, som på én gang vil sikre den proletariske statsmagt ikke alene støtte fra befolkningens flertal, men også en sand eksplosion af revolutionær begejstring hos masserne, eftersom masserne for første gang fra regerings-side ikke mødes med skånselsløs godsejerundertrykkelse af bønderne, storrusserundertrykkelse af ukrainerne, som under tsarismen, ikke med bestræbelser for under republikken at fortsætte den samme politik dækket af pompøse fraser, ikke med krakileri, forhånelser, intriger, forhalinger, benspænd, omsvøb (alt det, hvormed Kerenskij belønner bønderne og de undertrykte nationer), men med varm sympati, der bevises i praksis, øjeblikkelige og revolutionerende forholdsregler mod gods-ejerne, øjeblikkelig indførelse af *fuld* frihed for Finland, Ukraine, Hviderusland, for muslimerne osv.

De herrer socialrevolutionære og mensjevikker ved god bescjed med dette og kommer derfor trækkende med den halvvejs kadetiske topledelse for kooperatørerne til afstivning af deres *reaktionært-demokratiske politik mod* masserne. Derfor vil de aldrig kunne bekvemme sig til at spørge masserne, at udskrive en folkeafstemning eller blot en afstemning i alle lokale sovjetter, i alle lokale organisationer, om bestemte punkter i den praktiske politik, f.eks. om alle jordbesiddelser straks skal overdrages til bondekomiteerne, om de og de krav fra finnerne eller ukrainerne skal opfyldes osv.

Så er der spørgsmålet om freden, dette kardinal-spørgsmål for hele vor tilværelse i dag. Proletariatet »er isoleret fra de øvrige klasser« ... Proletariatet træder her frem som den sande repræsentant for *hele* nationen, for alt levende og hæderligt *i alle* klasser, det gigantiske flertal af småborgerskabet, fordi kun proletariatet, når det kommer til magten, *straks* vil foreslå en retfærdig fred for alle krigsførende folk, kun proletariatet vil skride til virkeligt *revolutionære* foranstaltninger (offentliggørelse af de hemmelige trakter osv.), for så hurtigt som muligt at nå frem til den retfærdigst mulige fred.

Nej. De herrer fra Novaja Sjisn, som råber op om proletaria-

tets isolation, afslører dermed kun deres subjektive forskræmthed over for bourgeoisiet. Den objektive situation i Rusland er utvivlsomt den, at proletariatet *netop nu ikke* er »isoleret« fra småborgerskabets flertal. Netop nu, efter den sørgelige erfaring med »koalitionen«, har proletariatet *folkeflertallets* sympati på sin side. Denne betingelse for bolsjevikernes bevarelse af magten er til stede.

Argument nr. to går ud på, at proletariatet »er isoleret fra demokratiets virkelige, levende kræfter«. Hvad det betyder, er uforståeligt. Det lyder som »græsk«, som franskmændene siger i den slags tilfælde.

Novaja Sjisns skribenter er velegnede ministeremner. De passer glimrende som ministre for kadetterne. Af disse ministre kræves der netop evnen til at fremsige vellydende og velfriserede fraser, der ikke har nogen som helst betydning, men som kan dække over enhver svinestreg, og som derfor er sikre på imperialisternes og socialimperialisternes bifald. Novaja Sjisns folk er sikre på bifald fra kadetterne og Bresjkovskaja, Plekhanov og co. for påstanden om, at proletariatet er isoleret fra demokratiets virkelige, levende kræfter, fordi det her i *indirekte* form siges - eller påstanden vil blive opfattet, som om de siger det - at kadetterne, Bresjkovskaja, Plekhanov, Kerenskij og co. er »demokratiets levende kræfter«.

Det er urigtigt. Det er døde kræfter. Det har koalitionen historie vist.

Det, Novaja Sjisns folk, skræmt af bourgeoisiet og de borgerligt-intellektuelle omgivelser, opfatter som »levende« er de socialrevolutionæres og mensjevikernes *højre* fløj, af typen Volja Naroda, Jedinstvo osv., der ikke på noget væsentligt punkt adskiller sig fra kadetterne. Vi derimod anser kun det for levende, som er forbundet med masserne og ikke med kulakkerne, kun det, som erfaringerne med koalitionen har stødt bort fra den. Det småborgerlige demokratis »virksomme, levende kræfter« repræsenteres af de socialrevolutionæres og mensjevikernes venstre fløj. Styrkelsen af denne venstre fløj, navnlig efter kontrarevolutionen i juli, er et af de sikreste objektive tegn på, at proletariatet *ikke* er isoleret.

Endnu mere anskueligt viser dette sig i den seneste tid ved svingningerne til venstre blandt de socialrevolutionære centriste, dokumenterede ved Tjernovs erklæring af 24. september

om, at hans gruppe ikke kan støtte en ny koalition med Kisjkin og co. Disse svingninger til venstre i det socialrevolutionære centrum, som hidtil har leveret det overvejende flertal af repræsentanter for det socialrevolutionære parti, det parti, som er ledende og dominerende i kraft af de stemmer, det har opnået i byerne og navnlig på landet, beviser, at den af os ovenfor citerede udtalelse i Delo Naroda om, at det vil være nødvendigt for demokratiet under visse omstændigheder at »garantere fuld støtte« til en rent bolsjevikisk regering, i hvert fald ikke kun er fraser.

Kendsgerninger som det socialrevolutionære centrums nej til at støtte en ny koalition med Kisjkin, eller koalitionsraodstandernes overvægt blandt *forsvarsmensjevikkerne* fra provinsen (Sjordanija i Kaukasus osv.) er objektive beviser på, at en vis del af de *masser*, der hidtil har fulgt mensjevikkerne og de socialrevolutionære, *vil støtte* en rent bolsjevikisk regering.

Netop demokratiets *levende kræfter* er Ruslands proletariat *ikke* isoleret fra nu.

Det tredje argument: Proletariatet »kan ikke beherske statsapparatet teknisk«, er nok det mest almindelige og gængse argument. Dels af den grund og dels fordi det peger på nogle af de *alvorligste og sværeste* opgaver, det sejrende proletariat stilles overfor, fortjener det den største opmærksomhed. Der er ingen tvivl om, at det er meget vanskelige opgaver, men hvis vi, der kalder os socialister, peger på disse vanskeligheder blot for at *skyde dem fra os*, så reduceres forskellen mellem os og bourgeoisiets lakajer i praksis til nul. Vanskeligheden ved den proletariske revolutions opgaver må anspre proletariats tilhængere til mere opmærksomt og konkret at studere midlerne til at løse disse opgaver.

Ved statsapparatet forstås først og fremmest den stående hær, politiet og bureaukratiet. Når Novaja Sjisns skribenter taler om, at proletariatet ikke kan beherske dette apparat teknisk, afslører de den dybeste uvidenhed om og uvilje mod at klargøre sig såvel livets kendsgerninger som de synspunkter, der for længe siden er fremført i den bolsjevikiske litteratur.

Novaja Sjisns skribenter regner sig jo alle - om ikke for marxister så dog for kendere af marxismen, dannede socialister. Men Marx har på grundlag af erfaringerne fra Pariserkommunen lært os, at proletariatet *ikke simpelt hen* kan sætte

sig i besiddelse af det færdige statsmaskineri og sætte det i gang for sine egne formål, at proletariatet må *sønderslå* dette maskineri og erstatte det med et nyt (herom taler jeg mere udførligt i en brochure, hvoraf første del er færdig og snart vil udkomme under titlen: Staten og Revolutionen. Under Revolutionen⁸). Dette nye statsmaskineri blev skabt af Pariserkommunen, og de russiske arbejder-, soldater- og bondesovjetter er et »statsapparat« *af samme type*. Dette har jeg påpeget mange gange siden den 4. april 1917, det tales der om i resolutioner fra bolsjevikiiske konferencer og ligeledes i bolsjevikiisk litteratur. Novaja Sjisn kan naturligvis erklære sig fuldstændig uenig med både Marx og bolsjevikkerne, men helt gå uden om dette spørgsmål i et blad, der så ofte og så arrogant skælder bolsjevikkerne ud for påstået letfærdig holdning til vanskelige spørgsmål, er det samme som at udstede sig selv en fattigdomsattest.

Proletariatet *kan ikke* »sætte sig i besiddelse af statsapparatet« og »sætte det i gang«. Men det kan *sønderslå* alt, hvad det gamle statsapparat indebærer af undertrykkelse, forstening og uopretteligt borgerligt, og sætte *sit eget* nye apparat i stedet. Dette apparat er netop arbejder-, soldater- og bondesovjetterne.

Det kan kun betegnes som uhyrligt, at Novaja Sjisn totalt har glemt dette »statsapparat«. Ved at bære sig sådan ad i deres teoretiske betragtninger begår Novaja Sjisns folk det samme på den politiske teoris felt som kadetterne begår i politisk praksis. Hvis nemlig proletariatet og det revolutionære demokrati i realiteten ikke behøver noget nyt statsapparat, mister sovjetterne deres *raison d'être*/grund til at bestå /og mister deres ret til at bestå, og så har kadetterne og Kornilov-folkene *ret* i deres bestræbelser for at reducere sovjetterne til intet!

Denne uhyrlige teoretiske brøler og politiske blindhed hos Novaja Sjisn er så meget mere uhyrlig som selv de mensjevikiiske internationalister (som Novaja Sjisn dannede blok med ved de sidste valg til Petrograds byduma) har udvist en vis tilnærmelse til bolsjevikkerne i denne sag. Således læser vi i en erklæring fra sovjetflertallet, som kammerat Martov forelagde på den Demokratiske Konference:

»... Sovjetterne af arbejder-, soldater- og bonde-deputerede, som oprettedes i revolutionens første dage ved et mægtigt frembrud af ægte folkelig skaberevne, dannede dét nye mønster af revolutionær statsstruktur, som er

trådt i stedet for det forældede mønster i det gamle regimes statsstruktur...«.

Det er udtrykt lidt for veltalende, dvs. retorikken skjuler her mangelen på klarhed i den politiske tanke. Sovjetterne er *endnu ikke* trådt i stedet for det gamle »mønster«, og dette gamle »mønster« er *ikke* det gamle regimes statsstruktur, men *både* tsarismens og den borgerlige republiks statsstruktur. Men i hvert fald er Martov her to hoveder højere end Novaja Sjisns folk.

Sovjetterne er kernen i det nye statsapparat, som for det første skaber en væbnet styrke af arbejdere og bønder, og denne styrke er ikke løsrevet fra folket som den gamle stående hær, men forbundet med det på tætteste måde. I militær henseende er denne styrke uden sammenligning stærkere end den tidligere. I revolutionær henseende kan den ikke erstattes af nogen anden. For det andet skaber dette apparat en forbindelse med masserne, med folkets flertal, så tæt, uløselig og så let at afprøve og forny, at noget blot i mindste måde tilsvarende ikke fandtes i det tidligere statsapparat. For det tredje er dette apparat, i kraft af, at dets medlemmer vælges og kan udskiftes, når folket vil det, uden bureaukratiske formaliteter, langt mere demokratisk end tidligere apparater. For det fjerde skaber det en solid forbindelse til de forskelligste professioner og letter derved mangeartede reformer af den mest dybtgående karakter uden bureaukrati. For det femte skaber det en form for organisation af fortroppen, dvs. den mest bevidste, mest energiske, fremskudte del af de *undertrykte* klasser, arbejderne og bønderne, og er dermed et apparat ved hvis hjælp de undertrykte klassers fortrop kan hæve, opdrage, oplære og drage med sig disse klassers *hele vældige masse*, som hidtil har stået helt uden for det politiske liv, uden for historien. For det sjette skaber det mulighed for at forene parlamentarismens fortrin med det umiddelbare og direkte demokratis fortrin, dvs. i de valgte folkerepræsentanters personer forene den lovgivende funktion og *gennemførelsen af lovene*. Sammenlignet med den borgerlige parlamentarisme er dette et skridt fremad i demokratiets udvikling, som har verdenshistorisk betydning.

Vore sovjetter i 1905 var så at sige kun ufødte fostre, fordi de kun eksisterede nogle få uger. Det er klart, at der under de daværende omstændigheder ikke kunne være tale om alsidig udvikling af dem. Heller ikke under revolutionen i 1917 har der endnu kunnet være tale herom, idet et tidsrum på nogle få må-

neder er yderst kort, og frem for alt: de socialrevolutionæres og mensjevikkernes førere *har prostitueret* sovjetterne, har reduceret dem til rollen som sludrebutik, rollen som statister i førernes kompromispolitik. Sovjetterne er gået i fordærvelse og opløsning i levende live under ledelse af folk som Liber, Dan, Tsereteli, Tjernov osv. Sovjetterne vil kun være i stand til at udvikle deres anlæg og evner fuldt ud på rigtig måde ved at gribe *hele* statsmagten, ellers har de *intet at gøre*, ellers er de enten simpelt hen fostre (og det går ikke at være foster alt for længe) eller legetøj. »Dobbeltmagten« betyder lammelse af sovjetterne.

Hvis de revolutionære klassers folkelige skaberevne ikke havde frembragt sovjetterne, ville en proletarisk revolution i Rusland have været en håbløs sag, for med det gamle apparat ville proletariatet utvivlsomt ikke have kunnet beholde magten, og et nyt apparat lader sig ikke frembringe med ét slag. Den sørgelige historie med Tseretelis og Tjernovs prostituering af sovjetterne, »koalitionens« historie, er samtidig historien om sovjetternes befrielse for småborgerlige illusioner, deres vandring gennem den praktiske erfarings »skærsild«, deres studium af *samtlig*e borgerlige koalitioner gemenheder og snavs. Forhåbentlig har denne »skærsild« ikke svækket, men hærdet sovjetterne.

Den største vanskelighed, som den proletariske revolution kommer ud for, er gennemførelsen af den mest omhyggelige og samvittighedsfulde regnskabsføring og kontrol i landsmålestok, *arbejderkontrol* med produktionen og fordelingen af produkterne.

Da skribenterne på Novaja Sjisn foreholdt os, at vi forfalder til syndikalisme ved at opstille parolen om »arbejderkontrol«, var denne indvending et skoleeksempel på barnlig og dum anvendelse af en »marxisme«, som ikke er gennemtænkt, men *udenadlært* på Struves manér. Syndikalismen enten afviser proletariatets revolutionære diktatur eller henviser det, lige som al politisk magt overhovedet, til bageste række. Vi sætter det forrest. Hvis man kun i Novaja Sjisn-folkenes ånd siger: *Ikke arbejderkontrol, men statskontrol*, så har man en borgerlig-reformistisk frase, i realiteten en ren kadetformulering, for kadetterne har ikke noget mod arbejdernes *deltagelse* i en »stats«-kontrol. Kadetterne og Kornilov-folkene ved meget vel, at en sådan deltagelse er bourgeoisiets bedste metode til at

narre arbejderne, den bedste måde til raffineret *bestikkelse* af folk som Gvosdev, Nikitin, Prokopovitj, Tsereteli og hele dette slæng.

Når vi siger »arbejderkontrol« og altid sætter denne parole *side om side* med proletarietets diktatur, altid umiddelbart *efter* det, gør vi dermed rede for, hvilken stat der er tale om. Staten er organ for *en klasses* herredømme. Hvilken klasses? Hvis det er bourgeoisiets, så er det kadetternes, Kornilovs og Kerenskij's stat, som nu i mere end et halvt år har »korniloviseret« og »kerenskijseret« Ruslands arbejdende folk. Hvis det er proletarietets, hvis det drejer sig om en proletarisk stat, *dvs.* proletarietets diktatur, så *kan* arbejderkontrollen blive den landsomfattende, altomfattende, allestedsnærværende, nøjagtige og samvittighedsfulde *regnskabsføring* med produktionen og fordelingen af produkterne.

Heri ligger hovedvanskeligheden, hovedopgaven for den proletariske *dvs.* den socialistiske revolution. Uden sovjetterne ville denne opgave være uløselig, i det mindste i Rusland. Sovjetterne er *udkastet* til det organisatoriske arbejde, hvormed proletariet *kan* løse en opgave af verdenshistorisk vigtighed.

Her når vi frem til en anden side af spørgsmålet om statsapparatet. Ud over det fortrinsvis »undertrykkende« apparat - den stående hær, politiet og bureaukratiet - har den moderne stat et apparat, som er særlig nært forbundet med bankerne og syndikaterne, et apparat, som udfører en mængde bogholderi- og registreringsarbejde, om man så må sige. Dette apparat må ikke og skal ikke sønderslås. Det må vristes ud af kapitalisternes overhøjhed, de tråde, de trækker i, må *bortskæres, hugges over, afbrydes*, apparatet må bringes under de proletariske sovjetters *overhøjhed*, det må gøres bredere, mere omfattende og landsdækkende. Og det *kan* gøres med støtte i de erobringer, storkapitalismen allerede har gjort (ligesom den proletariske revolution i det hele taget kun ved at støtte sig til disse erobringer er i stand til at nå sine mål).

Kapitalismen har skabt bogholderi-*apparater* i form af banker, syndikater, postvæsen, forbrugersammenslutninger og funktionærforeninger. *Uden storbanker ville socialismen være uigennemførlig.*

Storbankerne *er netop* det »statsapparat«, vi *behøver* for at realisere socialismen, og som vi *overtager fuldt færdigt* fra kapitalismen, og vor opgave her er kun at *bortskære* det, der *misdanner* dette fortrinlige apparat *kapitalistisk*, at gøre det *end-*

nu større, endnu mere demokratisk, endnu mere omfattende. Kvantiteten slår om i kvalitet. En statslig enhedsbank, størst blandt de største, med filialer i hvert landdistrikt, ved hver fabrik, er allerede ni tiendedele af et *socialistisk* apparat. Det er statens samlede *bogholderi*, statens samlede *regnskab* over produktionen og fordelingen af produkterne, det er så at sige noget i retning af *skelettet* i det socialistiske samfund.

«Dette »statsapparat« (som under kapitalismen ikke er fuldt statsligt, men som vil blive fuldt statsligt hos os, under socialismen) kan vi »tage i besiddelse« og »sætte i gang« med ét slag, med ét dekret, fordi det faktiske arbejde med bogføring, kontrol, registrering, regnskabsføring og opgørelse her varetages af *funktionærer*, hvis flertal selv befinder sig i en proletarisk eller halvproletarisk status.

Med ét dekret fra den proletariske regering kan og må disse funktionærer overføres til en status som statsfunktionærer, på samme måde som kapitalismens vagthunde af typen Briand og andre borgerlige ministre med ét dekret overfører strejkende jernbanefolk til status som statsfunktionærer. Vi får brug for mange flere sådanne statsfunktionærer, og de *kan* fås, fordi kapitalismen har forenklet regnskabs- og kontrolfunktionerne og gjort dem til relativt ukomplicerede *noteringer*, som kan udføres af enhver, der kan læse og skrive.

»Statsliggørelsen« af hele massen af bank-, syndikat-, handels- og andre funktionærer er en fuldt ud gennemførlig ting både teknisk (takket være det forudgående arbejde, som kapitalismen og finanskapitalismen har gjort for os) og politisk, forudsat at *sovjetterne* fører kontrol og tilsyn.

Hvad angår de overordnede funktionærer, som der er meget få af, men som hælder til kapitalismen, er det nødvendigt at optræde ligesom over for kapitalisterne, »med strengthed«. Ligesom kapitalisterne vil de yde *modstand*. Denne modstand må *brydes*, og mens den udødeligt naive Pesjekhonov allerede i juni 1917 som en rigtig »statsmandsling« mumlede om, at »kapitalisternes modstand er brudt«, så vil denne infantile frase, denne barnagtige bralren, dette drengespraleri blive *gjort til alvor af proletariatet*.

Det kan vi gøre, fordi det drejer sig om at bryde modstanden fra et ubetydeligt mindretal i befolkningen, bogstaveligt en håndfuld personer, som hver især vil blive holdt under et sådant *opsyn* af funktionærerens organisationer, fagforeningerne, forbrugersammenslutningerne og sovjetterne, at hver eneste Tit Titytj⁹⁾ vil være *omringet* som franskmændene ved Se-

dan. Vi kender disse Tit Titytj'er ved navn: vi behøver blot at tage listen over direktører, bestyrelsesmedlemmer, storaktionærer osv. Der er nogle hundreder, højst nogle tusinde af dem i *hele* Rusland, og ved hjælp af sovjet-apparatet, funktionærorganisationerne osv. vil den proletariske stat kunne tildele hver af dem ti eller hundrede kontrollører, så det i stedet for »at bryde modstanden« muligvis vil lykkes ved hjælp af *arbejderkontrol* (med kapitalisterne) at gøre enhver form for modstand *umulig*.

Det er ikke i konfiskation af kapitalisternes formuer, sagens »kerne« ligger, men netop i en altomfattende arbejderkontrol i samfundsmålestok med kapitalisterne og deres eventuelle tilhængere. Konfiskation alene fører ikke til noget for deri findes ikke noget element af organisation og kontrol med den rette fordeling. Konfiskation kan vi nemt erstatte med en *retfærdig* beskatning (endda i Sjingarjov-skala) - hvis vi blot udelukker muligheden af enhver unddragelse fra regnskabspligten, tilsløring af sandheden og omgåelse af loven. Og muligheden for dette *kan kun fjernes af arbejderstatens arbejderkontrol*.

Tvangssyndikalisering, dvs. tvungen sammenslutning i forbund under statens kontrol er noget kapitalismen har forbedret, det er noget junkerstaten i Tyskland har gennemført, det er noget, som er fuldt gennemførligt i Rusland for sovjetterne, for proletariatets diktatur, det er noget, som *vil give os* et både universielt, nyt og ikke-bureaukratisk »statsapparat«.*)

Bourgeosi-advokaternes fjerde argument: Proletariatet kan ikke »sætte statsapparatet i gang«. Der er ikke noget nyt i dette argument i forhold til foregående. Naturligvis kan vi ikke hverken beherske det gamle statsapparat eller sætte det i gang. Det nye apparat, sovjetterne, er *allerede* sat i gang »ved et mægtigt frembrud af ægte folkelig skaberevne«. Dette apparat skal kun befries for de *lænker*, som dets ledelse af socialrevolutionære og mensjevnikiske førere har lagt på det. Dette apparat er *allerede* i gang, det skal kun afkaste de småborgerlige misdannelser, der endnu hindrer det i at gå fremad, fremad for fuld kraft.

To omstændigheder må her undersøges til supplerung af det

*) Mere detaljeret om betydningen af tvangssyndikalisering se min brochure »Den Truende Katastrofe Og Hvordan Den Bekæmpes«. (Se dette bind, s. 15. Red.)

ovenfor anførte: For det første de nye kontrolmidler, som *ikke* er skabt af os, men af kapitalismen i dens militær-imperialistiske stadium, for det andet betydningen af, at demokratiet i *forvaltningen* af en stat af proletarisk type uddybes.

Kornmonopolet og brødkortet er ikke indført af os, men af den krigsførende kapitalistiske stat. Den har allerede indført almindelig arbejdspligt inden for kapitalismens rammer, hvad der for arbejderne betyder militært tvangsarbejde. Og her, som overalt, hvor proletariatet skaber historie, henter det sine våben hos kapitalismen, »udspekulerer« dem ikke, »skaber dem ikke af intet«.

Kornmonopolet, brødkortet og den almindelige arbejdspligt vil i proletariatets hænder, i de suveræne sovjetters hænder være det stærkeste middel til regnskabsføring og kontrol, et middel, som - når det bringes i anvendelse over for kapitalisterne og *de rige i det hele taget* og anvendes mod dem af *arbejderne* - vil udgøre en i historien hidtil uset kraft til »igangsættelse« af statsapparatet, til overvindelse af kapitalisternes modstand, til beherskelse af dem gennem den proletariske stat. Dette middel til kontrol og til *gennemførelse af arbejdspligten* er stærkere end konventets love og guillotinen¹⁰). Guillotinen afskrækkede *kun*, den brød kun den *aktive* modstand. *Det er ikke nok for os.*

Det er ikke nok for os. Vi skal ikke kun »forskrække« kapitalisterne, så de mærker den proletariske stats almagt og glemmer at tænke på aktiv modstand mod den. Vi skal bryde også den *passive* modstand, som uden tvivl er farligere og mere skadelig. Vi skal ikke kun bryde enhver form for modstand. Vi skal gøre *arbejde til en pligt* inden for de nye statslige organisationsrammer. Det er ikke tilstrækkeligt at »smide kapitalisterne ud«. Vi skal (når vi har smidt de unyttige, uforbederlige »modstandsdydere« ud) få kapitalisterne til at arbejde *i den nye stats tjeneste*. Det gælder både kapitalisterne og et vist øvre lag af borgerlige intellektuelle, funktionærer osv.

Og vi har midlet til at gøre det. Den krigsførende kapitalistiske stat har selv givet os midlet og våbnet dertil i hænde. Midlet er kornmonopolet, brødkortet og den almindelige arbejdspligt. »Den, der ikke arbejder, skal ikke have noget at spise« - det er den fundamentale, den første og den vigtigste regel, arbejdersovjetterne kan og vil føre ud i livet, når de bliver statsmagt.

Enhver arbejder har sin arbejdsbog. Dette dokument ydmyger ham ikke, selv om det *nu* ubestrideligt er det kapitalistiske

lønslaveris dokument, et bevis på, at det pågældende arbejden-
de menneske er en eller anden parasits ejendom.

Sovjetterne vil indføre arbejdsbogen *for de rige og derpå*
gradvis for hele befolkningen (i et bondeland vil arbejdsbogen
sandsynligvis i lang tid ikke være nødvendig for det overvejen-
de flertal af bønder). Arbejdsgbogen vil høre op med at være et
»anden klasses« mærke, høre op med at være et dokument for
»underste« lag, et vidnesbyrd om lønslaveri. Det vil blive et
vidnesbyrd om, at der i det nye samfund ikke mere findes
»arbejdere« i gammel forstand, men til gengæld heller ikke no-
gen, der ikke *arbejder*.

De rige vil få tildelt arbejdsgbogen fra den arbejder- eller funk-
tionærorganisation, deres virkemåde nærmest falder ind un-
der, og de skal hver uge, eller inden for en anden nærmere fast-
sat frist, indhente attest fra den pågældende organisation for,
at de udfører deres arbejde samvittighedsfuldt, ellers vil de ik-
ke kunne få brødkort og fødevarer i det hele taget. Vi behøver
gode organisatorer af bankvæsen og virksomhedssammen-
slutninger (dertil har kapitalisterne størst erfaring, og det er
lettest at arbejde med erfarne folk), vi har brug for flere og flere
ingeniører, agronomer, teknikere, videnskabeligt uddannede
specialister af enhver slags end tidligere, vil den proletariske
stat sige. Vi vil give alle sådanne medarbejdere en beskæftigel-
se, de magter, og som de er vant til, vi vil sandsynligvis først ef-
terhånden indføre lige løn i fuldt omfang, og i en vis overgangs-
tid bibeholde højere lønninger for disse specialister, men vi vil
holde dem under alsidig arbejderkontrol, og vi vil sørge for, at
reglen »den, der ikke arbejder, skal ikke have noget at spise« fø-
res ud i livet helt og ubetinget. Arbejdets organisationsform
vil vi ikke udspekulere, men overtage fuldt færdig hos kapita-
lismen - bankerne, syndikaterne, de bedste fabrikker, forsøgs-
stationerne, akademierne osv. Vi behøver blot at låne de bed-
ste modeller, udviklet af de førende landes erfaringer.

Og naturligvis vil vi ikke på noget punkt forfalde til utopis-
me. Vi holder os på den mest nøgterne, praktiske overvejelses
grund, når vi siger: hele kapitalistklassen vil yde den mest
hårdnakkede modstand, men gennem hele befolkningens orga-
nisering i sovjetterne vil modstanden blive brudt. Desuden må
de særligt hårdnakkede og opsætsige kapitalister selvfølgelig
straffes med konfiskation af hele deres formue og med fængsel,
men til gengæld vil proletariatets sejr *forøge* antallet af den
slags tilfælde, som jeg f.eks. læser om i *Isvestija* for i dag:

»Den 26. september henvendte to ingeniører sig til fa-

brikskomiteernes centralråd og meddelte, at en gruppe ingeniører havde besluttet at danne et forbund af socialistiske ingeniører. Forbundet mener, at tiden nu i realiteten er inde til den sociale revolution. Det stiller sig til de arbejdende massers disposition og ønsker at forsvare arbejdernes interesser og virke i fuld enighed med arbejdernes organisationer. Repræsentanter for fabrikskomiteernes centralråd svarede, at rådet gerne inden for sin organisation vil oprette en ingeniørsektion, som i sit program vil indføje hovedteserne fra fabrikskomiteernes 1. konference om arbejderkontrol med produktionen. Et fællesmøde af delegerede fra fabrikskomiteernes central og de socialistiske ingeniørers initiativgruppe vil finde sted i de nærmeste dage«. (Isvestija TsIK, 27. september 1917.)

Man siger til os, at proletariatet ikke vil være i stand til at sætte statsapparatet i gang.

Efter revolutionen i 1905 er Rusland blevet styret af 130.000 godsejere, som har hersket over 150 millioner mennesker, med endeløs vold, med grænseløse ydmygelser af dem, med tvang mod det store flertal til umenneskeligt slid og en tilværelse på sultegrænsen.

Og så siger man, at Rusland ikke kan styres af 240.000 medlemmer af bolsjevikernes parti, styres i de fattiges interesse mod de rige. Disse 240.000 har nu mindst en million stemmer blandt den voksne befolkning bag sig, for sådan er netop forholdet mellem antallet af partimedlemmer og antallet af stemmer på et parti erfaringsmæssigt konstateret i Europa og i Rusland, f.eks. ved augustvalgene til Petrograd-dumaen. Altså har vi allerede et »statsapparat« på *en million* mennesker, som vil være den socialistiske stat hengivne idémæssigt, ikke for en fed sum penge den 20. i hver måned.

Ydermere har vi et »vidundermiddel« til straks, med ét slag, at *tidoble* vort statsapparat, et middel, som ingen kapitalistisk stat nogen sinde har rådet over og ikke kan råde over. Dette vidunder består i at drage de arbejdende mennesker, drage de fattige med ind i det daglige arbejde med forvaltningen af staten.

For at forklare hvor let dette vidundermiddel lader sig anvende, hvor ufejlbarligt det vil virke, vil vi tage det enkleste og mest anskuelige eksempel:

Staten må med tvang sætte en bestemt familie ud af en lejlighed og sætte en anden familie ind. Det sker gang på gang i den kapitalistiske stat; det vil vor stat, den proletariske eller socialistiske stat også gøre.

Den kapitalistiske stat sætter en arbejderfamilie ud, når den har mistet forsørgeren, og som derfor ikke kan betale lejen. Fogedrettens repræsentant dukker op med politi eller militis, en hel patrulje. For at gennemføre en udsættelse i et arbejderkvarter må der en hel deling kosakker til. Hvorfor? Fordi fogedrettens repræsentant og »militisen« nægter at gå derhen uden meget stærk militær beskyttelse. De ved, at sceneriet ved en udsættelse fremkalder en så rasende vrede hos hele den omkringboende befolkning, hos de tusinder og atter tusinder af mennesker, som er på randen af fortvivelse, et sådant had til kapitalisterne og den kapitalistiske stat, at fogedrepræsentanten og militsens patrulje risikerer hvert øjeblik at blive revet i småstykker. Der behøves store militærstyrker, til en stor by må der trækkes adskillige regimenter direkte fra en eller anden fjern udkant, så soldaterne står fremmede over for den fattige bybefolknings tilværelse og ikke »smittes« med socialisme.

Den proletariske stat må med tvang sætte en hårdt trængende familie ind i en rig mands lejlighed. Vor afdeling af arbejdermilitis består f.eks. af 15 mand: to matroser, to soldater, to bevidste arbejdere (hvoraf eksempelvis kun den ene er medlem af vort parti eller sympatiserer med det), desuden en intellektuel og otte fra den fattige befolkning, mindst fem må være kvinder, tyende, ufaglærte osv. Afdelingen indfinder sig i lejligheden hos den rige mand, besigtiger den, konstaterer, at der er fem værelser til to mænd og to kvinder. - »De må rykke sammen, borgere, i to værelser for vinteren, og gøre to værelser klar til beboelse for to familier, som nu bor i en kælder. Så længe, indtil vi med ingeniørers hjælp (De er vist selv ingeniør?) har fået bygget gode lejligheder til alle, bliver De nødt til at rykke sammen. Deres telefon vil være til brug for 10 familier. Det vil spare 100 timers arbejde, renderi i butikker osv. Desuden er der i Deres familie to ubeskæftigede, delvis arbejdsduelige, som kan påtage sig lettere arbejde: en 55-årig borgerinde og en 14-årig borger. De vil dagligt have tjeneste tre timer hver med at sørge for en korrekt fordeling af fødevarer til 10 familier og føre de dertil nødvendige lister. Den borger student, vi har i afdelingen, vil nu skrive denne statsordre ud i to eksemplarer, og De vil være så venlig at give os en underskrevet erklæring om, at De vil efterleve den til punkt og prikke.«

Sådan vil efter min mening, ud fra anskuelige eksempler, forholdet kunne blive mellem det gamle, borgerlige statsapparat med dets forvaltning og det nye, socialistiske.

Vi er ikke utopister. Vi ved, at ikke enhver arbejdsmand og ikke enhver kokkepige vil være i stand til nu med det samme at gå ind i forvaltningen af staten. Heri er vi enige med både kadetterne, Bresjkovskaja og Tsereteli. Men vi adskiller os fra disse borgere derved, at vi kræver øjeblikkeligt brud med den fordom, at kun rige folk eller embedsmænd udgået af rige familier er i stand til at *forvalte* staten og udføre det sædvanlige, daglige forvaltningsarbejde. Vi forlanger, at *oplæringen* i statsforvaltning forestås af klassebevidste arbejdere og soldater, og at der tages fat herpå øjeblikkeligt, dvs. at der øjeblikkeligt *tages fat på* at drage alle arbejdende mennesker, alle fattige ind i denne oplæring.

Vi ved, at kadetterne også er villige til at lære folket demokrati. Kadetpartiets damer er villige til ud fra de bedste engelske og franske kilder at holde foredrag for tjenestefolkene om kvindernes ligeberettigelse. Og endvidere vil der ved det næste offentlige møde med koncert blive arrangeret en udveksling af kys på scenen for øjnene af et tusindtalligt publikum. Damen fra kadetpartiet, som skal holde foredrag, vil kysse Bresjkovskaja, Bresjkovskaja vil kysse forhenværende minister Tsereteli, og det taknemmelige folk vil således modtage anskuelundsundervisning i, hvad republikansk lighed, frihed og broderskab er...

Jo, vi er enige i, at kadetterne, Bresjkovskaja og Tsereteli på deres vis holder på demokrati og propaganderer for det blandt folket. Men hvad skal man gøre, når vi har en noget anden opfattelse af demokrati?

Efter vor opfattelse behøves der til at lette krigens ufattelige byrder og ulykker og til at læge de frygtelige sår, krigen har tilføjet folket, et *revolutionært* demokrati, der behøves *revolutionære* foranstaltninger af netop den slags, som blev beskrevet i eksemplet med boligfordeling i de fattiges interesse. *På nøjagtig samme måde* må der gås frem både i by og på land med hensyn til fødevarer, tøj, fodtøj osv., på landet med jorden og sinnet. Til forvaltning af staten *i denne ånd* kan vi *straks indsætte et statsapparat* bestående af ti om ikke tyve millioner mennesker, et apparat, som ingen kapitalistisk stat har set magen til. Dette apparat kan kun vi skabe, for vi er sikret et gigantisk befolkningsflertals fulde og grænseløse sympati. Dette apparat kan kun vi skabe, for vi har bevidste arbejdere, som har lært di-

sciplin gennem lang »læretid« hos kapitalisterne (det er ikke for ingenting, vi har stået i lære hos kapitalismen), arbejdere, som er *i stand til* at skabe en arbejdermilits og *gradvis* udvide den (begynde straks med at udvide den) *til en folkemilits*. Bevidste arbejdere bør lede, men de er i stand til at drage hele masser af arbejdende og undertrykte mennesker ind i forvaltningsarbejdet.

Naturligvis er fejltagelser uundgåelige i dette nye apparats første skridt. Men begik bønderne måske fejltagelser, da de kom fra livegenskabet ud i friheden og begyndte at styre deres egne anliggender? Findes der måske anden vej end praksis til at lære folket at lede sig selv og til at undgå fejltagelser? Findes der en anden vej end straks at skride til virkelig folkelig selvforvaltning? Det vigtigste nu er at tage afsked med den borgerligt-intellektuelle fordom, at forvalte staten kan kun særlige embedsmænd, som er totalt afhængige af kapitalen, hvad angår hele deres sociale position. Det vigtigste er at gøre ende på den tingenes tilstand, hvor bourgeoisie, embedsmænd og »socialistiske« ministre forsøger at forvalte på den gamle manér, men ikke kan forvalte, og efter syv måneder stilles over for en bondeopstand i et bondeland!! Det vigtigste er at indgyde de undertrykte og arbejdende tillid til egne kræfter, at vise dem i praksis, at de kan og må selv sørge for *den rette*, meget strengt regulerede, organiserede fordeling af brød, alle slags levnedsmidler, mælk, tøj, boliger osv., *i de fattiges interesse*. Ellers kan Rusland *ikke* reddes fra sammenbrud og undergang, men hvis der samvittighedsfuldt og dristigt overalt tages fat på at lægge forvaltningen i proletarernes og halvproletarernes hænder, vil det fremkalde en i historien hidtil uset revolutionær begejstring hos masserne og i den grad mangedoble folkets kræfter i kampen mod elendigheden, at meget, der forekom umuligt for vore snævre, gamle bureaukratiske kræfter, bliver gennemførligt for de millionmasser, som *begynder at arbejde for sig selv*, og ikke for kapitalisterne, ikke for fars sønner, ikke for embedsmændene, ikke med pisker over nakken.

Til spørgsmålet om statsapparatet hører også spørgsmålet om centralisme, som ovenud energisk og ovenud mislykket blev rejst af kammerat Basarov i Novaja Sjisn nr. 138 af 27. september, i artiklen: Bolsjevikkerne Og Problemet Om Statsmagten.

Kammerat Basarov ræsonnerer således: »Sovjetterne er ik-

ke et apparat, som er tilpasset til alle statslivets områder«, idet syv måneders erfaring - siger han - har vist og med »snese og hundreder af dokumenter, der findes i Petersborg eksekutivkomiteens økonomiske afdeling« bekræftet, at sovjetterne, skønt de mange steder faktisk sad inde med »den fulde magt«, »ikke har kunnet opnå noget, der ligner tilfredsstillende resultater i kampen mod kaos«. Der kræves et apparat, »delt op efter produktionsbrancher, strengt centraliseret inden for hver branches rammer og underlagt et fælles centrum for hele landet«. »Det drejer sig« (der kan man se!) »ikke om at udskifte det gamle apparat, men blot om at reformere det... uanset hvor meget bolsjevikkerne end håner folk med en plan ...«

Alle disse betragtninger fra kammerat Basarov er ligefrem forbavsende ubehjælpelige, et ekko af bourgeoisiets betragtninger, en genspejling af dets classesynspunkt!

Se på kendsgerningerne. At påstå, at sovjetterne noget sted i Rusland nogen sinde har siddet inde med »den fulde magt«, er simpelt hen latterligt (hvis det ikke er en gentagelse af kapitalisternes egoistiske klasseløgne). Den fulde magt forudsætter magt over al jord, over alle banker, over alle fabrikker. En person, der har bare noget kendskab til de historiske erfaringer og til videnskabelige data om forbindelsen mellem politik og økonomi, kan ikke have »glemt« disse »småting«.

Bourgeoisiets svigagtige metode består i, at det *uden* at give sovjetterne magt - *saboterer* ethvert alvorligt skridt fra deres side, bevarer regeringen på egne hænder, bevarer magten over jorden og over bankerne osv. og derpå vælter skylden for kaos over på sovjetterne!! Heri består netop hele den sørgelige erfaring med koalitionen.

Sovjetterne har aldrig haft den fulde magt, og deres foranstaltninger har aldrig kunnet blive andet end lapperier og yderligere forvirring.

At ville overbevise bolsjevikkerne, centralister af overbevisning, centralister ud fra deres partis hele program og taktik, om centralismens nødvendighed, svarer i sandhed til at slå åbne døre ind. Når skribenterne på Novaja Sjsn giver sig af med denne ørkesløse beskæftigelse, er det kun fordi de overhovedet ikke har fattet meningen og betydningen af vore spottegloser over deres »almenstatslige« synspunkt. Og når man på Novaja Sjsn ikke har forstået det, skyldes det, at man dér kun anerkender læren om klassekampen med *munden*, ikke med forstanden. De gentager udenadlærte ord om klassekamp og glider hvert øjeblik over i et »over klasserne hævet synspunkt«,

og kalder denne lakajtjeneste for bourgeoisiet en »almenstatslig« plan.

Staten er et klassebegreb, kære venner. Staten er et organ eller et maskineri til én klasses udøvelse af magt over en anden. Så længe den er et maskineri til bourgeoisiets udøvelse af magt over proletariatet, kan proletariatets parole kun være den ene: *Ødelæggelse* af denne stat. Men når staten bliver proletarisk, når den bliver et maskineri til proletariatets udøvelse af magt over bourgeoisiet, går vi fuldt og ubetinget ind for en stærk statsmagt og for centralisme.

Populært sagt: det er ikke planer, vi gør os lystige over, men over det, at Basarov og co. ikke forstår, at når de afviser »arbejderkontrol«, når de afviser »proletariatets diktatur«, *går de ind for* bourgeoisiets diktatur. Nogen mellemvej gives ikke, mellemvejen er den småborgerlige demokrats ørkesløse drøm.

Ingen bolsjevik har nogen sinde talt imod sovjetternes *centralisme*, mod deres forening i ét centrum. Ingen af os har nogen sinde rejst indvendinger mod bedriftskomiteer efter produktionsbrancher og mod centralisering af dem. Basarov skyder *forbi*.

Vi latterliggør, har latterliggjort og vil latterliggøre - ikke »centralisme« og ikke »planer«, men *reformisme*. For jeres reformisme er dobbelt latterlig efter erfaringerne med koalitionen. Og siger man: »Ikke udskiftning af apparatet, men reformering«, så betyder det, at man er reformist, at man er ved at blive, ikke en revolutionær demokrat, men en reformistisk demokrat. Reformisme er intet andet end eftergivenhed over for den herskende klasse, *ikke* omstyrtning af den, reformisme er eftergivenhed over for den, samtidig med at magten overlades *til den*.

Det er netop, hvad det halve års koalition har afprøvet.

Det er dette, vi latterliggør. Uden at have gennemtænkt læren om klassekampen lader Basarov sig indfange af bourgeoisiet, som synger i kor: »Netop, netop, vi er slet ikke imod reformer, vi går ind for arbejdernes deltagelse i en almenstatslig kontrol, vi er helt enige«. Og den gode Basarov synger *objektivt* med på kapitalisternes omkvæd.

Sådan har det altid været, og sådan vil det altid være med folk, der i en situation med skærpet klassekamp prøver at indtage et »mellem-standpunkt«. Og netop fordi skribenterne på Novaj a Sjsin ikke er i stand til at forstå klassekampen, er deres politik så latterlig, en evig vaklen mellem bourgeoisiet og proletariatet.

Tag I jer af jeres »planer«, kære borgere, det er ikke politik, det er ikke klassekamp. Der kan I være til nytte for folket. Der er en mængde økonomer ved jeres avis. Slå jer sammen med ingeniører og andre, der er parat til at arbejde med spørgsmål vedrørende regulering af produktionen og fordelingen, brug et tillæg til jeres store »apparat« (bladet) til saglig behandling af nøjagtige data om produktionen og fordeling af produkterne i Rusland, om bankerne, syndikaterne osv. osv. - på den måde kan I være til nytte for folket, på den måde vil det ikke virke særlig skadeligt, at I sætter jer mellem to stole. Den slags arbejde med »planer« vil ikke fremkalde latter, men taknemmelighed fra arbejderne.

Når proletariatet sejrer, vil det gøre følgende: det vil sætte økonomer, ingeniører, agronomer osv. til *under kontrol* af arbejderorganisationer at udarbejde en »plan«, at efterprøve den, at finde midler til at spare arbejdskraft gennem centralisering, at udforme foranstaltninger og metoder til den enkleste, billigste, bekvemteste og mest universelle kontrol. Vi vil betale økonomerne, statistikerne og teknikerne gode penge for det, men... men vi vil ikke give dem noget at spise, hvis de ikke udfører arbejdet samvittighedsfuldt og fuldt ud *i den arbejdende befolknings interesse*.

Vi går ind for centralisme og for »plan«, men for den *proletariske* stats centralisme og plan, for proletarisk regulering af produktionen og fordelingen i de fattige, arbejdende og udbyttede menneskers interesse, *mod* udbytterne. Ved »almenstatsligt« vil vi kun forstå det, der bryder kapitalisternes modstand, det, der giver folkets flertal, dvs. proletarer og halvproletarer, arbejderne og fattigbønderne, den fulde magt.

Det femte argument går ud på, at bolsjevikkerne ikke kan beholde magten, fordi »situationen er overordentlig kompliceret ...«.

Oh, hvilke vismænd! De ville muligvis være rede til at forlige sig med en revolution - blot der ikke var en »overordentligt kompliceret situation«.

Den slags revolutioner forekommer ikke, og denne sukken efter en sådan revolution er intet andet end den borgerlige intellektuelles reaktionære jammerklager. Selv om også en revolution er indledt i en situation, der ikke synes særlig kompliceret, vil revolutionen *altid* i sin udvikling skabe en *overordentligt*

komplikeret situation. Fordi en revolution, en ægte, dybtgående, en »folkerevolution«, som Marx har udtrykt det¹!), er utroligt komplikeret og smertefuld proces, hvor et gammelt samfundssystem og dermed mange millioner menneskers livsform dør og nyt fødes. Revolution er den mest forbitrede, rasende, desperate klassekamp og borgerkrig. Ingen af historiens store revolutioner er foregået uden borgerkrig. Og kun et menneske i foderal¹²) kan tro, at en borgerkrig kan tænkes uden en »overordentligt komplikeret situation«.

Hvis der ikke bestod en »overordentlig komplikeret situation«, ville der ikke være nogen revolution. Er man bange for ulve, skal man ikke gå ind i skoven.

Der er ikke noget at diskutere i det femte argument, fordi det ikke har nogen økonomisk, politisk eller overhovedet nogen anden mening. Det er kun et hjertesuk fra folk, som er mismodige og skræmte af revolutionen. Lad mig til karakteristik af disse hjertesuk anføre to små personlige erindringer.

Jeg havde en samtale med en velstående ingeniør kort før julidagene. Ingeniøren havde engang været revolutionær, havde været medlem af det socialdemokratiske og tilmed det bolsjevikiske parti. Nu var han helt igennem forskræmt og rasende på de rebelske og uregerlige arbejdere. Hvis det så endda havde været arbejdere som de tyske, sagde han (han er en dannet mand, der har været i udlandet). - Jeg forstår naturligvis, at den sociale revolution generelt er uundgåelig, men hos os, med den sænkning af arbejdernes levestandard, krigen har medført ... det er ikke revolution, det er en afgrund.

Han var villig til at acceptere den sociale revolution, hvis historien førte til den lige så fredeligt, trygt, glat og præcist som et tysk eksprestog kører til perronen. En adstadig konduktør åbner vogndøren og bekendtgør: Station Den sociale Revolution - Alle aussteigen! (Alle stiger ud!). I så fald ville han ikke have noget imod at gå fra sin stilling som ingeniør under Tit Tityt'jerne til en stilling som ingeniør hos arbejderorganisationerne.

Denne mand havde set strejker. Han ved hvilken storm af lidenskaber selv den mest ordinære strejke fremkalder, selv i den fredeligste tid. Han indser naturligvis, hvor mange millioner gange voldsommere denne storm må blive, når klassekampen får rejst *alle* arbejdende mennesker i dette vældige land på benene, når krig og udbytning har bragt de millioner af mennesker næsten til fortvivelse, som i århundreder er blevet pint af godsejerne og i årtier er plyndret og holdt nede af kapitalister

og tsaristiske embedsmænd. Han indser alt dette »teoretisk«, han erkender alt dette *med munden* alene, han er simpelt hen skræmt af den »overordentligt komplicerede situation«.

Efter julidagene måtte jeg på grund af den yderst indgående opmærksomhed, Kerenskij-regeringen beærede mig med, gå under jorden. Naturligvis var det en arbejder, der skjulte folk af vores slags. I en arbejders lille lejlighed i en arbejderstad stor afstand fra Petrograd, serveredes der aftensmad. Konen i huset sætter brød på bordet, og hun siger: »Se bare, så dejligt brød. 'De' tør ikke give os dårligt brød nu. Vi havde næsten opgivet at tro på, at der kunne fås ordentligt brød i Petrograd«.

Jeg forbløffedes over denne klassemæssige vurdering af julidagene. Mine tanker drejede sig kun om begivenhedernes politiske betydning, om at afveje deres rolle i det generelle forløb og om at analysere den situation, der havde affødt denne siksak i historien, og hvilken situation det ville skabe, hvordan vi skulle ændre vore paroler og vort partiapparat for at tilpasse det efter den ændrede situation. Brødet havde jeg, der ikke kendte til nød, ikke tænkt på. Brød var for mig noget selvfølgeligt, noget i retning af et biprodukt af skrivearbejdet. Til grundlaget for det hele, til klassekampen for brødet, når tanken gennem den politiske analyses overordentligt komplicerede og forviklede vej.

Men en repræsentant for den undertrykte klasse, ganske vist en af de godt lønnede og højt intelligente arbejdere, tager direkte tyren ved hornene med den forbavsede enkelthed og ligefremhed, den faste resolutthed, det forbløffende klarsyn, som ligger vor intellektuelle broder lige så fjernt som stjernerne på himlen. Hele verden er delt i to lejre: »Vi«, det arbejdende folk, og »de«, udbytterne. Ikke skygge af tvivl om det passerede: et af slagene i arbejdets lange kamp mod kapitalen. Når der høvles, flyder der spåner.

»Hvilken smertefuld ting, denne revolutionens 'overordentligt komplicerede situation'« - sådan tænker og føler den borgerlige intellektuelle.

»Vi klemte 'dem', 'de' tør ikke være så frække som tidligere. Vi klemmer 'dem' lidt mere og smider dem helt ud«, sådan tænker og føler arbejderen.

Sjette og sidste argument: Proletariatet »vil ikke kunne modstå hele presset fra fjendtlige kræfter, som vil fejle ikke blot pro-

letariatets diktatur til side, men hele revolutionen i tilgift«.

Prøv ikke at forskrække os, mine herrer, det kan I ikke. Vi har oplevet disse fjendtlige kræfter og deres pres i form af korniloviaden¹³) (som kerenskij aden ikke på nogen måde adskiller sig fra). Hvordan proletariatet og de fattige bønder fejede korniloviaden ud, og hvilken ynkelig og hjælpeløs situation bourgeoisiets tilhængere og de fåtallige repræsentanter for de særligt velstående og særligt »revolutionsfjendtlige« lokale lag af småjordbesiddere havnede i, har alle set, det husker folket. Delo Naroda for 30. september formaner arbejderne til at have »tålmodighed« med kerenskij aden (dvs. korniloviaden) og den forfalskede tseretelisk-bulyginske¹⁴) дума, indtil den Konstituerende Forsamling (der indkaldes under beskyttelse af »militære forholdsregler« mod oprørske bønder!), og Delo Naroda gentager ivrigt Novaja Sjisns sjette argument og skriger sig hæs: »Kerenskij-regeringen vil under ingen omstændigheder underkaste sig« (sovjetmagten, arbejdernes og bøndernes magt, som Delo Naroda - for ikke at lade sig distancere af pogrom-anstifterne og antisemitterne, monarkisterne og kadetterne, kalder »Trotskij's og Lenins« magt - så langt er de socialrevolutionære kommet i deres metoder!!).

Men hverken Novaja Sjisn eller Delo Naroda kan skræmme bevidste arbejdere. »Kerenskij's regering«, siger I, »vil ikke under nogen omstændigheder underkaste sig«, dvs. den vil gentage korniloviaden, for nu at sige det simple, mere direkte og tydeligere. Og herrerne på Delo Naroda vover at sige, at det vil være »borgerkrig«, og at det vil være »frygtelige perspektiver«!

Nej, mine herrer, I kan ikke narre arbejderne. Det vil ikke blive en borgerkrig, men en håbløs rebellion af en håndfuld Kornilov-folk: Hvis de »ikke vil underkaste sig« sig folket, men for enhver pris vil provokere det til i større målestok at gentage det, der skete med Kornilov-folkene i Vyborg, hvis de socialrevolutionære *ønsker* dette, hvis Kerenskij, som er medlem af det socialrevolutionære parti, *ønsker* dette, kan han bringe folket til raseri. Men det kan I ikke skræmme arbejderne og soldaterne med, mine herrer.

Hvilken umådelig frækhed: de har forfalsket den nye bulyginske дума, med forfalskninger skaffet sig hjælp fra reaktionære kooperatører og kulakker og suppleret dem med kapitalister og godsejere (såkaldte census-elementer) og vil med denne bande af Kornilov-folk *stille sig på tværs af folkets vilje*, arbejdernes og bøndernes vilje.

De har i et bondeland bragt det dertil, at bondeoprøret breder sig som en flod, der går over sine bredder! Tænk blot på, at det i en demokratisk republik, hvor 80 pet. af befolkningen er bønder, er kommet til bondeoprør... Det samme Delo Naroda, Tjernovs blad, det socialrevolutionære partiorgan, som har den uforkammethed den 30. september at råde arbejderne og bønderne til »tålmodighed«, var nødt til i sin leder den 29. september at indrømme følgende:

»Indtil dette øjeblik er der *næsten intet* gjort for at gøre ende på de *trælleforhold*, der stadig *hersker* på landet netop i Central-Rusland«.

Det samme Delo Naroda siger i samme leder for den 29. september, at »Stolypins greb endnu mærkes stærkt« i de »revolutionære ministres« metoder, det vil med andre ord sige, for at tale tydeligere og enklere, at Kerenskij, Nikitin, Kisjkin og co. kaldes for Stolypin'er.

»Stolypin'erne« Kerenskij og co. har drevet bønderne til oprør og indfører nu »militære forholdsregler« mod bønderne og de trøster folket med indkaldelse af den Konstituerende Forsamling (skønt Kerenskij og Tsereteli allerede én gang har *bedraget* folket ved den 8. juli højtideligt at erklære, at den Konstituerende Forsamling ville træde sammen den fastsatte dag, den 17. september, og derpå *bryde deres ord* og på trods endda af *mensjevikken* Dans råd, udsætte den Konstituerende Forsamling, ikke til slutningen af oktober, som den mensjeviki-ske centrale eksekutivkomité dengang ønskede, men til slutningen af november). »Stolypin'erne« Kerenskij og co. trøster folket med snarlig indkaldelse af den Konstituerende Forsamling, som om folket kunne have tiltro til dem, der engang har løjet i en sådan sag, som om folket kunne have tiltro til, at den Konstituerende Forsamling indkaldes korrekt af en regering, der indfører *militære forholdsregler* i fjerne landsbyer, dvs. åbenlyst *ser gennem fingre med* vilkårlig fængsling af bevidste bønder og med *valgsvindel*

At drive bønderne til oprør og have den skamløshed at sige til dem: »I må være 'tålmodige', I må vente og have tillid til den regering, der med 'militære foranstaltninger' pacificerer oprørske bønder!«.

At bringe det dertil, at hundredtusinder russiske soldater er faldet i offensiven efter 19. juni, at krigen trækkes i langdrag, at tyske matroser gør mytteri og kaster deres officerer i havet, at bringe det dertil og så hele tiden slå om sig med fraser om

fred, men ikke *foreslå alle* de krigsførende en retfærdig fred, og at have den skamløshed at sige til arbejderne og bønderne, til de døende soldater: »I må have tålmodighed«, stol på Stolypin'en¹⁵) Kerenskij's regering, stol på de kornilovske generaler endnu en måned, måske vil de i månedens løb levere yderligere nogle titusinder soldater til slagtning... »I må have tålmodighed«.

Om ikke det er skamløshed??

Nej, mine herrer socialrevolutionære, partifæller til Kerenskij, I kan ikke bedrage soldaterne!

Ikke én dag, ikke én *ekstra* time vil Kerenskij's regering blive mødt med tålmodighed af arbejderne og soldaterne, som ved, at en sovjetisk regering *omgående* vil foreslå alle de krigsførende en retfærdig fred og foreløbig *efter al sandsynlighed* vil opnå omgående våbenstilstand og snarlig fred.

Ikke én dag, ikke én *ekstra* time vil soldaterne i vor bondehær tålmodigt se på, at Kerenskij's regering, som vil passivisere bondeoprøret med *militære foranstaltninger*, forbliver ved magten mod sovjeternes vilje.

Nej, mine herrer socialrevolutionære, Kerenskij's partifæller, I kan ikke mere bedrage arbejderne og soldaterne.

I spørgsmålet om de fjendtlige kræfters pres, som det dødeligt skræmte Novaja Sjins forsikrer vil feje proletariatets diktatur til side, er der endnu en uhyrlig logisk og politisk fejltagelse, som kun de, der har ladet sig skræmme næsten til vanvid, ikke kan se.

»Presset fra de fjendtlige kræfter vil feje proletariatets diktatur til side«, siger I. Godt. Men I er jo allesammen økonomer og dannede mennesker, kære medborgere. I ved alle, at det er nonsens og stupiditet at betragte demokrati og bourgeoisie som modsætninger, for der er et demokratisk bourgeoisie og udemokratiske lag af småborgerskabet (lag, som er i stand til at fremkalde et Vendée)¹⁶).

»Fjendtlige kræfter« er en tom frase. *Bourgeoisiet* (som godsejerne slutter op bag) er derimod et klassebegreb.

Bourgeoisiet sammen med godsejerne, proletariatet, småborgerskabet, de små næringsdrivende, i første række bønderne, er de tre hovedkræfter, Rusland er delt i, ligesom *ethvert* kapitalistisk land. Her har vi de tre hoved-»kræfter«, som forlængst er påvist i alle kapitalistiske lande (også i Rusland, ikke

blot ved videnskabelige, økonomiske analyser, men også ved de *politiske erfaringer* i alle landes nyere historie, ved erfaringerne fra *alle* europæiske revolutioner siden det 18. århundrede, erfaringerne fra de *to* russiske revolutioner 1905 og 1917.

I truer altså proletariatet med udsigten til, at dets magt kan fejles til side af bourgeoisiets pres? Det, og det alene, ligger i jeres trussel, mere indhold er der ikke i den.

Godt. Hvis eksempelvis bourgeoisiet kan feje arbejdernes og de fattige bønders magt til side, står der intet andet tilbage end en »koalition«, dvs. en alliance, et kompromis mellem småborgerskabet og bourgeoisiet. Noget andet kan end ikke tænkes!!

Men en koalition er blevet forsøgt i et halvt år, den har ført til sammenbrud, og I har selv, kære tankeløse borgere på Novaja Sjisn, *undsagt* koalitionen.

Hvad er da facit?

I er blevet så forvirrede, I borgere på Novaja Sjisn, har ladet jer forvirre i den grad, at I end ikke i selv det enkleste ræsonnement *kan tælle til tre, og da slet ikke til fem*, og få mening i det.

Enten al magt til bourgeoisiet, - hvad I forlængst er hørt op med at gå ind for, og hvad bourgeoisiet selv ikke vover at nævne, vel vidende, at folket allerede den 20.-21. april kuldkastede denne magt med en skulderbevægelse og nu ville kuldkaste den med tredobbelt beslutsomhed og skånselsløshed. Eller magten til småborgerskabet, dvs. småborgerskabet i koalition (alliance, kompromis) med bourgeoisiet, eftersom småborgerskabet ikke ønsker og *ikke* kan gribe magten selvstændigt og uafhængigt, hvilket erfaringerne fra alle revolutioner har vist, og hvilket også den økonomiske videnskab viser, idet den forklarer, at man i et kapitalistisk land kan stå på kapitalens side eller på arbejdsdets, men at man ikke kan stå midt imellem. I Rusland har denne koalition i et halvt år forsøgt snesevis af måder og har lidt skibbrud.

Eller endelig al magt til proletarerne og de fattige bønder, mod bourgeoisiet for at bryde dets modstand. Det er endnu ikke forsøgt, og I, mine herrer på Novaja Sjisn, *fraråder* folket det, I søger at skræmme folket med jeres egen frygt for bourgeoisiet.

Noget fjerde lader sig ikke udtænke.

Når altså Novaja Sjisn frygter proletariatets diktatur og forkaster det på grund af, at den proletariske magt måske vil kunne besejres af bourgeoisiet, så er det ensbetydende med en *tilbagevendende i smug* til det standpunkt, der betyder kompromis med kapitalisterne!!! Det er klart som dagen, at den, der fryg-

ter modstand, og som ikke tror på muligheden af at bryde denne modstand, den som lærer folket: »Frygt kapitalisternes modstand, I kan ikke hamle op med den«, han opfordrer *dermed* på ny til kompromis med kapitalisterne.

Novaja Sjism er ubehjælpeligt og ynkeligt forvirret, ligesom alle småborgerlige demokrater nu er forvirrede; de ser koalitionen bryde sammen, de tør ikke forsvare den åbent, og samtidigt beskyttes de selv af bourgeoisiet, de frygter proletarernes og de fattige bønders overtagelse af den fulde magt.

At frygte kapitalisternes modstand og alligevel kalde sig revolutionær, ønske at blive regnet for socialist - hvilken skændsel! Hvilket ideologisk fald må der ikke være sket i den af opportuniste fordærvede verdenssocialisme, når sådanne røster *kan* hæve sig!

Styrken i kapitalisternes modstand har vi allerede set, hele folket har set den, idet kapitalisterne mere bevidst end andre klasser straks forstod sovjetternes betydning, straks opbød *alle sine kræfter* til det yderste, satte alt og alle i bevægelse, brugte alle midler, greb til uhørte løgne- og bagvaskelsesmetoder og til militære komplotter, *for at underminere sovjetterne*, reducere dem til intet, prostituere dem (med mensjevikkernes og de socialrevolutionæres hjælp), forvandle dem til diskussionsklubber, køre bønderne og arbejderne trætte gennem måneders ørkesløse ordgyderier og legen revolution.

Men vi har endnu ikke set styrken i proletarernes og de fattige bønders modstand, fordi denne styrke først rejser sig til sin fulde højde, når magten er i proletariatets hænder, når snese af millioner mennesker, som har været tynget ned af nød og kapitalistisk slaveri, af egen erfaring ser og *føler*, at magten i staten er tilfaldet de undertrykte klasser, at magten hjælper de fattige i kampen mod godsejerne og kapitalisterne og *bryder* deres modstand. *Først* da vil vi kunne se, hvilke endnu uudnyttede kræfter til bekæmpelse af kapitalisterne, der bor i folket, *først* da vil det, som Engels kalder »den latente socialisme«, vise sig, *først* da vil der for hver *titusinde* åbenlyse eller skjulte modstandere af arbejderklassens magt, modstandere, som manifesterer sig ved handling eller ved passiv genstridighed, rejse sig *en million* nye kæmpere, som hidtil har ligget i dvale politisk, har vegeteret i nødens martyrium og fortvivlelse, som har mistet troen på, at også de er menneskelige væsener, at også de har

ret til at leve, at den moderne, centraliserede stats hele potenti- el også kan tjene dem, at de proletariske militsafdelinger i fuld tillid opfordrer også *dem* til direkte, umiddelbar daglig delta- gelse i forvaltningen af staten.

Kapitalisterne og godsejerne har med velvillig bistand fra herskaberne Plekhanov, Bresjkovskaja, Tsereteli, Tjernov og co. gjort *alt* for at *tilsvine* den demokratiske republik, tilsvine den ved tjenstvillighed over for rigdommen i en sådan grad, at folket gribes af apati og ligegyldighed, *alt er det lige fedt*, for den, der sulter, kan ikke se nogen forskel på republikken og mo- narkiet, og den frysende, barfodede, udmattede soldat, som dør for fremmede interesser, er ikke i stand til at elske republikken.

Men når den sidste arbejdsmand, enhver arbejdsløs, enhver kokkepige, enhver forarmet bonde ser - ikke i avisen, men med sine egne øjne - at den proletariske magt ikke kryber for rig- dommen, men hjælper de fattige, at denne magt ikke viger til- bage for revolutionære forholdsregler, at den fratager parasit- terne overflod af fødevarer og giver dem til de sultende, at den med magt sætter hjemløse ind i rige folks boliger, at den tvin- ger de rige til at betale for mælken, men ikke giver dem en dråbe mælk, før der er tilstrækkelige forsyninger heraf til børnene i *alle* fattige familier, at jorden overdrages til dem, der arbejder, at fabrikkerne og bankerne stilles under arbejdernes kontrol, at der venter millionærer, som skjuler deres rigdomme, omgå- ende og strenge straffe, - når de fattige ser og mærker dette, vil ingen kapitalist- og kulakstyrker, heller ikke den internationa- le finanskapitals styrke med dens hundreder af milliarder til rå- dighed, kunne besejre folkerevolutionen, tværtimod vil *den* be- sejre hele verden for i alle lande modnes den socialistiske om- væltning.

For revolutionen vil være uovervindelig, hvis den ikke fryg- ter sig selv, hvis den overdrager al magt til proletariatet, for bag os står proletariatets umådeligt meget større, højere ud- viklede, bedre organiserede verdensomspændende styrker, som midlertidigt holdes nede af krigen, men som ikke er tilin- tetgjort, tværtimod er mangedoblet af den.

At frygte for, at bolsjevikkernes magt, dvs. proletariatets magt, som er sikker på hengiven støtte fra de fattige bønder, skulle blive »fejlet til side« af de herrer kapitalister! Hvilket kortsyn, hvilken skændig frygt for folket, hvilket hykleri! De

mennesker, som lægger en sådan frygt for dagen, tilhører det »bedre« (efter kapitalistisk målestok, men i virkeligheden *rådene*) »selskab«, som bruger ordet »retfærdighed« uden selv at tro på det, af vane, som en frase, uden at lægge noget indhold i det.

Et eksempel:

Hr. Pesjekhonov er en velkendt halvkadet. En mere moderat trudovik, meningsfælle til folk som Bresjkovskaja og Plekhanov, findes ikke. En minister, der var mere tjenstvillig overfor bourgeoisiet, har der aldrig været. En varmere tilhænger af »koalitionen«, kompromis'erne med kapitalisterne, har verden ikke set!

Og se så de bekendelser, nævnte herre var *nødt til* at fremsætte i sin tale på den »Demokratiske« (læs: bulyginske) Konference, som den er refereret i forsvarstilhængernes Isvestija:

»Der findes to programmer. Det ene er gruppekravene, de klassemæssige og nationale krav program. Dette program forfægtes mest åbenlyst af bolsjevikkerne. Men heller ikke andre sektorer af demokratiet har let ved at afvise dette program. Det er jo de arbejdende massers krav, de oversete og undertrykte nationaliteters krav. Derfor er det ikke så let for demokratiet at bryde med bolsjevikkerne og afvise disse klassekrav, først og fremmest fordi disse krav i deres væsen er retfærdige. Men dette program, som vi kæmpede for før revolutionen, for hvilket vi gennemførte revolutionen, og som vi under andre forhold alle enigt ville støtte, frembyder under de givne forhold en kolossal fare. Faren er endnu større nu, fordi disse krav må fremsættes på et tidspunkt, da det er umuligt for staten at opfylde dem. Først må helheden - staten - forsvares, den må reddes fra undergang, og der er kun én måde at gøre det på: Ikke at opfylde kravene, hvor retfærdige og stærke de end synes, men tværtimod gennemføre indskrænkninger og ofre, som må bringes af alle parter« (Isvestija TsIK, 17. september).

Hr. Pesjekhonov forstår ikke, at så længe kapitalisterne er ved magten, forsvarer han *ikke* helheden, men den russiske og »allierede« imperialistiske kapitals egoistiske interesser. Hr. Pesjekhonov forstår ikke, at krigen først vil høre op med at være en anneksionskrig, en imperialistisk røverkrig efter et brud med kapitalisterne, med *deres* hemmelige aftaler, med *deres* anneksioner (erobring af fremmede områder), med *deres* bank-

og finanssvindel. Hr. Pesjekhonov forstår ikke, at først *derefter* vil krigen, hvis modstanderen afslår et regulært tilbud om en retfærdig fred, kunne blive en forsvarskrig, en retfærdig krig. Hr. Pesjekhonov forstår ikke, at forsvarsevnen i et land, som har afkastet kapitalens åg, givet jorden til bønderne og stille fabrikker og banker under arbejdernes kontrol, ville være *mange gange* større end et kapitalistisk lands forsvarsevne.

Og navnlig forstår hr. Pesjekhonov ikke, at når han er nødt til at erkende bolsjevismens retfærdighed, indrømme, at dens krav er selve kernen i de »arbejdende massers«, dvs. befolkningsflertallets krav, *opgiver* han dermed hele sit standpunkt, hele det småborgerlige demokratis standpunkt.

Det er dette, der er vor styrke. Det er derfor, vor regering vil være uovervindelig: selv vore modstandere må erkende, at det bolsjevistiske program er de »arbejdende massers« og »un-dertrykte nationaliteters« program.

Hr. Pesjekhonov er jo nemlig politisk ven med kadetterne, med kredsen omkring Jedinstvo og Delo Naroda, folk som Bresjkovskaja og Plekhanov, han repræsenterer kulakkerne og de herrer, hvis koner og søstre i morgen ville have stukket øjnene ud på sårede bolsjevikker med deres paraplyer, hvis de havde lidt nederlag over for Kornilovs eller (hvad der er ganske det samme) Kerenskij's tropper.

Og en sådan herre *er nødt til* at erkende »retfærdigheden« i bolsjevikernes krav.

For ham er »retfærdighed« kun en frase. Men for halvproletarernes masser, for flertallet af småborgerskabet i by og på land, forarmet, forpint og plaget som det er af krigen, er det ikke nogen frase, men det alvorligste, mest brændende, mest afgørende spørgsmål om sultedød, om et stykke brød. Derfor *kan ingen* politik baseres på »koalition«, på »kompromis« mellem de sultendes og forarmedes interesser og udbytterinteresserne. Derfor vil en bolsjevistisk regering være *sikker på* støtte fra *disse* massers overvejende flertal.

Retfærdighed er et tomt ord, siger de intellektuelle og de slyngler, som gerne vil erklære sig for marxister på det ophøjede grundlag, at de har »beskuet *bagdelen*« af den økonomiske materialisme.

Ideer bliver til magt, når de griber masserne. Og netop nu le-gemliggør bolsjevikkerne, dvs. den revolutionære, proletariske internationalismes repræsentanter, med deres politik den idé, som overalt i verden sætter det arbejdende folks talløse masser i bevægelse.

Retfærdighed alene, harme over udbytningen alene har aldrig kunnet lede masserne ind på den rette vej til socialismen. Men nu hvor storbankernes, syndikaternes, jernbanernes etc. materielle apparat, takket være kapitalismen, er vokset frem, nu hvor de fremskredne landes overmåde rige udvikling har skabt tekniske vidundere i hobetal, hvis udnyttelse *hæmmes* af kapitalismen, nu hvor de klassebevidste arbejdere har sammensvejet et parti med en kvart million medlemmer for planmæssigt at tage dette apparat i sine hænder og sætte det i gang med støtte fra alle arbejdende og udbyttede, nu hvor disse betingelser *er* til stede, kan ingen magt i verden hindre bolsjevikkerne - *hvis de ikke lader sig skræmme*, og hvis de forstår at gribe magten - i at beholde magten lige til den socialistiske verdensrevolutions sejr.

Efterskrift

De foranstående linjer var allerede skrevet, da Novaja Sjisn i sin leder for 1. oktober præsterede endnu en perle af stupiditet, så meget farligere som den foregiver sympati med bolsjevikkerne og dækker sig under en spidsborgerlig betragtningssind: »Man må ikke lade sig provokere« (man må ikke lade sig fange i den fælde, som råbene om provokation sætter; disse råb skal afskrække bolsjevikkerne og få dem til *ikke* at gribe magten).

Her er denne perle:

»Læren af bevægelser som på den ene side i dagene 3.-5. juli og på den anden side Kornilov-dagene har med fuld klarhed vist, at demokratiet, som disponerer over organer med meget stor indflydelse på befolkningen, er uovervindeligt, når det indtager en defensiv holdning i borgerkrigen, men lider nederlag og mister alle vaklende mellemlag, når det tager initiativet til offensiv«.

Hvis bolsjevikkerne i en eller anden form udviste en eller anden slags eftergivenhed i lighed med en spidsborgerlig stupiditet som den, der kommer til udtryk i denne betragtning, ville de ødelægge både deres parti og revolutionen.

Thi ophavsmanden til denne betragtning har, idet han gav sig til at tale om borgerkrig (et tema, der netop ligger for den i alle henseender elskværdige dame) forvansket *historiens lære* i dette spørgsmål til den utroligste komik.

Se hvordan *denne* lære, historiens lære i *dette* spørgsmål, behandles af repræsentanten for og grundlæggeren af proletarisk, revolutionær taktik, Karl Marx:

»Nu er opstanden en kunst, akkurat ligesom krigen eller enhver anden kunst, og underkastet visse regler, som, hvis man forsømmer dem, fører det parti i fordærv, der gør sig skyldig heri. Disse regler, der er logiske slutninger ud fra de partiers og forholds natur, som man i et sådant tilfælde har at gøre med, er så klare og enkle, at den kortvarige erfaring fra 1848 har gjort det tyske folk temmelig fortrolig med dem. For det første må man aldrig lege med opstanden, hvis man ikke er absolut besluttet på at tage alle konsekvenser af denne leg. Opstanden er et regnestykke med meget ubestemte størrelser, hvis værdi kan forandre sig for hver dag der går, de kræfter der står over for en har hele fordelene af at have organisationen, disciplinen og den overleverede autoritet på deres side« (Marx tænker her på det »vanskeligste« tilfælde, hvorunder en opstand kan foregå: mod en »fast etableret« gammel statsmagt, mod en hær, der ikke er i opløsning under indtryk af revolutionen og en vaklende regering); »... hvis ikke man kan sætte stærke kræfter ind mod den, bliver man slået og tilintetgjort. For det andet, når opstanden først er begyndt, må man handle med den største beslutsomhed og altid være i offensiven. Defensiven er døden for den væbnede opstand; den er fortabt endnu før den har prøvet kræfter med fjenden. Overrask dine modstandere, så længe deres kræfter endnu står spredt, sørg hver dag for nye sejre, hvor små de end måtte være; bevar den moralske overvægt, som rejningens indledende sejr har givet dig; drag de vaklende elementer over på din side: de følger altid den stærkeste impuls og går altid over på den sikre side; tving dine fjender på tilbage-tog, endnu før de kan forene deres styrker mod dig; hold dig til Dantons ord, den største mester i revolutionær taktik man kender: *de Vaudace, de Vaudace, encore de Vaudace!* // dristighed, dristighed og atter dristighed!« (Revolution Og Kontrarevolution I Tyskland, tysk udgave 1907 s. 118)17).

Det har vi alt sammen lavet om på, kan de selvudnævnte »marxister« fra Novaja Sjisn sige om sig selv. I stedet for trefoldig dristighed har vi to dyder: »Vi har to trumfer: mådehold og akkuratesse«. Erfaringerne fra verdenshistorien og den store franske revolutions erfaringer betyder intet for »os«. For »os« er erfaringerne fra to bevægelser i 1917 vigtige, forvansket gennem Moltjalins¹⁸⁾ briller.

Lad os da se på disse erfaringer uden disse pæne briller.

I sammenligner 3.-5. juli med »borgerkrig«, fordi I tror på Aleksinskij, Pereversev og co. Det er betegnende for herskerne på Novaja Sjisn, at de fæster lid til *den slags* folk (uden at foretage sig noget for selv at *indsamle informationer* om 3.-5. juli, skønt de har et stort dagblads vældige apparat til rådighed).

Men lad os blot et øjeblik gå ud fra, at 3.-5. juli ikke var spiren til en borgerkrig, som af bolsjevikkerne blev holdt indenfor spi-ringsstadiet, men en virkelig borgerkrig. Lad os antage det.

Hvad viser denne lektion i så fald?

For det første, at bolsjevikkerne *ikke* gik i offensiven, efter-som det er ubestrideligt, at de natten mellem den 3. og 4. juli og tilmed den 4. juli ville have vundet temmelig meget, hvis de var gået i offensiven. Defensiven var deres svaghed, hvis der skal tales om borgerkrig (som Novaja Sjisn gør det, og ikke om et spontant udbruds forvandling til en demonstration af samme type som den 20.-21. april, som *kendsgerningerne* viser).

»Læren« taler altså *imod* vismændene fra Novaja Sjisn.

For det andet, når bolsjevikkerne end ikke satte sig til mål at gå til opstand den 3.-4. juli, når *ikke en eneste* bolsjevikkisk *for-samling* så meget som stillede dette spørgsmål, ligger årsagen hertil *udenfor* vor diskussion med Novaja Sjisn. For vi diskutere *læren* af en borgerkrig, dvs. opstand, og ikke det forhold, at når et revolutionært parti vitterligt ikke har et flertal på sin side afholder det sig fra at tænke på opstand.

Eftersom enhver ved, at bolsjevikkerne først fik flertal både i hovedstadssovjetterne og ude i landet (i Moskva over 49 pet. af stemmerne) *langt senere* end i juli 1917, viser det sig altså på ny, at »læren« er en helt, helt anden end Novaja Sjisn - denne i enhver henseende elskværdige dame - ønsker.

Nej, nej, lad hellere være med at befatte jer med politik, borgere på Novaja Sjisn!

Hvis det revolutionære parti ikke har flertal i de revolutionære klassers førende sektorer og i landet, kan der ikke være tale om opstand. Desuden kræves der hertil: 1) at revolutionen gror frem i landsmålestok; 2) at den gamle regering, f.eks. en »koalitions«-regering, spiller totalt fallit, moralsk og politisk; 3) stærk vaklen i alle mellemgrupper, dvs. blandt dem, der *ikke* er fuldt ud på regeringens side, skønt de i går gik fuldt ind for den.

Hvorfor har Novaja Sjisn, da det gav sig til at tale om »læren« fra 3.-5. juli, end ikke bemærket denne yderst vigtige lære? Fordi det ikke var politikere, der tog et politisk spørgs-

mål op, men mennesker fra en intellektuel kreds, der var skræmt af bourgeoisiet.

Endvidere, for det tredje viser kendsgerningerne, at det netop var *efter* 3.-4. juli, netop i forbindelse med *afsløringen* af hr. Tsereteli og konsorter gennem deres egen politik i *juli*, netop i forbindelse med, at *masserne* kom til at se bolsjevikkerne som *deres* forkæmpere i forreste linje og »social-blokisterne« som forrædere, at *opløsningen* begyndte hos de socialrevolutionære og mensjevikkerne. *Allerede før* korniloviaden blev denne opløsning fuldt ud bevist ved valgene i Petrograd den 20. august, som gav sejr til bolsjevikkerne og nederlag til »social-blokisterne« (Delo Naroda har nylig forsøgt at benægte dette ved at skjule *alle* partiers resultater, men det er selvbedrag og bedrageri over for læserne. Ifølge tallene i bladet Den¹⁹⁾ for den 24. august, som kun omfatter byen, steg kadetternes andel i stemmerne fra 22 til 23 pct., men deres absolutte stemmeandel faldt med 40 pct. Bolsjevikernes stemmeandel steg fra 20 til 33 pct., og deres absolutte stemmetal mindskedes kun med 10 pct. For alle mellemgrupperne under ét mindskedes andelen i stemmerne fra 58 til 44 pct., og deres absolutte stemmetal mindskedes med 60 pct.!!).

Opløsningen hos de socialrevolutionære og mensjevikkerne efter julidagene og før Kornilov-dagene har også vist sig i væksten af de to partiers »venstre«-fløje, som har nået næsten 40 pct.: det er »gengældelsen« for hr. Kerenskij og konsorters efterfølgelse af bolsjevikkerne.

Trods »tabet« af nogle hundrede medlemmer har det proletariske parti *vundet* kolossalt meget ved 3.-4. juli, fordi *masserne* i disse svære dage oplevede og så dets trofasthed og de socialrevolutionæres og mensjevikernes *forræderi*. Denne »lære« viser sig således at være helt, helt anderledes end Novaja Sjisn påstår, nemlig: Forlad ikke de sydende masser, gå ikke over til Moltjalin-demokratiet, og hvis I går til opstand, gå da i offensiven, mens fjendens styrker er splittede, og tag fjenden ved overrumpling.

Ikke sandt, mine herrer selvudnævnte »marxister« fra Novaja Sjisn?

Eller består »marxismen« i *ikke* at lægge en præcis vurdering af den *objektive* situation til grund for taktikken, men meningsløst og kritikløst skære »borgerkrig« og »sovjetkongres plus indkaldelse af den Konstituerende Forsamling« over én kam?

Men det er jo simpelt hen latterligt, mine herrer, det er jo en

fuldstændig hån mod både marxismen og al logik overhovedet!

Hvis der i tingenes *objektive* tilstand *ikke* er grundlag for en skærpeelse af klassekampen til »borgerkrigens« stadium, hvorfor taler I da om »borgerkrig« *i anledning* af »sovjetkongressen og den Konstituerende Forsamling«? (Sådan lød overskriften nemlig til den leder i Novaja Sjisn, vi her behandler.) I så fald burde I klart have sagt til læseren og bevist for ham, at der i den objektive situation *ikke* er jordbund for borgerkrig, og at man derfor kan og må lægge »simple« fredelige, forfatningsmæssige, juridiske og parlamentariske ting som sovjetkongressen og den Konstituerende Forsamling til grund for taktikken. I så fald vil det være *muligt* at mene, at en sådan kongres og en sådan forsamling virkelig kan *træffe beslutninger*.

Men hvis øjeblikkets objektive betingelser indebærer uundgåeligheden eller blot sandsynligheden af borgerkrig, hvis I ikke bare har snakket om den »hen i vejret«, men klart har set, følt, fornemmet en borgerkrigssituations tilstedeværelse, hvordan kan I da lægge sovjetkongressen eller den Konstituerende Forsamling til grund?? Det er jo at håne de sultende og forpinte masser! Jamen, skulle de sultende finde sig i at »vente« i to måneder? Eller vil kaos, hvis voksende omfang I skriver dagligt om, finde sig i at »vente« til sovjetkongressen eller den Konstituerende Forsamling? Eller vil den tyske offensiv, så længe der ikke er taget alvorlige skridt til fred (dvs. ikke er stillet alle krigsførende et regulært forslag om en retfærdig fred) fra vor side, finde sig i at »vente« på sovjetkongressen eller den Konstituerende Forsamling? Eller har I oplysninger, der giver jer grund til at slutte, at den russiske revolutions historie, som fra den 28. februar til den 30. september er forløbet usædvanligt stormfuldt og i et uhørt hastigt tempo, fra den 1. oktober til den 29. november²⁰) vil foregå i et yderst roligt, fredeligt, legalt, afbalanceret tempo, som udelukker eksplosioner, spring, nederlag i krigen og økonomiske kriser? Eller vil hæren ved fronten, om hvilken en officer, Dubasov, som *ikke* er bolsjevik, officielt har sagt på frontens vegne, at den »ikke vil kæmpe«, vil denne hær roligt sulte og fryse indtil den »fastsatte« dato? Eller vil bondeopstanden ophøre med at være et borgerkrigselement, fordi I betegner den som »anarki« og »pogromer«, eller fordi Kerenskij sender »militære« styrker ud *mod bønderne*? Eller er det muligt, er det *tænkeligt*, at regeringen vil arbejde roligt, korrekt og *uden* svig på indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling i et *bondeland*, hvor en bondeopstand *undertrykkes* af den selvsamme regering?

I skal ikke more jer over »rådvildheden« i Smolnyj Institut²¹), mine herrer! Jeres rådvildhed er ikke mindre. På en borgerkrigs truende spørgsmål svarer I med rådvilde fraser og ynkelige konstitutionelle illusioner. Derfor siger jeg, at hvis bolsjevikkerne gav efter for den slags stemninger, ville de føre både deres parti og deres revolution i fordærv.

1. oktober 1917

N. Lenin

Skrevet den 1. (14.) oktober 1917. Trykt første gang i 1921 i Samlede Værker af N. Lenin (V. Uljanov) bd. XIV, del III.

BREV TIL CENTRALKOMITEEN, MOSKVAKOMITEEN OG DE BOLSJEVIKISKE MEDLEMMER AF SOVJETTERNE I PETROGRAD OG MOSKVA

Kære kammerater, begivenhederne foreskriver os vor opgave så tydeligt, at en udsættelse afgjort bliver en *forbrydelse*.

Bondebevægelsen vokser. Regeringen forstærker sine vilde repressalier, i hæren vokser sympatien for os (99 procent af soldaterstemmerne i Moskva er for os, de finske tropper og flåden er imod regeringen, vi har Dubasovs udsagn om fronten i det hele taget).

I Tyskland er begyndelsen på revolutionen åbenlys, især efter nedskydningen af matroserne. Valget i Moskva - 47 procent bolsjevikker - er en gigantisk sejr. Sammen med de venstre-socialrevolutionære har vi vitterligt flertal *i landet*.

Jernbane- og postfunktionærerne er i konflikt med regeringen. I stedet for en kongres den 20. oktober taler Liber-Dan'erne allerede om en kongres efter den 20., osv., osv.

Under sådanne betingelser er det en forbrydelse at »vente«.

Bolsjevikkerne har ikke ret til at vente på sovjetkongressen, de bør *tage magten straks*. Derved redder de både verdensrevolutionen (for ellers har vi truslen om en studehandel mellem alle landes imperialister, som efter nedskydningerne i Tyskland vil komme på talefod med hinanden og *vil forene sig mod os*), og den russiske revolution (ellers kan en bølge af virkeligt anarki blive stærkere *end vi*), og hundrede tusinde menneskeliv i krig.

At tøve er en forbrydelse. At vente på sovjetkongressen er en barnagtig pukken på formaliteter, ja, en skændig pukken på formaliteter og et forræderi mod revolutionen.

Hvis man ikke kan tage magten uden opstand, må man *gøre opstand straks*. Det er højst tænkeligt, at man netop nu kan ta-

ge magten uden opstand: for eksempel hvis Moskva-sovjetten straks tog magten og (sammen med Petrograd-sovjetten) ud-råbte sig til regering. I Moskva er sejren sikker, og der er ingen til at slås. I Petrograd kan man vente. Regeringen kan ikke gøre noget og kan ikke redde sig, den vil overgive sig.

Thi når Moskva-sovjetten har taget magten, bankerne, fabrikkerne og Russkoje Slovo¹⁾, får den en gigantisk base og styrke ved at agitere over for hele Rusland og stille spørgsmålet således: vi vil foreslå *fred i morgen*, hvis bonapartisten Kerenskij overgiver sig (og hvis han ikke overgiver sig, så styrter vi ham). *Jorden* til bønderne *straks*, indrømmelser til jernbanefolkene og postfunktionærerne *straks*, osv.

Man skal ikke nødvendigvis »begynde« med Petrograd. Hvis Moskva »begynder« ublodigt, vil sovjetten sikkert blive støttet af: 1) hæren ved fronten gennem sympati, 2) bønderne overalt, 3) flåden og de finske tropper *vil tage til Petrograd*.

Selv om Kerenskij har et eller to rytterkorps ved Petrograd, er han nødt til at overgive sig. Petrograd-sovjetten kan vente og agitere for sovjetregeringen i Moskva imens. Parolen er: magten til sovjetterne, jorden til bønderne, fred til folkene, brød til de sultne.

Sejren er sikker, og chancerne er ti mod én for, at den bliver ublodig.

At vente er en forbrydelse mod revolutionen.

Hilsen *N. Lenin*

Skrevet den 8. (21.) oktober 1917. Trykt første gang den 7. november 1920 i *Pravda* nr. 250, signeret En Udenforstående.

EN UDENFORSTÅENDES RÅD

Jeg skriver disse linjer den 8. oktober og har kun ringe håb om, at de vil være Petrograd-kammeraterne i hænde allerede den 9. Det er muligt, de kommer for sent, idet nordområdets sovjetkongres er fastsat til den 10. oktober. Jeg vil alligevel forsøge at komme frem med mine »en udenforståendes råd« for det tilfælde, at den sandsynlige aktion af Petrograds og hele »kredsens« arbejdere og bønder vil finde sted snart, men endnu ikke har fundet sted.

At hele magten må overgå til sovjetterne er klart. Lige så ubestrideligt må det være for enhver bolsjevik, at en revolutionær-proletarisk (eller bolsjevikisk - det er nu et og det samme) magt er sikker på den største sympati og uforbeholdne støtte fra alle arbejdende og udbyttede i hele verden, specielt i de krigsførende lande, og i særdeleshed hos de russiske bønder. Det lønner sig ikke at dvæle ved disse velkendte og forlængst beviste sandheder.

Derimod må man gå ind på det, som næppe står alle kammerater helt klart, nemlig at magtens overgang til sovjetterne nu i praksis betyder væbnet opstand. Man skulle mene, at det er indlysende, men ikke alle har tænkt eller tænker over det. Nu at afskære sig fra væbnet opstand ville betyde at afskære sig fra bolsjevismens hovedparole (al magt til sovjetterne) og fra hele den revolutionær-proletariske internationalisme overhovedet.

Men den væbnede opstand er en *særlig* form for politisk kamp, underkastet særlige love, som må gennemtænkes grundigt. Denne sandhed har Karl Marx udtrykt med bemærkelsesværdig klarhed, da han skrev, at den væbnede »opstand er en kunst ligesom krigen«.

Marx opstillede følgende hovedregler for denne kunst:

1. Aldrig *lege* med opstanden, men når man har begyndt den, vide bestemt, at man må *fuldføre* den.
2. På det afgørende sted og i det afgørende øjeblik må der

koncentreres en *stor overmagt*, idet fjenden, som har bedre uddannelse og organisation, ellers vil tilintetgøre oprørerne.

3. Når først opstanden er begyndt, må der handles med største beslutsomhed, og man må under alle omstændigheder ubetinget tage offensiven. »Defensiven er døden for den væbnede opstand«.

4. Man må bestræbe sig på at overrumple fjenden og gribe et tidspunkt, da hans styrker endnu står spredt.

5. Det gælder om dagligt (drejer det sig om en by, kan man sige hver time) at opnå resultater, er de end kun små, og for enhver pris opretholde den »*moralske overvægt*«.

Marx har sammenfattet alle revolutionæres lære vedrørende den væbnede opstand i »Dantons ord, den største mester i revolutionær taktik, man kender: Dristighed, dristighed og endnu engang dristighed!«¹).

Anvendt på Rusland og på oktober 1917 betyder det: Samtidig og mest mulig overrumplende og hurtig offensiv mod Petrograd, ubetinget både udefra og indefra, fra arbejderkvartererne, fra Finland, fra Reval, fra Kronstadt, offensiv af *hele* flåden, koncentration af en *uhyre overmagt* overfor de 15.-20.000 (måske endnu flere) i vor »borgervæbning« (officerseleverne), vore Vendée-tropper (en del af kosakkerne) osv.

Vore *tre hovedkræfter*: flåden, arbejderne og troppeafdelingerne, må kombineres således, at vi ubetinget og uden hensyn til *tabenes størrelse* kan besætte a) telefonen, b) telegrafene, c) banegårdene og frem for alt d) broerne.

Af de *mest beslutsomme* elementer (vore »stødtropper« og *arbejderungdommen* samt de bedste matroser) må der dannes små afdelinger, som skal besætte alle de vigtigste punkter og *deltage* overalt i alle vigtige operationer, f.eks.:

Omringe og afskære Petrograd og indtage den ved et kombineret; angreb af flåden, arbejderne og troppeafdelingerne - det er en opgave, der kræver *kunnen og trefold dristighed*.

Der må dannes afdelinger af de bedste arbejdere, udrustet med geværer og håndgranater til at angribe og omringe fjendens »centre« (officersskolerne, telegrafene, telefonen osv.) under parolen: *Hellere dø allesammen end lade fjenden slippe igennem*.

Lad os håbe, at lederne, hvis aktionen bliver besluttet, vil anvende Dantons og Marx' store arv med held.

Både den russiske revolutions og verdensrevolutionens sejr afhænger af to-tre dages kamp.

BREV TIL DE BOLSJEVIKISKE KAMMERATER, DER DELTAGER I SOVJETTERNES DISTRIKTSKONGRES FOR NORDOMRÅDET

Kammerater! vor revolution gennemlever en i højeste grad kritisk tid. Denne krise faldt sammen med en stor krise: fremvæksten af en verdensomspændende socialistisk revolution og verdensimperialismens kamp imod den. Der påhviler de ansvarlige ledere i vort parti en gigantisk opgave; hvis den ikke løses, udsættes den internationale proletariske bevægelse for fuldstændigt sammenbrud. Situationen er sådan, at en udsættelse virkelig er ensbetydende med døden.

Betragt den internationale situation. Fremvæksten af verdensrevolutionen er ubestridelig. Udbruddet af harme blandt de tjekniske arbejdere blev nedkæmpet med en utrolig brutalitet, der vidner om, at regeringen er yderst opskræmt. I Italien er det også kommet til et masseudbrud i Turino¹). Men det vigtigste er opstanden i den tyske flåde. Man må forestille sig de enorme besværligheder, revolutionen står over for i et land som Tyskland, tilmed under de nuværende forhold. Der kan ikke være nogen som helst tvivl om, at opstanden i den tyske flåde er et udtryk for en stor krise: fremvæksten af verdensrevolutionen. Mens vore chauvinister, der prædiker Tysklands nederlag, kræver, at de tyske arbejdere går til opstand straks, så ved vi russiske revolutionære internationalister af erfaring fra 1905-1917, at man ikke kan forestille sig noget mere overbevisende tegn på fremvækst af revolution end opstand blandt tropperne.

Tænk engang over hvilken situation vi nu står i over for de tyske revolutionære. De kan sige til os: Vi har kun Liebknecht, som åbent opfordrede til revolution. Hans røst blev undertrykt af tughuset. Vi har ikke en eneste avis, som åbent kan klarlæg-

ge revolutionens nødvendighed, vi har ikke forsamlingsfrihed. Vi har ikke en eneste arbejder- eller soldatersovjet. Vores røst når med nød og næppe ud til de virkelig brede masser. Og vi har gjort et forsøg på opstand, med en procents chance! I derimod, I, russiske revolutionære internationalister, har et halvt års fri agitation bag jer, I har en snes aviser, I har en hel række arbejder- og soldatersovjetter, I har sejret i begge hovedstæders sovjetter, hele den baltiske flåde og alle russiske tropper i Finland er på jeres side, og I svarer ikke på vores opfordring til at gøre oprør, I styrter ikke jeres imperialist Kerenskij, selv om I har 99 procents chance for at sejre i jeres opstand!

Ja, vi bliver ægte forrædere mod Internationale²⁾, hvis vi i et sådant øjeblik, under så gunstige betingelser *kun* besvarer en sådan opfordring fra de tyske revolutionæres side - med resolutioner!

Føj hertil, at vi alle udmærket kender til den hurtige vækst af de internationale imperialisters komplot og sammensværgelse mod den russiske revolution. At kvæle revolutionen for enhver pris, at kvæle den både med militære midler og med en fred på Ruslands bekostning - det er, hvad den internationale imperialism alt mere belaver sig på. Det er det, der især skærper den verdensomspændende socialistiske revolutions krise, det er det, der gør det særlig farligt - jeg er næsten parat til at sige: forbryderisk fra vor side - at udsætte opstanden.

Tag videre Ruslands indre situation. De småborgerlige kompromispartier, der gav udtryk for massernes bevidstløse tillid til Kerenskij og imperialisterne i det hele taget, har nu oplevet en komplet fiasko. Fiaskoen er fuldstændig. Sovjetkurien³⁾ på den Demokratiske Konference stemte mod koalitionen, *flertallet* af de lokale sovjetter af bonderepræsentanter stemte (i strid med deres centrale sovjet, hvor Avksentjev og andre af Kerenskij's venner sidder) mod koalitionen; valgene i Moskva, hvor arbejderbefolkningen står nærmest bønderne, og hvor *mere end 49procent* stemte for bolsjevikkerne (og blandt soldaterne 14.000 ud af 17.000), - er alt dette ikke udtryk for et fuldstændigt sammenbrud i folkemassernes tillid til Kerenskij og til Kerenskij's og co.'s kompromispartnere? Kan man forestille sig, at folkemasserne på nogen tydeligere måde end ved disse afstemninger kunne sige til bolsjevikkerne: gå i spidsen for os, vi følger jer!

Men vi, som på denne måde har fået folkemassernes flertal på vor side, vi som har vundet begge hovedstæders sovjetter, vi skulle vente? Vente på hvad? At Kerenskij og hans Kornilov-

generaler overgiver Petrograd til tyskerne eller hemmeligt indgår en sammensværgelse *både* med Buchanan og med Wilhelm for at kvæle den russiske revolution fuldstændigt!

Ikke nok med at folket gennem Moskva-afstemningen og gennem omvalget til sovjetterne har udtrykt tillid til os. Der er også tegn på en voksende apati og ligegyldighed. Det er forståeligt. Det betyder ikke tilbagegang i revolutionen, som kadetterne og deres eftersnakkere skriger op om, men en tilbagegang i troen på resolutioner og valg. Masserne i revolutionen kræver handling fra de ledende partier og ikke ord, sejr i kampen og ikke snak. Det øjeblik nærmer sig, hvor der kan opstå den mening i folket, at heller ikke bolsjevikkerne er bedre end andre, thi de formåede ikke at *handle*, efter at vi havde udtrykt vor tillid til dem ...

Over hele landet flammer bondeopstanden op. Det er tydeligt nok, at kadetterne og deres slæng på alle måder prøver at forklejne det og gøre det til »pogromer« og »anarki«. Denne løgn gendrivs af, at der i oprørscentrene er begyndt en overdragelse af jorden til bønderne: aldrig før har »pogromer« og »anarki« ført til så enestående politiske resultater! Bondeopstandens enorme styrke fremgår af, at såvel kompromismagerne, som de socialrevolutionære i Delo Naroda⁴⁾ og selv Bresjko-Bresjkovskaja er begyndt at tale om at overdrage jorden til bønderne for at standse bevægelsen, før den definitivt vokser dem over hovedet.

Og så skulle vi vente på, at det lykkes for Kornilov-manden Kerenskij's kosakafdelinger at undertrykke denne bondeopstand stykke for stykke (Kerenskij som netop i den seneste tid af de socialrevolutionære selv er blevet afsløret som deltager i korniloviaden).

Øjensynligt har mange af vort partis ledere ikke bemærket den *særlige* betydning af en parole, som vi alle har anerkendt og gentaget i det uendelige. Det er parolen: Al magt til sovjetterne. Der har været paroler og øjeblikke i det halve år revolutionen har været, hvor denne parole *ikke* betød opstand. Måske har disse perioder og øjeblikke gjort en del kammerater blinde og fået dem til at glemme, at denne parole nu, i det mindste siden midten af september, også for os *er ensbetydende med opfordring til opstand*.

Herom kan der ikke være skyggen af tvivl. Delo Naroda har for nylig forklaret dette »populært« ved at skrive: »Kerenskij vil under ingen omstændigheder underkaste sig!«. Naturligvis ikke!

Parolen »Al magt til sovjetterne« er ikke andet end en opfordring til opstand. Og skylden kommer helt og ubetinget til at hvile på os, hvis vi, som i flere måneder har opfordret masserne til at gøre opstand og til at afvise kompromismageriet, ikke fører disse masser frem til opstand, inden revolutionen bryder sammen, efter at de har udtrykt deres tillid til os.

Kadetterne og kompromismagerne skræmmer folk med eksemplet fra den 3.-5. juli, med sorthundredernes⁵⁾ voksende agitation osv. Men hvis der blev begået en fejl den 3.-5. juli, så var det kun den, at vi ikke tog magten. Jeg tror ikke, at det var en fejl dengang, for dengang var vi *endnu* ikke i flertal, men nu ville det være en skæbnesvanger fejl, og værre end en fejl. Sorthundredernes voksende agitation er forståelig som en tilspidsning af yderlighederne i situationen omkring den fremvoksende proletar- og bonderevolution. Men det er latterligt at gøre dette til et argument *mod* en opstand, for det kræver ikke bevis, at de af kapitalisterne bestukne sorthundrede er magtesløse i kamp. I kamp er de rent nul. I kamp kan Kornilov og Kerenskij kun støtte sig til den vilde division⁶⁾ og til kosakkerne. Men nu er opløsningen begyndt selv blandt kosakkerne, og desuden truer bønderne dem inden for deres egne kosakområder med borgerkrig.

Jeg skriver disse linjer den 8. oktober. Jeg har hørt fra en kammerat, som var på gennemrejse, at passagerer på Warszawa-banen siger: Kerenskij fører kosakkerne til Petrograd! Det er højst sandsynligt, og det bliver direkte vor fejl, hvis vi ikke *på alle måder* efterprøver dette og *undersøger* styrken og fordelingen af dette *andet opbud af Kornilov-tropperne*.

Kerenskij har på ny ført Kornilov-tropper mod Petrograd, for at hindre overdragelsen af magten til sovjetterne, for at hindre denne magts øjeblikkelige fremsættelse af fredsforslag, for at hindre overdragelse af al jord til bønderne straks, for at overgive Petrograd til tyskerne, og selv stikke af til Moskva! Det er den opstandsparole, som vi må sætte i omløb så bredt som muligt, og som vil få stor succes.

Man må ikke vente på den alrussiske sovjetkongres, som den centrale eksekutivkomité⁷⁾ kan forhale helt til november, man må ikke udsætte den og derved tillade Kerenskij at føre endnu flere Kornilov-tropper frem. På sovjetkongressen er Finland, flåden og Reval repræsenteret; de kan tilsammen igangsætte en øjeblikkelig march til Petrograd mod Kornilov-regimenterne, og en fremføring af flåden og artilleriet, af maskingeværer og to-tre soldaterkorps, som for eksempel i Vyborg har bevist,

hvor stærkt et had de nærer til Kornilov-generalerne, som Kerenskij igen har slået følge med.

Det ville være den største fejl at afstå fra muligheden for øjeblikkeligt at knuse andet opbud af Kornilov-regimenterne ud fra den overvejelse, at hvis den baltiske flåde sejler til Petrograd, skulle den derved åbne fronten for tyskerne. Det vil bagtalerne (Kornilov'erne) sige, ligesom de overhovedet vil sige alle mulige løgne, men det er uværdigt for revolutionære at lade sig skræmme af løgn og bagtalelse. Kerenskij vil overgive Petrograd til tyskerne. For netop at redde Petrograd er det nødvendigt at styrte Kerenskij, og at sovjetterne i begge hovedstæder tager magten. Disse sovjetter vil straks foreslå alle folk fred og vil herigennem opfylde sin pligt over for de tyske revolutionære. Herved kommer de også til at tage et afgørende skridt til at sønderslå de forbryderiske sammensværgelser mod den russiske revolution, den internationale kapitalismes sammensværgelser.

Kun en øjeblikkelig opmarch af den baltiske flåde, de finske tropper, Reval og Kronstadt mod Kornilov-tropperne ved Petrograd er i stand til at redde den russiske og den verdensomspændende revolution. Og en sådan opmarch har 99 procents chance for *på få dage* at udvirke, at én del af kosaktropperne overgiver sig, at en anden bliver fuldstændig knust, og at Kerenskij styrtes, for arbejderne og soldaterne i begge hovedstæder vil støtte en sådan opmarch.

En udsættelse er ensbetydende med døden.

Parolen »Al magt til sovjetterne«, er en opstandsparole. Den, som benytter denne parole uden at erkende dette og uden at have gennemtænkt det, har sig selv at bebrejde. Men opstand må man forstå at behandle som *kunst* - det hævdede jeg under den Demokratiske Konference, og det hævder jeg nu, for *dette* lærer marxismen, *dette* lærer hele den nuværende situation i Rusland og den øvrige verden.

Det drejer sig ikke om afstemninger, ikke om at vinde de »venstre-socialrevolutionære«, ikke om at samle flere provins-sovjetter, ikke om deres kongres. Det drejer sig om en opstand, som Petrograd, Moskva, Helsingfors, Kronstadt, Vyborg og Reval *kan og skal* afgøre. *Ved Petrograd* og i Petrograd - det er dér, denne opstand kan afgøres og gennemføres mest alvorligt, bedst forberedt, hurtigst og mest energisk.

Flåden, Kronstadt, Vyborg og Reval kan og skal gå til Petrograd, knuse Kornilov-regimenterne, rejse begge hovedstæder, igangsætte masseagitation for en statsmagt, som straks over-

lader jorden til bønderne og straks tilbyder fred, de skal styrte Kerenskij's regering og oprette denne statsmagt.

En udsættelse er ensbetydende med døden.

8. oktober 1917

N. Lenin

MØDE I RSDAP(b)s CENTRALKOMITÉ DEN 10. (23.) OKTOBER 1917

1

BERETNING

Referat i protokollen

Kammerat Lenin konstaterer, at der siden begyndelsen af september kan iagttages en vis ligegyldighed over for spørgsmålet om opstand. Det er imidlertid utilladeligt, hvis vi mener det alvorligt med parolen om, at sovjetterne skal tage magten. Det er derfor på høje tid at rette opmærksomheden mod den tekniske side af spørgsmålet. Der er øjensynligt allerede gået megen tid tabt.

Ikke desto mindre er spørgsmålet yderst presserende, og det afgørende øjeblik er nært.

Den internationale situation er sådan, at initiativet må blive vores.

Det, der pønses på med en tilbagetrækning til Narva og overgivelse af Petrograd, tvinger os endnu mere til beslutsomme aktioner.

Den politiske situation arbejder ligeledes eftertrykkeligt i denne retning. Beslutsomme aktioner den 3.-5. juli ville være strandet på, at flertallet ikke var med os. Siden da bevæger vor rejsning sig fremad med gigantiske skridt.

Massernes ringe fremmøde og ligegyldighed kan forklares ved, at de er blevet trætte af ord og resolutioner.

Flertallet er nu med os. Politisk er situationen fuldkommen moden til overtagelse af magten.

Bondebevægelsen bevæger sig også i denne retning, for det er klart, at der skulle heroiske kræfter til for at standse denne bevægelse. Parolen om overdragelse af al jord er blevet bøndernes fælles parole. Den politiske situation er således forberedt. Vi må tale om den tekniske side. Det er det, alting drejer sig om.

Ikke desto mindre er vi, ligesom forsvarsvennerne, tilbøjelige til at betragte en systematisk forberedelse af opstanden som noget i retning af en politisk synd.

Det er meningsløst at vente på den Konstituerende Forsamling, som tydeligvis ikke vil stå på vor side, for det vil gøre vor opgave mere indviklet.

Distriktskongressen og forslaget fra Minsk¹) må udnyttes til at indlede beslutsomme aktioner.

2

RESOLUTION

Centralkomiteen fastslår, at den russiske revolutions internationale stilling (opstanden i den tyske flåde som det skarpeste udtryk for den i hele Europa fremvoksende socialistiske verdensrevolution; endvidere faren for, at imperialisterne skal slutte fred for at kvæle revolutionen i Rusland) såvel som den militære stilling (det russiske bourgeoisie og Kerenskij og co.'s utvivlsomme beslutning om at udlevere Petrograd til tyskerne) og det proletariske partis erobring af flertallet i sovjetterne - at alt dette i forbindelse med bondeopstanden og med den kendsgerning, at folkets tillid har vendt sig til fordel for vort parti (valgene i Moskva), og endelig med de åbenbare forberedelser til en ny kornilov-affære (tilbagetrækningen af tropper fra Petrograd, sammendragningen af kosakker i nærheden af Petrograd, kosakkernes omringelse af Minsk osv.) - at alt dette sætter den væbnede opstand på dagsordenen.

Centralkomiteen fastslår derfor, at en væbnet opstand er uomgængelig, og at alle betingelser for den er til stede, og opfordrer alle partiorganisationer til at lade sig lede heraf og ud fra dette synspunkt drøfte og afgøre alle praktiske spørgsmål (norddistriktets sovjetkongres, tilbagetrækning af tropper fra Petrograd, befolkningens aktioner i Moskva og Minsk osv).

MØDE I RSDAP(b)s CENTRALKOMITÉ DEN 16. (29.) OKTOBER 1917

1

BERETNING

Referat i protokollen

Kammerat Lenin oplæser den resolution, som blev vedtaget af centralkomiteen på foregående møde. Meddeler, at resolutionen blev vedtaget med to stemmer imod. Hvis de kammerater, som gj orde indvendinger, ønsker at udtale sig, så kan der åbnes en diskussion, foreløbig motiverer han denne resolution.

Hvis mensjevikkernes og de socialrevolutionæres partier brød med kompromispolitikken, kunne man tilbyde dem et kompromis¹). Dette tilbud er blevet gjort, men det var klart, at kompromis'et blev forkastet af disse partier. På den anden side er det op til dette tidspunkt allerede blevet fastslået, at masserne følger os. Det var tilfældet allerede før korniloviaden. Til bekræftelse anfører han valgresultaterne i Petrograd og Moskva. Korniloviaden har endnu mere udtalt drevet masserne over til os. Styrkeforholdet på den Demokratiske Konference. Situationen er klar: enten Kornilov'ernes diktatur eller proletarietets og fattigbøndernes diktatur. Lade sig lede af massernes stemning går ikke an, for den er foranderlig og umulig at gøre op; vi skal lade os lede af en objektiv analyse og vurdering af revolutionen. Masserne viser bolsjevikkerne tillid og kræver ikke ord, men handling af dem, en beslutsom politik såvel i kampen mod krigen som i kampen mod kaos. Hvis man lægger den politiske analyse af revolutionen til grund, bliver det fuldstændig klart, at selv de anarkistiske aktioner nu bekræfter dette.

Videre analyserer han situationen i Europa og påviser, at revolution dér er endnu vanskeligere end hos os; når der i et land som Tyskland er udbrudt en opstand i flåden, så beviser dette,

at tingene også der allerede er kommet meget langt. Den internationale situation giver os en række objektive data, som viser, at hvis vi handler nu, vil vi få hele det proletariske Europa på vor side; han påviser, at bourgeoisiet ønsker at overgive Petrograd til tyskerne. Vi kan kun redde Petrograd fra dette ved at tage byen i vore hænder. Af alt dette fremgår den klare konklusion, at tiden er kommet til den væbnede opstand, som der tales om i centralkomiteens resolution.

Hvad angår de praktiske konklusioner af resolutionen, så er det bedst at drage dem, efter at vi har hørt beretningerne fra repræsentanterne fra hovedstæderne.

En politisk analyse af klassekampen både i Rusland og i Europa viser nødvendigheden af at føre den mest beslutsomme, mest aktive politik, som kun kan bestå i en væbnet opstand.

2

INDLÆG

Referat i protokollen

1

Kammerat Lenin polemiserer mod Miljutin og Schotmann og påviser, at det ikke drejer sig om de væbnede styrker, at det ikke er et spørgsmål om kamp mod tropperne, men om kamp mellem en del tropper mod en anden del. Ser ikke nogen pessimisme i det, der er blevet sagt her. Påviser, at styrkerne på bourgeoisiets side er ringe. Kendsgerningerne viser, at vi har overvægt over fjenden. Hvorfor kan centralkomiteen ikke begynde? Det fremgår ikke af kendsgerningerne i deres helhed. For at forkaste centralkomiteens resolution, må man bevise, at der ikke er kaos, at den internationale situation ikke fører til komplikationer. Hvis fagforeningsrepræsentanterne kræver al magten²) så ved de udmærket, hvad de vil. De objektive betingelser beviser, at bønderne skal drages med; de vil følge proletariatet.

Man er bange for, at vi ikke vil kunne beholde magten, men netop nu har vi særlige chancer for at beholde den.

Udtrykker ønske om, at debatterne kan føres som en saglig drøftelse af resolutionen.

2

Hvis alle resolutioner blev nedsablet på den måde, kunne man ikke ønske sig noget bedre³). Nu siger Sinovjev det på den må-

de: væk med parolen »magten til sovjetterne«, og læg pres på regeringen. Hvis man siger, at opstanden er modnet, så skal man ikke tale om sammensværgelser. Hvis opstanden politisk er uundgåelig, så må man behandle opstanden som en kunst. Og politisk er den allerede modnet.

Netop fordi der kun er brød til én dag, kan vi ikke vente på den Konstituerende Forsamling. Foreslår at bekræfte resolutionen, at forberede sig beslutsomt og overlade til centralkomiteen og sovjetten at bestemme hvornår.

3

Kammerat Lenin indvender mod Sinovjev, at man ikke må betragte denne revolution som en kontrast til februarrevolutionen. Han foreslår en resolution om sagen.

RESOLUTION

Mødet hilser fuldt ud og støtter helt og holdent centralkomiteens resolution, opfordrer alle organisationer og alle arbejdere og soldater til at gøre de mest omfattende og forstærkede forberedelser til en væbnet opstand, til at støtte det centrum, som centralkomiteen har oprettet hertil, og udtrykker sin fulde overbevisning om, at centralkomiteen og sovjetten i rette tid vil pege på det gunstige øjeblik og de hensigtsmæssige aktionsmetoder.

BREV TIL MEDLEMMERNE AF BOLSJEVIKKERNES PARTI¹⁾

Kammerater! Jeg har endnu ikke haft mulighed for at skaffe mig Petrograd-bladene for onsdag den 18. oktober. Da jeg telefonisk blev underrettet om ordlyden af den erklæring, som Kamenev og Sinovjev har fremsat i bladet Novaja Sjisn, der ikke tilhører partiet, nægtede jeg at tro det. Det har imidlertid vist sig, at ingen tvivl er mulig, og jeg er derfor nødsaget til at benytte lejligheden til at sende partiets medlemmer dette brev torsdag aften eller fredag morgen, fordi det ville være en forbrydelse at forholde sig tavs over for dette uhørte *skruebrækkeri*.

Jo alvorligere det praktiske spørgsmål er, jo mere ansvarlige og »fremtrædende« de folk er, der optræder som skruebrækker, des farligere er det, des mere beslutsomt må man smide skruebrækkerne ud, og des mere utilgiveligt ville det være at vakle på grund af skruebrækkerens eventuelle tidligere »fortjenester«.

Tænk blot efter! Man ved i partikredse, at partiet siden september har diskuteret opstanden. Ingen har hørt noget som helst om et eneste brev eller stykke papir fra nogen af de nævnte personer! Nu, på tærsklen til sovjetkongressen så at sige, udtaler to fremtrædende bolsjevikker sig *mod* flertallet, og den sag er klar - *mod centralkomiteen*. Det siges ikke åbent, men derved skader det sagen endnu mere, eftersom det er endnu farligere at tale i antydninger.

Af ordlyden i Kamenevs og Sinovjevs erklæring fremgår ganske klart, at de er gået imod centralkomiteen, ellers ville deres erklæring være uden mening, men der siges intet om, *hvilken* beslutning af centralkomiteen de bestrider.

Hvorfor?

Den sag er klar: Fordi centralkomiteen ikke har offentliggjort den.

Hvad er altså det egentlige?

I et vigtigt kampspørgsmål angriber to »fremtrædende bolsjevikker« lige før den kritiske dag, den 20. oktober, i et blad der *ikke* er partiets, tilmed et blad, der i det foreliggende spørgsmål går *hånd i hånd med bourgeoisiet mod arbejderpartiet*, en *ikke* offentliggjort beslutning fra particentret.

Men dette er jo tusind gange mere nederdrægtigt og *en million gange mere skadeligt* end f.eks. alle Plekhanovs artikler i pressen udenfor partiet i årene 1906-1907, artikler, som partiet fordømte skarpt! Dengang drejede det sig dog kun om valg, mens det nu drejer sig om en opstand for at erobre magten.

Og i et sådant spørgsmål, *efter* at particentret har truffet sin beslutning, at polemisere mod denne *ikke offentliggjorte* beslutning for øjnene af Rodsjanke og Kerenskij og deres folk i et blad udenfor partiet - kan man tænke sig et større forræderi, et værre skruebrækkeri?

Jeg ville anse det for en skændsel for mig selv, hvis jeg på grund af tidligere nært forhold til disse forhenværende kammerater gav mig til at vakle i fordømmelsen af dem. Jeg siger rent ud, at jeg ikke anser de to for kammerater, og at jeg af al kraft både i centralkomiteen og på partikongressen vil kæmpe for deres udelukkelse af partiet.

For et arbejderparti, som af livets gang stadig oftere stilles ansigt til ansigt med opstanden, er ikke i stand til at løse denne vanskelige opgave, når ikke offentliggjorte beslutninger fra centret modarbejdes i pressen udenfor partiet, efter at de er truffet, og når der således spredes usikkerhed og forvirring i de kæmpendes rækker.

Lad de herrer Sinovjev og Kamenev grundlægge deres eget parti med nogle snese hovedløse folk eller kandidater til den Konstituerende Forsamling. Arbejderne vil ikke slutte sig til et sådant parti, for dets første parole vil være:

»Medlemmer af centralkomiteen, som lider nederlag i centralkomiteens møder i spørgsmålet om den afgørende kamp, har ret til at angribe ikke offentliggjorte beslutninger i pressen udenfor partiet.«

Lad dem indrette sig et *sådan* parti. Vort bolsjevikiske arbejderparti vil kun vinde derved.

Når alle dokumenter offentliggøres, vil Sinovjevs og Kame-nevs skruebrækkeri træde endnu klarere frem. Lad imens arbejderne overveje følgende spørgsmål:

»Lad os antage, at ledelsen af et alrussisk fagforbund efter

månedlange diskussioner med et flertal på 80 pet. vedtog, at der skal gøres klar til strejke, men at der foreløbig ikke skal offentliggøres noget om tidspunktet eller om noget andet. Lad os antage, at to medlemmer, under påskud af at have 'en særlig opfattelse', *efter* beslutningen giver sig til at skrive ikke blot til de lokale grupper om revision af beslutningen, men også lader oplysningerne i deres breve slippe ud til pressen *udenfor* partiet. Lad os sluttelig antage, at de endog selv angriber beslutningen i blade udenfor partiet, skønt den endnu ikke er offentliggjort, og begynder at skælde ud på strejken for øjnene af kapitalisterne.

Ville arbejderne mon tøve med at ekskludere den slags skruebrækkere?»

Med hensyn til situationen i spørgsmålet om opstand nu, så nær den 20. oktober, kan jeg ikke på afstand bedømme, i hvor høj grad sagen er spoleret ved denne strejkebry derop tråden i pressen udenfor partiet. Uden tvivl er der anrettet meget stor *praktisk* skade. For at rette sagen op må der først og fremmest genskabes enhed i den bolsjevikiske front ved eksklusion af skruebrækkerne.

Svagheden i de idémæssige argumenter mod opstanden bliver des klarere, jo mere vi drager dem frem i dagens lys. Jeg har forleden sendt en artikel herom til Rabotjij Put, og hvis redaktionen ikke finder mulighed for at bringe den, vil partiets medlemmer antagelig få den at se i manuskript.

Disse såkaldte »idémæssige« argumenter kan sammenfattes i to: For det første »afventen« af den Konstituerende Forsamling. Lad os vente, måske kan vi så overleve. Måske kan vi overleve trods hungersnød, trods ødelæggelser, trods soldaternes svigtende tålmodighed, trods Rodsjanjos forberedelser til udlevering af Petrograd til tyskerne, trods lockouter.

Måske og muligvis, det er den kraft, der er i argumentet.

For det andet - jamrende pessimisme. Hos bourgeoisiet og Kerenskij står alt vel til, hos os dårligt. Hos kapitalisterne er alt vidunderligt forberedt, hos arbejderne er det hele elendigt. De, der er »pessimister« med hensyn til sagens militære side, skråler op af fuld hals, mens »optimisterne« tier, for ud over skruebrækkerne er der næppe nogen, der finder behag i at røbe noget for Rodsjanjo og Kerenskij.

En vanskelig tid. En svær opgave. Et alvorligt forræderi.

Og alligevel vil opgaven blive løst, arbejderne vil rykke tæt-

tere sammen, bonderejsningen og frontsoldaternes voldsomme utålmodighed vil have sin virkning! Lad os slutte rækkerne tættere - proletariatet må sejre!

N. Lenin

Skrevet 19. oktober(1. november) 1917.
Trykt første gang 1. november 1927
i avisen Pravda nr. 250.

BREV TIL RSDAP(b)s CENTRALKOMITÉ

Kære kammerater!

Et parti med respekt for sig selv kan ikke tolerere strejkebrydere og strejkebrydere i sin midte. Det er indlysende. Og jo mere man tænker over Sinovjevs og Kamenevs optræden i pressen uden for partiet, jo mere ubestrideligt bliver det, at deres handling udgør strejkebryderi i fuldt omfang. Kamenevs trick på Petrograd-sovjettens møde¹⁾ er ligefrem lumpent; haner, siger han, ganske enig med Trotskij. Men er det da vanskeligt at begribe, at Trotskij *ikke kunne*, ikke havde ret til, ikke måtte sige mere i fjenders nærværelse, end han havde sagt. Er det vanskeligt at begribe, at det er en *pligt* for partiet, som over for fjenden hemmeligholdt *sin* beslutning (om nødvendigheden af væbnet opstand, om at den var modnet fuldt ud, om alsidige forberedelser osv.), at denne beslutning forpligter til i offentlige udtalelser ikke blot til at skyde »skylden«, men også initiativet på modstanderen. Kun børn forstår ikke dette. Kamenevs trick er simpelt hen en slyngelstreg. Det samme må siges om Sinovjevs trick. I hvert fald om hans »retfærdiggørende« brev (åbenbart til centralorganet), og kun dette brev, har jeg set (for den særlige mening, »den påståede særlige mening«, som den *borgerlige* presse råber op om, har jeg, medlem af centralkomiteen, *endnu ikke* set noget til). Af Sinovjevs »argumenter«: Lenin rundsendte sine breve »inden der blev vedtaget nogen som helst beslutninger«, og I protesterede ikke. Sådan skriver Sinovjev ordret, samtidig med, at han selv fire gange understreger ordet *inden*. Er det da vanskeligt at begribe, at man kan agitere både for og imod strejke, *inden* centret træffer beslutning, men efter en beslutning om strejke (efter yderligere beslutning om at hemmeligholde det for fjenden), efter dette er det da ikke strejkebryderi at agitere mod strejken? Det vil enhver arbejder forstå. Spørgsmålet om væbnet opstand er blevet drøftet i centret siden september. Dengang kunne og *burde* Sinovjev og

Kamenev havde udtalt sig skriftligt, for at *alle* kunne se deres argumenter, og for at *alle* havde kunnet vurdere deres fuldstændige rådvildhed. Når man skjuler sine synspunkter for partiet en hel måned *før* man tager beslutningen og rundsender sin særlige mening *efter* beslutningen - så er man strejkebryder.

Sinovjev lader, som om han ikke forstår denne forskel, ikke forstår, at efter beslutningen om strejke, centrrets beslutning, er det kun strejkebrydere, som for de nedre instanser kan agitere mod beslutningen. Enhver arbejder vil forstå dette.

Men Sinovjev har netop agiteret og modarbejdet centrrets beslutninger, såvel på søndagens møde²⁾, hvor han og Kamenev ikke opnåede en eneste stemme, som i sit foreliggende brev. Thi Sinovjev har den skamløshed at påstå, at »partiet ikke er blevet spurgt«, og at sådanne spørgsmål »ikke afgøres af ti personer«. Tænk engang. Alle centralkomite-medlemmer ved, at mere end ti medlemmer af centralkomiteen deltog i det afgørende møde, at *flertallet af plenum* deltog, at Kamenev selv på dette møde erklærede: »Dette møde er afgørende«, at man om de fraværende medlemmer af centralkomiteen udmærket vidste, at *flertallet* af dem *ikke var enige* med Sinovjev og Kamenev. Og nu, *efter* centralkomiteens beslutninger på mødet, som også Kamenev anså for *afgørende*, har et centralkomite-medlem den frækhed at skrive: »Partiet er ikke blevet spurgt«. »Sådanne spørgsmål afgøres ikke af ti personer«; det er strejkebryderi i fuldt omfang. Indtil partikongressen er det centralkomiteen, der beslutter. Centralkomiteen har besluttet. Kamenev og Sinovjev, som ikke udtrykte sig skriftligt *før* beslutningen, begyndte at *bestride* centralkomiteens beslutning, *efter* at den er blevet taget.

Det er strejkebryderi i fuldt omfang. Efter beslutningens vedtagelse er enhver indsigelse *utilladelig*, eftersom det drejer sig om en hurtig og *hemmelig* forberedelse til strejken. Sinovjev har den frækhed, at han nu skyder os i skoene at have »advaret fjenden«. Hvor er grænsen for skamløsheden? Hvem var det nemlig, der forkludrede sagen og stak en kæp i hjulet for strejken ved at »advare fjenden«, hvis det ikke var de folk, der optrådte i pressen *uden for partiets*

I en avis, som i *dette* spørgsmål gør fælles sag med hele bourgeoisiet, udtaler han sig *mod* partiets »afgørende« beslutning!

Hvis dette tolereres, så er partiet umuligt, så er partiet slået i stykker.

At kalde dét for en »særlig mening«, som Basarov får nys om

og lader trykke i en avis, som ikke er partiets, - det er at gøre grin med partiet.

Kamenevs og Sinovjevs udtalelser i pressen udenfor partiet var også af den grund særligt gemene, at partiet ikke åbent kan gendrive deres *intrigante løgn*: j eg kender ikke noget til beslutningerne om tidspunktet, skriver Kamenev i sit og Sinovjevs navn og lader det trykke. (Sinovjev er efter en sådan erklæring fuldt ud ansvarlig for hele Kamenevs optræden og handling.)

Hvordan kan centralkomiteen dementere dette?

Vi kan ikke sige sandheden til kapitalisterne, nemlig, at vi *be-sluttede* en strejke og besluttede *at hemmeligholde valget af tidspunktet* for dens iværksættelse.

Vi kan ikke dementere Sinovjevs og Kamenevs *intrigante løgn, uden at forklodre sagen endnu mere*. Den umådelige gemenhed, det faktiske forræderi, disse to personer har begået, består jo netop i, at de har røbet de strejkendes plan til kapitalisterne, for når vi tier i pressen, kan enhver gætte sig til, *hvordan* det forholder sig.

Kamenev og Sinovjev røbede til Rodsjanko og Kerenskij deres partis centralkomité-beslutning om væbnet opstand, og om at forberedelsen til den væbnede opstand og valget af tidspunktet for den skulle hemmeligholdes for fjenden. Det er et faktum. Ingen tricks kan dementere dette. To medlemmer af centralkomiteen har med deres *intrigante løgn* røbet arbejderens beslutning til kapitalisterne. Svaret herpå kan og skal være et: centralkomiteens omgående beslutning:

»Centralkomiteen erkender, at Sinovjevs og Kamenevs udtalelser i pressen uden for partiet er strejkebryderi i fuldt omfang, og ekskluderer begge fra partiet.«

Det er ikke let for mig at skrive dette om tidligere nære venner, men j eg ville regne tvivlrådighed her for en forbrydelse, for hvis de revolutionæres parti ikke straffer prominente strejkebrydere, vil det *gå til grunde*.

Spørgsmålet om væbnet opstand, er, uanset om strejkebryderne ved at røbe sagen til Rodsjanko og Kerenskij måtte have udskudt den i lang tid, ikke *henlagt*, ikke henlagt af partiet. Hvordan skulle man så kunne forberede sig til en væbnet opstand og forberede den, hvis man *tolererer* »prominente« strejkebrydere i sin midte? Jo mere prominente, des *farligere*, des mere uværdigt at »tilgive«. On n'est trahi que par les siens, siger franskmændene. Kun ens *egne* kan blive forrædere.

Jo mere »prominente« strejkebryderne er, des mere forpligtet er man til at straffe dem med eksklusion omgående.

Kun sådan kan man sanere arbejderpartiet, befri sig for den halve snes karakterløse intellektuelle, slutte de revolutionæres rækker fastere og møde de kommende og største vanskeligheder *sammen med de revolutionære arbejdere*.

Vi kan ikke offentliggøre sandheden: at Sinovjev og Kame-nev *efter* centralkomiteens besluttende møde havde den fræk-hed at kræve en revision på søndagsmødet, at Kamenev skam-løst råbte: »Centralkomiteen har spillet fallit, den har ikke ud-rettet noget i en hel uge« (dementere det kunne jeg *ikke*, for jeg kunne ikke sige, *hvad der netop var blevet udrettet*), mens Si-novjev med uskyldig mine forelagde den resolution, mødet for-kastede: »Ikke gå i aktion, før en konference med de bolsjevik-ker, der ankommer den 20. til sovjetkongressen«.

Tænk bare: efter centrets beslutning om strejke foreslår man på de nedre partiorganers møde at udskyde den og (indtil kongressen den 20., men så blev kongressen udsat... folk som Si-novjev tror på Liber-Dan'erne) overlade den til et *sådan* kolle-gium, som partiets love ikke kender til, som *ikke* står over cen-tralkomiteen, og som ikke kender Petrograd.

Og *oven på dette* har Sinovjev yderligere den frækhed at skrive: »Således styrker man næppe partiets enhed«.

Det kan vel kun kaldes en trussel om splittelse.

Jeg svarer på en sådan trussel, at jeg ikke vil standse på halv-vej en, at jeg vil skaffe ytringsfrihed over for arbejderne, og at jeg *under alle omstændigheder* vil brændemærke strejkebry-deren Sinovjev som strejkebryder. På truslen om splittelse svarer jeg med at erklære krig til den bitre ende, for at få de to strejkebrydere ekskluderet af partiet.

En fagforeningsledelse har efter måneders debat besluttet: strejken er uundgåelig og tiden er moden, tidspunktet hemme-ligholder vi for fabriksejerne. Så går to fra ledelsen *til* nedre in-stanser for at anfægte beslutningen og taber. Derpå går de to til pressen og røber med en intrigant løgn ledelsens beslutning til kapitalisterne og spolerer dermed mindst halvdelen af strej-ken eller forhaler den til et dårligt tidspunkt ved at advare fjen-den.

Det er strejkebryderi i fuldt omfang. Og derfor kræver jeg eksklusion af de to strejkebrydere og forbeholder mig (i be-tragtning af deres trussel om splittelse) ret til at offentliggøre *alt*, så snart det bliver muligt.

Skrevet den 22. eller 23. oktober (4. eller 5. november) 1917. Første gang trykt i 1957 i bogen *Den Væbnede Oktoberopstand I Petrograd, Moskva, Akademija Nauk SSSR.*

BREV TIL JA. M. SVERDLOV

Til kammerat Sverdlov.

Først i aftes fik jeg at vide, at Sinovjev *skriftligt* benægter sin deltagelse i Kamenevs indlæg i Novaja Sjijn.

Hvordan kan det være, at De ikke har sendt noget til mig???

Alle breve om Kamenev og Sinovjev har jeg *kun* sendt til medlemmer af centralkomiteen. - Det ved De; er det så ikke mærkeligt, at De åbenbart tvivler på det.

Jeg kan sikkert ikke være med på plenum, da man »j agter« mig. Hvis De (+ Stalin, Sokolnikov og Dsjersjinskij) kræver et kompromis i sagen Sinovjev og Kamenev, så fremsæt et forslag *mod* mig om at overgive sagen til partidomstolen (fakta viser klart, at også Sinovjev med overlæg lagde sig på tværs); det vil sige en udsættelse.

»Er Kamenevs tilbagetræden accepteret?« Fra centralkomiteen? Send mig ordlyden af hans erklæring.

Aflysningen af kosakkernes demonstration¹⁾ er en gigantisk *sejr*. Hurra! *Gå i aktion af alle kræfter*, og vi vil sejre fuldstændigt på få dage! De bedste hilsner!
Deres!

Skrevet den 24. oktober (6. november) 1917.

Trykt første gang i 1924.

BREV TIL CENTRALKOMITEENS MEDLEMMER¹⁾

Kammerater!

Jeg skriver disse linier den 24. om aftenen. Situationen er yderst kritisk. Det er soleklart, at udsættelse af opstanden nu virkelig er ensbetydende med døden.

Af al magt søger jeg at overbevise kammeraterne om, at alt nu hænger i en tråd, at der står spørgsmål på dagsordenen, som ikke afgøres på konferencer og kongresser (end ikke sovjetkongresser), men alene af folkene, af masserne, af de bevæbnede massers kamp.

Bourgeoisiets Kornilov-fremstød og fjernelsen af Verkhovskij viser, at vi ikke må vente. Regeringen må for enhver pris arresteres i aften, i nat, efter at officerseleverne er afvæbnet (eller nedkæmpet, hvis de gør modstand) osv.

Vi må ikke vente!! Vi kan tabe alt!!

Værdien af at gribe magten straks er, at *folket* (ikke kongressen, men folket, i første række hæren og bønderne) beskyttes mod Kornilov-regeringen, som har jaget Verkhovskij bort og dannet en ny Kornilov-sammensværgelse.

Hvem skal gribe magten?

Det er nu mindre vigtigt: lad den militære revolutionskomité²⁾ overtage den, »eller en anden instans«, som erklærer, at den kun vil overdrage magten til sande repræsentanter for folkets interesser, hærens interesser (tilbud om øjeblikkelig fred), bøndernes interesser (jorden må overdrages øjeblikkeligt, og privatejet ophæves) og de sultendes interesser.

Det er nødvendigt at alle bydele, alle regimenter, alle kræfter øjeblikkeligt mobiliseres og ufortøvet sender delegationer til den militære revolutionskomité og bolsjevikernes centralkomité med indtrængende krav om, at magten under ingen omstændigheder må forblive i Kerenskij og konsorters hænder til

den 25., ikke på nogen måde. Sagen må ubetinget afgøres i aften eller i nat.

Historien vil ikke tilgive de revolutionære, hvis de tøver, når de kan sejre i dag (og sikkert vil sejre i dag), mens de i morgen risikerer at tabe meget, ja, tabe alt.

Tager vi magten i dag, tager vi den ikke mod sovjetterne, men for dem.

At tage magten er opstandens sag, dens politiske mål vil blive klarlagt efter magtovertagelsen.

Det ville være fordærv eller formalisme at vente på den usikre afstemning den 25. oktober. Folket har ret og pligt til at løse sådanne spørgsmål, ikke med afstemninger, men med magt. Folket har ret og pligt til i revolutionens kritiske øjeblikke at vise sine repræsentanter, selv sine bedste repræsentanter, retningen og ikke vente på dem.

Det har alle revolutioners historie bevist, og det ville være en uhyre forbrydelse af de revolutionære, hvis de forpassede øjeblikket, når de ved, at *revolutionens frelse*, tilbudet om fred, Petrograds redning, redningen fra hungersnød og jordens overdragelse til bønderne afhænger af dem.

Regeringen vakler. Vi *må gøre det af med den*, koste hvad det vil!

Udsættelse af aktionen er ensbetydende med døden.

*Rabotjij i Soldat nr. 8,
25. oktober(7. november) 1917.*

TIL RUSLANDS BORGERE¹⁾

Den provisoriske regering er afsat. Statsmagten er overgået til organet for Petrograds arbejder- og soldater sovjet - Den militære Revolutionskomité, som står i spidsen for Petrograds proletariat og garnison.

Det, som folket har kæmpet for: øjeblikkeligt forslag om en demokratisk fred, ophævelse af godsejernes ejendomsret til jorden, arbejderkontrol med produktionen, oprettelse af en sovjetregering - det er nu nået.

Leve arbejdernes, soldaternes og bøndernes revolution!

*Den militære Revolutionskomité
ved Petrograds arbejder- og soldater sovjet*

Den 25. oktober 1917, kl. 10 formiddag

Noter

Til Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes

1) Ved trykning blev sætningen i parentes udeladt. — S. 16.

2) *Mensjevikkerne* — dvs. mindretalsfolk, betegnelse for medlemmer af den opportunistiske fløj af Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti (RSDAP). Denne fløj dannedes på partiets 2. kongres i 1903, hvor den kom i mindretal (russisk: mensjinstvo). Mod den stod flertallet (russisk: bolsjinstvo), med Lenin i spidsen. — S. 17.

3) *De socialrevolutionære* — småborgerligt parti, dannet i århundredets begyndelse af overlevende narodnikgrupper, anvendte individuel terror som foretrukket kampmiddel.

Under verdenskrigen gik et flertal af de socialrevolutionære ind for Ruslands deltagelse i krigen; efter februarrevolutionen 1917 den provisoriske regerings vigtigste støtte sammen med mensjevikkerne. Partiets ministre var med til at sende straffekolonner mod de bønder, som havde taget godsejerjord i besiddelse; partiet isoleredes fra den revolutionære befolkning; under og efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionært. - S. 17.

4) *Den Demokratiske Konference* blev indkaldt af mensjevikkerne og de socialrevolutionære i Petrograd og varede fra 14. til 22. september 1917. Den havde en oplagt skæv sammensætning: bydumaerne, amts- og provins-rådene og brugsforeningerne, der repræsenterede et mindretal af befolkningen, rådede over flere stemmer end arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter og militærorganisationerne, der forenede folkets overvældende flertal. Hele hæren med dens 10 millioner soldater fik kun dobbelt så mange pladser som de fåtallige kosakker, som den provisoriske regering regnede for sin støtte. Bolsjevikkerne tog del i konferencen for at afsløre de socialrevolutionæres og mensjevikernes hensigter. Den Demokratiske Konference nedsatte et provisorisk råd for republikken, også kaldet et forparlament. Dette skulle give udseende af, at det parlamentariske system var indført i Rusland. Kamenev, Rykov og Rjasanov støttede denne manøvre fra de socialrevolutionæres og mensjevikernes side. Lenin anså hele den Demokratiske Konference for en fælde fra de socialrevolutionæres og mensjevikernes side og gik kategorisk ind for, at man skulle boykotte forparlamentet: at blive i det var det samme som at sprede illusioner om, at denne institution kunne løse revolutionens opgaver. Centralkomiteen drøftede Lenins forslag og besluttede, at bolsjevikkerne skulle forlade parlamentet. — S. 18.

5) *Kadetpartiet* — førende parti for det liberale monarkistiske bourgeoisie i Rusland. Samarbejdede under krigen med tsarregeringen, forsøgte under februarrevolutionen 1917 at redde monarkiet. Sommeren 1917 i spidsen for den provisoriske regering, førte en kontrarevolutionær politik i vestmagtens interesse. Deltog efter oktoberrevolutionen i alle væbnede aktioner mod sovjetstyret. — S. 19.

6) Se Samlede Værker, 5. udg. bd. 32, s. 204-204, 317, 318-320, 390-392, 393-394, 395-397, russ. - S. 28.

7) Se Samlede Værker, 5. udg., bd. 32, s. 318-320, russ. — S. 30.

8) *Svobodnaja Sjisn* — mensjevikisk blad i Petrograd. — S. 39.

9) *Retj* — dagblad, centralt organ for kadetpartiet, udkom i Petrograd. - S. 40.

10) *Birsjovka* — borgerlig avis, grundlagt i 1880. — S. 30.

11) Hermed menes sovjetternes overgang til bolsjevikkerne: Petrograd-sovjetten den 31. august (13. september) og Moskva-sovjetten den 5. (18.) september 1917. - S. 51.

Til

Et Af Revolutionens Grundspørgsmål

1) *Arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetters 1. alrussiske kongres* fandt sted den 3.-24. juni (16. juni-7. juli) 1917 i Petrograd. I kongressen deltog 1090 delegerede. Bolsjevikkerne, der på den tid udgjorde et mindretal i sovjetterne, havde 105 delegerede. Det store flertal af delegerede tilhørte blokken af mensjevikker og socialrevolutionære og de smågrupper, der støttede den. På kongressens dagsorden var 12 punkter, blandt andet det revolutionære demokrati og regeringsmagten, forholdet til krigen, forberedelserne til den Konstituerende Forsamling, nationalitetsspørgsmålet og jordspørgsmålet.

På kongressen holdt Lenin den 4. (17.) juni en tale om forholdet til den provisoriske regering og den 9. (22.) juni en tale om krigen (Se Samlede Værker bd. 32, s. 261-276, 5. udg., russ.). Bolsjevikkerne brugte i vidt omfang kongressens talerstol til at afsløre den provisoriske regerings imperialistiske politik og mensjevikernes og de socialrevolutionæres kompromis-taktik. De forelagde og forsvarede resolutioner om alle hovedspørgsmål. Bolsjevikernes taler var ikke blot henvendt til kongressens delegerede, men også til de brede folkemasser — til arbejdere, bønder og soldater.

I de vedtagne resolutioner gik kongressens socialrevolutionære-mensjevikiske flertal ind for at støtte den provisoriske regering. Det godkendte den offensiv, der var under forberedelse ved fronten, og udtalte sig mod magtens overgang til sovjetterne. Kongressen valgte en Central Eksekutivkomité (russ. forkortelse: TsIK), som eksisterede frem til 2. sovjetkongres. Flertallet i TsIK udgjordes af socialrevolutionære og mensjevikker.

I en vurdering af kongressens betydning skrev Lenin, at »den på storartet måde har sat i relief«, hvordan de socialrevolutionæres og mensjevikernes førere trak sig tilbage fra revolutionen. — S. 53f.

Til

Den Russiske Revolution Og Borgerkrig

1) *Birsjovka* — se note 10 til artiklen Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes. — S. 60.

- 2) *Retj* — se note 9 til artiklen Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes. — S. 60.
- 3) *Svar til bagtalerne* — russisk titel: Otvet klevetnikam. Se Lenin Samlede Værker (russ.), bd. 34., s. 21-32. — S. 62.
- 4) »*Den vilde division*« — betegnelse for en division, der dannedes under 1. verdenskrig af frivillige bjergfolk fra Kaukasus. — S. 6J.
- 5) *Desjatin* — 1,09 ha. — S. 65.
- 6) *Vendée* — departement i Frankrig. Bønderne i Vendée gjorde oprør mod den franske revolutionsregering i 1793, men nedkæmpedes ubarmhertigt. Oprøret ulmede i de følgende år med engelsk hjælp. Vendée er blevet symbol på kontrarevolution i det hele taget. — S. 65.
- 7) »*Den 12. september*« — besluttede sovjeternes centrale eksekutivkomité, der var domineret af mensjevikker og de socialrevolutionære, at indkalde en Demokratisk Konference, (se note 4 til artiklen Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes). — S. 69.
- 8) *Kommunen* — her sigtes til Pariserkommunen, der havde et revolutionært styre og hvis regering blev valgt i Paris 26. marts 1871 efter opstanden 18. marts. Regeringen bestod af arbejdere, intellektuelle, tjenestemænd og repræsentanter for småborgerskabet og udøvede for første gang i verdenshistorien proletarietets diktatur. Kommunens to store politiske grupperinger var blandt blanquisterne og proudhonisterne.
Med støtte fra Prøjsen bekæmpede det franske bourgeoisie Kommunen, hvis sidste barrikade faldt den 28. maj samme år. — S. 69.
- 9) *Konferencen i Stockholm* — efter februarrevolutionen 1917 tog Petrograd-sovjetten sammen med II Internationales sekretær Camille Huysmans initiativ til en konference i Stockholm med socialister fra alle lande, også de krigsførende. Konferencen var oprindeligt fastsat til den 8. juli, men blev ustandselig udsat for at give de enkelte partier tid til at drøfte indbydelsen, som havde udløst lange og bitre stridigheder i alle de krigsførende lande. Men da en del repræsentanter blev nægtet pas af deres regeringer måtte konferencen opgives i den planlagte form. I stedet for holdt Zimmerwald-kommissionen et møde i Stockholm. — S. 71.
- 10) *Versaillere* — fjender af Pariserkommunen i 1871 og tilhængere af den franske kontrarevolutionære borgerlige regering med Thiers i spidsen, der havde slået sig ned i Versailles efter Pariserkommunens sejr. Efter Pariserkommunen var blevet slået ned, gik versaillerne med uhørt grusomhed frem mod kommunarderne. Efter 1871 blev ordet versaillere brugt som synonym for kontrarevolutionære. — S. 71.
- 11) *Ivestija TsIK* — begyndte at udkomme i marts 1917 som meddelelsesblad for Petrograds arbejder- og soldaterråd. Fra august 1917 blev det meddelelsesblad for den centrale eksekutivkomité og Petrograd-sovjetten. Indtil oktoberrevolutionen støttede avisen mensjevikkerne og de socialrevolutionære, samt den provisoriske regering og den imperia-

listiske krig. Fra 27. oktober (9. november) 1917 blev avisen bolsjevi-stisk og udkom som sovjetmagtens officielle organ. — S. 71.

Til Bolsjevikkerne Skal Tage Magten

1) Lenins breve Bolsjevikkerne Skal Tage Magten og Marxisme Og Opstand blev diskuteret på centralkomiteens møde den 15. (28.) september 1917. Centralkomiteen tog beslutning om at fastsætte et centralkomité-møde, som skulle diskutere taktiske spørgsmål, i nær fremtid. Det blev stillet til afstemning, om man kun skulle opbevare et enkelt eksemplar af Lenins breve. For dette forslag stemte 6, 4 stemte imod og 6 afholdt sig fra at stemme. Kamenev, der var modstander af partiets kurs mod en socialistisk revolution, forelagde centralkomiteen et forslag til en resolution, der vendte sig imod Lenins forslag om organisering af en væbnet opstand. Centralkomiteen afviste Kamenevs resolution. — S. 81.

2) 6. maj — offentliggjordes sammensætningen af den første provisoriske koalitionsregering.

31. august — vedtog Petrograds arbejder- og soldatrepræsentanters sovjet en bolsjevikisk resolution, der krævede, at der skulle dannes en sovjetregering.

12. september — besluttede sovjeternes centrale eksekutivkomité, som var domineret af de socialrevolutionære og mensjevikkerne, at indkalde til en demokratisk konference (se note 4 til artiklen Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes). — S. 81.

Til Marxisme Og Opstand

1) *Aleksandrinka* — Aleksander-teatret i Petrograd, hvor den Demokratiske Konference forsamledes. — S. 88.

2) *Peter-Pauls fæstningen* — beliggende ved Neva-flodens modsatte bred over for Vinterpaladset, benyttedes under tsarismen som fængsel for politiske fanger. Fæstningen rummede et stort arsenal og var et meget vigtigt strategisk punkt i Petrograd. Den er nu indrettet som revolutionshistorisk museum. — S. 88.

Til Af En Skribents Dagbog

1) *Den bulyginske дума* — fik sit navn efter indenrigsministeren. Tsaren proklamerede dumaens indførelse i august 1905. Denne дума skulle ikke have anden funktion end at drøfte forskellige spørgsmål og være rådgivende for tsaren. Bolsjevikkerne opfordrede til boykot af den. Valgene til dumaen blev aldrig til noget, regeringen kunne ikke bringe den i stand, det revolutionære opsving og den landsomfattende politiske strejke i oktober 1905 gjorde denne дума umulig. — S. 91.

2) 3. juni — den 3. juni 1907 opløste den tsaristiske regering den 2. statsduma. Dumaens socialdemokratiske fraktion blev arresteret. Samtidig

blev der udstedt en ny valglov, der sikrede de feudale godsejere og repræsentanterne for storbourgeoisiet det uindskrænkede herredømme i den 3. statsduma. — S. 91.

3) *Stolypinsk* — der sigtes til Stolypin, der blev leder af den russiske reaktion efter revolutionens nederlag 1905. Stolypin er mest kendt for sin landbrugspolitik, der havde til hensigt at skabe en klasse af selvstændige storbønder som støtte for tsarens bourgeoisi. — S. 92.

4) *Tit Titytj* — hovedpersonen i A.N. Ostrovskijs stykke »Fuld i fremmed selskab«. Betegnelse for en dum og grisk købmandstype. — S. 92.

5) *Korniloviaden* — her sigtes til general Kornilov, der efter aftale med den amerikanske, engelske og franske regering skulle lede kontrarevolutionen. Den 25. august gik Kornilov med sine tropper mod Petrograd. Situationen kompliceredes ved, at det til syneladende var den provisoriske regering, Kornilov rettede sit opgør imod. Sådan søgte de socialrevolutionære og mensjevikkerne også at fremstille sagen og de opfordrede til at forsvare den provisoriske regering. Det bolsjevikiske parti appellerede til masserne om at rejse sig mod Kornilov, men forklarede samtidig, at det ikke gjaldt om at forsvare den provisoriske regering, som selv var blevet meddelagtig i Kornilovs aktion. Kornilovs aktion blev knust af arbejdere og bønder, der var organiseret af det bolsjevikiske parti. — S. 93.

Til

Krisen Er Modnet

1) Artiklen blev skrevet i Vyborg. Den bestod af seks kapitler, hvoraf det sidste ikke var beregnet til offentliggørelse. Manuskriptet er kun bevaret for femte og sjette kapitels vedkommende. Ved offentliggørelsen blev fjerde kapitel udeladt og femte kapitel blev betegnet som fjerde, hvilket fremgår af en sammenligning med de bevarede dele af manuskriptet. Manuskriptet til fjerde kapitel er ikke fundet. — S. 95.

2) Lenin hentyder til de revolutionære aktioner, der fandt sted i august 1917 blandt matroser i den tyske flåde. Aktionerne blev ledet af en matrosorganisation, som i slutningen af juli 1917 talte 4000 medlemmer. I spidsen for organisationen stod matroserne Max Reichpits og Albin Kebis. Organisationen tog beslutning om at kæmpe for en demokratisk fred og forberede en opstand. I begyndelsen af august indledtes der åbenlyse aktioner i flåden. De revolutionære aktioner i den tyske flåde blev grusomt undertrykt. Lederne af bevægelsen, Reichpits og Kebis, blev skudt og de øvrige matroser, som havde deltaget aktivt i bevægelsen, blev dømt til langvarige tugthusstraffe. — S. 95.

3) Der henvises til en tale af officeren Dubasov, der lige var kommet fra fronten, på et møde i Petrograd-sovjetten den 21. september (4. oktober) 1917. I sin tale erklærede Dubasov: »Uanset, hvad I siger her, vil soldaterne ikke kæmpe mere«. — S. 98.

4) *Russkije Vedomosti* (Russiske Tidende) — udkom i Moskva fra 1863 som talerør for den moderat liberale intelligens. Fra 1905 var avisen organ for kadetpartiets højrefløj. 11918 blev *Russkije Vedomosti* i lighed med andre kontrarevolutionære aviser standset. — S. 99.

5) Lenin henviser til en landsomfattende strejke blandt jernbanearbejdere og -funktionærer, der krævede lønforhøjelse. Strejken på hele landets jernbanenet begyndte natten mellem 23. og 24. september (6. og 7. oktober) 1917. Den provisoriske regering slog alarm. Borgerpressen førte en hetzkampagne mod de strejkende jernbanearbejdere.

Jernbanestrejken blev diskuteret på et møde i RSDAP(b)s centralkomité den 24. september (7. oktober). I opråbet »Hjælp jernbanearbejderne«, som offentliggjordes i avisen *Rabotjij Put* afslørede RSDAP(b)s centralkomité den provisoriske regerings kontrarevolutionære politik og opfordrede hele proletariatet til at skabe en atmosfære af sympati om jernbanefolkene, beskytte dem mod hetz og provokatoriske angreb fra kontrarevolutionens side og træffe alle forholdsregler for at forhindre, at jernbanestrejken blev isoleret og undertrykt. Strejken afsluttedes natten til den 27. september (10. oktober) 1917, efter den provisoriske regering delvist havde opfyldt jernbanefolkenes krav. — S. 99.

6) Der hentydes til den holdning, der blev indtaget af Kamenev, Sinovjev, Trotskij og deres tilhængere. Kamenev og Sinovjev gik imod Lenins plan om forberedelse af en væbnet opstand, idet de hævdede at kunne påvise, at Ruslands arbejderklasse ikke var i stand til at gennemføre en socialistisk revolution. De gled over i retning af den mensjevikiske opfattelse, der forsvarede den borgerlige republik. Trotskij arbejdede for en udskydelse af opstanden indtil den 2. alrussiske sovjetkongres trådte sammen, hvilket i virkeligheden var ensbetydende med at forpurre opstanden, da den provisoriske regering i tiden indtil kongressens åbning ville få mulighed for at koncentrere styrker til at slå et oprør ned. - S. 100.

Til

Vil Bolsjevikkerne Kunne Beholde Statsmagten?

1) *Retj* (Tale) — Se note 9 til artiklen *Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes*. — S. 103.

2) *Novaja Sjisn* (Nyt Liv) — mensjevikisk dagblad. — S. 103.

3) Den af Lenin her nævnte episode fandt sted ved den 1. alrussiske sovjetkongres' møde den 4. (17.) juni 1917. En af ministrene i den provisoriske regering, mensjevikken Tsereteli, erklærede i en tale, at der ikke fandtes noget parti i Rusland, som ville være parat til alene at tage den fulde magt i landet i sine hænder. Fra sin plads i salen afbrød Lenin taleren med tilråbet »det findes!«, og fra kongressens talerstol erklærede han, at det bolsjevikiske parti var parat til, når som helst at tage den fulde magt. — S. 10k-

4) *Konferencen* — Se note 4 til artiklen *Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes*. — S. 105.

- 5) *Rabotjij Put* (Arbejdets Vej) — det bolsjevikiske partis hovedorgan. Udkom som dagblad fra 3. (16.) september til 20. oktober (8. november) 1917 i stedet for Pravda, som den provisoriske regering havde ladet lukke. Fra 27. oktober (9. november) udkom Pravda på ny under sit eget navn. — S. 106.
- 6) Citatet er fra et digt af Nekrasov. — S. 109.
- 7) *Snamja Truda* — dagblad udgivet af de socialrevolutionæres Petrograd-komité. — S. 111.
- 8) Se Lenin Udvalgte Værker bind 9. Forlaget Tiden 1976. — S. 115.
- 9) *Tit Titytj* — Se note 4 til artiklen Af En Skribents Dagbog. — S. 119.
- 10) *Konventet* — Frankrigs nationalforsamling 1792-1795, gennemførte strenge foranstaltninger mod politiske, økonomiske og religiøse modstandere. Guillotinen blev taget i brug 1792. — S. 121.
- 11) Se Marx/Engels: Werke, Bd. 33, s. 205; og Marx/Engels: Udvalgte Skrifter bd. II, s. 464. Forlaget Tiden 1976. - S. 130.
- 12) *Mennesket i foderal* — skikkelse i Tjekhovs fortælling af samme navn. Betegner en snæversynet småborger, der afskyer initiativ og forandring. — S. 130.
- 13) *Korniloviaden* — Se note 5 til artiklen Af En Skribents Dagbog. - S. 132.
- 14) *Tseretelisk-bulyginske дума* — Se note 1 til artiklen Af En Skribents Dagbog. — S. 132.
- 15) *Stolypin'en* — Se note 3 til artiklen Af En Skribents Dagbog. — S. 134.
- 16) *Vendée* — Se note 6 til artiklen Den Russiske Revolution Og Borgerkrig. - S. 134f.
- 17) Artiklen har Marx' underskrift, men var skrevet af Friedrich Engels. Marx/Engels: Werke, Bd. 8, s. 95; Marx/Engels: Udvalgte Skrifter, bd. II, s. 122, Mondes Forlag 1938. - S. U1.
- 18) *Moltjalin* — person i den russiske forfatter Gribojedovs komedie *Gore otuma* (Ånd skaber kval). — S. H1.
- 19) *Den* — liberalt-borgerligt dagblad, udkom i Petersborg siden 1912. Efter februarrevolutionen 1917 overtaget fuldt af de mensjevikiske likvidatorer. Bladet blev lukket af den militære revolutionskomité den 26. oktober (8. november) 1917. — S. U3.
- 20) Den 28. februar (13. marts) var datoen for den borgerligt-demokratiske februarrevolution. Den 30. september (13. oktober) var af den oprindelige provisoriske regering fastsat til den Konstituerende Forsamlings

delige provisoriske regering fastsat til den Konstituerende Forsamlings sammentræde. Den Konstituerende Forsamlings åbning blev senere udsat til den 28. november. — S. IH-

21) Lenin hentyder til en artikel i *Novaja Sjissn* af Sukhanov. Fra august 1917 havde de bolsjevikiske grupper i den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité og Petrograd-sovjetten sæde i Smolnyj Institutet. I Oktober fandtes der også den militære revolutionskomité. — S. U5

Til

Brev Til Centralkomiteen, Moskvakomiteen,
Petrogradkomiteen Og De Bolsjevikiske
Medlemmer Af Sovjetterne I Petrograd Og Moskva

1) *Russkoje Slovo* (Det Russiske Ord) — dagblad, udkom i Moskva 1895-1917. Formelt partiløst, men forsvarede det russiske bourgeois interesser. — S. U7.

Til

En Udenforståendes Råd

1) Se Friedrich Engels: *Revolution Og Kontrarevolution I Tyskland i Marx/Engels, Werke, Bd. 8, s. 95.* — S. U9.

Til

Brev Til De Bolsjevikiske Kammerater, Der Deltager I
Sovjetternes Distriktskongres For Nordområdet.

1) *Turino* — det drejer sig om de store antikrigsdemonstrationer i Turino i august 1917. Den 21. august begyndte demonstrationer i forbindelse med manglen på levnedsmidler. Næste dag strejkede arbejderne. Strejken blev til generalstrejke, man begyndte at bygge barrikader i byen. Bevægelsen blev politisk og tog antikrigskaraktér. Den 23. august var Turinos forstæder i oprørernes hænder. Regeringen satte tropper ind for at slå bevægelsen ned og erklærede byen i undtagelsestilstand. Den 27. august standsede generalstrejken i Turino. — S. 150.

2) *Internationale* — 2. Internationale blev grundlagt på en kongres i Paris 14.-20. juli 1889, dvs. den opstod ved overgangen til den imperialistiske periode i kapitalismens udvikling og dens standpunkt til krig og militarisme blev et af dens vigtigste spørgsmål og det som optog den længste tid og den største interesse på alle dens kongresser helt op til verdenskrigens udbrud. Den 2. Internationales ledere gjorde under krigen overhovedet intet forsøg på at organisere en international aktion fra arbejderklassens side. De internationale konferencer, der blev afholdt, blev organiseret af den revolutionære opposition inden for de vesteuropæiske partier og de russiske bolsjevikker. Et forsøg på at organisere en fredskonference i Stockholm i 1917 mislykkedes. Først efter fredsslutningen var det muligt at organisere den fælles konference, der fandt sted i Bern 1919. — S. 151.

3) *Sovjetkurien* — de delegerede valgt af sovjetterne. — S. 151.

4) *Delo Naroda* (Folkets Sag) — dagblad, organ for centrums-folkene i de socialrevolutionæres parti. Udkom i Petrograd fra marts 1917 til juli 1918. - S. 152.

5) *Sorte Hundreder* — bander, organiseret af det tsaristiske politi til bekæmpelse af den revolutionære bevægelse. De snigmyrdede revolutionære, overfaldt progressive intellektuelle og foranstaltede anti-jødiske pogromer. — S. 153.

6) *Den vilde division* — se note 4 til artiklen Den Russiske Revolution Og Borgerkrig. — S. 153.

7) *Den centrale eksekutivkomité* — blev valgt på den 1. alrussiske kongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter 3.-24. juni (16. juni-7. juli) 1917, dens overvejende flertal bestod af mensjevikker og socialrevolutionære. Den bestod frem til den 2. sovjetkongres. — S. 153.

Til

Møde I RSDAP(b)s Centralkomité

Den 10. (23.) Oktober 1917

1) Lenin hentyder til Ja.M. Sverdlovs meddelelse på centralkomiteens møde den 10. (23.) oktober 1917 om den tekniske mulighed for væbnet aktion i Minsk og om forslaget fra Minsk om at hjælpe Petrograd ved at sende et revolutionært korps dertil. — S. 157.

Til

Møde I RSDAP(b)s Centralkomité

Den 16. (29.) Oktober 1917

1) *Kompromis* — ordet kompromis bruges i denne danske oversættelse dels for *soglasjatelstvo*, dels for *kompromis*. Soglasjatelstvo sigtede til kompromispolitik, dvs. mensjevikkernes og de socialrevolutionæres samarbejde til højre med den provisoriske regering. Kompromis sigtede til Lenins forslag den 6. (19.) september om støtte til en overfor sovjetterne ansvarlig regering af mensjevikker og socialrevolutionære, uden bolsjevikkisk deltagelse i denne regering. Se denne udgaves bd. 7, s. 205. - S. 158.

2) Under mødet i centralkomiteen 16. (29.) oktober 1917, hvor Lenin holdt dette indlæg, havde deltagere berettiget om stemningen i fagforeningerne. Bl.a. sagde V.V. Sjømidt ifølge mødeprotokollen: »Enhver anerkender, at der ikke er nogen anden vej ud af situationen end en kamp for magten. De forlanger al magt til sovjetterne.« Andre fremsatte mere nuancerede opfattelser. — S. 159.

3) På mødet havde nogle forudgående talere »nedsablet« den resolution om væbnet opstand, centralkomiteen havde vedtaget på det forudgående møde (se dette bind s. 156), men flertallet gik ind for den. Lenins for-

slag om at bekræfte dette (se nedenfor) vedtoges med 19 stemmer for, 2 imod, 4 blanke. En resolution, foreslået af Sinovjev, blev forkastet med 6 for, 15 imod, 3 blanke. — S. 160.

Til

Brev Til Medlemmerne Af Bolsjevikernes Parti

1) Efter at have lidt nederlag på centralkomitémødet den 10. (23.) oktober 1917, hvor opstanden diskuteredes, sendte Sinovjev og Kamenev den følgende dag en redegørelse for deres standpunkt til centralkomiteen og et brev med overskriften Om Den Øjeblikkelige Situation til det bolsjevikiske partis lokalkomiteer i Petersborg, Moskva, Moskva-området og det finske område, samt til den bolsjevikiske fraktion i Sovjeternes Centrale Eksekutivkomité og den bolsjevikiske gruppe på nordområdets sovjetkongres. I dette brev gik de imod centralkomiteens beslutning om væbnet opstand. Da det mislykkedes for dem at få tilslutning til deres standpunkter på et udvidet møde i Petersborg-komiteen den 15. (28.) oktober, hvor brevet blev oplæst, og på det udvidede centralkomitémøde den 16. (29.) oktober, hvor de på ny talte imod væbnet opstand, begik Sinovjev og Kamenev åbent forræderi. Den 18. (31.) oktober bragte det halvmensjevikiske blad *Novaja Sjsn* (Nyt Liv) en opsats med overskriften J. Kamenev Om Oprøret, hvori Kamenev på egne og på Sinovjevs vegne erklærede sig som modstander af den væbnede opstand og således afslørede en yderst vigtig og hemmelig partibeslutning for fjenden. — S. 161.

Til

Brev Til RSDAP(b)s Centralkomité

1) Kamenev gav på sovjettens møde den 18. (31.) oktober 1917 tilslutning til, hvad Trotskij forinden var blevet nødsaget til at erklære, nemlig at *sovjetten* ikke havde truffet beslutning om væbnet opstand — hvilket var sandt, da beslutningen herom var truffet af bolsjevikernes centralkomité. Men da Kamenev (og Sinovjev) forinden havde skrevet i en bladartikel, at en sådan beslutning *var* truffet, kunne hans tilslutning til Trotskijs erklæring på sovjettens møde opfattes som et forsøg på både på ny at antyde beslutningens eksistens og samtidig redde sig selv fra beskyldningen for strejkebryderi. — S. 165.

2) Her og på side 168 sigter Lenin til RSDAP(b)s udvidede centralkomité-møde, der fandt sted den 16. (29.) oktober 1917, hvor Sinovjev og Kamenev gik imod den vedtagne beslutning fra centralkomité-mødet den 10. (23.) oktober om væbnet opstand. — S. 166.

Til

Brev Til Sverdlov

1) Kosakdemonstrationen eller kosakkernes »korstog« til Petrograd var fastsat til den 22. oktober (4. november) 1917 og blev af kontrarevolutionen betragtet som en styrkedemonstration i kampen mod den voksende revolution. Bolsjevikkerne gjorde et stort arbejde blandt kosakkerne og

opfordrede dem til at lade være med at deltage i demonstrationen. Repræsentanter for kosakregimenterne blev indbudt til et møde med regimentskomiteerne, som gennemførtes af Petrograd-sovjetten den 21. oktober (3. november) i Smolnyj. På mødet erklærede kosakkerne, at de ikke ville gå imod arbejderne og soldaterne. Den provisoriske regering blev natten til den 22. oktober (4. november) tvunget til at aflyse kosakernes »korstog«. — *S. 169.*

Til

Brev Til Centralkomiteens Medlemmer

1) Sent samme dag, som Lenin skrev dette brev, ankom han illegalt til Smolnyj og overtog den direkte ledelse af den væbnede opstand. — *S. 170.*

2) Petrograd-sovjetten militære revolutionskomité var oprettet den 12. (25.) oktober efter instruks fra det bolsjevikiske partis centralkomité og bestod af repræsentanter for partiets centralkomité og Petrograd-komité, Petrograd-sovjetten, fabrikskomiteer, fagforeninger og militærorganisationer. Komiteen virkede under direkte ledelse af partiets centralkomité og var i nær kontakt med den bolsjevikiske militærorganisation, som den samarbejdede med i oprettelsen af rødgardistafdelinger og i bevæbningen af arbejderne. Komiteens hovedopgave var at forberede den væbnede opstand i overensstemmelse med direktiver fra partiets centralkomité. — *S. 170.*

Til

Til Ruslands Borgere

1) Opråbet blev skrevet af Lenin på Petrograd-sovjetten's revolutionskomité's vegne. Den 25. oktober (7. november) blev opråbet offentliggjort i bladet Rabotjij I Soldat og derpå optrykt i bladene Derevenskaja Bednota, Ivestija TsIK m.fl.

Rabotjij I Soldat var organ for Petrograd-sovjetten's militære revolutionskomité. — *S. 172.*

Navneregister

Adler, Friedrich (1879-1960) — østrigsk socialdemokrat, en af initiativtagerne til den såkaldt halvtredje eller 2% Internationale (1921-1923) og derefter en af lederne af Socialistisk Arbejder-Internationale. — S. 95.

Aleksejev, M. V. (1857-1918) — tsargeneral, monarkist og kontrarevolutionær; efter februarrevolutionen øverstbefalende. — S. 57, 60, 74.

Aleksinskij, G. A. (f.1879) — socialdemokrat. Under den første russiske revolution tilhænger af bolsjevismen, senere otsovist. Under 1. verdenskrig socialchauvinist, medarbejder ved en række borgerlige blade. Medvirkede aktivt i kontrarevolutionen efter oktoberrevolutionen. - S. U2.

Avksentjev, N. D. (1878-1943) — en af de socialrevolutionæres partis ledere, medlem af centralkomiteen. Under 1. verdenskrig glødende socialchauvinist, medarbejder ved bladene SaRubesjom (Udlandet), Novosti (Nyheder). Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 formand for eksekutivkomiteen ved bonderepræsentanternes alrussiske råd; indenrigsminister i Kerenskij's 2. koalitionsregering, senere formand for det kontrarevolutionære råd, det såkaldte forparlament. Efter oktoberrevolutionen medorganisator af kontrarevolutionære oprør. 1918 formand for det såkaldte Ufimskaja direktoria, emigrerede derefter til udlandet og fortsatte med aktivt at bekæmpe sovjetmagten. — S. 27, 107, 151.

Bagration, D. P. (f. 1863) — fyrste, tsargeneral. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 chef for den kaukasiske »indfødte« division. Aktiv deltager i Kornilov-oprøret. — S. 57, 7Jf.

Basarov, V. (Rudnev, V. A.) (1874-1939) — fra 1896 aktiv deltager i den socialdemokratiske bevægelse. 1905-1907 medarbejder ved en række bolsjevikiske blade. Vendte sig mod bolsjevismen under reaktionsperioden. 1917 internationalist og mensjevik, en af redaktørerne ved den halvmensjevikiske avis Novaja Sjissn; vendte sig imod oktoberrevolutionen. Arbejdede fra 1921 i Statsplankomiteen (Gosplan); oversatte skønlitterære og filosofiske bøger i sine sidste leveår. — S. 126, 128, 166.

Berkenheim, A. M. (1880-1932) — socialrevolutionær. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 formand for Moskvas levnedsmiddelkomité. Emigrerede 1922. - S. 107.

Bernatskij, M. V. (f. 1876) — professor i politisk økonomi. Fra september 1917 finansminister i den borgerlige provisoriske regering. Støttede fra denne post Denikin og Vrangels i deres kontrarevolutionære arbejde; senere emigrerede han. — S. 2Jf.

Bernstein, Eduard (1850-1932) — tysk socialdemokrat, revisionismens kendteste teoretiker, deltog i den socialdemokratiske bevægelse fra 1870'erne. 1881-1889 var han redaktør for socialdemokratiets centralorgan Der Sozialdemokrat. I 1896-1898 offentliggjorde han i tidsskriftet Die Neue Zeit en række artikler med titlen Socialismens Problemer,

hvori han gik ind for en revision af marxismens filosofiske, økonomiske og politiske grundlag. Han mente, at arbejderklassens væsentligste opgave var at kæmpe for reformer og en forbedring af dens økonomiske situation (»Bevægelsen er alt — målet intet!«). — S. 84.

Blanc, Louis (1811-1882) — fransk socialist, historiker. Bestred, at klassemodsætningerne under kapitalismen er uforenelige, og søgte samarbejde med bourgeoisiet. 1 1848 medlem af den provisoriske regering efter februarrevolutionen, formand for kommissionen for arbejderspørgsmål (Luxemburg-kommissionen), som Marx kaldte »afmagtens og de fromme ønskers ministerium«. Emigrerede i august 1848 til England, vendte tilbage 1870, men sluttede sig ikke til Pariserkommunen og spillede ikke senere nogen politisk rolle. — S. 56.

Bobrinskij'erne, Al. A., An. A., V. A. — grever, storgodsejere og sukkerfabrikanter, reaktionære politikere. — S. 26.

Bresjko-Bresjkovskaja, E. K. (1844-1934) — en af organisatorerne og lederne af de socialrevolutionæres parti, tilhørte dets højrefløj. Støttede den borgerlige provisoriske regering 1917 og gik ind for en fortsættelse af den imperialistiske krig »til en sejrrig afslutning«. Bekæmpede sovjetsmagten efter oktoberrevolutionen. Levede i emigration fra 1919. — S. 67, 72, 92, 113, 125, 137-139, 152.

Briand, Aristide (1862-1932) — fransk politiker og diplomat. Tilhørte en tid socialisternes højrefløj. 11902 medlem af parlamentet, hvor han førte en reaktionær borgerlig politik vendt mod arbejderklassen. — S. 119.

Bublikov, A. A. (f. 1875) — ingeniør, repræsentant for handels- og industribourgeoisiet; medlem af 4. дума, medlem af det borgerlige progressive parti. Deltog i statskonferencen i Moskva august 1917 og gik her ind for en koalition mellem de borgerlige og de socialrevolutionære. Emigrerede efter oktoberrevolutionen. — S. 18, 32.

Buchanan, George William (1854-1924) — engelsk diplomat; ambassadør i Rusland 1910-1918, ydede hjælp til reaktionære kredses kamp mod den fremadskridende revolution. Støttede august 1917 Kornilovs kontrarevolutionære oprørsforsøg. Efter oktoberrevolutionen aktiv støtte til hvidgardister og medvirken i kontrarevolutionære sammensværgelser og derefter i Ententes intervention mod Sovjetrusland. 1919-1921 ambassadør i Italien; trak sig tilbage 1921. — S. 68, 152.

Bulygin, A. G. (1851-1919) — russisk storgodsejer, minister 1905, ledede udarbejdelsen af en lov om indkaldelse af en rådgivende дума (forsamling) for at dæmpe det revolutionære opsving i landet. Denne дума blev aldrig indkaldt; de revolutionære begivenheder gjorde den umulig. Bulygin trådte tilbage samme år. — S. 110.

Dan, F. I. (1871-1947) — en af mensjevikkerne ledere. Deltog i RSDAP's 4. og 5. kongres. Under reaktionen og det nye revolutionære opsving ledede han en gruppe likvidatorer i udlandet. »Fædrelandsforsvarer« under 1. verdenskrig. Støttede den provisoriske regering og bekæmpede sovjetsmagten. — S. 1⁶, 90, 92, 101, 117, 133, 166, 168.

Danton, Georges Jacques (1759-1794) — fransk revolutionær politik, advokat. Sluttede sig til revolutionen 1789 og blev hurtigt ledende i Jakobinerklubben. Iscenesatte 1792 den folkestorm på Tuilerierne, der førte til kongedømmets fald. Som justitsminister var han i de kritiske efterårsmåneder samme år regeringens centrale skikkelse. Hans folkelige agitation for kamp mod revolutionens indre fjender førte til septembermyrderierne. April-juli 1793 var Danton ledende i Velfærdsudvalget, hvor han varetog udenrigspolitikken, og indenrigspolitisk søgte at styre en kurs mellem Robespierres radikale og girondinernes moderate fløj. Fra efteråret 1793 tog Danton til orde for afvikling af det revolutionære diktatur, dette førte til en åben konflikt og Danton og hans venner blev arresteret og henrettet nogle dage senere, den 5. april 1794. — S. 149.

Dsjersjinskij, F. E. (1877-1926) — fremtrædende skikkelse i det kommunistiske parti og sovjetstaten. Medlem af partiet fra 1895. Medstifter af socialdemokratiet i Polen-Litauen. Udførte partiarbejde i Polen og Rusland. En af lederne af det polske proletariats kamp under februarrevolutionen. Tilbragte over 11 år i tugthus og forvisning. Efter februarrevolutionen 1917 på partiarbejde i Moskva. Indvalgt i partiets centralkomité på 6. kongres. Deltog direkte i forberedelsen og gennemførelsen af oktoberrevolutionen, herefter formand for tjeka'en (Kommissionen til bekæmpelse af kontrarevolution og sabotage). 1921 folkekommissær (minister) for transport ved siden af posterne som tjeka-formand og indenrigskommissær. 1924 formand for Folkekommissærernes Råd. — S. 169.

Dubasov — frontofficer, partiløs. — S. 98, 144, 146.

Engels, Friedrich (1820-1895) — en af den videnskabelige kommunismes grundlæggere, Karl Marx' nære ven og medarbejder. Se Lenins artikel om Engels i denne udgaves bd. 1. — S. 136.

Gagarin, A. V. — general, deltog i Kornilov-kuppet. — S. 54, 74.

Gutjkov, A. I. (1862-1936) — russisk storkapitalist, leder af oktoberisternes parti, i alle henseender reaktionær, beklædte forskellige regeringsposter. Efter februarrevolutionen 1917 krigsminister i den provisoriske regering og virkede for krig »til den sejrriige afslutning«. I august 1917 deltog han i Kornilov-oprøret og blev arresteret ved fronten, men løsladt af den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionæremigrant. — S. 65, 66, 79, 93.

Gvosdev, K. A. (f. 1883) — mensjevnik og likvidator. Socialchauvinist under 1. verdenskrig, formand for arbejdergruppen i den centrale krigsindustrikomité. Efter februarrevolutionen 1917 medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité, arbejdsminister i den provisoriske regering. - S. 97, 118.

Hindenburg, Paul (1847-1934) — tysk militær og statsmand, feltmarskal. Repræsentant for den tyske imperialismes reaktion og chauvinisme. Var med til at organisere militærinterventionen mod Sovjetrusland. Deltog i undertrykkelsen af novemberrevolutionen i Tyskland i 1918. 1925-1934 præsident for Weimarrepublikken. — S. 37.

Kaledin, A. M. (1861-1918) — tsargeneral, øverstbefalende for Donkosakkerne. Aktiv deltager i Kornilov-kuppet. Efter oktoberrevolutionen en af lederne af den kontrarevolutionære bevægelse blandt Donkosakkerne, deltog i dannelsen af den hvidgardistiske »frivillige hær«, ledede et kosakoprør. — S. 57, 64, 65, 78.

Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B.) (1883-1936) — 1901 medlem af RSDAP; efter RSDAP's 2. kongres sluttede han sig til bolsjevikkerne. Efter februarrevolutionen 1917 gik han imod aprilteserne og dermed partiets teori om den socialistiske revolution. I oktober 1917 offentliggjorde Kamenev sammen med Sinovjev i den halvmensjevnikiske avis *Novaja Sjisn (Nyt Liv)* en erklæring om, at de ikke var enige i centralkomiteens beslutning om en væbnet opstand, og røbede dermed partiets plan for den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen havde han forskellige ansvarsfulde poster. 1934 ekskluderet af partiet for partifjendtlig virksomhed. - S. 161,162,165-169.

Kerenskij, Aleksander (1881-1970) — en af de socialrevolutionæres deputerede til 4. statsduma. Under 1. verdenskrig støttede han Tsarruslands krig. Efter den borgerlig-demokratiske revolution februar-marts 1917 blev han justits- og krigsminister og derefter statsminister i den provisoriske regering og landets militære øverstkommanderende. Efter oktoberrevolutionen bekæmpede han sovjetstyret. 11918 flygtede han til udlandet. - S. 24, 26-28, 32, 39-41, 46, 52, 57, 58, 66, 69, 71, 72, 75, 76, 80, 82, 85, 89, 92, 93, 97-99, 101, 102, 111-113, 118, 131-134, 139, 143, 147, 151-155, 157, 162, 163,167,170.

Kisjkin, N. M. (1864-1930) — kadetleder, læge. Minister i den borgerlige provisoriske regering. Udnævntes til »diktator« i Petrograd lige før oktoberrevolutionen brød ud. 1919 aktiv i kontrarevolutionært arbejde. — S. 94,101, 106, 114, 133.

Klembovskij, V. N. (1860-1921) — tsargeneral, øverstbefalende for Nordfronten fra maj 1917. Deltog aktivt i Kornilovs kupforsøg. — S. 57, 74.

Konovalev, A. I. (f. 1875) — russisk storfabrikant. Handels- og industriminister og senere vice-ministerpræsident i den borgerlige provisoriske regering 1917. — S. 106.

Kornilov, L. G. (1870-1918) — tsargeneral, kontrarevolutionær, stod i spidsen for monarkistisk kupforsøg i august 1917. — S. 25, 28, 37, 46, 57, 59-61, 64-66, 68, 69, 71, 73-75, 78-80, 85, 86, 103, 117, 118, 132, 139, 140, 143, 151-154,158,170.

Kuskova, J. D. (1869-1958) — russisk skribent. I midten af 1890'erne befandt hun sig i udlandet, fik kendskab til marxismen og fik kontakt med gruppen Arbejdets Befrielse, men kom under indflydelse af revisionismen. Kuskova skrev et dokument, *Credo*, som udtrykte økonomismens opportunistiske væsen. *Credo* fremkaldte skarp protest fra russiske marxister, bl.a. Lenin. Efter århundredskiftet gik Kuskova mere og mere over til liberale synspunkter. I 1922 blev hun udvist og deltog aktivt i den hvidgardistiske emigration. — S. 107.

Lenin (virkelige navn Uljanov), *Vladimir Iljitj* (1870-1924) — se Lenin-biografi, Forlaget Tiden. — S. 132,156,158-160.

Lensch, Paul (1873-1926) — tysk socialdemokrat. Fra 1905 til 1913 redaktør for Leipziger Volkszeitung, organ for det tyske socialdemokratiske højrefløj. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. — S. 45.

Liber, M. I. (1880-1937) — en af Bund's ledere. I spidsen for Bund-delegationen til RSDAP's 2. kongres, hvor han indtog et standpunkt yderst til højre, mod Iskra. Blev mensjevik efter kongressen. 11912 var han aktivt med i den trotskistiske august-blok. Som medlem af Petrograd-sovjettens eksekutivkomité efter februarrevolutionen 1917 stillede han sig på et kontrarevolutionært, mensjevikisk standpunkt. Han stillede sig fjendtligt til oktoberrevolutionen og var aktiv modstander af sovjetstyret. Senere gik han ud af politisk virksomhed og arbejdede i den økonomiske administration. — S. 90, 92,101,117,146,168.

Liebnecht, Karl (1871-1919) — tysk revolutionær, en af lederne af venstrefløjen i det tyske socialdemokrati, aktiv bekæmper af opportunisme og militarisme, en af organisatorerne af gruppen Internationale og Spartakus-Forbundet, under novemberrevolutionen 1918 sammen med Rosa Luxemburg leder af den revolutionære avantgarde, redaktør af Die Rote Fahne, medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Myrdet af reaktionære officerer i januar 1919. — S. 95,150.

Linde, F. F. (1881-1917) — medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité; deltog i soldaterdemonstrationerne april 1917. Senere den borgerlige provisoriske regerings kommissær på Sydvest-fronten, hvor han blev dræbt, da han forsøgte at få soldaterne til at gå i kamp. — S. 62.

Maclean, John (1879-1923) — fremtrædende skikkelse i engelsk arbejderbevægelse, af profession lærer. Under 1. verdenskrig internationalist og revolutionær antimilitarist. Organiserede massedemonstrationer og strejker. 1916 indvalgt i det britiske socialistpartis ledelse. — S. 95.

Maklakov, V. A. (1870-1959) — højrekadet, godsejer, advokat, deltog i mange politiske processer. Medlem af 2., 3. og 4. дума, medlem af kadetpartiets centralkomité; ambassadør for den provisoriske regering i Paris 1917, derefter emigrant. — S. 66, 79.

Martov, L. (virkelige navn J. O. Tsederbaum) (1873-1923) — socialdemokrat, mensjevik. Deltog i den socialdemokratiske bevægelse siden begyndelsen af 1890'erne. Var i 1895 med til at oprette Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse og blev i den forbindelse arresteret i 1896 og forvist for 3 år til Turukhansk. 11900 deltog Martov i forberedelsen af bladet Iskra og blev en af dets redaktører. På RSDAP's 2. kongres 1903 stod han som mindretallets leder og var siden mensjevik. Under den første verdenskrig indtog han en centristisk position og deltog i internationalisternes konferencer i Zimmerwald og Kienthal. Efter februarrevolutionen 1917 ledede han en gruppe internationalistiske mensjevikker. Efter oktoberrevolutionen i skarp modsætning til sovjetstyret, emigrant i Berlin fra 1920. - S. 73,115,116.

Marx, Karl Heinrich (1818-1883) — skaber af den videnskabelige kommunisme, medstifter af I Internationale. Se Lenins artikel om Karl Marx i denne udgaves bd. 1. — S. 84, 87, 114, 115, 130, 141, 148, 149.

Miljukov, P. N. (1859-1943) — leder af kadetternes parti, førende ideolog for det russiske imperialistiske bourgeoisie, historiker og skribent. Oktober 1905 en af grundlæggerne af kadetternes parti, formand for partiets centralkomité og redaktør for partiets centrale organ, avisen Retj (Tale). Deputeret til 3. og 4. дума. 1917 udenrigsminister i den første borgerlige provisoriske regering; førte politik, der skulle fortsætte den imperialistiske krig »til den sejrige afslutning«. Efter oktoberrevolutionen en af organisatorerne af den udenlandske militærintervention mod Sovjetrusland. — S. 24, 46, 65, 66, 68, 70, 79, 93.

Miljutin, V. P. (M-n, V. M.) — russisk socialdemokrat, i begyndelsen mensjevik, men fra 1910 bolsjevik. Indvalgt på 2. alrussiske sovjetkongres i Folkekommissærernes Råd som folkekommissær i jordbrugsanliggender. Tilhænger af en koalitionsregering med mensjevikker og socialrevolutionære november 1917; trådte ud af centralkomiteen og regeringen, da han ikke var enig i partiets politik. 1918-1921 viceformand for samfundsøkonomiens øverste råd, derefter havde han flere poster inden for det administrative og økonomiske område. — S. 159.

Nekrasov, N. V. (1879-1940) — kadet, medlem af 3. og 4. дума. — S. 24.

Nikitin, A. M. (f. 1876) — mensjevik, jurist. Efter julidagene minister for post og telegraf og udenrigsminister i den sidste del af den borgerlige provisoriske regering. — S. 97, 99, 118, 133.

Paltjinskij, P. I. (1875-1929) — ingeniør, grundlagde kulsyndikatet Prodogol, havde nære kontakter med bankkredse. Viceminister for handel og industri i den provisoriske regering 1917, stod bag industrijernes sabotage, var imod demokratiske organisationer. Leder af forsvaret af Vinterpaladset 7. november 1917. Efter oktoberrevolutionen var han med til at skade og sabotere den sovjetiske industri. — S. 38, 39, 57, 58.

Peveersev, P. N. — advokat, trudovik, stod de socialrevolutionære nær. Justitsminister i den første provisoriske regering 1917. Offentliggjorde juni 1917 falske dokumenter, lavet af Aleksinskij sammen med den militære kontraspionage, rettet mod Lenin og boljevikkerne. — S. 142.

Pesjehonov, A. V. (1867-1933) — borgerlig politiker og skribent. Liberal narodnik i 1890'erne, fra 1904 medlem af redaktionen ved tidsskriftet Russkoje Bogastvo, medarbejder ved det liberale monarkistiske tidsskrift Osvobosjdenije og de socialrevolutionæres avis Revoljutsionnaja Rossija. Fra 1906 en af lederne af det småborgerlige parti »folkesocialisterne«. 1917 minister for levnedsmidler under den provisoriske regering. Kæmpede imod sovjetmagten og emigrerede i 1922. — S. 38, 39, 57-59, 71, 119, 138, 139.

Plechanov, G. V. (Beltov, Valentinov) (1856-1918) — materialistisk filosof, propagandist for marxismen i Rusland. 11875 kom han i forbindelse

med narodnikkerne og sluttede sig til den revolutionære kamp. For at undgå tsarregimets forfølgelser flygtede han til udlandet, hvor han udviklede sig til marxist. 11883 oprettede han den første russiske marxistiske organisation: Arbejdets Befrielse. I 1900 indtrådte han i avisen Iskras og tidsskriftet Sarjas redaktioner. Efter det russiske socialdemokratis 2. kongres hældede han mod opportunisten og knyttede sig til mensjevikkerne. Under den første russiske revolution i 1905 indtog han i afgørende spørgsmål et mensjevikisk standpunkt, men ikke desto mindre vendte han sig i tiden derefter mod de forsøg på revision af marxismen, som hovedsagelig blev gjort af mensjevikkerne. Under 1. verdenskrig indtog han et socialchauvinistisk standpunkt. Efter februarrevolutionen ledede han det yderste højre blandt de mensjevikiske forsvarstilhængere. Han tog afstand fra bolsjevismen og den socialistiske revolution, da han ikke regnede med, at Rusland var modent til socialismen; men han bekæmpede ikke det sovjetiske styre. — S. 23, 45, 46, 54, 58, 61, 67, 68, 70, 71, 92, 113, 137-139, 162.

Potresov, A. N. (Starover) (1869-1934) — mensjevik. Sluttede sig i 1890'erne til marxismen, deltog i Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse i Petersborg, arresteredes og forvist til Vjatka guvernementet. Emigrerede i 1900, medarbejder ved Iskra og Sarja. På RSDAP's 2. kongres i 1903 deltog han på mindretallets side. Senere medarbejder ved mensjevikiske blade. Under den første verdenskrig krigstilhænger. Efter oktoberrevolutionen i emigration, medarbejder ved Kerenskijs ugeblad Dni, angreb Sovjetrusland. — S. 23, 54, 58, 61, 67, 68, 70.

Prilesjajev, I. A. (1881-1947) — socialrevolutionær, medarbejder ved de socialrevolutionæres avis Delo Naroda. Fra december 1917 medlem af de socialrevolutionæres partis centralkomité. — S. 58, 59.

Prokopovitj, S. N. (1871-1955) — økonomist, skribent, agiterede for Bernsteins revisionisme. I 1906 medlem af det liberale kadetpartis ledelse. I 1917 minister i den borgerlige provisoriske regering. Udvist i 1922 for antisovjetisk virksomhed. — S. 24, 118.

Rjabusjinskij, P. P. (f. 1871) — stor kapitalist og bankier i Moskva, en af kontrarevolutionens ledere. Deltog aktivt i dannelsen af de progressives borgerlige parti, udgav avisen Utro Rossii, der udtrykte storbourgeoisets interesser. Truede august 1917 med at kvæle revolutionen med »sultens knokkelhånd«, medorganisator af Kornilov-kuppet. Emigrerede efter oktoberrevolutionen til Frankrig, hvorfra han førte kontrarevolutionær virksomhed mod sovjetstaten. — S. 18, 65, 66, 68, 79.

Rodsjanko, M. V. (1859-1924) — storgodsejer, oktobristleder, monarkist. Fra marts 1911 formand for 3. og senere for 4. дума. Under februarrevolutionen dannede han думаens provisoriske komité, der udgjorde et kontrarevolutionært centrum. Støttede Denikin efter oktoberrevolutionen i kampen mod sovjetmagten, emigrerede senere. — S. 162, 163, 167.

Rolovitj, G. J. — medlem af den statslige levnedsmiddelkomité 1917. - S. 39, 40.

Scheidemann, Philipp (1865-1939) — en af lederne af det yderste højre i det tyske socialdemokrati. Indgik i den socialdemokratiske fraktion i rigsdagen fra 1903. Fra 1911 medlem af det tyske socialdemokratis ledelse. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. Under novemberrevolutionen 1918 i Tyskland gik han ind i det såkaldte råd for folkebefuldmægtigede (Rat der Volksbeauftragten) og var aktiv i kampen mod spartakisterne. Medansvarlig for den blodige undertrykkelse af den tyske arbejderbevægelse 1918-1919. — S. 45.

Schotmann, A. V. (1880-1939) — professionel revolutionær, bolsjevik. Begyndte sin revolutionære virksomhed 1899. Deltog aktivt i revolutionen 1905-1907. Fra juni 1917 medlem af partiets områdekomité i Petrograd; organiserede i august samme år efter pålæg fra centralkomiteen Lenins rejse fra Rasliv til Finland. Deltog aktivt i oktoberrevolutionen og havde herefter flere ansvarlige økonomiske, administrative og partimæssige poster., — S. 159.

Sinovjev (Radontyskij), G. J. (1883-1936) — russisk socialdemokrat, medlem af det bolsjevikiske parti fra 1901. 1908-1917 i emigration; sympatiserede med likvidatorer og trotskister. Under verdenskrigen internationalist. Tilbage i Rusland modstander af den væbnede opstand; afslørede sammen med Kamenev bolsjevikernes planer for den væbnede opstand. Efter oktoberrevolutionen på fremtrædende poster, men til stadighed modstander af partiets linje. Blev 1934 ekskluderet af partiet for tredje gang. — S. 160-162, 165-169.

Sjingarjov, A. I. (1869-1918) — kadet, semstvopolitiker, af profession læge. En af kadetfraktionens ledere i dumaen. Efter februarrevolutionen 1917 landbrugsminister og finansminister i henholdsvis første og anden provisoriske regering. — S. 24, 120.

Sjordanija, N. N. (Kostrov) (1870-1953) — socialdemokrat, en af de kaukasiske mensjevikkers ledere. Under 1. verdenskrig socialchauvinist, efter februarrevolutionen 1917 formand for arbejderrepræsentanternes sovjet i Tiflis; 1918-1921 leder af den kontrarevolutionære mensjevikregering i Grusien, 1921 i emigration. — S. 114.

Skobelev, M. I. (1885-1939) — deltog fra 1903 som mensjevik i den socialdemokratiske bevægelse. Var under 1. verdenskrig centrist. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution i 1917 var han næstformand i Petrogradsovjetten. Maj-august 1917 var han arbejdsminister i den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen forlod han mensjevikkerne og arbejdede i den kooperative bevægelse, senere i Folkekommisariat for Udenrigshandel. Blev i 1922 medlem af det kommunistiske parti. - S. 27, 38.

Smit-Falkner, M. N. (Smit, M.) (1878-1968) — økonom og statistiker. Aktiv i den revolutionære bevægelse 1897. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 en tid medarbejder ved den halvmensjevikiske avis Novaja Sjisn. Medlem af bolsjevikernes parti juli 1918. Arbejdede ved en række videnskabelige institutioner efter oktoberrevolutionen. — S. 39.

Sokolnikov, G. Ja. (Brilliant, G. Ja.) (1888-1939) — medlem af bolsjevikernes parti fra 1905. Under 1. verdenskrig medarbejder ved den trotskistiske avis *Nasje Slovo*. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 medlem af Moskvakomiteen og Moskvas områdeledelse for RSDAP(b), medlem af Pravdas redaktion. Fra 1922 folkekommissær for finanser, fra 1926 viceformand for gosplan (statsplanen) og senere vice-folkekommissær for udenrigsanliggender. Tilsluttede sig den »nye opposition« 1925 og udelukket af partiet 1936 for partiskadelig virksomhed. — S. 169.

Spiridonova, M. A. (1884-1941) — socialrevolutionær. Efter februarrevolutionen var hun med til at organisere partiets venstrefløj og efter dannelsen af de venstre-socialrevolutionæres parti gik hun ind i dets centralkomité. Gik imod indgåelsen af Brestfreden og deltog aktivt i de venstre-socialrevolutionærers oprør juli 1918 mod sovjetmagten. Forlod senere den politiske arena. — S. 73.

Stalin (Dsjugasjvili) I. V. (1879-1953) — medlem af RSDAP 1898, bolsjevik efter 2. partikongres. Arbejdede fra 1900 til 1911 i Transkaukasien. I Baku spillede han en fremtrædende rolle ved sit arbejde med at organisere arbejderne i olieindustrien, her ledede han den første store strejke i 1902. Under fraktionskampene mellem mensjevikker og bolsjevikker i årene før og under revolutionen 1905 stillede Stalin sig på Lenins side og repræsenterede bolsjevikkerne på kongresserne 1905, 1906, 1907. I 1912 blev han valgt ind i partiets centralkomité, og ledede bolsjevikernes organ *Pravda*, indtil han blev arresteret og deporteret til Sibirien 1913. Efter februarrevolutionen 1917 kom han tilbage til Petrograd og spillede som medlem af centralkomiteen en ledende rolle under oktoberrevolutionen. På 2. alrussiske sovjetkongres indvalgte han i Folkekommissærernes Råd og blev folkekommissær for nationalitetsspørgsmål. 1922 blev Stalin valgt til partiets generalsekretær.

Stalin spillede en stor rolle for Sovjetunionens industrialisering, kollektiviseringen af landbruget, opbygningen af socialismen og arbejdet for freden. Som teoretiker og organisator ledede Stalin partiet i kampen mod trotskister, højreopportuniste og borgerlige nationalister. Han søgte at bryde den kapitalistiske omringning af Sovjetunionen. Fra 1941 var han formand for Folkekommissærernes Råd og senere for ministerrådet; under Den Store Fædrelandskrig var han formand for forsvarsrådet.

Stalins virke havde også negative sider. Han brød med de leninske normer for partilivet og gennemførte masserepressalier mod politikere, militærfolk og civile. På SUKP's 20. kongres i 1956 vedtoges en resolution, hvori der blandt andet står: kongressen pålægger SUKP's centralkomité at tage grundige forholdsregler for at sikre, at personkulten — der er marxismen-leninismen fremmed — bliver overvundet, at dens konsekvenser bliver afhjulpet på alle områder inden for parti og stat og i det ideologiske arbejde, og at principperne for kollektiv ledelse af partiet bliver overholdt. — S. 169.

Stolypin, P. A. (1862-1911) — storgodsejer, statsmand, fra 1906 til 1911 tsarens regeringschef, dræbt ved attentat 1911 i Kijev. Perioden 1907-1910 kaldes Stolypin-reaktionen. Stolypin gennemførte en landbrugsre-

form for at skabe store landbrug, hvis indehavere kunne blive en støtte for tsardømmet. - S. 97, 99, 100, 133, 131f.

Struve, P. B. (1870-1944) — borgerlig økonom og skribent, en af »kadetterne«, dvs. det liberalt-monarkistiske partis ledere. I 90'erne var han en af de mest fremtrædende repræsentanter for den »legale marxisme«, der ville »øve kritik« mod og »supplere« Marx' økonomiske og filosofiske teorier for at tillempe marxismen til bourgeoisiets interesser. - S. U, 117-

Sverdlov, Ja. M. (1885-1919) — fremtrædende sovjetisk statsmand. Medlem af bolsjevikernes parti fra 1901. Under revolutionen 1905-1907 leder af bolsjevikiske organisationer i Ural. Efter RSDAP's 4. konference (Paris-konferencen) medlem af partiets centralkomité og medlem af Pravdas redaktion. Sad i fængsel 12 år for sin revolutionære virksomhed. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 en af lederne af partiorganisationen i Ural. Sverdlov deltog aktivt i forberedelsen og gennemførelsen af oktoberrevolutionen. 8. (21.) november 1917 valgt til formand for den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité. - S. 169.

Teresjtjenko, M. I. (f. 1888) — russisk sukkerfabrikant, millionær. Finansminister og senere udenrigsminister i den provisoriske regering 1917. Arbejdede aktivt for den imperialistiske politik at fortsætte krigen »til en sejrrig afslutning«. Emigrerede efter oktoberrevolutionen og var med til at organisere kontrarevolutionen og interventionen mod sovjetmagten. - S. 18, 24, 26, 27, 32, hl.

Tjajkovskij, N. V. (1850-1926) — narodnik, senere socialrevolutionær og »folkesocialist«. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. Efter den borgerlige demokratiske februarrevolution 1917 medlem af det forenede folkesocialistiske partis centralkomité. Organiserede efter oktoberrevolutionen antisovjetisk oprør. Emigrerede 1920 og støttede den udenlandske intervention. — S. 107.

Tjernov, V. M. (1876-1952) — socialrevolutionær. Maj-august 1917 landbrugsminister i den borgerlige provisoriske regering, påbød repressalier mod bønder, der beslaglagde godsejernes jord. Efter oktoberrevolutionen aktiv kontrarevolutionær. — S. 18, 33, 38, Jf6, 56, 57, 71, 85, 86, 90, 92, 93, 113, 117, 133, 137.

Trotskij (virkelige navn Bronstein), *L. D.* (1879-1940) — medarbejder ved Lenins Iskra, på RSDAP's 2. kongres 1903 på mindretallets side, efter kongressen i strid med bolsjevikkerne. I reaktionsårene efter 1907 likvidator, i 1912 organisator af Augustblokken, en samling af socialdemokratiske grupper, der var modstandere af bolsjevikkerne. Blokken faldt fra hinanden i løbet af halvandet år. Under den første verdenskrig stod han på en centristisk position, men efter februarrevolutionen blev han medlem af gruppen »mesjrajontsy« og gik sammen med denne gruppe ind i bolsjevikernes parti. Efter oktoberrevolutionen udenrigsminister, krigsminister og formand for republikkens krigsråd, medlem af partiets politbureau (politiske udvalg). 11918 forhalede han Brestfre-

den, i 1920-1921 ledede han oppositionen under fagforeningsdiskussionen. Efter 1923 kom han i mere og mere åben strid med flertallet i partiledelsen. I 1927 blev Trotskij ekskluderet af partiet og i 1929 udvist af Sovjetunionen. I emigration stod han bag stiftelsen af den trotskistiske IV Internationale. Dræbt i 1940 ved attentat i Mexico. — S. 94, 132, 165.

Tsereteli, I. G. (1882-1959) — mensjevikleder, under 1. verdenskrig centralist. Efter februarrevolutionen medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité. Gik i maj 1917 ind i den borgerlige provisoriske regering som minister for post og telegraf; efter begivenhederne i juli indenrigsminister og hovedansvarlig for den pogromlignende hetz mod bolsjevikkerne. Efter oktoberrevolutionen medlem af Grusisens kontrarevolutionære mensjevikiske regering, derefter i emigration. — S. 18, 38, 46, 56, 71, 85, 90, 92, 93, 98, 104, 110, 117, 118, 125, 133, 137, 143.

Verkhovskij, A. I. (1886-1941) — oberstløjtnant i tsarhæren. Var med til at slå Kornilov-oprøret ned og blev derefter udnævnt til generalmajor. Krigsminister i den borgerlige provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen gik han over i fjendens lejr, men gik ind i den Røde Armé februar 1919 og støttede sovjetmagten. Fra 1920 lærer og fra 1927 professor ved militærakademiet. — S. 170.

Wilhelm II (1859-1941) — tysk kejser af dynastiet Hohenzollern og konge af Preussen 1888-1918. — S. 152.

